

UNIVERSITAT^{DE}
BARCELONA

Coalicions polítiques i governabilitat comparada a Catalunya, 1980-2003

Antecedents, formació i conseqüències del Govern catalanista i d'esquerres, un estudi de cas

Joan Ridao i Martín

Aquesta tesi doctoral està subjecta a la llicència **Reconeixement- NoComercial – Compartir Igual 4.0. Espanya de Creative Commons.**

Esta tesis doctoral está sujeta a la licencia **Reconocimiento - NoComercial – Compartir Igual 4.0. España de Creative Commons.**

This doctoral thesis is licensed under the **Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0. Spain License.**

UNIVERSITAT DE BARCELONA
Departament de Dret Constitucional i Ciència Política
Programa de Doctorat en Ciència Política
Bienni 2003-2005

**COALICIONS POLÍTIQUES I
GOVERNABILITAT COMPARADA
A CATALUNYA (1980-2003)**
**Antecedents, formació i conseqüències del
Govern catalanista i d'esquerrres.
Un estudi de cas**

**Text presentat per Joan Ridao i Martín
per a optar al títol de doctor en Ciència Política**

Director: Prof. Dr. Jordi Matas i Dalmases

Barcelona, maig de 2006

4.2. La distribució intracoalicional del poder i dels beneficis

La constant negociació política i, sobretot, la distribució de parcel·les de poder entre els partits del Govern són els dos principals efectes que generen tots els governs de coalició i que, a Catalunya, també s'ha pogut percebre (*vid. ap.* 3.2). Una de les primeres negociacions que duen a terme les forces polítiques que decideixen de governar en coalició és la distribució de ministeris o conselleries (Matas, 2000: 114). Com han observat Laver i Schofield (1990: 164-165) «la distribució de *payoffs* entre membres d'una coalició representa la línia de fons del procés polític [...] una d'aquelles coses que la Teoria (de coalicions) necessita explicar perquè ens facilita informació sobre la validesa de les assumpcions de cadascuna de les teories que hem construït en primer terme». En aquest sentit, deixant de banda les diferències existents en la configuració del poder intrapartidista en els diferents partits i la dificultat de desvetllar la seva organització, es pot assumir que, sigui quina sigui aquesta, respondrà a les nocions del poder com a relació d'intercanvi (Panebianco, 1990: 64-66). En aquest sentit, pel que respecta a les parcel·les de poder, n'hi ha de més explícites i d'altres que ho són menys, de manera que unes són fàcilment quantificables o avaluables i d'altres més difuses. En la primera categoria s'hi inscriuen aspectes com la distribució del nombre de departaments, del pressupost i del nombre de càrrecs de designació política de l'Administració (secretaris generals i directors generals) entre els partits que són al Govern. I entre el segon tipus destaquen la designació dels departaments que dirigeix cada partit, de quina manera participen en el procés de decisió de polítiques i quins càrrecs de designació política corresponen als diferents partits integrants del Govern.

En funció dels criteris que s'estableixin en aquesta negociació i de la capacitat per a introduir-ne uns quants que permetin de simplificar-la, les relacions interpartidistes i l'evolució del Govern pot ser més o menys conflictiva. Per això, segons Matas (2003: 125), «la primera cosa que s'ha de fer és fixar uns criteris de distribució de parcel·les de poder –i un protocol de negociació–¹⁸⁹ que tingui dues característiques aparentment difícils d'equilibrar: l'estabilitat i la flexibilitat. Han de ser

¹⁸⁹ En el cas de l'«Acord per a un govern catalanista i d'esquerres a la Generalitat de Catalunya», la negociació, formalment, es plantejà en tres fases, inspirades en el document «Compromisos bàsics per a la governabilitat de Catalunya» proposat per ERC («1. Acceptació mútua de les condicions bàsiques per a iniciar la negociació; 2. Negociació del programa de govern i fixació d'objectius comuns, i 3. Negociació de la distribució de responsabilitats»), fins al punt que l'acord sobre l'organigrama (repartiment de departaments, criteris per al nomenament de representants dels partits en els òrgans instrumentals o transversals, delegats territorials i personal eventual) figurava en un document annex de l'Acord, al qual es va arribar després dels acords programàtics.

uns criteris que els partits percebin com a estables –i, per tant, sense que puguin ser modificats alegrement–, però al mateix temps s’han de poder emmotllar a qualsevol situació canviant». La qualitat de les negociacions, entesa com a capacitat de cooperació i compromís en un fòrum privilegiat amb l’objecte d’assolir el consens més ampli possible quant a persones i programes polítics, i la seva durada, són variables determinants d’una millor i major distribució dels beneficis (*payoffs*) entre els partits que formaran el govern o que hi donaran suport en el parlament (Robles, 2004: 97).

4.2.1. El repartiment de departaments

Les carteres o ministeris són la manifestació més clara del repartiment de beneficis entre socis, no solament perquè són un instrument per a satisfer la ambició particular dels polítics (Laver i Schofield, 1990: 165), sinó perquè determinen normalment el grau d’influència d’un determinat partit sobre les decisions polítiques del govern. Una altra cosa és que les teories de coalicions difereixen fonamentalment sobre com s’han de distribuir les carteres entre els socis de coalició. Per exemple, algunes prediuen que els membres d’una coalició han de tenir una participació en proporció als escons que detenen en el Legislatiu (vgr. Gamson, 1961; Morelli, 1999). Unes altres aposten per establir una relació directa entre carteres i poder de negociació (Mershon, 1985; Schofield i Laver, 1985), i encara d’altres auguren que els partits majoritaris de la coalició (per exemple els que reben l’encàrrec de designar el cap de govern) són beneficiaris d’una evident desproporció en el repartiment de carteres (Baron i Ferejohn, 1989). Aquesta disparitat de criteris, segons Druckman i Warwick (2005: 19), suggereix que en general la recerca ha de demostrar, en tot cas, les teories i assumpcions que hi subjauen. Sorprenentment, però, molts estudis sobre els beneficis de les coalicions tracten les carteres com a quelcom fungible, assumint, per exemple, que la de presidència del govern té el mateix valor que la del ministeri d’esports. Amb tot, molts acadèmics han reconegut la implausibilitat d’aquesta afirmació, com Browne i Franklin (1973: 458).

Sigui com sigui, el repartiment de carteres és un important *payoff*, no solament perquè facilita l’accés al poder, sinó perquè determina la influència sobre les decisions polítiques. En aquest sentit és fàcil de descobrir quins i quants departaments deté cada partit en el govern, però és més difícil de mesurar el pes específic o la importància de les carteres (Druckman i Warwick, 2005: 17).¹⁹⁰ Alguns autors han intentat establir uns

¹⁹⁰ Aquest article suposa una interessant contribució a partir d’un mètode inèdit fins a la data: es mesura la

paràmetres per a mesurar aquestes magnituds, els quals, en tot cas, tenen en compte uns determinats factors: la perspectiva comparada, uns criteris purament domèstics, la revisió de totes les carteres en un llarg període de temps acumulat, el mesurament per part de diversos experts, etc. L'avaluació de la importància de les carteres no tan sols es veu dificultada per la manca de criteris objectius de mesura, sinó també per la complexitat subjectiva de la matèria. Algunes carteres concretes no ofereixen cap dificultat: tots els països tenen un cap de govern, un responsable de relacions exteriors o d'economia i Finances, etc. Tanmateix, en altres àrees, les denominacions i continguts sectorials varien.

Des d'una perspectiva comparada, l'anàlisi empírica dels governs de coalició europeus fa concloure que el criteri que es fa servir més en la distribució de carteres entre partits que s'han presentat per separat a les eleccions és el del nombre de diputats que cada força política aporta a la coalició. Aquest criteri, comú en les coalicions de govern europees, és flexible (ja que els resultats electorals fixen els percentatges que, en cas de sortida d'un dels socis de la coalició, són fàcilment modificables), relativament estable (s'aplica al llarg de la legislatura) i, a més de ser socialment ben entès, dóna més protagonisme a la ciutadania i menys als partits (ja que els vots dels ciutadans i els escons que aconsegueixen els partits són els que condicionen les relacions entre els partits).

Quan PSC-CpC, ERC i ICV-EUiA van accedir al Govern català el 2003, es van trobar amb 15 departaments (CiU havia passat dels 8 de la Generalitat provisional a 13; des de 1980 s'arribaren a crear 3 departaments més i a suprimir uns altres 3. Jordi Pujol, amb el Decret 1/1980, de 8 de maig, va crear un Consell Executiu format per aquestes conselleries: Adjunta a la Presidència (nova); Governació; Justícia (nova); Indústria i Energia (nova); Ensenyament (nova); Cultura i Mitjans de Comunicació (nova); Economia i Finances; Política Territorial i Obres Públiques; Sanitat i Seguretat Social; Comerç i Turisme (nova); Agricultura, Ramaderia i Pesca, i Treball (també s'hi havia d'afegir el Departament de la Presidència) (*vid. ap. 1.4.2*). El Departament Adjunt a la Presidència durà una legislatura i va desaparèixer després de les eleccions de 1984; el juliol de 1988 es va crear el Departament de Benestar Social; el març de 1991 va néixer el Departament de Medi Ambient; més tard, el juny de 1996, es van suprimir els departaments de Comerç, Consum i Turisme, i el d'Indústria i Energia (bona part de les

importància de les carteres a partir de l'opinió d'experts en 14 països de l'Europa occidental des de la postguerra.

seves competències es van atribuir al nou Departament d'Indústria, Comerç i Turisme), després de les eleccions de 1999 es creà el Departament d'Interior i, finalment, l'abril del 2000, va néixer el Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació (DURSI). El nombre de departaments entre els anys 1980 i 2003 oscil·lava, doncs, entre 12 i 15. Malgrat que es pot parlar d'una certa estabilitat en l'estructura departamental dels darrers vint-i-tres anys, Catalunya fou durant molt temps la comunitat autònoma amb un nombre més alt de departaments. L'Administració dels anys vuitanta va ser clarament sobredimensionada, a conseqüència d'una estratègia política que necessitava demostrar que s'estava preparat per a assolir més competències. Tanmateix, aquesta sobredimensió continuà essent una constant més endavant, com a resultat de la dinàmica coalicional i del model estructural, improvisat i allunyat de la racionalitat.¹⁹¹ A partir del 12 de maig del 2006, el Govern va passar a tenir un total de 14 departaments, després de la fusió d'Economia i Finances amb Comerç, Turisme i Consum i d'Educació amb Universitats, Recerca i Societat de la Informació.

¹⁹¹ En aquest sentit, com apunta Matas (2003: 113), la creació del Departament de Medi Ambient va ser el resultat d'una mala política mediambiental (l'emplaçament d'abocadors a la comarca de la Conca de Barberà) que afectava les comarques de Tarragona i que, a principis dels anys noranta, provocà una forta reacció contrària al Govern en aquell territori. La fusió del Departament d'Indústria i Energia amb el de Comerç, Consum i Turisme que havia d'anar acompanyada –com demanaven els partits de l'oposició i alguns membres del Govern– de la supressió del Departament de Benestar Social, finalment no es produí, perquè Jordi Pujol va acabar cedint a pressions de l'Executiva de CDC i d'alguns membres de significats col·lectius socials afectats. L'aparició del DURSI –com a resultat d'apujar el rang d'un comissionat i d'una secretaria sectorial– era fruit d'una certa improvisació i no va adquirir el relleu ni l'entitat política desitjables. Finalment el Departament de la Presidència, tradicional calaix de sastre de l'Administració de la Generalitat, tot i les successives remodelacions al final de la VI legislatura –amb la divisió en tres grans àrees: la secretaria general, la secretaria del Govern i la de Comunicació i diferents direccions generals dependents–, es va erigir, malgrat el seu gran pes polític (equiparable al d'un departament com el d'Economia) en el paradigma del desordre i la manca de racionalitat administrativa que acompanyaren els successius governs de CiU.

Taula 33. Assignació de conselleries als partits membres dels governs de coalició a Catalunya (1980-2003)

	1980- 1984	1984- 1987	1987- 1988	1988- 1992	1992- 1995	1995- 1999	1999- 2003
CDC	GOV	GOV/ICT	EiF	GOV	GOV	PRES	PRES
	EiF	EiF	ENS	EiF	EiF	GOV	EiF
	ENS	ENS	CULT	ENS	ENS	EiF	ENS
	CULT	SAN	SAN	CULT	CULT	ENS/ICT	CULT
	SAN	PTOP	PTOP	SAN	SAN	CULT	SAN
	PTOP	DARP	DARP	PTOP	PTOP	SAL	PTOP
	DARP	CCT/CULT	IND	DARP	DARP	PTOP	DARP
	IND		ICT	IND	IND	DARP	BS
	ICT			BS	BS	IND	INT
UDC				MA	MA	BS	IND COM
						MA	DURSI ¹
UDC	ADJ	CULT/CCT/ GOV	GOV	CCT	CCT	CCT/ED	GOV
	TREB	TREB	TREB	TREB	TREB	TREB	MA
	JUST	JUST	JUST	JUST	JUST	JUS	JUST
ERC		IND					

PRES: Presidència; ADJ: Adjunt a la Presidència; GOV: Governació; EiF: Economia i Finances; ENS: Ensenyament; CULT: Cultura; SAN: Sanitat; PTOp: Política Territorial i Obres Públiques; DARP: Agricultura, Ramaderia i Pesca; TREB: Treball; JUST: Justícia; IND: Indústria i Energia; CCT: Comerç, Consum i Turisme; ICT: Indústria, Comerç i Turisme; BS: Benestar Social (posteriorment, Benestar i Família); MA: Medi Ambient; DURSI: Departament de Universitats, Recerca i Societat de la Informació.

1. Conseller independent proposat per CDC.

Font: elaboració pròpia.

4.2.1.1. L'acord sobre el nombre de departaments i els seus titulars

a) El repartiment dels departaments

L'opció inicial va ser la creació de 17 departaments¹⁹², dos més que en el darrer govern de CiU, encara que, en realitat, les fusions dutes a terme per CiU entre Indústria i Energia, i Comerç, Consum i Turisme d'una banda, i Justícia i Interior de l'altra, poden ser considerades purament cosmètiques, atès que no van servir per a amortitzar l'aparell administratiu. La decisió del nou executiu comportà la creació d'un departament com el del conseller en cap, al marge del Departament de la Presidència. Aquesta determinació va ser fortament criticada per l'oposició. Amb el temps, aquest departament de nova creació fou suprimit. També es van segregar els departaments de Justícia i Interior, que donaren lloc a dos departaments diferents, i va reaparèixer el Departament de Comerç, Turisme i Consum, independent del de Treball i Indústria, amb dos àmbits sectorials que es mantenien associats en un sol departament, com en el darrer govern de CiU, tot i que tradicionalment havien constituït carteres separades. Tanmateix, aquest plantejament no coincidia amb el que els mateixos partits en el Govern havien plantejat des de l'oposició: la necessitat d'una profunda reorganització, la supressió de departaments (a més de secretaries generals sectorials i direccions generals) i la redefinició de funcions per a assolir una major homogeneïtzació sectorial que eliminés els problemes de superposició de competències creades per la dèbil xarxa de relacions intradepartamentals o transversals que s'havien produït. En aquesta línia, el Departament de Governació i Administracions Públiques va arribar a suprimir fins a 13 òrgans col·legiats, per innecessaris o per haver finalitzat les seves funcions¹⁹³.

¹⁹² L'annex de l'Acord de govern de data 14 de desembre de 2003, signat per José Montilla, primer secretari del PSC, Joan Puigcercós (ERC) i Jordi Guilot (ICV), preveia en el primer apartat l'organigrama del Govern d'aquesta manera:

- Presidència de la Generalitat (PSC)
- Conselleria en Cap (ERC)
- Conselleria [*sic*] de Relacions Institucionals i Participació (ICV-EUiA)

A més, preveia:

- Departament de Governació i Administració pública [*sic*] (ERC)
- Departament d'Economia i Finances (PSC)
- Departament d'Ensenyament (ERC)
- Departament de Cultura (PSC)
- Departament de Sanitat i Seguretat Social (PSC)
- Departament de Política Territorial i Obres Públiques (PSC)
- Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca (PSC)
- Departament de Justícia (PSC)
- Departament d'Indústria i Treball (PSC)
- Departament de Comerç i Turisme (ERC)
- Departament de Benestar i Família (ERC)
- Departament de Medi Ambient i Habitatge (ICV-EUiA)
- Departament d'Interior (PSC)
- Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació (ERC)

¹⁹³ Decret 126/2006, de 9 de maig (DOGC núm. 4631, d'11 de maig).

Tanmateix, des de l'oposició es va criticar frontalment la despesa suplementària generada pels dèficits estructurals de l'Administració catalana.

La creació del Departament del Conseller en cap obeïa a l'acord perquè el líder d'ERC i número dos del Govern, Josep-Lluís Carod-Rovira, passés a ostentar no tant la funció d'un conseller delegat molt qualificat, destinatari d'una delegació temporal d'importants funcions executives per part del president de la Generalitat, sinó la condició, en ell mateix, d'autèntic òrgan de govern, amb funcions pròpies previstes en el Decret 296/2003, de 20 de desembre, a més de les delegades pel president. El nou conseller en cap es va erigir així en un autèntic *primus inter pares* dins l'executiu col·legiat català. Aquesta decisió configurava un esquema dual en la prefectura del Govern i trencava l'esquema de conseller en cap que havia irromput durant la darrera etapa de govern de CiU, atès que, per mitjà del Decret 12/2001, de 17 de gener, Artur Mas, allora conseller de la Presidència, fou designat per al càrrec però vinculat a una estructura departamental preexistent, com la del Departament de la Presidència, i amb un feix de funcions executives únicament delegades temporalment, tot i que, més enllà de l'esfera normativa, Mas va utilitzar el càrrec per a projectar-se com a futur candidat de CiU a la presidència de la Generalitat, reservant-se la capacitat de coordinació del programa normatiu del Govern i la coordinació interdepartamental, a través del despatx amb els consellers, i la interlocució preferent en nom del Govern amb el Parlament i els mitjans de comunicació (Gerpe i Vintró, 2002). Aquesta decisió, qüestionada per l'oposició, i en particular per Pasqual Maragall, que posà en dubte la legalitat de la delegació, fou àmpliament deslegitimada en termes polítics.

Tanmateix, aquest criticat esquema retornaria provisionalment amb la dimissió de Carod-Rovira el gener del 2004 i la seva substitució per Josep Bargalló, cosa que va comportar la desaparició del Departament del Conseller en cap.¹⁹⁴ Bargalló va passar a

¹⁹⁴ Decret 152/2004, de 27 de gener (DOGC núm. 4059, de 29 de gener). L'aprovació posterior de la Llei 1/2005, de 31 de març, del conseller primer modificà aquesta situació. A instàncies de Pasqual Maragall, la nova llei va adequar la figura del conseller primer (nova denominació del conseller en cap, més ajustada al precedent històric de l'Estatut Interior de 1933) al caràcter dualista *de facto* de l'estructura de l'Executiu, a pesar de la dicció literal de l'article 36 EAC de 1979, qüestió que havia motivat el Dictamen núm. 266 del Consell Consultiu, de 3 de gener de 2005, sol·licitat pel grup parlamentari de CiU. L'Estatut de 1932 i l'Estatut Interior de 1933 preveïen una delegació temporal i total de funcions executives del president, entre elles la de representar el Govern davant el Parlament. En la dinàmica institucional de la Generalitat republicana, la delegació de funcions es practicà en temps de pau durant tota la presidència estatutària de Francesc Macià (octubre de 1932 - desembre de 1933). Lluís Companys, elegit el desembre de 1933, no va utilitzar la delegació fins un cop iniciada la Guerra Civil (Gerpe i Vintró, 2002). Aquesta regulació, en el marc estable i coherent d'una llei pròpia, pretenia ajustar la figura del conseller primer a la nova arquitectura institucional prevista en els esborranys de projecte de nou Estatut. La llei, consegüentment, introduïa un element d'especial relleu polític dins l'organització i el funcionament del

ser el nou titular del Departament de la Presidència, que fins aquell moment havia estat encapçalat pel president de la Generalitat mateix. Les competències del Departament del Conseller en cap van ser redistribuïdes entre diversos departaments com el de Governació i Administracions Públiques, Benestar i Família o el mateix de la Presidència.

L'altre departament de nova creació, amb un notable pes polític, era el de Relacions Institucionals i Participació, dirigit pel líder d'ICV, Joan Saura. La creació d'aquest departament, malgrat les reticències inicials per part de la formació ecosocialista, significava el reconeixement de Joan Saura com el tercer puntal, després de Maragall i Carod-Rovira, de l'Executiu. Aquesta era una de les condicions ineludibles imposades per ICV-EUiA per a sumar-se al pacte de govern. Tanmateix, raons d'oportunitat a banda, ni l'estructura ni el pes específic en el conjunt del pressupost no justificaven l'existència de tot un departament. Des d'un punt de vista funcional, l'exercici de les competències conferides a aquest departament es podien haver exercit des d'una estructura de secretaria. La creació del Departament de Comerç, Turisme i Consum obeí també a la necessitat, plantejada en aquest cas per ERC, de gestionar un departament de l'àrea econòmica, preferentment Indústria i Energia. La negativa del PSC-CpC a cedir aquesta conselleria i el monopoli socialista dels departaments econòmics (Economia i Finances; Agricultura, Ramaderia i Pesca, i Treball i Indústria) portà a la creació d'aquest departament, segregat de Treball i Indústria, per tal de donar sortida al principal conflicte d'interessos sorgit entre els dos principals socis de coalició, retornant així un departament que en la legislatura anterior havia estat fusionat per CiU.

b) El nomenament dels consellers i conselleres

A partir dels seus acords interns, Pasqual Maragall i el PSC van optar majoritàriament per diputats experimentats del seu grup parlamentari a l'hora de designar els vuit consellers que li corresponien dins el Consell Executiu. Pasqual Maragall mateix anticipà que serien persones amb «pes polític i experiència» per a fer

Govern, caracteritzat per una relació d'especial confiança en el president de la Generalitat i per una posició superior i transversal sobre la resta de membres del Govern. Per això, al marge de les funcions delegades, la llei articulava una sèrie de funcions pròpies que perfilaven el conseller primer com a protagonista principal del desenvolupament de les directrius generals de l'acció del Govern i com a titular de la coordinació del programa legislatiu, és a dir, de la coordinació de segon grau dels diferents departaments, per sota de la que exerceix el president en el conjunt del Govern. Aquest és el nucli bàsic de les competències pròpies, al marge de les relacions amb el Parlament (intervenció en els debats generals, en les sessions de control i funcions de suplència i substitució del president) i altres funcions horitzontals, com la intervenció en la resolució dels conflictes competencials entre departaments.

front a les dificultats que comportaria un govern tripartit i compensar, segons ell, la incorporació de dirigents amb «menys trajectòria política i experiència institucional», en referència a ERC i ICV-EUiA. Entre els consellers socialistes de més pes específic, sobresortia la figura de l'economista i secretari de Política Econòmica de la Comissió Executiva del PSC, Antoni Castells, que es va fer càrrec inicialment de la cartera d'Economia i Finances. Castells, expert en Hisenda Pública, havia assessorat temps endarrere el govern català mateix en aquesta matèria, i tenia una llarga experiència comunitària com a membre d'òrgans de fiscalització de comptes de la UE. El Departament de Política Territorial i Obres Públiques seria tutelat per un altre destacat dirigent del PSC: Joaquim Nadal, exalcalde de Girona, candidat a la presidència de la Generalitat en 1995 i portaveu del Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi durant la V i VI legislatura (1995-2003). La cartera d'Interior passaria a ser ocupada per una dona, Montserrat Tura, alcaldessa de Mollet, diputada al Parlament des de 1995 i responsable de Medi Ambient en el denominat «Govern alternatiu» de Pasqual Maragall (1999-2003).¹⁹⁵

Una de les sorpreses de la llista de nous consellers fou la designació d'Antoni Siurana, alcalde de Lleida, com a conseller d'Agricultura, Ramaderia i Pesca. Siurana, que havia ocupat el darrer lloc de la llista socialista en les eleccions al Parlament per la circumscripció de Lleida, abandonà la Paeria per a assumir aquesta nova responsabilitat. Militant del sindicat Unió de Pagesos (UP), es veié afavorit pel fet que aquesta organització suggerís a Maragall el seu nomenament i no pas del d'altres candidats, com Jordi Carbonell (que amb el temps abandonà l'escó per a ser nomenat secretari d'Indústria, en el lloc de Maite Costa, el juliol del 2005, càrrec que acabaria abandonant el maig de 2006). L'abril del 2006 Siurana fou substituït per Jordi William Carnes, fins aquell moment director general de Desenvolupament Rural. Josep Maria Rañé, històric sindicalista de la UGT i membre del grup parlamentari socialista al Parlament des de 1995, es va fer càrrec del departament de Treball i Indústria. Amb la seva incorporació, el partit s'assegurava, contra el criteri de Maragall, la presència, almenys, d'un qualificat representant de la poderosa federació socialista del Baix Llobregat. L'abril del 2006 fou substituït per l'alcalde de Manresa, Jordi Valls. Per a Sanitat (després Salut), Maragall va escollir una altra dona, Marina Geli. Diputada des de 1995 i metgessa de

¹⁹⁵ Precisament els noms de Castells i Tura van donar lloc a múltiples especulacions com a possibles successors de Maragall com a candidat a les eleccions previstes per al 2007, especialment després que Maragall mateix s'hagués negat a confirmar, algunes vegades, si optaria per la reelecció.

professió, Geli havia estat la portaveu parlamentària responsable de l'àmbit de Serveis Socials i primera secretària del PSC a les comarques de Girona. L'únic membre del nou executiu pertanyent a CpC era Josep Maria Vallès, com a conseller de Justícia. Catedràtic de Ciència Política i de l'Administració i ex-rector de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), Vallès havia format part del «nucli dur» de l'equip de Maragall en l'anterior legislatura.

El repartiment de carteres entre els consellers d'ERC també obeïa a un pacte entre les dues principals faccions d'ERC, encapçalades per Carod-Rovira i Puigcercós, respectivament. Al marge del conseller en cap, la resta de carteres d'ERC les van passar a ocupar Josep Bargalló, vinculat a Carod-Rovira, filòleg i ensenyant, exdiputat republicà (1992-2003) com a titular de la cartera d'Ensenyament (després Educació); el Departament de Benestar i Família passà a ser dirigit, a proposta de Puigcercós, per Anna Simó, també filòloga, secretària de Política Social de l'Executiva d'ERC i regidora, des de maig del 2003, a l'Hospitalet de Llobregat; Comerç, Turisme i Consum va anar a parar a les mans de Pere Esteve, enginyer industrial, ex-secretari general de CDC i exdiputat del Parlament de Catalunya i del Parlament europeu, fundador i màxim responsable de la plataforma Catalunya 2003, amb protocol de relacions amb Esquerra; Joan Carretero, metge, alcalde de Puigcerdà, seria, a proposta de Puigcercós, el titular de Governació i Administracions Públiques, i Carles Solà, independent però vinculat a Carod-Rovira, ex-rector de l'UAB i catedràtic de Química, seria el titular del DURSI.

ICV-EUiA aconseguí d'arrencar *in extremis*, l'11 de desembre de 2003, després d'alguns dies en què fins es va arribar a dubtar de la seva incorporació inicial a l'Executiu, un acord considerat avantatjós per totes les parts: les carteres de Relacions Institucionals i Participació,¹⁹⁶ a les mans de Joan Saura, i Medi Ambient i Habitatge,¹⁹⁷

¹⁹⁶ Mitjançant el Departament de Relacions Institucionals i Participació, Joan Saura es va fer càrrec de la coordinació d'alguns dels grans projectes del nou Govern, com l'impuls a la redacció del nou Estatut. El líder d'ICV passà també a presidir la part catalana de la Comissió Mixta de Transferències Estat-Generalitat i la Comissió Bilateral de Cooperació Estat-Generalitat, la qual, durant els governs de CiU, havia estat presidida pels portaveus d'aquesta formació al Congrés dels Diputats, des de Miquel Roca fins a Xavier Trias. La creació d'aquest departament incorporava una nova direcció general dedicada a la participació ciutadana, l'Institut de Cultura per la Pau i l'Institut Memorial Democràtic, destinat a recordar i estudiar els moviments que s'oposaren al franquisme i a recuperar la memòria històrica d'aquell període.

¹⁹⁷ L'assumpció del Departament de Medi Ambient, al qual es van afegir les polítiques d'habitatge, comportava que ICV-EUiA tingués el control d'empreses públiques, com ADIGSA, que gestiona el parc d'habitatge de la Generalitat, o INCASOL, que assumeix la gestió del sòl. A més, el Departament de Medi Ambient i Habitatge continuaria tutelant la Junta de Residus i l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA), i tindria potestat sobre la seguretat alimentària, fins aleshores competència del Departament de Sanitat, i les energies renovables, tradicionalment vinculades a la cartera d'Indústria.

que va anar a parar a Salvador Milà, advocat especialitzat en Urbanisme i regidor de la formació a Mataró, pròxim a l'ex-secretari general del PSUC Antoni Gutiérrez Díaz.

Aquesta composició del Govern obviava el compromís electoral de Pasqual Maragall de tendir a la paritat de gènere com a signe del particular respecte i protecció del nou Executiu envers el principi d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes. El fet que només una de les conselleries d'ERC, el primer partit a designar els seus representants (*vid. ap. 5.2.1*), fos per a una dona (Anna Simó) dificultar d'entrada aquest objectiu, en representar el 17% de tota la quota republicana. Posteriorment es va saber que cap dels dos departaments gestionats per ICV-EUiA –la segona formació a fer públic el nom dels seus consellers– no estaria encapçalat per una dona, a pesar que en alguns mitjans s'havia apuntat el nom d'Eulàlia Vintró, antiga diputada i tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Barcelona precisament amb Maragall com a alcalde, tenint en compte que una de les reivindicacions inicials d'ICV-EUiA era aconseguir el control del Departament de Benestar i Família. La quota femenina que proposés Maragall podia acabar reequilibrant la condició de gènere a l'interior del Govern. Però les conselleres designades pels PSC-CpC només van ser tres (per a Cultura, Sanitat i Interior), de manera que, dels 17 membres inicials del Govern (16 departaments més el president), les quatre conselleres significaven un percentatge equivalent al 25%, lluny de l'aspiració inicial del 50%. Posteriorment, amb la incorporació de Marta Cid a Educació en el lloc de Bargalló i una vegada desaparegut el Departament del conseller en cap, el percentatge augmentà al 31% (cinc sobre setze).

Caterina Mieras (PSC), diputada des de 1999, metgessa de professió i vinculada al camp de la cultura com a regidora d'aquest àmbit a l'Ajuntament de Badalona, fou designada a última hora precisament per imperatius de gènere, després que s'hagués perfilat per al càrrec el diputat Josep Maria Carbonell, posteriorment nomenat membre del Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC) i president d'aquest organisme des del setembre del 2005. Mieras fou substituïda per Ferran Mascarell, regidor de Cultura i portaveu del PSC a l'Ajuntament de Barcelona. La resta de dones membres del Gabinet eren les ja citades Marina Geli (PSC) i Montserrat Tura (PSC). El posterior relleu de Mieras va abaixar la quota femenina de l'Executiu a 4 membres, equivalent al mateix percentatge inicial del 25% del total.

Després de prendre possessió dels càrrecs, el 22 de desembre de 2003, els nous

membres del Consell Executiu van fer una breu reunió per marcar l'agenda immediata. El protagonisme l'acaparà en la roda de premsa posterior el nou conseller en cap, Josep-Lluís Carod-Rovira, acompanyat del conseller-portaveu, Joaquim Nadal, els quals van desbrossar el full de ruta de l'Executiu. La primera mesura adoptada fou nomenar secretari del Govern Ernest Maragall, germà del president, que renunciava així al seu escó al Parlament. Carod-Rovira va informar que el nou govern es reuniria amb assiduitat per «posar-se al dia» de les seves obligacions i que la propera sessió, el dimecres 24 de desembre, serviria per a «fer un informe més detallat de l'estat dels nous departaments per a poder-se adequar a les prioritats de Catalunya en els pròxims anys». Aquesta reunió també havia de servir per a nomenar els secretaris generals dels diferents departaments.

4.2.1.2. Importància dels departaments assignats a cada partit

Quan s'analitza la importància dels departaments assignats a cada partit, s'examina si la quota assignada als partits del govern atorga més influència a una força política que no pas a la resta, en funció del seu pes social real: si aquesta quota s'aplica a alguns dels aspectes més formals i visibles (el nombre en valor absolut de conselleries) o a d'altres, com el pressupostari (el pes específic relatiu dels departaments de cada força política en el conjunt del pressupost del govern), o a l'administratiu (amb l'assignació d'un percentatge d'alts càrrecs) (*vid.* ap. 4.1. i 4.2.1). Com s'ha dit abans, en la literatura sobre coalicions de les darreres tres dècades s'ha acceptat i confirmat, amb algunes excepcions, la pionera tesi que la recompensa obtinguda pels partits té una relació de proporcionalitat amb el pes parlamentari o la seva posició estratègica en l'escenari polític i en les negociacions (Browne i Franklin, 1973).¹⁹⁸ La pràctica mostra també que, en la mesura del possible, el criteri que s'utilitza per a la distribució de departaments és el percentatge del nombre de diputats que cada partit aporta a la

¹⁹⁸ Els estudis fets per BROWNE i FRANKLIN (1973) i BROWNE i FRENDEIS (1980) insisteixen que la proporcionalitat no ha de ser necessàriament perfecta, ja que els grans partits tendeixen a perdre una mica i els petits, ja sigui per estar situats en posicions axials, ja sigui per la seva debilitat estructural davant els grans, guanyen una mica més del que representen al Parlament. Això demostra que la cosa decisiva en l'obtenció de més bons resultats és el poder de negociació en un moment determinat o en unes circumstàncies específiques, en les quals cada membre de la coalició tracta de formar una nova coalició, més beneficiosa, que exclou companys de la coalició prèvia (LAVER i SCHOFIELD, 1990: 175-176). Altres lleis sobre el repartiment de *payoffs*, com la suggerida per CHERTKOFF (1975: 31), sostenen que «el màxim benefici esperat per una persona coincideix amb el mínim acceptable des de la perspectiva del company». Així, en les negociacions, les posicions dels socis potencials es regeixen per aquest principi que iguala tothom. La major recompensa desitjable per als participants s'ha d'acomodar, doncs, a la satisfacció dels mínims beneficis acceptables per ells mateixos. L'espai delimitat per les expectatives màximes i mínimes dels jugadors representa el marc de la negociació i del regateig.

coalició (*vid.* ap. 4.1.1 i 4.1.2). La praxi comparada demostra que el que sol passar és que, si es produeix un desequilibri, la força dominant (en aquest cas el PSC-CpC) acaba dirigint no solament més departaments, sinó també els més importants. Una altra qüestió a tenir en compte és la distribució de la realització dels programes polítics de la coalició entre els partits: es tracta d'aconseguir influència a l'hora de dissenyar, elaborar i implementar polítiques públiques.

L'anàlisi empírica sobre els governs de coalició a Europa demostra també que, en cas d'equilibri, s'intenta fer una distribució equitativa i compensatòria (envers el partit o els partits que no ostenten la presidència del Govern), la qual cosa comporta sovint, com s'analitza en un altre moment, la creació artificial de departaments, d'alts càrrecs polític-administratius (vicepresidències, viceconselleries, secretaries generals, direccions generals, etc.) i, en definitiva, un creixement de l'estructura de l'Administració que respon més aviat a una lògica coalicional.

El criteri objectiu que durant alguns anys van adoptar CDC i UDC per al repartiment intern de beneficis fou, com s'ha dit repetidament, la resultant d'aplicar una quota que atorgava un 75% del poder polític al primer partit i el 25% restant al segon, en virtut d'un document fundacional de 1978, basat en els resultats electorals de les eleccions legislatives de 1977. En aquest cas, al marge de consideracions sobre el pes real i electoral de cadascuna de les dues forces polítiques, és evident que UDC va quedar marginada, durant alguns anys, en el repartiment de conselleries i d'altres beneficis en què, seguint per analogia el mateix criteri, tot i no ser una qüestió pacífica, hauria calgut aplicar la quota del 25%.¹⁹⁹ Si s'analitza aquest repartiment en els governs de coalició de CiU, com assevera Matas (2000: 114), aquest objectiu no es complia, atès que, amb el mateix nombre de conselleries, s'hauria pogut ajustar més l'equivalència entre el percentatge d'escons aportat per cada partit i el percentatge de conselleries que dirigien. En el primer govern, CDC hauria dirigit una conselleria més amb un 83,3% (i UDC una de menys, amb el 16,7% restant). En el segon govern, i sempre sense modificar el nombre de conselleries, si a CDC li hagués correspost un departament més,

¹⁹⁹ Durant uns quants anys, UDC va gestionar menys del 5% del pressupost del Govern de la Generalitat i controlà aproximadament un 20% dels alts càrrecs d'aquest. Pel que fa als departaments, el partit socialcristià va detenir de manera bastant continuada els departaments de Treball i Justícia, i també els d'Adjunt a la Presidència (1980) i Comerç, Consum i Turisme; tanmateix, l'únic departament de grans dimensions, pel volum de pressupost i nombre d'empleats públics, era el d'Ensenyament, i, per la seva notable influència política, el de Cultura. Concretament, fins al segon i tercer govern de coalició (1984-1988), els departaments de Governació i Cultura, i des del juny de 1996, el d'Ensenyament, no van passar a les mans d'UDC. La resta de departaments importants sempre foren dirigits per CDC: Economia i Finances, Presidència, Sanitat i Política Territorial i Obres Públiques.

hauria dirigit el 72,7% del total de departaments (just el percentatge de vots que aportava a la coalició) i UDC el 18,2% (també un percentatge més ajustat). En el tercer govern, CDC, amb una conselleria menys, hauria assolit el 81,8% del total de departaments i UDC hauria continuant amb el 18,2%. En el quart, cinquè, sisè i setè govern, la distribució que es va fer era la que s'ajustava millor al percentatge d'escons. Tenint en compte el criteri de nombre d'escons, CDC va estar sempre infrarepresentada. ERC (durant la II legislatura) va estar clarament sobredimensionada, considerant que es tractava d'un partit contingent per a garantir la majoria absoluta, encara que aquesta sobrerepresentació era inevitable si es té en compte que, com a mínim, calia assignar-li un departament.

En el cas del govern tripartit, el PSC-CpC, amb 42 diputats sobre 74 de la majoria, va passar a tenir un 56,7% dels escons de la majoria (li haurien correspost 9,6 persones al Govern); ERC, amb 23 escons, un 31% (5,28 persones), i ICV-EUiA, amb 9, un 12,1% (2 persones). Si es té en compte, a més, que el PSC-CpC, a part de la presidència de la Generalitat, encapçalava inicialment 9 departaments (Presidència;²⁰⁰ Economia i Finances; Cultura; Salut; Política Territorial i Obres Públiques; Agricultura, Ramaderia i Pesca; Justícia; Indústria i Treball, i Interior) sobre el total de 17 departaments, aquesta formació representava inicialment un 52,9% del Govern (una mica més de 2 punts percentuals que el seu pes parlamentari relatiu). Aquest percentatge va disminuir fins al 50 % després del canvi de titular del Departament de la Presidència i la desaparició del Departament del Conseller en cap. ERC, amb 6 departaments (inicialment, a més del Departament del Conseller en cap, detenia els de Comerç, Turisme i Consum; Benestar i Família; Universitats, Recerca i Societat de la Informació; Educació, i Governació i Administracions públiques), un 35,2% (4 punts més). Amb posterioritat a la desaparició del Departament del conseller en cap continuà mantenint un percentatge idèntic, en passar a dirigir el Departament de la Presidència. Per la seva part, ICV-EUiA, amb 2 departaments (Relacions Institucionals i Participació, i Medi Ambient i Habitatge), va passar d'un 11,7%, percentatge similar que el nombre d'escons que integren la majoria (12%), a un 12,5% amb la reducció de 17 a 16 departaments.

²⁰⁰ El seu titular era el president de la Generalitat mateix, Pasqual Maragall. Posteriorment seria substituït pel republicà Josep Bargalló, nomenat conseller en cap. Malgrat el canvi de titular, la presència de càrrecs del PSC-CpC en el Departament era molt notòria, fins al punt que es podia parlar d'un departament compartit. Aquesta situació durà fins que una part dels càrrecs socialistes van passar a formar part orgànicament i funcionalment del Gabinet de la Presidència de la Generalitat.

El PSC-CpC era, doncs, sobre el paper, una força infrarepresentada en el Govern. Aquesta circumstància s'explicava bàsicament per dos fets: el primer, perquè el president de la Generalitat, Pasqual Maragall, pertanyia a aquesta força política i això li atorgava un plus vinculat a l'alt paper institucional que el sistema català reserva a aquesta figura (com a president, cap de govern i màxim representant ordinari de l'Estat a Catalunya), i en segon lloc, pel paper decisiu exercit pels republicans a l'hora de conformar la majoria de govern. L'opció d'ERC a favor d'una aliança amb socialistes i ecosocialistes, tenint l'alternativa d'un pacte amb CiU (45 diputats, que sumats als 23 d'ERC haurien assegurat la majoria absoluta de 68), apareix com el cost addicional assumit pels socialistes, més encara si es té en compte que ERC es reservava el càrrec de conseller en cap. Així, al marge dels consellers i conselleres assignats, el PSC-CpC i ERC detenien tots dos figures institucionalment considerades com a òrgans de govern específics, a diferència de l'altre soci, ICV-EUiA. Això no obstant, cal tenir en compte que només el PSC-CpC va passar a tenir responsabilitats en les quatre grans àrees en què s'agrupava l'Executiu, segons l'estructura definida inicialment pel Pla de govern 2004-2007, i que el novembre del 2005 es traslladà a la composició de les comissions en què es dividia el Govern (*vid. ap.* 4.2.2.1): Institucional (Presidència, regida inicialment per PSC-CpC i després tant per ERC com pel PSC-CpC; Governació i Administracions Públiques, regida per ERC, i Relacions Institucionals i Participació, per ICV-EUiA); Econòmica (Economia i Finances, Treball i Indústria, i Agricultura, Ramaderia i Pesca, totes regides per representants del PSC-CpC, i Comerç, Turisme i Consum, i Universitats, Recerca i Societat de la Informació, pels republicans), i Social (Salut, Justícia, Interior i Cultura, per consellers de PSC-CpC, i Educació, i Benestar i Família, pels republicans). En el bloc de Política Territorial i Medi Ambient, l'únic partit no representat era ERC. Així les coses, en una valoració de conjunt, es pot afirmar la sobreproporció de càrrecs per a PSC-CpC i ERC, com a «pivots» de la coalició (ja que tots dos tenien altres opcions, cadascun amb CiU per separat), mentre que ICV-EUiA, que no tenia cap altra opció, disposava de menys poder d'amenança-negociació i va obtenir una subproporció de càrrecs.

A partir d'aquí, si s'analitza detalladament el repartiment de conselleries, es pot observar que l'objectiu dels partits coalitzats durant la negociació no va ser complir amb el criteri d'equivalència formal o nominal en el nombre d'escons, ja que, amb el mateix nombre de conselleries, s'hauria pogut ajustar més la correspondència entre el percentatge d'escons aportat per cada força política i el percentatge de conselleries que

dirigien. Si ens fixem en aquest aspecte més formal, el PSC-CpC hauria hagut de dirigir una conselleria més, en detriment d'ERC, que apareixia lleugerament sobrerepresentada, de manera que el seu pes en el Govern (53%) hauria estat gairebé equivalent al percentatge d'escons que aportava a la majoria (55%), i, conseqüentment, ERC (31% dels escons) hauria passat a tenir-ne un 29%, un xic menys que el seu pes real però més ajustat en termes nominals. Tanmateix, si ens fixem en la importància de les conselleries que passava a dirigir cada partit, es podia parlar d'un govern equilibrat, d'una equidistribució dels departaments considerats més importants (Economia i Finances, Presidència, Governació, Salut, Educació, Relacions Institucionals i Participació, Política Territorial i Obres Públiques).

Taula 34. Percentatge d'escons que aportaven els partits a la coalició i percentatge de conselleries que dirigien (1980-2003)

	CDC			UDC			ERC		
	-1%	-2%	(2-1) %	-1%	-2%	(2-1) %	-1%	-2%	(2-1) %
	Esc.	Cons.	Dif.	Esc.	Cons.	Dif.	Esc.	Cons.	Dif.
1980-1984	81,4	75,1	-6,4	18,6	25	6,4			
1984-1987	72,7	63,6	-9,1	20,8	27,3	6,5	6,5	9,1	3
1987-1988	77,8	72,7	-5,1	22,2	27,3	5,1			
1988-1992	78,3	75	-3,3	21,7	25	3,3			
1992-1995	77,1	76,9	-0,2	22,9	23,1	0,2			
1995-1999	76,7	76,9	0,2	23,3	23,1	0,2			
1999-2003 ¹	76,7	76,9	0,2	23,2	23	0,2			

Esc.: Escons. Cons.: Consellers. Dif.: Diferència.

1. En el període 1999-2003 hi va haver fins a 3 consellers independents, a proposta de CDC.

Font: elaboració pròpia.

Taula 35. Percentatge d'escons que aportaven els partits a la coalició i percentatge de conselleries que dirigien (2003)

	PSC-CpC			ERC			ICV-EUiA		
	-1%	-2%	(2-1)	-1%	-2%	(2-1)	-1%	-2%	(2-1)
	Esc.	Cons.	Dif.	Esc.	Cons.	Dif.	Esc.	Cons.	Dif.
1	56,7	52,4	4,3	31	35,3	-4,3	12,1	11,8	0,3
2	56,7	50	6,7	31	37,5	-6,5	12,1	12,5	-0,4

1. Comptant-hi el president de la Generalitat, titular inicialment del Departament de la Presidència.

2. A partir que el conseller primer passa a ser titular del Departament de la Presidència.

Font: elaboració pròpia.

4.2.1.3 Filiació política dels consellers i conselleres

a) Els membres del govern que eren diputats al Parlament.

Segons Matas, un 74% dels consellers de CiU van ocupar, entre altres càrrecs públics, el de diputat al Parlament. Un 30% ocupà aquest càrrec abans de ser consellers, un 95%, durant l'exercici del càrrec de conseller, i fins a un 69%, després. Amb l'inici del mandat del Govern tripartit, fins a 11 consellers i càrrecs del tripartit van deixar els seus escons per donar pas a nous diputats (al mateix temps que CiU anava resituant alguns dels seus exconsellers –i diputats electes–, com Núria de Gispert, Carme Laura Gil, Irene Rigau i Antoni Fernández Texidó com a presidents de comissió al Parlament de Catalunya). En concret, 11 diputats del PSC-CpC i 1 d'ERC (Pere Esteve) van anunciar la seva dimissió per passar a ser consellers o alts càrrecs de l'Administració de la Generalitat.²⁰¹

Per la banda socialista, les excepcions van ser les de Pasqual Maragall, que per la condició de president de la Generalitat havia de mantenir legalment la condició de diputat (article 152.1 CE i 36.1 EAC) i Joaquim Nadal, conseller de Política Territorial i Obres Públiques i portaveu del Govern. La resta de consellers que eren diputats (Montserrat Tura, Antoni Castells, Caterina Mieras, Marina Geli i Josep Maria Rañé) van renunciar al seu escó. També van renunciar a la seva acta de diputat Martí Carnicer (PSC), nomenat secretari general d'Economia i Finances; Manel Nadal (PSC), nou secretari per a la Mobilitat, i Oriol Nel·lo (CpC), secretari per a la Planificació

²⁰¹ Posteriorment seguirien el mateix camí els diputats d'ERC, Josep Huguet i Marta Cid (*vid. ap.* 4.1.7). A partir de maig de 2006, el nou govern bipartit format per PSC-CpC i ICV-EUiA va seguir la mateixa tònica, de manera que Carme Figueras, nomenada consellera de Benestar i Família va abandonar el seu escó.

Territorial. També van retenir l'escó Josep-Lluís Carod-Rovira, conseller en cap i president del grup parlamentari d'ERC, i Joan Saura, conseller de Relacions Institucionals i Participació i president del grup parlamentari d'ICV-EA. Josep Maria Vallès, conseller de Justícia i president de CpC, acabà mantenint també la seva condició de diputat, a petició d'aquesta plataforma, que desitjava visualitzar la seva singularitat a pesar de concórrer a les eleccions coalitzada amb el PSC. Aquesta circumstància provocà una certa polèmica en les files socialistes, atès que Vallès havia estat convidat a abandonar el seu escó per evitar duplicitats i reservar els escons únicament als caps de cada facció governamental. Amb la dimissió de Josep-Lluís Carod-Rovira com a conseller en cap, no va mantenir la condició de diputat ni un sol membre del Govern en nom d'ERC, ni tan sols Josep Huguet, el darrer a incorporar-se com a conseller de Comerç, Turisme i Consum, al cap d'uns mesos que Josep-Lluís Carod-Rovira hagués abandonat el Govern. El nou conseller en cap, Josep Bargalló, diputat al Parlament entre 1992 i 2003, no s'havia presentat a les eleccions. Dels 6 nous consellers nomenats amb la remodelació de l'abril del 2006, cap no detenia la condició de diputat en el moment del nomenament. El nou conseller de Governació, Xavier Vendrell, havia renunciat al seu escó uns mesos abans per a ser nomenat secretari general del conseller en cap.

Taula 36. Càrrecs públics ocupats pels consellers de CiU segons el moment en què el van ocupar

Càrrec	% dels que han ocupat càrrecs		
	% abans	% paral·lelament	% després
Diputat Parlament	30	95	69

Font: Jordi Matas.

Taula 37. Càrrecs públics ocupats pels consellers de PSC-CpC, ERC i ICV-EUiA segons el moment què el van ocupar

Càrrec	% dels que han ocupat càrrecs		
	% abans	% paral·lelament	% després
Diputat Parlament	81,2	33	-

Font: elaboració pròpia.

b) La filiació política dels consellers

Les característiques del sistema polític català durant el període de govern de CiU van generar una estructura administrativa formalment polititzada i un funcionament de l'alta administració sotmès a un clar control polític. Per això el criteri regular fou que els partits més petits, UDC i ERC, ocupessin les seves conselleries amb militants del partit, mentre que CDC, a vegades, va cobrir aquests càrrecs amb persones independents (Matas, 2000: 120). De fet, en el primer Govern (1980), hi va haver fins a quatre independents (Max Cahner, Josep Laporte, Francesc Sanuy i Vicenç Oller)²⁰², els tres primers dels quals acabarien afiliant-se a CDC²⁰³ (*vid. ap.1.4.2*). De 56 consellers en total, un 59% militava a CDC, un 27% a UDC, 2 a ERC i 13 no eren afiliats. Un 56% van ingressar en el seu partit abans de 1980, un 35% durant els anys vuitanta i només un 8% en els anys noranta. Una gran majoria, el 68%, havien ocupat un càrrec electiu. Seguint Matas, es poden fer diferents interpretacions respecte a l'entrada d'independents en el primer govern Pujol. En primer lloc perquè l'antecedent immediat eren els governs unitaris de Tarradellas. En segon lloc perquè CiU no tenia la majoria absoluta dels escons i necessitava buscar el suport d'altres forces polítiques per a superar la investidura i impulsar una acció de govern que enfortís les principals institucions i desenvolupés l'Administració. Després d'aquesta primera etapa de consellers independents, principalment la I legislatura, els departaments assignats a CDC sempre van ser coberts per persones afiliades a CDC, excepte Albert Vilalta (ex UCD), que ocupà la conselleria de Medi Ambient en 1991. En aquest cas la inclusió d'un independent es podia interpretar atenent el perfil i la trajectòria de la persona en qüestió, considerat un bon gestor i amb una llarga carrera administrativa, iniciada en l'Administració de Tarradellas. En el cas del tripartit d'esquerres, la presència d'independents entre els òrgans superiors va venir exclusivament de la mà d'ERC (amb 2 consellers de 6): Carles Solà i Pere Esteve, de Catalunya 2003, entitat que mantenia,

²⁰² Cadascun d'aquests quatre independents estava ben relacionat amb algun dels principals partits: Cahner amb ERC, Laporte amb el PSUC, Sanuy amb el PSC i Oller amb CC-UCD. Val a dir que també es va pretendre de comptar amb el suport d'importants sectors de la societat catalana. Així, Cahner estava ben relacionat amb el món de la cultura (provenia del món editorial), Laporte amb l'universitari (fou rector de la UAB), Sanuy amb el sector del comerç (havia estat director de Comerç exterior de la Cambra de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona, director de la Fira de Barcelona i director general d'IFEMA, la fira de Madrid), i Oller amb el món empresarial (fou secretari general de la patronal Fomento del Trabajo Nacional i president del Círculo de Economía).

²⁰³ En total, els consellers independents en el moment del seu nomenament van ser Max Cahner, Josep Delfi Guàrdia, Josep Laporte, Andreu Mas-Colell, Vicenç Oller, Francesc Sanuy i Albert Vilalta. Quatre es van mantenir independents (Andreu Mas-Colell, Josep Delfi Guàrdia, Vicenç Oller i Albert Vilalta); la resta van acabar afiliant-se a CDC, malgrat que Francesc Sanuy s'hi afilià després de deixar la conselleria d'Indústria i Energia.

tanmateix, uns forts vincles orgànics amb la direcció d'ERC, organització amb la qual acabaria fusionant-se després del traspàs d'Esteve a finals del 2005.

4.2.2. El *sottogoverno*: el grau de politització formal i material

4.2.2.1. Estructura interna dels departaments

Si s'analitza la idiosincràsia del sistema polític català, es poden entreveure els aspectes que han influït en el disseny en origen de l'Administració i en la configuració d'unes determinades relacions entre política i Administració. Per això, com assenyala Caminal (1998), tenint en compte que tots els partits catalans manifestaven una clara vocació d'autogovern, que venia de lluny, aquesta aspiració acabà convertint en la coartada per a un disseny consensuat d'estructura administrativa, que amb els anys va esdevenir totalment polititzada i sobredimensionada, i amb un alt grau d'heterogeneïtat material, fet que explica les crítiques rebudes pels governs de CiU pel «desordre estructural i la ineficàcia administrativa» (Matas, 2001: 36). Aquesta situació la provocà en primer lloc el fet de subsistir durant 23 anys la mateixa coalició en el poder: els diferents partits coalitzats intentaren de controlar com més parcel·les de poder millor, cosa que va determinar tant el nombre de departaments com el perfil de les persones que ocuparen els càrrecs; en segon lloc, el fet que CiU gaudís de la majoria absoluta durant més de deu anys (1984-1995), cosa que originà un doble efecte de cara a l'Administració: primerament, el desplaçament del protagonisme des del Parlament cap a l'Executiu i l'absència de cossos funcionaris potents, i segonament, la consolidació d'un determinat model d'Administració, fonamentat en l'estabilitat, gairebé pètria, del Govern.²⁰⁴ El fort lideratge polític del president de la Generalitat, Jordi Pujol, també va generar un funcionament administratiu qualificat de «presidencialista» (Matas, 2001: 39). Així les coses, el disseny horitzontal o per departaments de CiU presentava una excessiva fragmentació, i la jerarquia o disseny vertical, un excessiu nombre de nivells de comandament. Com a conseqüència d'això, malgrat els esforços de modernització i racionalització dels darrers anys, es va produir una notable inflació orgànica²⁰⁵ i un

²⁰⁴ En no gaire més de vint anys es van assolir «notables nivells de maduresa política (sense grans canvis sobtats i consolidant les diferents visions sectorials dels departaments), econòmica (en vint anys el pressupost va passar de poc més de 7.000 milions de pessetes a gairebé 5 bilions) i administrativa (les tres principals lleis que disciplinen l'Administració catalana, i d'una plantilla inicial d'uns 30.000 empleats en 1980 es passà a quasi 135.000 en el 2006). L'estabilitat governamental i administrativa influi també en la de les persones que durant més de dues dècades van dirigir l'Administració.

²⁰⁵ Mentre que l'Administració dirigida pel president Tarradellas tenia només uns 20 alts càrrecs, la primera administració dirigida per Jordi Pujol va passar a tenir-ne més de 50 (ALFONSO BOZZO, 1982: 85, 87), 10 anys més tard uns 80, i al final del seu llarg mandat uns 150.

excés d'unitats de l'estructura administrativa, cosa que generar una estructura formal molt densa que no reflectia les jerarquies, les responsabilitats ni els mecanismes reals de l'organització del treball. Es tractava, doncs, d'una administració formalment i estructuralment polititzada (Matas, 1995), i totalment sobredimensionada, amb un disseny i una dinàmica similars als de l'Administració de l'Estat; per tant, sense una cultura administrativa pròpia ni un model de gestió adequat a la seva dimensió competencial.

Amb l'arribada del nou govern tripartit i en relació a l'estructura interna dels departaments, es van produir relativament pocs canvis. Vegem-los.

*L'estructuració inicial*²⁰⁶

L'estructuració duta a terme el gener del 2004 situava en el Departament de la Presidència, a més de la Secretaria General i la Secretaria del Govern, el Gabinet Jurídic i la Secretaria de Relacions Exteriors, mentre que el conseller en cap –que després deixaria de tenir departament propi i passaria a assumir el de la Presidència– es reservava la Secretaria de Comunicació, la d'Afers Exteriors –tot i l'evident duplictat amb la de Relacions Exteriors, que obeïa a les diferències polítiques entre PSC-CpC i ERC–, les secretaries per a la Immigració, Joventut, Esport, Política Lingüística i Afers Religiosos, i les Delegacions Territorials. Entre els canvis introduïts, cal destacar que el Departament d'Economia i Finances va fusionar les direccions generals de Política Financera i Assegurances i suprimí la Direcció General de Règim Econòmic de la Seguretat Social, que s'integrà en la de Pressupostos i Tresoreria. El Departament de Treball i Indústria va unificar en la Secretaria General d'Indústria i Energia les respectives direccions generals i eliminà la Secretaria d'Afers Laborals i Ocupació, i la Direcció General d'Ocupació, que van passar les seves funcions al Servei Català de col·locació (SCC). El Departament de Benestar i Família unificà les polèmiques direccions generals de Serveis Comunitaris i Acció Cívica, mentre que el de Medi Ambient va assumir les competències d'Habitatge, amb les respectives secretaries i direccions generals. Comerç, Turisme i Consum eliminà la Direcció General de Consum per a passar a exercir aquestes funcions mitjançant l'Institut Català de Consum,

²⁰⁶ Les estructures organitzatives dels diferents departaments, llevat del Departament de Relacions Institucionals i Participació, es van configurar mitjançant el Decret 69/2004, de 20 de gener (DOGC núm. 4054, de 22 de gener). Les competències de cada departament s'establiren pel Decret 296/2003, de 20 de desembre (DOGC núm. 4035, de 22 de desembre). L'estructura organitzativa del Departament de Relacions Institucionals i Participació es va fixar en el Decret 2/2004, de 7 de gener (DOGC núm. 4046, de 12 de gener).

reconvertit posteriorment per llei en Agència Catalana de Consum.

El Govern després del 24 de febrer de 2004

A conseqüència de la dimissió com a conseller en cap de Josep-Lluís Carod-Rovira i del debilitament de les posicions d'ERC, els canvis organitzatius afectaren fins a quatre departaments. Els departaments del conseller en cap i de la Presidència són els que més canvis van experimentar. Tots dos es van fusionar en un de sol, que conservaria el nom de Presidència.²⁰⁷ Aquest nou departament comptava amb les competències dels dos anteriors, exceptuant-ne la política d'immigració, transferida al Departament de Benestar i Família (ERC);²⁰⁸ la Secretaria d'Afers Exteriors (ERC) va desaparèixer en benefici de la subsistència de la Secretaria de Relacions Exteriors (PSC-CpC) i es creà la Secretaria de Cooperació Exterior, a les mans d'ERC, ubicada en el Departament de Governació i Administracions Públiques.²⁰⁹ En la pràctica, aquesta fusió de departaments no comportà cap tipus de simplificació organitzativa. En concret, es van unir els dos departaments primitius sense suprimir cap de les dues secretaries generals ni unificar sota una mateixa direcció totes les unitats administratives per a aprofitar les economies d'escala en els serveis comuns. A més, observant de prop la manera en què es va fer la fusió, era probable, com així va ser, que el nou departament es mostrés poc cohesionat i actués amb una doble dinàmica, com si encara es tractés de dos departaments separats però més ben comunicats. Al final de la reestructuració, el conseller en cap, tot i ser el titular de la Presidència, comptava a dins del seu departament amb dos contrapesos importants, com la Secretaria del Govern (Ernest Maragall), amb un poder informal equiparable al d'una conselleria per raó de les seves funcions, i la Secretaria General de la Presidència (Ramon García-Bragado), malgrat perdre importants atribucions, que van anar a parar a altres departaments.

²⁰⁷ L'estructura final del Departament de la Presidència quedà establerta en el Decret 195/2004, de 24 de febrer (DOGC núm. 4079, de 26 de febrer). Les competències figuren en el Decret 193/2004, de 20 de febrer (DOGC núm. 4076, de 23 de febrer).

²⁰⁸ Decret 152/2004, de 27 de gener (DOGC núm. 4059, de 29 de gener) i Decret 168/2004, de 10 de febrer (DOGC núm. 4069, de 12 de febrer).

²⁰⁹ Aquesta fou la primera, no pas l'única, exigència de Pasqual Maragall a Carod-Rovira, amb motiu de la crisi que acabà forçant la sortida d'aquest del Govern. L'estructura i les competències d'aquesta secretaria van passar a formar part de la Secretaria de Relacions Internacionals (PSC-CpC), sota la coordinació de la Secretaria General de la Presidència (PSC-CpC), amb l'excepció de l'Agència Catalana al Desenvolupament i les competències de Cooperació al Desenvolupament, que es van adscriure a la Secretaria de Cooperació Exterior, de nova creació. Al marge d'altres consideracions polítiques, es posà fi a la duplicitat de funcions entre la Secretaria de Relacions Internacionals i la d'Afers Exteriors, al mateix temps que es creava una nova secretaria sectorial (Decret 168/2004, de 10 de febrer, DOGC núm. 4069, de 12 de febrer).

El Govern després del 20 de juliol de 2004

Del 24 de febrer al 20 de juliol del 2004, l'estructura competencial i organitzativa del Govern no va experimentar gaires canvis. Els pocs que hi hagué responien a la necessitat d'ordenar la distribució competencial entre departaments. Es van crear tres nous alts càrrecs, una direcció de serveis, una direcció general i el Gabinet de Comunicació Estratègica. El Departament d'Educació²¹⁰ va rebre les competències en formació d'adults, agrupant totes les activitats de formació en un sol òrgan, i la Secretaria de Comunicació integrà totes les estructures relacionades amb el seu àmbit competencial, la Direcció general d'Innovació i Organització de l'Administració, per la seva banda, va adquirir les competències en inspecció dels serveis de personal. Al Departament de la Presidència s'hi van produir canvis organitzatius, que van posar sota la direcció de Josep Bargalló tres direccions generals, com a resultat de la crisi motivada per l'aparició, el 5 de maig del 2004, d'un polèmic informe sobre mitjans de comunicació que, després de la dimissió del secretari de Comunicació Miquel Sellarès (independent per ERC), es va saldar amb el reforçament d'ERC (*vid.* ap. 5.2.7). Les tensions entre socialistes i republicans dificultaren aquest procés, fins al punt que, encara que Bargalló va anunciar canvis el 12 de maig, fins al 20 de juliol no es van materialitzar. Aquests canvis culminaren a finals de setembre, en ser substituït el director general de Difusió Corporativa, Jordi Mercader, home de confiança de Pasqual Maragall, que havia mantingut relacions tenses amb Sellarès i Bargalló, per Joan Montraveta. Així, Mercader passà a ser director de Comunicació de la Presidència, enquadrat en el Gabinet de la Presidència, dependent de l'Oficina de la Presidència de la Generalitat.²¹¹

L'estructura del Govern (setembre-desembre de 2004)

Durant aquest període hi hagué pocs els canvis. Els més destacables estaven relacionats amb el Departament de la Presidència, amb l'objectiu de consolidar-lo, tot i la segregació en dues estructures, encapçalades pel titular del Departament de la Presidència i el president de la Generalitat, respectivament. Durant aquesta etapa, exempta d'incidents polítics destacables, el PSC-CpC fou el que va obtenir més beneficis, augmentant el nombre de càrrecs de lliure designació i aconseguint més independència i delimitació per mitjà de les unitats de suport al president. Així, es creà

²¹⁰ Decret 304/2004, de 25 de maig (DOGC núm. 4143, de 28 de maig) i Decret 282/2004, d'11 de maig (DOGC núm. 4132, de 13 de maig).

²¹¹ Decret 331/2004, de 20 de juliol (DOGC núm. 4180, de 22 de juliol).

l'Oficina de la Presidència de la Generalitat, com a òrgan d'assistència política i tècnica. Aquesta oficina passava a ser dirigida pel secretari general del Departament de la Presidència, Ramon García-Bragado, sota les ordres directes del president de la Generalitat. A l'oficina s'hi van adscriure el Gabinet de la Presidència i la direcció d'Anàlisi i Prospectiva (Jaume Badia), ambdues sota la direcció de la Secretaria General del Departament de la Presidència. El principal nexa entre totes dues va passar a ser la figura del secretari general de la Presidència, alhora director del Gabinet de la Presidència. A més, es creà la Direcció de Comunicació de la Presidència, amb la funció de dirigir la política comunicativa del president, assessorar-lo en les seves relacions amb el sector de la comunicació i ajudar en la coordinació amb la Secretaria de Comunicació.²¹² Amb dependència del Departament de la Presidència, es va remodelar la Maison de la Catalogne,²¹³ dirigida per la periodista Montserrat Casals –propera al PSC– que havia estat polèmica amb els governs anteriors per la seva gestió; es convertí en l'Oficina de la Generalitat a París, adscrita amb rang de Direcció General a la Secretaria de Relacions Internacionals.

En el Departament de Justícia es va crear la Direcció General de Recursos i Règim Penitenciari, sota la direcció de la Secretaria de Serveis Penitenciaris, Rehabilitació i Justícia Juvenil, amb la finalitat de supervisar el sistema d'execució penal, dirigir i supervisar els centres penitenciaris, coordinar la gestió dels recursos econòmics i humans i planificar i executar les inversions en el seu àmbit.²¹⁴ En el Departament de Benestar i Família, la Secretaria de la Família passà a denominar-se Secretaria de Famílies i d'Infància, amb la mateixa estructura que l'anterior.²¹⁵ I en el Departament de Cultura, malgrat que s'havia reestructurat íntegrament el 28 de desembre del 2004, es va atribuir la coordinació de totes les actuacions de les direccions generals i els organismes adscrits al departament a la Secretaria General, com també l'Institut Català de les Indústries Culturals,²¹⁶ l'Entitat Autònoma de Difusió Cultural i

²¹² Tots aquests canvis els recull el Decret 385/2004, de 21 de setembre (DOGC núm. 4225, de 23 de setembre).

²¹³ Decret 359/2004, de 24 d'agost (DOGC núm. 3205, de 26 d'agost).

²¹⁴ Decret 425/2004, de 9 de novembre (DOGC núm. 4258, d'11 de novembre).

²¹⁵ Decret 448/2004, de 30 de novembre (DOGC núm. 4273, de 2 de desembre).

²¹⁶ Decret 470/2004, de 28 de desembre, pel qual s'atribueixen funcions a l'Institut Català de les Indústries Culturals (DOGC núm. 4291, de 30 de desembre).

la Institució de les Lletres Catalanes.²¹⁷

El Govern a partir de l'abril de 2005

Tot i que l'Executiu començava a assolir una certa estabilitat, durant aquest període continuà immers en un procés de transformacions internes que van afectar un bon nombre de departaments i alts càrrecs. Així, des de finals del 2004 fins a finals del mes d'abril del 2005, el Govern acordà fins a 37 canvis en la seva estructura. Van cessar 13 alts càrrecs i se n'hi incorporaren 15, i 3 més van modificar les seves responsabilitats. Aquests canvis foren motivats també per la promoció i l'ascens d'alguns càrrecs, a part de ser-ho per la creació o desaparició d'organismes. Els departaments de la Presidència, Política Territorial i Obres Públiques, Governació i Administracions Públiques, i Cultura van ser els que experimentaren més mobilitat.

Posteriorment a l'aprovació per llei, el 31 de març, de la figura del conseller primer, el Govern aprovà el 5 d'abril de 2005 un nou decret de reestructuració parcial del Departament de la Presidència.²¹⁸ Aquesta reestructuració afectava la denominació de la Secretaria General del Conseller en Cap i del Gabinet Tècnic de la Secretaria General del Conseller en Cap, les quals passaven a denominar-se, respectivament, Secretaria General del Conseller Primer (Raimon Carrasco i després Xavier Vendrell) i Gabinet Tècnic. A més, va preveure la creació de la Direcció General de Polítiques Sectorials (Josep Maria Jové), que passà a dependre de la Secretaria General del Conseller Primer amb les funcions de participar en l'estudi, disseny, planificació i execució dels programes d'actuació impulsats pel conseller primer, garantir l'impuls de polítiques sectorials i prestar assessorament.²¹⁹ En aquest departament es van produir altres canvis significatius, com la renúncia d'Antoni Mir, secretari de Política Lingüística, substituït pel director de Política Lingüística, Miquel Pueyo, que posteriorment passà a ocupar la secretaria vacant.

²¹⁷ Decret 448/2004, de 30 de novembre (DOGC núm. 4273, de 2 de desembre).

²¹⁸ Decret 51/2005, de 5 d'abril, de reestructuració parcial del Departament de la Presidència de la Generalitat de Catalunya (DOGC núm. 4359, de 8 d'abril).

²¹⁹ La Llei 1/2005, de 31 de març, que regula la figura del conseller primer, atribuí a aquest un seguit de competències pròpies que reflectien la seva posició preeminent en el Govern, al marge de les qui li fossin delegades pel president de la Generalitat. Una vegada aprovada la llei, es van revisar els seus òrgans directes de suport, amb l'objectiu de garantir que comptés amb l'estructura adequada per a exercir les seves atribucions i adaptar la denominació d'algunes unitats del Departament de la Presidència, en concret, la Secretaria General del Conseller en Cap i el Gabinet Tècnic d'aquesta Secretaria. Finalment el Centre d'Història Contemporània, fins aleshores dependent de la Secretaria General del Conseller en Cap, s'enquadra dins la Secretaria de Coordinació Interdepartamental.

Les novetats també van destacar en Política Territorial i Obres Públiques, on van cessar el secretari general, Josep Mir, i el responsable del Programa per a la mobilitat i grans infraestructures, Jordi Casso, substituïts per Carmina Llumà i Miquel Àngel Dombriz, respectivament. En aquest departament també s'hi van produir dues baixes més, a conseqüència de la crisi del Carmel: el president de GISA, Ramon Serra, i el director general de Ports i Transports, Jordi Julià. Ignacio Badiola passà a dirigir l'ens Infraestructures Ferroviàries de Catalunya, creat per llei l'any 2001. El relleu de càrrecs de confiança es va convertir en una constant en el Departament de Governació i Administracions Públiques. Van cessar Albert Martín, director de Planificació Operativa, el director general de la Funció Pública, Francisco José González, i el secretari de Cooperació Exterior, Jesús Maestro. Les vacants foren ocupades per Narcís Mir, Joan Plana i Albert Royo. La titular de Cultura, Caterina Mieras, també modificà la fisonomia del seu departament: va fer desaparèixer el Consorci Català de Promoció Exterior de la Cultura, deixà sense responsable l'Entitat Autònoma de Difusió Cultural –ocupada anteriorment per Carmina Vendrell– i substituï Francesc Parcerisas per Jaume Subirana al capdavant de la Institució de les Lletres Catalanes.

Al departament de Comerç, Turisme i Consum, l'arribada del conseller Josep Huguet anà acompanyada del relleu d'Olga Tomàs per Isidre Masalles al capdavant de la direcció de Serveis i del nomenament d'Enric Aloy com a responsable de l'Agència Catalana de Consum. L'antecessor d'Huguet, Pere Esteve, fou designat comissionat del Govern en l'euroregió Pirineus-Mediterrània. Les altes i baixes d'alts càrrecs es completaven amb el relleu d'Alfons Moreno per Eri Nemoto, de l'Empresa de Promoció i Localització Industrial de Catalunya, SA, que depenia del Departament de Treball i Indústria, el qual també aprovà un projecte de remodelació del Centre d'Innovació i Desenvolupament Empresarial (CIDEM), que posteriorment va comportar una modificació legal.²²⁰ Pel que fa a la creació d'organismes, el Departament d'Economia va reestructurar la Direcció General de Promoció Econòmica per incorporar-hi una subdirecció de finançament autòmic; la conselleria de Salut afegí al seu organigrama l'Institut Català d'Avaluacions Mèdiques amb Rafael Manzanera al capdavant, i la de Justícia creà una direcció general de Recursos i Règim Penitenciari, amb Jordi Sisquella com a responsable.

²²⁰ Llei 12/2005, de 17 de novembre, de nova regulació del Centre d'Innovació i Desenvolupament Empresarial (CIDEM), (DOGC núm. 4519, de 28 de novembre).

El Govern va aprovar el 15 de novembre la creació en el seu si de les Comissions de Govern de Política Institucional, d'Economia, de Polítiques Socials, de Política Territorial, a més d'integrar la Comissió de Govern per a la Seguretat en el Sistema de Comissions de Govern, presidides pel conseller primer amb el suport de la Secretaria del Govern.²²¹ Aquesta reorganització s'emparava en la previsió de la Llei 13/89, d'Organització, Procediment i Règim Jurídic de l'Administració de la Generalitat, que establia la possibilitat de crear comissions amb caràcter permanent o temporal, d'àmbit central o territorial, amb funcions pròpies o delegades. Aquesta reorganització vingué després de l'intent, frustrat pels partits, de remodelar el Govern per part del president de la Generalitat i formalment es va presentar com un mecanisme per a millorar l'eficiència i la coordinació política i administrativa en els diferents àmbits que tenen una incidència directa sobre el territori (*vid.* ap. 5.2.15). El Govern també aprovà la integració en aquest nou funcionament de la Comissió de Govern per a la Seguretat i, posteriorment, de la comissió encarregada de preparar la convocatòria del referèndum del projecte d'Estatut (*vid.* ap. 5.2.14).²²²

La Comissió de Govern de Política Institucional era formada pel titular del Departament de Relacions Institucionals i Participació, que exercia la presidència executiva, i els titulars dels departaments de Presidència, Interior, Justícia, i Governació i Administracions Públiques. La Comissió de Govern d'Economia la formaven el titular del Departament d'Economia i Finances, que exercia la presidència executiva, i els titulars de Treball i Indústria, i Comerç, Turisme i Consum, a més del d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació. El titular del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca en formava part en funció dels temes objecte de debat. La Comissió de Govern de Polítiques Socials passava ser formada pels titulars dels departaments de Salut i Educació, que exercien la presidència executiva de manera alternativa, i els titulars de Cultura i Benestar i Família. Finalment la Comissió de Política Territorial era formada pel titular del Departament de Política Territorial i Obres Públiques, que exercia la presidència executiva, i els titulars dels departaments d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, i de Medi Ambient i Habitatge.

Atesa la possibilitat que es poguessin celebrar reunions simultànies d'aquestes

²²¹ Decret 248/2005, de 15 de novembre (DOGC núm. 4512, de 17 de novembre).

²²² Decret 45/2006, de 21 de març (DOGC núm. 4598, de 22 de març).

comissions o bé en absència del conseller primer i del secretari del Govern, es van nomenar presidents executius de cada comissió, com també secretaris executius; funció, aquesta última, exercida pel secretari general del departament al qual correspongués la presidència executiva de la Comissió. Quant a la Comissió de Govern per a la Seguretat, presidida pel president de la Generalitat o pel conseller primer, la presidència executiva, requeia en el titular del Departament d'Interior. Aquestes comissions, de caràcter permanent, es reunien quinzenalment i havien de coordinar l'elaboració i execució de directrius i disposicions, a més de programar la política interdepartamental, examinarien assumptes d'interès comú dels departaments en qüestió i prepararien les reunions de govern. Les comissions també tindrien competències delegades del Govern, com ara autoritzar l'atorgament de subvencions i ajuts, la resolució de procediments sancionadors, els acords d'urgent ocupació dels béns en el procediment expropiatori, l'autorització de les modificacions pressupostàries i les despeses plurianuals o bé l'autorització per a constituir de consorcis i societats en general. El Govern també aprovà un decret pel qual creava la Comissió de Presidència, com a òrgan de suport directe al president de la Generalitat, d'acord amb la nova estructura organitzativa establerta amb les Comissions de Govern.²²³ Aquesta comissió era composta pel president de la Generalitat, el conseller primer i els presidents executius de les esmentades comissions. L'objectiu de la creació de la Comissió de Presidència era assistir el president de la Generalitat i donar-li suport en l'exercici de les atribucions de direcció de la política general i de coordinació de l'acció de govern. En absència del president de la Generalitat, seria presidida pel conseller primer. També es va regular la coordinació de l'acció exterior, atorgant funcions a la Secretaria de Relacions Internacionals del Departament de la Presidència i de la Secretaria de Cooperació del Departament de Governació i Administracions Públiques.²²⁴ A partir del 20 d'abril del 2006 i a conseqüència de l'àmplia remodelació que afectà a sis departaments (*vid. ap.* 4.1.7), es va produir el relleu de diferents alts càrrecs i el nomenament d'uns de nous, sense que això afectés l'organigrama dels departaments concernits.

El Govern a partir de maig de 2006

Després de la sortida dels consellers d'ERC (*vid. ap.* 5.2.14), el Consell Executiu va aprovar un decret inicial de creació, denominació i determinació de l'àmbit de

²²³ Decret 249/2005, de 15 de novembre de 2005 (DOGC núm. 4512, de 17 de novembre).

²²⁴ Decret 24/2006, de 28 de febrer de 2006 (DOGC núm. 4584, de 2 de març).

competència de diferents departaments de l'Administració de la Generalitat, i fins a sis decrets més a través dels quals es feia desaparèixer el Departament de Comerç, Turisme i Consum, que passava al rang de Secretaria de Comerç i Turisme (Consum passava a dependre de Treball i Indústria) i es fusionaven els departament d'Educació i Universitats, llevat de l'àmbit de noves tecnologies i Societat de la Informació, que passava a dependre de Presidència.²²⁵ Es portà a terme la reestructuració dels departaments de la Presidència, Economia i Finances, Educació i Universitats, i Treball i Indústria²²⁶. Al Departament de la Presidència, doncs, a banda de les ja previstes en la normativa vigent, se li van assignar les competències relatives a les tecnologies de la informació, a la societat de la informació i a les telecomunicacions, que fins aquell moment corresponien al Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació. Posteriorment, la política de cooperació al desenvolupament que depenia fins aquell moment del Departament de Governació i Administracions Públiques.²²⁷ A més, a partir d'aquell moment el Govern va passar a relacionar-se amb la Comissió Jurídica Assessora mitjançant el Departament de la Presidència, en substitució del Departament de Governació i Administracions Públiques. D'altra banda, es van suprimir la Secretaria del Conseller Primer –les atribucions de la qual van passar a la Secretaria General de la Presidència-, la Secretaria de Coordinació Interdepartamental, la Direcció General de Mitjans i Serveis de Difusió Audiovisuals de la Secretaria de Comunicació, la Direcció de Polítiques Sectorials i l'Oficina Tècnica de la Secretaria del Govern. Per tant, el Departament es va passar a estructurar en 11 unitats directives en total (la Secretaria General de la Presidència, la Secretaria del Govern, la Secretaria de Comunicació, el Gabinet Jurídic de la Generalitat, la Secretaria de Relacions Internacionals, la Secretaria de Política Lingüística, la Secretaria General de Joventut, la Secretaria General de l'Esport, la Secretaria de Telecomunicacions i Societat de la Informació, la Direcció General d'Afers Religiosos i el Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible de Catalunya). Segons el decret de reestructuració parcial del Departament d'Economia es creà la Secretaria de Comerç i Turisme. Amb aquesta reorganització el Departament d'Economia i Finances assumí les atribucions en l'àmbit de comerç i turisme, després de la supressió del Departament de Comerç, Turisme i

²²⁵ Decret 143/2006, de 13 de maig (DOGC núm. 4633, de 15 de maig).

²²⁶ Decrets 138, 139, 140, 141 i 142/2006 (DOGC núm. 4632, de 12 de maig) i Decret 177/2006, de 23 de maig (DOGC núm. 4641, de 25 de maig).

²²⁷ Decret 227/2006, de 29 de maig (DOGC núm. 4644, de 30 de maig).

Consum. En la pràctica, aquesta secretaria assumí l'estructura de l'extint departament (dues direccions generals, la Gerència de Serveis Comuns de Comerç i Turisme, el Gabinet Tècnic, les àrees funcionals de Normalització Lingüística i Coordinació d'Actuacions Territorials a Barcelona i els distints Serveis Territorials). El Consell Executiu també va acordar estructurar el Departament d'Educació i Universitats a partir de tres secretaries (General, Educació i Universitats i Recerca). Finalment, també es remodelà parcialment el Departament de Treball i Indústria, per assumir les competències en matèria de consum del desaparegut Departament de Comerç, Turisme i Consum. En conseqüència, l'Agència Catalana de Consum quedà adscrita al Departament de Treball i Indústria, així com les distintes Seccions Territorials. Els Serveis Territorials del Departament de Treball i Indústria van passar a disposar, en matèria de consum, idèntiques funcions que els serveis territorials del desaparegut Departament de Comerç, Turisme i Consum. Posteriorment²²⁸ es va adscriure al Departament de la Presidència l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament, amb competències ampliades, que va motivar la supressió de la Secretaria de Cooperació Exterior i el Gabinet d'Actuacions Externes. L'Institut Europeu de la Mediterrània passà a relacionar-se amb el Departament de la Presidència, en substitució del Departament de Governació i Administracions Públiques. També es van adscriure a la Secretaria General del mateix departament el centre d'Història Contemporània de Catalunya, el Centre d'Estudis de Temes Contemporanis i el Gabinet de Documentació i Biblioteca. També es procedí a modificar el Decret 248/2005, pel qual es van crear les comissions de Govern de Política Institucional, d'Economia, de Polítiques Socials, de Política Territorial (*vid. ap. 5.1.1.b*), de manera que el president de la Generalitat va passar a presidir les referides comissions enlloc del conseller primer. També es van produir canvis en la composició de les comissions, el principal dels quals fou que a la d'Economia s'hi podrien afegir els departaments de la Presidència i d'Educació i Universitats.²²⁹

El reclutament dels directius de l'Administració de la Generalitat

El principal lloc de reclutament dels directius de l'Administració de la Generalitat durant l'etapa de govern de CiU van ser CDC i UDC. Els dos terços dels alts càrrecs eren afiliats a CDC o a UDC en el moment del nomenament. No es tractava de

²²⁸ Decret 228/2006, de 30 de maig (DOGC núm. 4646, d'1 de juny).

²²⁹ Decret 230/2006, de 30 de maig (DOGC núm. 4646, d'1 de juny).

simples afiliats, sinó, en molts casos, de militants històrics –la meitat dels alts càrrecs s’havien afiliat al partit abans de 1980 i, per tant, hi havien ingressat molt abans d’ocupar un càrrec polític directiu a l’Administració –, molt implicats en l’activitat partidista –més d’un 60% dels alts càrrecs que eren afiliats havien assistit a tots els congressos del seu partit d’ençà que hi havia entrat– i havien ocupat algun càrrec en els òrgans de direcció dels seus partits. Quasi un 60% havien format part de l’òrgan executiu del partit o del Consell Nacional (Matas, 2001: 119).

En el Govern catalanista i d’esquerres, de manera anàloga a la dels consellers, la major proporció d’alts càrrecs independents es donava en els departaments dirigits per ERC, tot i que en alguns departaments encapçalats per consellers del PSC-CpC hi figuraven persones sense adscripció orgànica al PSC o a CpC, i en alguns casos procedien de l’Administració de CiU. Així, en el Departament d’Agricultura, Ramaderia i Pesca, regentat primerament per Antoni Siurana (PSC) i després per Jordi William Carnes, el secretari general, Josep Pau, era un destacat dirigent territorial del PSC a les comarques de Lleida, vinculat a Siurana mitjançant diferents càrrecs a la Paeria de Lleida. Aquest fou substituït posteriorment pel primer secretari del PSC a la Federació de Lleida, diputat i alcalde de l’Alt Àneu, Joaquim Llena; el director general de Desenvolupament Rural, Jordi William Carnes (després conseller), havia estat cap de gabinet del president de la Diputació de Barcelona i posteriorment va ser substituït per Josep Maria Besora, vinculat a Unió de Pagesos i director del Congrés del Món Rural a instàncies del propi DARP; Martí Sans, director general de Pesca i Afers Marítims, era exdiputat del PSC al Parlament i ex-regidor de Figueres; i Joan Aguado, exalcalde de Vilafranca del Penedès pel PSC, passà a ser director de l’Institut Català del Vi (INCAVI).

En el Departament de Cultura, regentat per Caterina Mieras (PSC), exdiputada del PSC al Parlament i ex-regidora de Cultura a Badalona per la mateixa formació, substituïda després per Ferran Mascarell (PSC), regidor de Cultura a l’Ajuntament de Barcelona, la secretària general, Gemma Sendra, era independent, igual que el director de la Institució de les Lletres Catalanes, Jaume Subirana, el director de l’Institut Català de les Indústries Culturals, Xavier Marcé; el de Patrimoni Cultural, Vicenç Llorca (substituït posteriorment per l’arqueòleg, Josep Maria Carreté, que havia detingut diferents responsabilitats en nom del PSC a l’Ajuntament de Gavà); el director del Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana, Ferran Bello, era membre del PSC i estava vinculat al col·lectiu Crisol; la directora general de Promoció i

Cooperació Cultural, Assumpta Bailac, també era membre del PSC.

En el Departament d'Economia i Finances, encapçalat per Antoni Castells (PSC), hi figurava com a secretari general, Martí Carnicer, exdiputat del PSC al Parlament i exalcalde del Vendrell; Salvador Maluquer, director general de Pressupostos i Tresor, era funcionari, independent i provenia de l'anterior administració de CiU, en la qual havia ocupat algunes responsabilitats en el DURSI; Iu Pijoan, director general de Tributs, també era independent i havia ocupat el mateix càrrec en el govern de CiU; Immaculada Turu, directora general del Patrimoni de la Generalitat, era del PSC i havia estat vinculada anteriorment a la Diputació de Barcelona; Andreu Morillas, secretari de Promoció Econòmica, havia estat assessor del PSC al Parlament; Arseni Gibert, ex-senador del PSC, fou nomenat director de Defensa de la Competència; Miquel Salazar, director de Política Financera i Assegurances, era independent vinculat al PSC; Maria Antònia Monés, directora general de Programació Econòmica, era independent vinculada al PSC; Josep Maria Vegara, director de l'Institut d'Estadística de Catalunya, era del PSC, i Josep Maria Ayala, director de l'Institut Català de Finances, era independent.

En el Departament d'Interior, dirigit per Montserrat Tura, secretària de Polítiques de Seguretat i membre de la Comissió Executiva del PSC i exalcaldesa de Mollet, fou nomenat secretari general Jordi Pardo, membre del PSC; Xavier Guitart, fundador del PSC i exdiputat al Parlament, seria director general del Joc i d'Espectacles i de l'Entitat Autònoma de Jocs i Apostes (EAJA); Josep Maria Procházka, del PSC, era director de Serveis; Joan Delort, independent, ex-cap de la Policia Local de Girona i exdirector del Servei Català de Trànsit amb CiU, va ser designat secretari de Seguretat Pública; Ricardo Olabegoya, director general d'Emergències i Seguretat Civil, era independent; Jordi Samsó, director general de Seguretat Ciutadana, independent; Rafael Olmos, independent, director del Servei Català de Trànsit, ex-subdirector durant el mandat de Delort en el Servei Català de Trànsit, i Joan Mauri, independent, director de l'Escola de Policia de Catalunya.

En el Departament de Justícia, dirigit per Josep Maria Vallès, president de CpC i diputat, el secretari general, Joan Turró, era independent i antic col·laborador del conseller com a gerent de la UAB; el seu cap de gabinet, Isidor García, membre del PSC, havia estat assessor del grup parlamentari socialista; Albert Batlle, secretari de Serveis Penitenciaris, Rehabilitació i Justícia Juvenil, era membre del PSC i ex-regidor d'esports de l'Ajuntament de Barcelona; Josep Font, director general de Justícia Juvenil,

independent, era psicòleg i funcionari adscrit al Departament de Benestar i Família, antic subdirector del centre penitenciari de Quatre Camins i director de la presó de joves de la Trinitat Vella; Jordi Sisquella, independent, director general de Recursos i Règim Penitenciari; Xavier Muñoz, independent, director general de Dret i Entitats jurídiques, i Núria Cleries, magistrada i independent, directora general de Relacions amb l'Administració de Justícia.

En el Departament de Política Territorial i Obres Públiques, dirigit per Joaquim Nadal (PSC), secretari de Política Territorial i membre de la Comissió Executiva del partit, el primer secretari general, Josep Mir, havia estat diputat del PSC al Parlament (1995-1999) i estret col·laborador de Nadal com a secretari general de la Federació Catalana de Municipis (FCM) en l'etapa en què la va presidir; la seva substituta, Carmina Llumà, era independent, propera al PSC; la directora de serveis, Maria Lluïsa Florensa, era independent i provenia de l'anterior administració; el secretari per a la Mobilitat va ser Manel Nadal, germà del conseller i diputat al Parlament pel PSC, durant molts anys màxim responsable d'aquest partit a les comarques de Girona; el director general de Carreteres era Jordi Follià, independent, present en el darrer Govern de CiU; el director general de Ports i Transports, dimitit arran de l'accident del barri del Carmel, era Jordi Julià; Oriol Nel·lo, secretari per a la Planificació Territorial, havia estat diputat de CpC en els anys 1999 i 2003; Joan Llorc, independent, director general d'Urbanisme; i Joan Ganyet, director general d'Arquitectura i Habitatge, havia estat alcalde de la Seu d'Urgell pel PSC i senador de l'Entesa Catalana de Progrés.

En el Departament de Salut, dirigit per Marina Geli (PSC), secretària de Salut i membre de la Comissió Executiva, diputada al Parlament des de 1995 i primera secretària de la formació a les comarques gironines, Joan Cornet, membre del PSC, era el secretari general; Antoni Plasencia, director general de Salut Pública, era membre del PSC; Manel Balcells (ERC) (nomenat posteriorment conseller del DURSI i substituït per Marta Aymerich, directora de la Comissió Interdepartamental de Recerca i Innovació Tecnològica), vicesecretari general de la formació republicana, extint d'alcalde de Granollers, director d'Estratègia i Coordinació (a conseqüència de l'acord entre PSC-CpC i ERC de creuar responsables entre els departaments d'Educació i Salut); Rafael Manzanera, membre del PSC, era director general de Recursos Sanitaris; Juli de Nadal, director de l'Institut d'Estudis de la Salut, membre del PSC; Eduard Mata, director de l'Agència Catalana de Seguretat Alimentària, era independent i havia estat proposat per al càrrec ja en l'anterior govern de CiU, Raimon Belenes, director de

l'Institut Català de la Salut (ICS), del PSC, i Carles Manté, director del Servei Català de la Salut (CatSalut), també del PSC.

El Departament de Treball i Indústria, dirigit per Josep Maria Rañé (PSC), (substituït després per Jordi Valls, alcalde de Manresa pel PSC), diputat al Parlament durant diverses legislatures i dirigent d'UGT, sindicat al qual pertanyia Ciriaco Hidalgo, el seu cap de Gabinet, ex-secretari de Relacions Institucionals del sindicat (a partir de maig de 2006, secretari general en substitució d'Antoni Fernández que va passar a ser nou secretari general de Governació i Administracions Públiques); Antoni Fernández, secretari general, era membre del PSC; Santiago Esteban, director general d'Economia Cooperativa, Social i d'Autoocupació, era independent, igual que Maria del Mar Serna, directora general de Relacions Laborals, Maria Teresa Costa, secretària d'Indústria, catedràtica d'Economia, independent i exdiputada al Congrés dels Diputats pel PSC (que després abandonaria per a ocupar el càrrec de presidenta de la Comisión Nacional de la Energía, òrgan regulador dependent del Ministeri d'Indústria i seria substituïda per Jordi Carbonell, que a partir de maig de 2006 va ser substituït per Joan Josep Berbel, també director del Centre d'Innovació i Desenvolupament Empresarial); Josep Isern, director general d'Energia, Mines i Seguretat Industrial, era independent; Agustí Segarra, director del Centre d'Innovació i Desenvolupament Empresarial (CIDEM), era independent, i Francesc Castellana, director del Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC), era independent vinculat al PSC.

En els departaments dirigits per consellers d'ERC, acompanyaven Pere Esteve en el Departament de Comerç, Turisme i Consum, Laura Foraster, independent, com a cap de Gabinet; el secretari general, Alfons Garcia, antic membre de l'Executiva d'ERC i director de l'Institut d'Estudis Econòmics del partit; la directora de serveis, Olga Tomàs, independent, havia ocupat el càrrec ja en el Govern de CiU; el director general de Comerç, Raimon Serret, era membre d'ERC; la directora general de Turisme, Isabel Galobardes, de Catalunya 2003, a partir del juny del 2003 passaria a militar a ERC; Jordi Serret, independent, era responsable del Consorci de Promoció Comercial de Catalunya (COPCA), havia tingut una responsabilitat idèntica en l'anterior govern de CiU; Ignasi de Delàs, director de Turisme de Catalunya, era independent; Enric Aloy, exmembre de l'Executiva republicana, seria nomenat director de l'Agència Catalana del Consum. Malgrat la substitució de Pere Esteve per Josep Huguet (ERC), l'octubre del 2004, l'estructura del departament no va variar fins a la seva desaparició el maig de 2006, en què va passar a dependre del Departament d'Economia i Finances. Els canvis

tanmateix van ser mínims, com per exemple la incorporació d'Oriol Balaguer com a secretari de Comerç i Turisme, fins al moment a l'Ajuntament de Barcelona; d'Isidre Massalles com a gerent de Serveis Comuns de Comerç i Turisme del Departament d'Economia i Finances o de Francesc Povedano com a director general de Comerç.

El titular del DURSI, Carles Solà i Ferrando, catedràtic de Química, valencià d'origen i ex-rector de la UAB, fou proposat per al càrrec per Josep-Lluís Carod-Rovira. Solà va ser substituït posteriorment per Manel Balcells, vicesecretari general d'ERC fins a la supressió del departament el maig de 2006. La condició d'independent del conseller també es va fer extensiva a diferents alts càrrecs del seu departament, com el secretari general, l'administrativista Ramon-Jordi Moles (rellevat a petició pròpia i substituït per Francesc Sala, regidor d'ERC a Granollers) i el director general d'Universitats, Ramon Vilaseca. En canvi, el responsable del Centre de Telecomunicacions i Tecnologies de la Informació de Catalunya (CTTI), Jordi Bosch, era militant d'ERC (després efímer secretari general de Governació i Administracions Públiques), i el secretari de Telecomunicacions i Societat de la Informació, Josep Oriol Ferran, exdirector de Ràdio Arenys –el nomenament dels quals, a proposta de l'assessor del conseller, Vicent Partal, fou vetat en primera instància pels socialistes en una de les primeres reunions de l'Executiu català, tot esperant la ubicació definitiva del CTTI al DURSI o a la Presidència–, era militant d'ICV, malgrat no haver estat proposat per aquesta formació per a accedir al càrrec. Ferran va ser destituït pel conseller Manel Balcells l'abril de 2006.²³⁰

L'organigrama del Departament del Conseller en Cap²³¹ disposava, a proposta d'ERC, de diferents alts càrrecs sense filiació política: Raimon Carrasco, secretari general, era ex-cap dels serveis jurídics del departament de Cultura amb CiU, nét de l'històric fundador d'UDC, Manuel Carrasco i Formiguera, estava estretament vinculat

²³⁰ A partir de maig de 2006, després de la fusió amb el Departament d'Educació, Joaquim Prats fou nomenat secretari d'Universitats i Recerca.

²³¹ Després de la desaparició del Departament del Conseller en Cap, es van fusionar els organigrames d'aquest departament i del de la Presidència, es van reubicar en altres departaments secretaries, com la Secretaria per a la Immigració, i creà l'Oficina de la Presidència de la Generalitat, dirigida pel mateix secretari general de la Presidència, Ramon García-Bragado, i en el Gabinet de la Presidència, coordinat per Marta Grabulosa, habitual col·laboradora de Maragall, hi havia Jaume Badia, director d'Anàlisi i Prospectiva, membre del PSC, ex-subdirector del Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB) i exadjunt a la direcció del gabinet de Pasqual Maragall a l'alcaldia de l'Ajuntament de Barcelona, i Jordi Mercader, exmembre del CAC a proposta del PSC i del Gabinet de Comunicació de la Diputació de Barcelona, com a director de Comunicació. Mercader va dirigir els aspectes comunicatius de la campanya electoral del PSC-CpC.

a través de *Tribuna Catalana* amb el també independent, Miquel Sellarès, secretari de Comunicació (posteriorment substituït per Enric Marin, d'ERC, i a partir de maig de 2006 per Ramon Font, a proposta del PSC-CpC). Fou substituït posteriorment per Xavier Vendrell, secretari d'organització i finances d'ERC, i aquest, per Ramon Canal, secretari general de Governació i Administracions Públiques; Antoni Mir (substituït després per Miquel Pueyo, exdiputat d'ERC i estretament vinculat a Carod-Rovira), independent, va ser nomenat secretari de Política Lingüística i posteriorment, abans de desvincular-se de la Generalitat, responsable efímer de la Casa de les Llengües; Apelles Carod-Rovira, director de Coordinació Interdepartamental, ascendit posteriorment al rang de secretari, era germà del conseller en cap i president de la Sectorial de Justícia d'ERC; Rafael Niubó, secretari general de l'Esport, havia estat president de la federació de Barcelona ciutat d'ERC; Marta Rosàs, secretària general de Joventut, era independent, procedent del moviment escolta juvenil, Marta Selva, independent vinculada a moviments feministes, va ser directora de l'Institut Català de la Dona, i Montserrat Coll, directora general d'Afers Religiosos, era independent.

El Departament de la Presidència, encapçalat per Pasqual Maragall, tenia com a secretari general Ramon Garcia-Bragado, membre del PSC i col·laborador de Maragall a l'alcaldia de Barcelona; Margarita Obiols, independent, vinculada estretament a Maragall, com a secretària de Relacions Internacionals, la mateixa responsabilitat que exercia a l'Ajuntament de Barcelona des de 1993; Manuel Royes, exalcalde de Terrassa i de la Diputació de Barcelona pel PSC, fou delegat del Govern a Madrid (substituït després per l'independent vinculat al PSC Santiago de Torres); Anna Terrón, membre del PSC i exeurodiputada, va ser nomenada directora del Patronat Català pro Europa (delegada posteriorment del Govern de la Generalitat a Brussel·les); Marta Continente, directora general d'Atenció Ciutadana, era independent vinculada al PSC; Ernest Maragall, germà del president, havia estat tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Barcelona pel PSC, el secretari del Govern; Jaume Galofré, director del Gabinet Jurídic, era independent vinculat al PSC i als germans Maragall, en particular, com a antic responsable dels serveis jurídics de l'Ajuntament de Barcelona. Després de la desaparició del Departament del Conseller en Cap, va subsistir el de la Presidència en mans de Josep Bargalló (ERC). La seva estructura agrupava el primitiu Departament del Conseller en Cap i del de la Presidència. Aquest últim es va configurar parcialment com a Gabinet de la Presidència a partir de càrrecs del PSC-CpC. Tanmateix, després de la sortida d'ERC del Govern el maig de 2006, el PSC-CpC va procedir a nomenar tots els

responsables de les unitats directives²³².

El Departament de Benestar i Família, encapçalat per Anna Simó (ERC), va proposar les independents Montserrat Tur i Imma Pérez com a secretària de la Família i directora general d'Atenció a la Infància, respectivament; Adela Ros, independent, com a secretària per a la Immigració, inicialment adscrita a l'extint Departament del Conseller en Cap, i Martí Masferrer, director de l'Institut Català d'Assistència de Serveis Socials (ICASS). Tanmateix, el director de Serveis, Jordi Cots, era membre d'ERC, igual que el director general d'Actuacions Comunitàries i Cíviques, Francesc Simó, i la directora de l'Institut Català de l'Acolliment i Adopció (ICAA), Rosa Bertran.²³³

En el Departament d'Educació, el seu primer titular, Josep Bargalló (ERC), posteriorment substituït per Marta Cid (ERC), proposà Ramon Martínez, membre d'ERC, ex-regidor a Cabriels i exassessor del grup parlamentari d'ERC com a secretari general. Tomás de San Cristóbal, vinculat a CiU i procedent de la Inspecció d'Ensenyament, com a director general de Centres Docents (posteriorment cessat i substituït per Jordi Roca, que va adquirir la condició de militant d'ERC a mitjans 2004); Blai Gassol (ERC), director general d'Ordenació i Innovació Educativa; Ester Castellà, independent, com a directora de Serveis; Francesc Colomé, a proposta del PSC, com a director de Planificació Educativa (a conseqüència de l'acord entre PSC i ERC d'encreuar responsables entre els departaments d'Educació i Salut); Josep Francí, independent, com a director general de Formació Professional i Educació Permanent; i Montserrat Guri, independent, com a directora general de Recursos Humans.²³⁴

²³² Sixte Moral, exalcalde de Vilanova i la Geltrú, fou nomenat secretari de Política Lingüística; Manuel Ibern (independent i exassessor de Rafel Niubó), secretari general de l'Esport; Olivier Bayón (exregidor a Cerdanyola del Vallès), secretari general de Joventut; Marta Contente (exdirectora general d'Atenció Ciutadana), secretària de Telecomunicacions i Societat de la Informació; Josep Martí (excap de l'Oficina Tècnica de la Secretaria del Govern), director general de Coordinació Interdepartamental; Jordi López (membre de Cristianisme i Justícia), director d'Afers Religiosos; Cristina Ribas, directora general d'Atenció Ciutadana; Jaume Conejero (vicepresident de la Unió de Federacions Esportives de Catalunya), director de Projecte Exterior de l'Esport; i Sara Berbel, presidenta de l'Institut Català de les Dones.

²³³ A partir de maig de 2006, amb el pas del departament a mans del PSC-CpC, la nova titular, Carme Figueras, va nomenar la diputada del PSC-CpC, Consol Prados, secretària per a la Immigració; Ramon Nicolau, director general del Servei d'Atenció a la Infància i l'Adolescència. La independent Montserrat Tur va ser substituïda per Jaume Funes, exadjunt del Síndic de Greuges, i Ricard Armengol, en el lloc de Francesc Simó.

²³⁴ Després de la sortida d'ERC del Govern el maig de 2006, i de la fusió entre els departaments d'Educació i Universitats, Recerca i Societat de la Informació, Francesc Vidal (PSC) va ser nomenat secretari general del departament de nova creació, i Francesc Colomé (PSC), secretari d'Educació. Jordi Roca fou substituït per Montserrat Casas, (PSC) i Blai Gassol, per Isabel Darder.

En el Departament de Governació i Administracions Públiques dirigit per Joan Carretero (ERC), substituït posteriorment per Xavier Vendrell, secretari d'organització i finances d'ERC, els únics alts càrrecs amb la condició d'independent eren el del director general de la Funció Pública, Francisco José González Ruiz, antic advocat de CCOO (que dimití el 9 de març de 2005 i fou substituït per Joan Plana, exdirector dels serveis territorials a Tarragona i militant d'ERC) i el director general d'Innovació i Organització de l'Administració, Albert Martín Ballesta, substituït per l'enginyer Narcís Mir, independent, funcionari del Departament de Treball i Indústria. El secretari general, Ramon Canal, membre d'ERC, era un habitual col·laborador de Carretero i exgerent del Consorci Hospitalari de Puigcerdà, lloc de procedència del conseller; Albert Pereira, membre d'ERC, exalcalde de la Secuita, va ser nomenat director general d'Administració Local; Rut Carandell, membre d'ERC, secretària d'Administració i Funció Pública; i Jesús Maestro, secretari de Cooperació Exterior, fou nomenat secretari de Política Internacional d'ERC, ex-regidor de Barcelona i exvicepresident de la Diputació de Barcelona (posteriorment cessat i substituït per Albert Royo, militant d'ERC i excap de premsa de la delegació de la UE a Barcelona). Dependent de la Secretaria de Cooperació Exterior, va ser confirmat per al càrrec, fins a ser cessat a primers del 2006, el director de l'Institut Europeu de la Mediterrània, Andreu Claret, periodista, exmembre del comitè central del PCE i nomenat per al càrrec per Josep Antoni Duran Lleida, mentre que Josep Xavier Hernández, membre d'UDC i exconseller d'Ensenyament, director de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, va continuar en el càrrec per imperatiu del mandat legat fins al seu cessament per part del Consell d'Administració.²³⁵

En els departaments gestionats per ICV-EUiA, el nombre d'independents era insignificant; el Departament de Relacions Institucionals i Participació, dirigit per Joan Saura (ICV), tenia com a secretari general Francesc Baltasar, membre de la Comissió Permanent d'ICV, exalcalde de Sant Feliu de Llobregat, exportaveu de la formació i exdiputat al Congrés (nomenat posteriorment conseller de Medi Ambient i substituït per Josep Vendrell, cap de gabinet de Saura); Joaquim Brugué, director general de Participació Ciutadana, professor de Ciència Política a la UAB, estava vinculat a la formació ecosocialista com a independent; Carme Tolosana, directora general de

²³⁵ A partir de maig de 2006, el nou titular del departament, Francesc-Xavier Sabaté (PSC-CpC) va nomenar Antoni Fernández com a secretari general; Joan Mas i Nolla com a director general d'Administració Local; Jaume Erruz, secretari d'Administració i Funció Pública; i Carles Arias com a director general de la Funció Pública.

Relacions Institucionals, era exdiputada d'ICV al Parlament i membre del Consell Nacional; Jaume Vilalta, secretari de la representació catalana a la Comissió Mixta de Transferències Estat-Generalitat, continuà en el càrrec, procedent del govern anterior, com a independent, i Carles Viver i Pi Sunyer, independent, catedràtic de dret constitucional de la Universitat Pompeu Fabra i exvicepresident del TC, fou designat director de l'Institut d'Estudis Autònoms (IEA).

L'organigrama del departament de Medi Ambient i Habitatge, dirigit per Salvador Milà (ICV), substituït posteriorment per Francesc Baltasar (ICV), era compost per Maria Genoveva Català, membre de la Comissió Permanent i de la Secretaria Política d'ICV; Ricardo Fernández, secretari d'Habitatge, membre del Consell Nacional d'ICV; Carme Trilla, directora general d'Habitatge, també consellera nacional ecosocialista, igual que Maria Comellas, directora general de Qualitat Ambiental. En canvi, Ramon Luque, director general del Medi Natural, era membre de la Comissió Nacional i del Consell Nacional d'EUiA, únic membre d'aquesta formació, juntament amb Joan Pallisé, director del Servei Meteorològic de Catalunya, que formaven part del Govern, Jordi Cañas, director general de Polítiques Ambientals i Sostenibilitat, militant d'ICV, procedia de l'Ajuntament del Prat de Llobregat; Miquel Bonilla, director d'ADIGSA, era d'ICV, com Jaume Solà, director de l'Agència Catalana de l'Aigua i Manuel Hernández, director de l'Agència de Residus, procedent de l'Ajuntament de Molins de Rei.

El grau de compartimentació o estanqueïtat política dels departaments

Ja ha estat dit que el model de la coalició CiU va ser assignar la gestió íntegra d'un departament a cada partit coalitzat, encara que això no impliqués que tots els alts càrrecs d'aquell departament pertanyessin al mateix partit. Per citar només alguns exemples, durant un quant temps, el director general de Política Lingüística, que depenia de Cultura (CDC), era un militant d'UDC, Lluís Jou, o el qui durant molts anys va encapçalar la Direcció General de Serveis Penitenciaris i Rehabilitació, Ignasi García Clavel, era un militant de CDC vinculat a l'entorn de Jordi Pujol, tot i estar enquadrat en una conselleria dirigida tradicionalment per UDC, com la de Justícia. Aquesta opció era potencialment generadora de conflictes, ja que aquells alts càrrecs que pertanyien a un partit diferent del del titular del departament –en l'elecció del qual, per tant, hi havien participat persones alienes a l'entorn polític d'aquest– podien ser malvistos per la resta d'alts càrrecs del departament que sintonitzaven més políticament amb el conseller, el qual els podia percebre, com diu Matas, com a «infiltrats que passen

informació al seu partit, com a persones a qui no es pot donar gaire confiança, com una minoria que es vol fer notar en el departament o com una quota política que convé marginar» (Matas, 2003: 127).

En canvi, el model que ha funcionat millor en els països europeus amb més tradició de governs de coalició –encara que es pugui considerar que és més rígid i menys plural i que ha permès una acció departamental més fluida i estable, amb menys control interpartidista– és el que tendeix a fer que la direcció d'un departament per part d'un partit impliqui que tots els càrrecs de designació política siguin escollits pel conseller i, per tant, tinguin la seva absoluta confiança política i personal. L'experiència dels governs de CiU demostra que, si la direcció d'un departament hagués comportat el control absolut dels alts càrrecs per part del conseller de torn, la comptabilitat dels alts càrrecs no s'hauria situat tant en el punt de mira dels partits a l'hora d'avaluar l'equilibri coalicional i, en definitiva, no s'haurien generat tantes tensions. A més, l'adopció d'un model vertical d'aquestes característiques fa augmentar la tendència que tenen tots els governs de coalició d'inflacionar l'alta estructura administrativa.

Tot i que aquesta horitzontalitat va ser plantejada en una fase molt preliminar de les negociacions per a la formació del Govern tripartit, amb la possibilitat de crear la figura dels viceconsellers, inspirada en el model basc, aquesta possibilitat fou descartada, per la inflació de càrrecs que això hauria suposat, i acabà imposant-se un model vertical, encara que de manera limitada. Es va considerar, doncs, poc raonable de propiciar un creixement geomètric de l'estructura administrativa, a causa, fonamentalment, de l'enorme densitat d'alts càrrecs, que podia acabar desbaratant el compromís programàtic de reduir-los. Aquest criteri general va admetre únicament dues notables excepcions: les dels departaments de Salut i Educació, en atenció a la seva importància i al seu volum pressupostari. Per aquest motiu l'apartat 7 de l'annex (no públic) del Pacte del Tinell creà dues direccions generals *ad hoc*, els titulars de les quals havien de pertànyer a partits diferents del del titular del departament. Concretament es va crear, vinculada al Departament d'Educació, la Direcció General de Planificació Educativa, regida per Francesc Colomé (PSC) i vinculada al Departament de Salut, i la Direcció General d'Estratègia i Coordinació, regida per Manel Balcells (ERC).

4.2.2.2. Anàlisi de la fragmentació del Govern i l'Administració

La fragmentació d'una organització com una administració pública és important per la influència que té sobre el rendiment final a l'hora d'implementar polítiques i

assolir els seus objectius.²³⁶ Una gran fragmentació pot afectar negativament l'èxit d'aquestes polítiques, que avui dia requereixen una intervenció més interdepartamental i multinivell. L'última etapa del Govern de CiU,²³⁷ l'any 2003, presentava el següent panorama quant a fragmentació:

Taula 38. Evolució de la fragmentació dels nivells bàsics de departamentalització de l'Administració de la Generalitat de Catalunya (AGC) (2003-2005)

Departamentalització	Final del mandat del darrer govern de CiU (novembre 2003)	Primer govern catalanista i d'esquerres (gener 2003)	2004	2005
Primer nivell (Departaments)	15	17	17	16
Segon nivell (Secretaries)	30	37	36	39 ³
Tercer nivell (Direccions generals i organismes autònoms)	127 ¹	129 ²	136	128

1. 92 Direccions Generals, 27 organismes autònoms i 3 centres gestors de la sanitat i la Seguretat Social.

2. 79 Direccions Generals, 47 organismes autònoms i 3 centres gestors de la sanitat i la Seguretat Social.

3. Els directors de serveis tenen el mateix rang que el secretaris generals.

Font: Informe Pi i Sunyer sobre l'Administració de la Generalitat de Catalunya (p. 28) i elaboració pròpia.

A partir de la constitució del Govern tripartit, no solament va augmentar el nombre de departaments i, per tant, de les secretaries generals, sinó també el de les secretaries sectorials. Aquestes últimes van ser creades, paradoxalment, amb la intenció d'impulsar polítiques transversals i superar els problemes que origina la fragmentació, tot i que sovint van acabar impulsant els seus propis programes i plans. Tanmateix, pel que fa a la departamentalització de tercer nivell (direccions generals), es va constatar un descens del nombre de direccions generals. En el moment de la formació del nou executiu, l'AGC es va articular amb 14 direccions generals menys que en l'etapa anterior, cosa que representà un descens de la fragmentació en un 14%. Al llarg del 2004, es van crear 7 noves direccions generals, malbaratant així la meitat de la reducció de la fragmentació aconseguida respecte del govern anterior. Aquesta involució s'accentua si es consideren els programes de Planejament Territorial, i de Mobilitat i

²³⁶ La fragmentació significa la divisió en diferents departaments, organismes i unitats operatives.

²³⁷ A l'AGC, la fragmentació sempre ha estat important i més accentuada que a la resta d'administracions autonòmiques, començant pel fet que Catalunya sempre ha figurat entre les CA que han disposat de més departaments i direccions generals.

Grans Infraestructures, ambdós del Departament de PTOP, com a autèntiques direccions generals.²³⁸

4.2.2.3. Impacte de les relacions entre els partits en els canvis organitzatius i en la distribució de poder

Com s'ha vist, la distribució de parcel·les de poder es va fer en relació amb la disputa entre partits per a maximitzar les àrees sota la seva direcció. Els canvis efectuats posteriorment es van produir com a resultat de determinats esdeveniments polítics que reforçaven o debilitaven algun dels partits del Govern. Aquesta situació afectà els dos socis majoritaris, PSC-CpC i ERC, mentre que els departaments dirigits per ICV-EUiA no van experimentar canvis per aquests motius. Tanmateix, fins a 9 departaments van restar al marge de tot canvi, i la majoria de conflictes van tenir lloc en els departaments del Conseller en Cap, de la Presidència i, secundàriament, de Governació i Administracions Públiques, de Benestar i Família i d'Educació. Així, el repartiment departamental, tot i sofrir canvis, es va mantenir indemne. Pel que fa a les secretaries, no hi va haver canvis quantitatius apreciables. Ara bé, on es van detectar més canvis fou en la distribució de direccions generals, en què ERC va augmentar la seva proporció en un 2%, en detriment de PSC-CpC i ICV-EUiA, a parts iguals.

Pel que fa a departaments i secretaries, el PSC-CpC passà a ocupar tres direccions generals més que abans, i ERC, quatre. Es va produir un lleu augment del control de l'AGC per part d'ERC. Amb tot, si es tenen en compte aspectes més qualitatius, com la distribució competencial entre departaments, aquests no eren tan favorables. D'una banda, el conseller en cap va perdre el control sobre les competències d'Immigració, Cooperació Exterior i Afers Exteriors. Les dues primeres van passar a les mans d'altres departaments controlats per ERC, però la tercera anà al PSC-CpC. D'altra banda, després de la crisi provocada per la divulgació d'un polèmic informe sobre mitjans de comunicació, que s'atribuí a la Secretaria de Comunicació, sota el control del conseller en cap (*vid.* ap.5.2.7), va propiciar la creació dins el Gabinet de la Presidència de diverses unitats competents en temes de comunicació i dependents del president de la Generalitat, tot i l'encaix orgànic en el Departament de la residència, dirigit per ERC.²³⁹

²³⁸ Creades el 28 de gener del 2004 per acord de la Comissió Tècnica de la Funció Pública.

²³⁹ Aquestes unitats ja eren a les mans del PSC-CpC, sota la direcció de la Secretaria General del Departament de la Presidència i del Conseller en Cap i una nova Direcció de Comunicació. Així, si bé no es restaven competències en Comunicació a ERC, es pot afirmar que la Secretaria de Comunicació va perdre una part de la centralitat que havia guanyat després del «cas Sellarès» (*vid.* ap. 5.2.7).

Taula 39. Anàlisi quantitativa de la distribució del poder en el moment de la formació del Govern catalanista i d'esquerres (2003) i comparació a finals de 2004 i 2005

	2003			2004			2005											
	Dep.	Secr.	Dir.	Dep.	Secr.	Dir.	Dep.	Secr.	Dir.									
PSC-CpC	52,94%	9	48,65%	18	56,96%	45	52,94%	9	48,65%	18	55,81%	48	52,94%	9	55,26%	21	57,77%	52
ERC	35,29%	6	43,24%	16	32,91%	26	35,29%	6	43,24%	16	34,88%	30	35,29%	6	36,84%	14	31,11%	28
ICV-EUiA	11,76%	2	8,11%	3	10,13%	8	11,76%	2	8,11%	3	9,30%	8	11,76%	2	7,80%	3	11,11%	10

Font: elaboració pròpia.

4.2.2.4. Els ens instrumentals

Durant el període 1985-1995 el Govern de la Generalitat optà per crear un gran nombre d'organismes autònoms. Aquesta proliferació obeïa a la necessitat d'obviar la rigidesa pròpia del model d'administració nuclear i cercar fórmules flexibles per al desenvolupament de les competències i funcions instrumentals. Això va comportar que els funcionaris amb expectatives d'ocupar càrrecs de comandament veiessin limitades les seves possibilitats de fer carrera administrativa, i que la sortida natural fos duplicar l'estructura, creant una atapeïda xarxa d'instituts, empreses i organismes autònoms. Aquesta filosofia començà a declinar a partir de l'any 1995, coincidint amb el moment de l'opció favorable a les externalitzacions i privatitzacions. A partir d'aquell moment, l'AGC va anar dissenyant diferents formes de gestió alternatives, com les agències, els consorcis i altres ens amb participacions parcials en el seu accionariat i presència en els consells d'administració o òrgans rectors equivalents.²⁴⁰

Durant la darrera etapa de govern de CiU, el nombre de persones que acumulaven més d'un nomenament en aquest tipus d'òrgans (117 en total) arribà a 87, i 54 eren alts càrrecs. Val a dir que 13 eren funcionaris d'alt nivell o càrrecs amb vincles laborals o eventuais.²⁴¹ L'1 de gener del 2000 (data en què es disposa de dades oficials per primera vegada des de 1980), el Govern havia arribat a autoritzar la compatibilitat de 24 alts càrrecs. Pel que fa al Govern tripartit d'esquerres, l'annex del Pacte del Tinell disposava una sèrie de «criteris de nomenament dels representants de la Generalitat de Catalunya en els òrgans de govern dels ens instrumentals, consorcis i tots aquells en què el Govern de la Generalitat té la potestat de nomenament,²⁴² de manera que: «a) els

²⁴⁰ A aquesta relació s'hi podria afegir la figura més tradicional de les empreses públiques, com a instrument d'execució de les funcions de la seva competència, i les empreses mixtes, que han anat experimentant un creixement extraordinari i no sempre justificable. La primitiva Llei de l'Estatut de l'empresa pública catalana (Llei 4/1985, de 29 de març) havia sorgit de les funcions assumides per la Generalitat en la dècada de 1980 i, de vegades, per la naturalesa d'alguns traspassos, que determinaven la creació d'aquests tipus d'entitats amb personalitat jurídica pròpia per a gestionar serveis públics o fer operacions econòmiques relacionades amb les funcions de la Generalitat. L'experiència acumulada durant tots aquests anys demostra que la utilització de fórmules privades per part de l'empresa pública, especialment en la contractació de personal i serveis, a diferència dels organismes autònoms –que desenvolupen una activitat estrictament administrativa– ha estat una via per a eludir els controls i la necessària transparència que acompanya el dret públic per definició.

²⁴¹ El Departament d'Indústria destacava com el que tenia més alts càrrecs que compatibilitzaven en consells d'administració d'empreses.

²⁴² Pel que fa a la «participació en determinats òrgans de funcions amb marcat caràcter transversal», l'apartat e) de l'annex preveia que «a banda dels components de designació política, en aquells òrgans que es relacionen (a continuació), es garantirà la presència de funcionaris designats per les tres formacions polítiques en llocs de lliure designació: Gabinet Jurídic, Intervenció General, Comissió

nomenaments es faran per consens dels tres partits integrants del Govern; b) quan només s'hagi de nomenar un representant es prioritzarà una persona proposada pel departament en el qual està adscrit l'ens; c) en el conjunt de la totalitat dels nomenaments dels ens es tendirà a mantenir l'equilibri proporcional dels tres partits integrants del Govern».

En un primer moment es va fer un repartiment entre els signants del pacte que tenia en compte la distribució heretada del govern anterior; així, els departaments de Governació i Administracions Públiques, i Relacions Institucionals i Participació es van considerar com un sol departament, igual que els de Comerç, Turisme i Consum, i Treball i Indústria, Presidència i del Conseller en Cap. Consegüentment, el repartiment quedà en alguns casos per determinar i en d'altres va ser resolt mitjançant la composició prevista pels estatuts de l'ens, tot i que sovint el nombre de representants assignats no es corresponia amb el nombre de representants a nomenar, per una comptabilització insuficient o per la discrecionalitat de nomenar-los entre una forquilla. Posteriorment es féu una proposta de reassignació, que donava més bon compliment al repartiment acordat segons un criteri de representativitat. Tanmateix, els nomenaments es van fer sobre les primeres propostes i, en alguns casos no es van complir per poc representatives. El resultat fou que, del mapa d'ens instrumentals se'n podia treure la conclusió que, al cap de molts mesos de la constitució del Govern (març de 2005), hi havia un nombre important d'entitats (79 en total), el nomenament de representats de la Generalitat de les quals no es coneixia; fins a 7 entitats no respectaven els acords de repartiment; i en gairebé 20 el repartiment era dubtós per diverses causes: per no complir l'acord inicial, per ser organismes importants i no ser-hi correctament representades totes les forces polítiques o perquè es desconeixia la filiació de determinades persones nomenades. I que poc més d'un any més tard, encara hi havia un important nombre d'entitats (26) que no respectaven el repartiment del Pacte del Tinell i algunes (15) eren dubtoses en aquest aspecte.

Jurídica Assessora, etc. Altres.» Pel que fa al nomenament dels delegats territorials, l'apartat 5 de l'annex només esmenta que «s'establirà mitjançant consens i respectant la proporcionalitat dels partits del Govern». En relació a la «contractació del personal (apartat 6 de l'annex), els partits es comprometen a establir criteris de revisió del sistema de selecció i provisió del personal interí i a revisar el blindatge de contractes, les normes de regulació del personal eventual (Decret i Acords de govern). I la resta de situacions anòmales en la contractació laboral». Finalment es preveu (apartat 8) que es «consensuarà la presència i composició de les comissions mixtes de valoracions i traspassos, garantint la presència dels tres membres del Govern».

Taula 40. Ens instrumentals de la Generalitat (desembre de 2003)

Entitats principals	Caràcter
Institut per al Desenvolupament de les Comarques de l'Ebre (IDECE)	Entitat autònoma administrativa
Institut Català de Crèdit Agrari	Entitat autònoma comercial, industrial i financera
Agència Catalana de l'Aigua (ACA)	Entitat dret públic, sotmesa a dret privat
Agència d'Avaluació de Tecnologia i Recerca Mèdiques	Entitat dret públic, sotmesa a dret privat
Aigües Ter Llobregat	Entitat dret públic, sotmesa a dret privat
Centre d'Alt Rendiment Esportiu (CAR)	Entitat dret públic, sotmesa a dret privat
Centre de la Propietat Forestal	Entitat dret públic, sotmesa a dret privat
Centre de Telecom. i Tecnologies de la Informació (CTTI)	Entitat dret públic, sotmesa a dret privat
Centre de Iniciatives per a la Reinserció (CIRE)	Entitat dret públic, sotmesa a dret privat
Centre d'Innovació i Desenvolupament Empresarial (CIDEM)	Entitat dret públic, sotmesa a dret privat
Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya (FGC)	Entitat dret públic, sotmesa a dret privat
Gestió de Serveis Sanitaris	Entitat dret públic, sotmesa a dret privat
Gestió i Prestació de Serveis de la Salut	Entitat dret públic, sotmesa a dret privat
Institut Cartogràfic de Catalunya	Entitat dret públic, sotmesa a dret privat
Institut Català de Finances (ICF)	Entitat dret públic, sotmesa a dret privat
Institut Català del Sòl (INCASOL)	Entitat dret públic, sotmesa a dret privat
Institut Català d'Energia (ICAEN)	Entitat dret públic, sotmesa a dret privat
Institut Català d'Oncologia	Entitat dret públic, sotmesa a dret privat
Institut d'Assistència Sanitària	Entitat dret públic, sotmesa a dret privat
Institut de Diagnòstic per la Imatge	Entitat dret públic, sotmesa a dret privat
Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries	Entitat dret públic, sotmesa a dret privat
Institut d'Investigació Aplicada a l'Automòbil	Entitat dret públic, sotmesa a dret privat

Junta de Residus	Entitat dret públic, sotmesa a dret privat
Laboratori General d'Assaigs (LGA)	Entitat dret públic, sotmesa a dret privat
Parc Sanitari Pere Virgili	Entitat dret públic, sotmesa a dret privat
Ports de la Generalitat	Entitat dret públic, sotmesa a dret privat
Serveis Sanitaris de Referència, Centre Transf. Banc Teix.	Entitat dret públic, sotmesa a dret privat
Administració, Promoció i Gestió (ADIGSA)	Societat mercantil
Agència de Patrocini i Mecenatge	Societat mercantil
Centre Integral de Mercaderies i Activitats Logístiques	Societat mercantil
Centre per a l'Empresa i el Medi Ambient, SA	Societat mercantil
Eficiència Energètica, SA	Societat mercantil
Empresa de Promoció i Localització Industrial de Catalunya	Societat mercantil
Energètica d'Instal·lacions Sanitàries, SA	Societat mercantil
EQUACAT, SA	Societat mercantil
Ferrocarrils de Muntanya de Grans Pendants	Societat mercantil
Forestal Catalana, SA	Societat mercantil
Gestió d'Infraestructures, SA (GISA)	Societat mercantil
Promotora d'Exportacions Catalanes, SA	Societat mercantil
Regs de Catalunya, SA (REGSA)	Societat mercantil
Sanejament i Energia, SA	Societat mercantil
Sistema d'Emergències Mèdiques, SA	Societat mercantil
Teatre Nacional de Catalunya, SA (TNC)	Societat mercantil
Túnel del Cadí, SAC	Societat mercantil
Túnel i Accessos de Barcelona, SAC (TABASA)	Societat mercantil
Turisme Juvenil de Catalunya (TUJUCA)	Societat mercantil

Altres entitats	Caràcter
Entitat Autònoma del Diari Oficial i de Publicacions (EADOP)	Entitat autònoma com., ind. i fin.
Entitat Autònoma d'Organització d'Espectacles i Festes	Entitat autònoma com., ind. i fin.
Entitat Autònoma de Jocs i Apostes de la Generalitat (EAJA)	Entitat autònoma com., ind., i fin.
Institut Català d'Indústries Culturals (ICIC)	Entitat dret públic, sotmesa a dret privat

Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca	Entitat dret públic, sotmesa a dret privat
Televisió de Catalunya, SA (TVC)	Societat mercantil
Emissores Gen-Cat Ràdio, Servei Radiodifusió GenCat, SA	Societat mercantil
Principal d'Edicions, SA	Societat mercantil
CCRTV. Serveis Generals, SA	Societat mercantil
TVC Multimèdia, SL	Societat mercantil
CCRTV Interactiva, SA	Societat mercantil
Institut Català de la Dona (ICD)	Entitat autònoma de c. administratiu
Patronat de la Muntanya de Montserrat	Entitat autònoma de c. administratiu
Escola d'Administració Pública de Catalunya	Entitat autònoma de c. administratiu
Institut Europeu de la Mediterrània (IEMED)	Entitat autònoma de c. administratiu
Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)	Entitat autònoma de c. administratiu
IN d'Educació Física de Catalunya (INEFC)	Entitat autònoma de c. administratiu
Consell Català de l'Esport (CCE)	Entitat autònoma de c. administratiu
Institució de les Lletres Catalanes	Entitat autònoma de c. administratiu
Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya	Entitat autònoma de c. administratiu
Museu d'Arqueologia de Catalunya	Entitat autònoma de c. administratiu
Biblioteca de Catalunya	Entitat autònoma de c. administratiu
Institut d'Estudis de la Salut	Entitat autònoma de c. administratiu
Institut Desenvolupament de les Comarques de l'Ebre (IDECE)	Entitat autònoma de c. administratiu
Institut Català del Vi (INCAVI)	Entitat autònoma de c. administratiu
Institut per a la Promoció i Formació Cooperatives	Entitat autònoma de c. administratiu
Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada	Entitat autònoma de c. administratiu
Institut Català de l'Acolliment i de l'Adopció (ICAA)	Entitat autònoma de c. administratiu
Institut Català de Consum	Entitat autònoma de c. administratiu
Institut Català del Voluntariat (INCAVOL)	Entitat autònoma de c. administratiu
Escola de Policia	Entitat autònoma de c. administratiu

Servei Català del Trànsit	Entitat autònoma de c. administratiu
Institut Català d'Assistència i Serveis Socials (ICASS)	Entitat gestora de la Seguretat Social
Institut Català de la Salut (ICS)	Entitat gestora de la Seguretat Social
Consell Audiovisual de Catalunya (CAC)	Ens públic
Corporació Catalana de Ràdio i Televisió (CCRTV)	Ens públic
Servei Català de la Salut (SCS)	Ens públic

Font: elaboració pròpia.

Taula 41. Nombre de membres dels òrgans rectors (2004-2005)

	nombre
Persones nomenades per a un òrgan	266
Persones nomenades per a dos òrgans	52
Persones nomenades per a tres òrgans	13
Persones nomenades per a quatre òrgans	14
Persones nomenades per a cinc òrgans	4
Persones nomenades per a sis òrgans	4
Total	353

Font: elaboració pròpia.

Taula 42. Entitats sobre les quals no consta el nomenament de representants designats pel Govern (2004-2005)

Centre d'Estudis Porcins de Torrelameu
Consorci Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals
Consorci Laboratori CSIC-IRTA de Genètica Molecular Vegetal
Consorci Sanitari de l'Alt Penedès
Consorci Serveis Compartits de Catalunya
Consorci Institut Català del Suro
Consorci Centre Català del Plàstic.
Consorci Distribució per Xarxa de Productes Químics
Consorci Centre de Visió per Computador
Institut per a la Promoció i la Formació Cooperatives
Consorci Castell de Sant Ferran de Figueres
Consorci Alt Berguedà 2010
Consorci Institut d'Estudis Territorials
Consorci Urbanístic per al Desenvolupament de la Vila Olímpica de Banyoles

Consorti Urbanístic per al desenvolupament del Parc d'Activitats Econòmiques Can
Sant Joan
Consorti Urbanístic per al Desenvolupament del Sector Z-1 de Granollers
Consorti Urbanístic del Centre Direccional de Cerdanyola del Vallès
Consorti per a la Reforma de la Gran Via de l'Hospitalet de Llobregat
Consorti d'Aigües de Tarragona
Autoritats Territorials de la Mobilitat
Consorti Port de Mataró
Consorti Front Portuari Català
Consorti Port de Portbou
Consorti Institut de Geomàtica
Consorti Geocampus de Catalunya
Consorti de l'Habitatge de Barcelona
Consorti per a la Gestió dels Residus Urbans del Baix Empordà
Consorti per a la Gestió dels Residus Urbans d'Osona
Consorti per a la Gestió dels Residus Urbans de l'Urgell
Consorti per a la Gestió dels Residus Sòlids Urbans i Assimilables del Baix Ebre
Consorti per a la Gestió dels Residus Urbans de la Segarra
Consorti per al Condicionament i la Gestió del Complex de Tractament de Residus de
Solius
Consorti per a la Gestió del Residus Municipals de la Selva
Consorti per a la Gestió dels Residus Municipals de la Comarca de la Ribera d'Ebre,
Priorat i Terra Alta
Consorti per a la Gestió dels Residus Municipals de la Comarca del Montsià
Consorti per a la Protecció de l'Entorn en l'Àrea del Solsonès
Centre d'Iniciatives per a la Reinserció (CIRE)
Observatori de Dret Privat de Catalunya
Institut Català de les Indústries Culturals
Entitat Autònoma de Difusió Cultural
Consorti Català de Promoció Exterior de la Cultura
Institut Ramon Llull
Consorti Gran Teatre del Liceu
Palau de la Música Catalana
Auditori i Orquestra
Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA)
Consorti del Museu de Lleida, Diocesà i Comarcal
Teatre Fortuny de Reus
Consorti del Pla de Rehabilitació i Equipament de Teatres de Barcelona
Consorti Institut Català d'Arqueologia Clàssica
Consorti del Museu Casteller de Catalunya

Font: elaboració pròpia.

Taula 43. Relació d'entitats que no respectaven el repartiment (2004-2005)²⁴³

Entitats	Membres inicial	Acord	Nomenaments	Nova proposta	Nomenats
DARP					
5. INCAVI	PSC- CPC 7 ERC 1	166/2004, de 3 de febrer	Director	PSC-CPC 5 ERC 2 ICV 1	PSC-CPC 1
SAL					
4. Institut de Diagnòstic per la Imatge	PSC- CPC 11 ERC 1	16-3-04			PSC-CPC 5
6. Institut Català d'Oncologia	PSC- CPC 11 ERC 1	27-4-04	President	PSC-CPC 10 ERC 1 ICV 1	PSC-CPC 5
9. Consorci del Laboratori Intercomarcal de l'Alt Penedès, l'Anoia i el Garraf	PSC- CPC 4			PSC-CPC 2 ERC 1 ICV 1	PSC-CPC 3
11. Consorci Hospitalari de Vic	PSC- CPC 6			PSC-CPC 4 ERC 1 ICV 1	PSC-CPC 1
12. Corporació Sanitària Parc Taulí	PSC- CPC 6			PSC-CPC 4 ERC 1 ICV 1	PSC-CPC 2
13. Consorci Sanitari de Terrassa	PSC- CPC 6			PSC-CPC 4 ERC 1 ICV 1	PSC-CPC 2
14. Consorci Sanitari de la Selva	PSC- CPC 4			PSC-CPC 2 ERC 1 ICV 1	PSC-CPC 3
17. Consorci Sanitari del Maresme	PSC- CPC 6			PSC-CPC 4 ERC 1 ICV 1	PSC-CPC 1
18. Consorci Sanitari Integral	PSC- CPC 9			PSC-CPC 8 ERC 1 ICV 1	PSC-CPC 3
19. Consorci Sanitari de l'Anoia	PSC- CPC 6			PSC-CPC 4 ERC 1 ICV 1	PSC-CPC 5
20. Consorci d'Atenció Primària de Salut de l'Eixample	PSC- CPC 5			PSC-CPC 3 ERC 1 ICV 1	PSC-CPC 1
21. Consorci Sanitari de Mollet del Vallès	PSC- CPC 6			PSC-CPC 4 ERC 1 ICV 1	PSC-CPC 3
22. Institut d'Estudis de la Salut	PSC- CPC 7 ERC 6 ICV 1	Decret 85/2004	Director		PSC-CPC 4 ERC 1
23- Institut Català d'Avaluacions Mèdiques	PSC- CPC 7 ERC 2		Consell Rector		PSC-CPC 2

²⁴³ A 29-3-2005

TII					
4. Institut Català d'Energia (ICAEN)	7	Decret 207/2004	Consell Administració	PSC-CPC 4 ERC 1 ICV 1	PSC-CPC 5 ICV 2
5. Consorci Fira Internacional de Barcelona	ERC 3 PSC-CPC 2			PSC-CPC 1 ERC 3 ICV 1	PSC-CPC 3 ICV 1
7. Consorci per a la Formació Contínua de Catalunya	PSC-CPC 6 ERC 3		Con general	PSC-CPC 8 ERC 3 ICV 2	PSC-CPC 1
8. Consorci de Formació i d'Iniciatives Cercs-Berguedà	PSC-CPC 1	8-3-04		PSC-CPC 1 ERC - ICV -	PSC-CPC 4
PTOP					
3. Ports de la Generalitat (Ports de Catalunya)	PSC-CPC 9 ERC 2 ICV 1	17-2-04	President i vicepresident	PSC-CPC 9 ERC 2 ICV 1	PSC-CPC 2
5. Ens Infraestructures Ferroviàries de Catalunya	PSC-CPC 4 ERC 1			PSC-CPC 3 ERC 1 ICV 1	PSC-CPC 2
6. Centre Integral de Mercaderies i Activitats Logístiques, SA (CIMALSA)	PSC-CPC 7	3 i 24-2-04	Vocals	PSC-CPC 5 ERC 1 ICV 1	PSC-CPC 7
20. Autoritat del Transport Metropolità	PSC-CPC 10	17-2-04	Vocals	PSC-CPC 6 ERC 2 ICV 2	PSC-CPC 7 ICV 1
35. Autoritat Portuària de Barcelona.		13-4-04			PSC-CPC 3 ICV 1
36. Autoritat Portuària de Tarragona	6 PSC-CPC	3-2-04			PSC-CPC 6
MAH					
2. Agència Catalana de l'Aigua	PSC-CPC 4 ERC 2 ICV 2	3-2-04	Director	PSC-CPC 2 ERC 2 ICV 4	ERC 1
6. Centre per a l'Empresa i el Medi Ambient, SA	ICV 5 PSC-CPC 2	2-3-04	Consell Administració	PSC-CPC 2 ERC 1 ICV 4	ICV 7 PSC-CPC 2
7. Forestal Catalana, SA	PSC-CPC 3 ICV 2	17-2-04		PSC-CPC 2 ERC 1 ICV 2	PSC-CPC 3 ICV 3

Membres inicial: Acord de repartiment inicial basat en criteris de repartiment segons estructura del govern anterior amb els principis de l'annex del Pacte del Tinell.

Acord: Acord de govern en què es nomenen el càrrec o els representants de la Generalitat a l'entitat o l'organisme.

Nomenaments: Càrrec que es nomena.

Membres nomenats: Membres nomenats amb el repartiment entre partits.

Nova proposta: Nova proposta de repartiment.

Font: elaboració pròpia.

Taula 44. Relació d'entitats sobre les quals hi ha dubtes en el compliment dels criteris de repartiment (2004-2005)²⁴⁴

Entitats	Membres inicial	Acord	Nomenaments	Nova proposta	Nomenats
SAL					
1. Gestió de Serveis Sanitaris	PSC-CPC 6	8-6-04		PSC-CPC 4 ERC 1 ICV 1	Sense especificar
2. Institut d'Assistència Sanitària	PSC-CPC 8	3-2-04		PSC-CPC 6 ERC 1 ICV 1	PSC-CPC 5
3. Gestió i Prestació de Serveis a la Salut	PSC-CPC 8	8-6-04		PSC-CPC 6 ERC 1 ICV 1	Sense especificar
7. Serveis Sanitaris de Referència - Centre de Transfusió Banc de Teixits	PSC-CPC 8	27-4-04		PSC-CPC 6 ERC 1 ICV 1	PSC-CPC 4
10. Institut Català de Ciències Cardiovasculars	PSC-CPC 2 ERC 2		President	PSC-CPC 4 ERC 3 ICV 1	ERC 1
PTOP					
29. Consorci d'Alta Velocitat Barcelona	PSC-CPC 4	27-1-04			PSC-CPC 4
31. Societat Barcelona Sagrera Alta Velocitat, SA	PSC-CPC 3	3-2-04			PSC-CPC 3
32. Transports de Barcelona, SA		24-2-04			PSC-CPC 1
33. Ferrocarril Metropolità de Barcelona, SA		24-2-04			PSC-CPC 2
EiF					
1. Institut Català de Finances	PSC-CPC 6 altres 4	Decret 102/04	Junta Govern	PSC-CPC 6 ERC 3 ICV 1	PSC-CPC 6 ERC 1
2. Institut Català del Crèdit Agrari	PSC-CPC 6	13/2004 i 13/2005	Vocals	PSC-CPC 4 ERC 1 ICV 1	PSC-CPC 4
4. Tribunal Català de Defensa de la Competència	7	241/2004	1 vocal		

²⁴⁴ A 29-3-2005.

CULT

3. Teatre Nacional de Catalunya, SA	PSC-CPC 8	9-3-04	Autoritza	PSC-CPC6 ERC 1 ICV 1
11. Museu Nacional d'Art de Catalunya	PSC-CPC 6	246/2004	President	PSC-CPC- ERC- ICV -

Font: elaboració pròpia.

Taula 45. Relació d'entitats que no respectaven el repartiment (2006)^{245*}

Entitats	Membres inicial	Acord	Nomenaments	Nova proposta	Nomenats
DARP					
3. Regs de Catalunya SA (REGSA)					PSC 7 ICV 3
5. INCAVI	PSC 7 ERC 1	166/2004, 2-2-04	Director	PSC 5 ERC 2 ICV 1	PSC 1
SAL					
6. Institut Català d'Oncologia	PSC 11 ERC 1	27-4-04	President	PSC 10 ERC 1 ICV 1	PSC 5
9. Consorci del Laboratori Intercomarcal de l'Alt Penedès, l'Anoia i el Garraf	PSC 4			PSC 2 ERC 1 ICV 1	PSC 3
11. Consorci Hospitalari de Vic	PSC 6			PSC 4 ERC 1 ICV 1	PSC 1
12 . Corporació Sanitària Parc Taulí	PSC 6			PSC 4 ERC 1 ICV 1	PSC 2
13. Consorci Sanitari de Terrassa	PSC 6			PSC 4 ERC 1 ICV 1	PSC 2
14. Consorci Sanitari de la Selva	PSC 4			PSC 2 ERC 1 ICV 1	PSC3
17. Consorci Sanitari del Maresme	PSC 6			PSC 4 ERC 1 ICV 1	PSC 1

²⁴⁵ A 18-4-06

18. Consorci Sanitari Integral	PSC 9				PSC 8 ERC 1 ICV 1 PSC 4 ERC 1 ICV 1	PSC 3
19. Consorci Sanitari de l'Anoia	PSC 6				PSC 4 ERC 1 ICV 1	PSC 5
20. Consorci d'Atenció Primària de Salut de l'Eixample	PSC 5				PSC 3 ERC 1 ICV 1	PSC 1
21. Consorci Sanitari de Mollet del Vallès	PSC 6				PSC 4 ERC 1 ICV 1	PSC 3
22. Institut d'Estudis de la Salut	PSC 7 ERC 6 ICV 1	185/2004	Director			PSC 4 ERC 1
23. Institut Català d'Avaluacions Mèdiques	PSC 7 ERC 2		Consell Rector			PSC 2
TREB i IND						
7. Consorci per a la Formació Contínua de Catalunya.	PSC 6 ERC 3		Con General		PSC 8 ERC 3 ICV 2	PSC 1
8. Consorci de Formació i d'Iniciatives Cercs-Berguedà	PSC 1	8-3-2004			PSC 1 ERC - ICV -	PSC 4
PTOP						
3. Ports de la Generalitat (Ports de Catalunya)	PSC 9 ERC 2 ICV 1	17-2-04	President i vicepresident		PSC 9 ERC 2 ICV 1	PSC 2
5. Ens Infraestructures Ferroviàries de Catalunya	PSC 4 ERC 1				PSC 3 ERC 1 ICV 1	PSC 2
6. Centre Integral de Mercaderies i Activitats Logístiques, SA (CIMALSA)	PSC 7	3 i 24-2-2004	Vocals		PSC 5 ERC 1 ICV 1	PSC 7
20. Autoritat del Transport Metropolità	PSC 10	17-2-04	Vocals		PSC 6 ERC 2 ICV 2	PSC 7 ICV 1

35. Autoritat Portuària de Barcelona		13-4-2004		PSC 3 ICV 1
36. Autoritat Portuària de Tarragona	PSC 6	3-2-04		PSC 6
43. Consorci del Transport Públic Lleida				PSC 3
47. Ens Infraestructures Ferroviàries de Cat.				PSC 2

MAH

2. Agència Catalana de l'Aigua	PSC 4 ERC 2 ICV 2	3-2-04	Director	PSC 2 ERC 2 ICV 4	ERC 1
--------------------------------	-------------------------	--------	----------	-------------------------	-------

(*) En els ens sense informació en la relació d'abril 2006, s'entén que aquesta no ha variat respecte a la de data març 2005.

Font: elaboració pròpia.

Taula 46. Relació d'entitats amb dubtes en el repartiment (abril 2006)*

Entitats	Membres inicial	Acord	Nomenaments	Nova proposta	Nomenats
SAL					
1. Gestió de Serveis Sanitaris	PSC 6	8-6-2004		PSC 4 ERC 1 ICV 1	Sense especificar
2. Institut d'Assistència Sanitària	PSC 8	3-2-04		PSC 6 ERC 1 ICV 1	PSC 5
3. Gestió i Prestació de Serveis a la Salut	PSC 8	8-6-2004		PSC 6 ERC 1 ICV 1	Sense especificar
7. Serveis Sanitaris de Referència - Centre de Transfusió Banc de Teixits	PSC 8	27-4-04		PSC 6 ERC 1 ICV 1	PSC 4
10. Institut Català de Ciències Cardiovasculars	PSC 2 i ERC 2 i 2		President	PSC 4 ERC 3 ICV 1	ERC 1
PTOP					
29. Consorci d'Alta Velocitat Barcelona	PSC 4	27-1-04			PSC 4
31. Societat	PSC 3	3-2-04			PSC 3

Barcelona Sagrera Alta Velocitat, SA						
32. Transports de Barcelona, SA		24-2-04				PSC 1
33. Ferrocarril Metropolità de Barcelona, SA		24-2-04				PSC 2
MAH						
21. Consorci per a la Protecció Integral del Delta de l'Ebre						PSC ? ERC 1 ICV 2
EiF						
2. Institut Català del Crèdit Agrari	PSC 6	13/2004 i ----	Vocals		PSC 4 ERC 1 ICV 1	PSC 4
4. Tribunal Català de Defensa de la Competència.	7	241/2004	1 vocal			
CULT						
3. Teatre Nacional de Catalunya, SA	PSC 8	9-3-2004	Autoritza		PSC 6 ERC 1 ICV 1	
11. Museu Nacional d'Art de Catalunya	PSC 6	246/2004	President		PSC - ERC - ICV-	
16. Consell de la Cultura i de les Arts						Bricall

(*) En els ens sense informació en la relació d'abril 2006, s'entén que aquesta no ha variat respecte a la de data març 2005.

Font: elaboració pròpia.

Taula 47. Relació d'entitats amb dubtes en el repartiment (abril 2006)*

Entitats	Membres inicial	Acord	Nomena- ments	Nova proposta	Nomenats
SAL					
1. Gestió de Serveis Sanitaris	PSC 6	8-6-04		PSC 4 ERC 1 ICV 1	Sense especificar
2. Institut d'Assistència Sanitària	PSC 8	3-2-04		PSC 6 ERC 1 ICV 1	PSC 5
3. Gestió i Prestació de Serveis a la Salut	PSC 8	8-6-04		PSC 6 ERC 1 ICV 1	Sense especificar

7. Serveis Sanitaris de Referència - Centre de Transfusió Banc de Teixits	PSC 8	27-4-04		PSC 6 ERC 1 ICV 1	PSC 4
10. Institut Català de Ciències Cardiovasculars	PSC 2 i 2, ERC 2 i 2		President	PSC 4 ERC 3 ICV 1	ERC 1
PTOP					
29. Consorci d'Alta Velocitat Barcelona	PSC 4	27-1-04			PSC 4
31. Societat Barcelona Sagrera Alta Velocitat, SA	PSC3	3-2-04			PSC 3
32. Transports de Barcelona, SA		24-2-04			PSC 1
33. Ferrocarril Metropolità de Barcelona, SA		24-2-04			PSC 2
MAH					
21. Consorci per a la Protecció Integral del Delta de l'Ebre					PSC? ERC 1 ICV 2
EiF					
2. Institut Català del Crèdit Agrari	PSC 6	13/2004 i	Vocals	PSC 4 ERC 1 ICV 1	PSC 4
4. Tribunal Català de Defensa de la Competència	7	241/2004	1 vocal		
CULT					
3. Teatre Nacional de Catalunya, SA	PSC 8	9-32004	Autoritza	PSC 6 ERC 1 ICV 1	
11. Museu Nacional d'Art de Catalunya	PSC 6	246/2004	President	PSC - ERC - ICV -	
16. Consell de la Cultura i de les Arts					Bricall

(*) En els ens sense informació en la relació d'abril 2006, s'entén que aquesta no ha variat respecte a la de data març 2005.

Font: elaboració pròpia

Taula 48. Nombre de membres dels òrgans rectors segons departaments (2006)

	PR	DRIP	PTOP	INT	ECO	GOV	EDU	CULT	SAL	DARP	TI	CTC	BIF	MAH	DURSI	TOTAL
Persones nomenades.																
Per 1 òrgan	38	7	26	4	22	10	5	23	54	10	1	3		9	12	224
Per 2 òrgans	4		13		4				14	7	5		2		9	58
Per 3 òrgans			17		4					7				3	3	34
Per 4 òrgans	24		12	5						11				5		57
Per 5 òrgans	11										7	5		14	8	45
Per 6 ó més òrgans	85		57	17	16	23	16			11	11	14		18	23	291
Total	162	7	125	26	46	33	21	23	68	46	24	22	2	49	55	709

Font: elaboració pròpia.

4.2.2.5. Els alts càrrecs i el personal eventual

Durant la darrera etapa de govern de CiU, el nombre d'alts càrrecs va anar augmentant, fins a arribar, l'any 2003, a la xifra de 157: 30 secretaries generals, 86 (65 direccions generals i anàlegs) i 41 delegacions territorials (amb rang de direcció general).²⁴⁶ Si a aquesta classificació s'hi afegeixen els màxims responsables d'instituts i altres organismes autònoms, la xifra d'alts càrrecs pujava a 223. Els subdirectors generals eren el grup més nombrós (121), encara que, oficialment, la Secretaria de la Funció Pública arribà a tenir-ne 261.²⁴⁷ Amb tot, l'increment més espectacular d'alts càrrecs (excepte el més moderat de 1993 i 1994) va coincidir amb el període sense majoria absoluta de CiU. Això s'explica per la desconfiança del Govern en la composició del Parlament durant aquest període, com indiquen algunes enquestes fetes a alts càrrecs (Matas, 1996), i demostra el reforçament de l'Administració i del Govern durant tot aquest temps com a eix principal sobre el qual girava el sistema polític català. El nombre de persones amb retribució d'alt càrrec o superior era de 24 l'any 2001 (23 en 1999). La resta gaudien de retribucions inferiors a la dels alts càrrecs, però en tots els casos, llevat d'un, l'any 2001, eren superiors a les retribucions del nivell 30.2 del grup A (la màxima de funcionari).

Pel que fa al personal eventual, el Govern de CiU no s'ajustà a la normativa en la regulació dels llocs eventuais, i això va comportar que, després de l'«èxit» inicial d'algunes mesures de contenció, en els darrers anys el nombre de dotacions s'incrementés de manera sostinguda, passant de les 178 places de l'any 1999 a les 199 del 2000 o les 202 del 2001.²⁴⁸ Els llocs eventuais, lluny de ser una eina reguladora d'uns llocs específics perfectament justificats, van esdevenir una peça més de la creixent politització de l'Administració, paral·lela a la dels alts càrrecs. A vegades s'emprava la regulació de la vinculació d'eventual per a reclutar persones suposadament especialistes en alguna matèria, sense vincle funcional, perquè ocupessin places pròpies de funcionari. Aquesta dinàmica generà tota mena de disfuncions organitzatives

²⁴⁶ Aquesta classificació parteix de la definició estricta que l'article 5.3 de la Llei 13/1989, de 14 de desembre, d'Organització, Procediment i Règim Jurídic de la Generalitat fa dels alts càrrecs: secretaris i directors generals de departament.

²⁴⁷ Dades extretes de la publicació *Acció de la Generalitat de Catalunya i Guia breu Infocat*, 2003.

²⁴⁸ Segons dades del Govern facilitades al Parlament, el 22 de febrer de 2003 hi havia 49 assessors en els 13 departaments del Govern; dades que no coincidien amb les obtingudes pel diputat d'ERC Joan Ridao, relatives als anys 2000 i 2001 i que eren a l'arxiu de la Direcció General de Funció Pública. Aquestes dades van permetre de saber que el Govern no respectava la normativa interna quant al nombre fixat de funcionaris i que fins a 24 assessors percebien retribucions superiors a les dels consellers mateixos.

i va fer palesa la desconfiança envers el sector públic i el col·lectiu de funcionaris. Durant aquest mateix període, també pogué constatar la gran mobilitat del personal eventual. Així, 28 assessors de l'any 2000 ja no hi eren en el 2001 o havien canviat de funció. Aquesta xifra denotava la conjunturalitat d'aquests llocs, que moltes vegades eren una destinació provisional; per contra, aquell mateix any hi havia 20 assessors nous, que no hi eren l'any anterior. L'increment global de la retribució entre aquestes persones fou d'un 5% de mitjana, mentre que, d'acord amb la llei de pressupostos, el personal funcionari tenia dret a percebre únicament un 2% d'augment. Analitzant cas per cas, es podien trobar increments fins a un 90%. L'import total de retribucions en llocs eventuais va ser, l'any 2001, de més de 1.580 milions de pessetes (més de 1.495 milions l'any 2000). L'augment interanual se situà en un 5,7%.

Taula 49. Evolució del nombre d'alts càrrecs durant el darrer mandat de CiU (1999-2003)

	1999			2003		
	Secretaries Generals	Directors Generals	Delegats territorials	Secretaries Generals	Directors Generals	Delegats territorials
DARP	1	3	4	1	5	4
BS/BiF	1	4	3	2	4	3
CULT	3	5	4	2	6	5
EiF	1	9	4	2	8	
ENS/ED	1	4	4	1	4	7
GOV	1	4	4	4	7	
ICT/CTC	1	7	4	1	6	3
INT				1	4	
JUST	1	5	4	2	6	3
MA/MAH	1	3	4	1	4	4
PTOP	1	6		3	5	
PRES	3	12	1	6	14	4
SAN/SAL	1	3	4	1	6	4
TREB	1	4	4	1	4	4
DURSI				2	3	
Total	17	69	44	30	86	41

	Increment			
	1999	2003	Total	%
Secretaries Generals	17	30	13	76,47%
Direccions Generals	69	86	17	24,64%
Delegacions territorials	44	41	-3	-6,82%
Total	130	157	27	20,77%

Font: elaboració pròpia.

Taula 50. Evolució del nombre del personal eventual (1998-2001), amb expressió de l'excedent sobre el nombre taxat

	1998*	1999	2000	2001	Diferència sobre 7 places taxades
PRES	26	31	37	38	+31
SAN	13	13	16	14	+7
TREB	9	6	7	8	+1
IND	5	4	3	4	-3
EiF	13	10	13	13	+6
INT	10	10	12	11	+4
GOV		9	12	12	+5
PTOP	13	10	10	10	+3
DURSI			9	10	+3
DARP	11	11	9	10	+3
JUST	15	15	14	14	+7
BS	12	14	11	12	+5
CULT	34	28	29	29	+22
MA	10	7	7	7	+0
ENS	9	10	10	10	+3
Total	180	178	199	202	+97

(*) Aquestes dades són les úniques relatives als governs de CiU que es coneixen. Després de fer-ne publicitat, fruit de l'activitat parlamentària de control d'ERC, el Govern de CiU no va en va fer de l'RLT del personal eventual.

Font: elaboració pròpia.

El Govern tripartit es proposà de reduir un 25% el nombre d'alts càrrecs (70 en nombres absoluts), malgrat no haver-hi cap acord previ sobre quins d'aquests s'havien de suprimir. L'anunci va ser afavorit pel fet que, després d'aprovar l'estructuració inicial dels departaments del Govern, s'havien eliminat 8 dels 158 alts càrrecs de l'executiu anterior i 38 càrrecs eventuais. A partir d'aquí les discrepàncies entre els partits van fer congelar alguns nomenaments. A més, la necessitat d'incloure una quota de gènere en aquest segon escalafó del Govern per a compensar el desequilibri en el Consell Executiu, encara va complicar més l'elecció dels càrrecs a amortitzar. La Secretaria de Funció Pública, dependent del Departament de Governació i Administracions Públiques, començà a actuar amb especial sensibilitat per evitar l'augment excessiu de càrrecs, tenint en compte que el nombre de conselleries havia passat de 13 a 16. Inicialment es van suprimir diferents càrrecs de primer nivell (secretaris) i es planejà de prescindir de fins a 34 llocs eventuais no estructurals. La reducció es va dur a terme finalment mitjançant la concentració de diverses funcions sota una sola responsabilitat. Aquesta amortització d'estructura havia de suposar un estalvi de 3,61 milions d'euros. En el Departament de Treball, per exemple, la creació de la Secretaria General d'Indústria i Energia significà la supressió de dues direccions generals: la d'Indústria i la d'Energia. Es va suprimir també la Secretaria d'Afers Laborals i Ocupació, i la Direcció General d'Ocupació, les funcions de les quals foren assumides pel Servei Català d'Ocupació. En el Departament d'Economia i Finances es va fusionar la Direcció General de Política Financera i la d'Assegurances. La Direcció General de Règim Econòmic de la Seguretat Social fou suprimida i les seves funcions van passar a la Direcció General de Pressupostos. En el Departament de Benestar i Família es van agrupar en una sola direcció general les antigues direccions de Serveis Comunitaris i Acció Cívica. En el Departament de Comerç i Turisme s'eliminà la Direcció General de Consum i les seves funcions van ser traspassades a l'Institut Català de Consum (embrió de la que després seria l'Agència Catalana de Consum). També es van suprimir la Secretaria General d'Actuacions Concertades del Departament de Política Territorial i Obres Públiques, i la Delegació del Govern en societats concessionàries d'autopistes, les funcions de les quals van ser assumides per la Secretaria de Mobilitat. Quasi un any més tard, el 14 de desembre del 2004, es podia constatar una reducció efectiva d'un 6,91%, i d'un 3,05% del cost en termes de retribucions, lluny, però de l'objectiu anunciat.²⁴⁹

²⁴⁹ Amb la reestructuració del Govern, provocada per la sortida d'ERC el maig de 2006, van ser pocs els

Això no obstant, el Govern acordà de fer pública la llista i la retribució dels alts càrrecs i dels eventuais, i es van adoptar els respectius acords de govern (el 7 i el 20 de gener de 2004), pels quals es fixava un nombre màxim de 8 eventuais per departament – 5 d'estructura i 3 per assessoria especial i desenvolupament de programes sectorials, excepte en el cas dels departaments de la Presidència (inicialment també el Departament del Conseller en Cap) i Cultura–, i es feia publicitat dels nomenaments. La pàgina web del Departament de Governació i Administracions Públiques²⁵⁰, a partir del 30 de març de 2004, en mostrava la relació completa. En aquest context Pasqual Maragall va aprofitar una sessió de control al Parlament, el 31 de març de 2004, per a exhibir aquesta «nova forma de governar». El president contraposà la reducció en un 20% [*sic*] dels alts càrrecs i del personal eventual duta a terme pel seu govern, respecte de l'anterior, el qual, segons va dir, el desembre del 2003 tenia 227 eventuais, que costaven 10,27 milions d'euros l'any. Al cap d'un any, l'11 de gener de 2005, el Govern va aprovar el Decret 2/2005 sobre el règim jurídic del personal eventual de l'Administració de la Generalitat de Catalunya, que establia l'obligació d'aquesta de fer pública la relació de llocs de treball del personal eventual i de les seves retribucions. El decret estatua la competència del Govern per a determinar el nombre de llocs de treball, a diferència de la situació anterior, en què, amb algunes excepcions, cada departament disposava d'un màxim de places.

El Govern també va aprovar, a proposta dels consellers de Governació i Administracions Públiques, i d'Economia i Finances, el Decret 242/2004, de 30 de març²⁵¹, amb l'objectiu de prohibir els contractes d'alta direcció i els contractes blindats per als directius de les empreses públiques.²⁵² Així mateix regulà per llei les retribucions addicionals dels càrrecs públics per pertànyer a consells d'administració o a òrgans

alts càrrecs suprimits tot i la fusió dels departaments d'Economia i Finances amb el de Comerç, Turisme i Consum i del d'Educació amb el d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació. Coincidint amb aquesta escenari, CiU va fer públic un informe en què, segons les seves dades, l'11 de maig d'aquell any hi havia 204 alts càrrecs, 12 més que en el darrer executiu de la federació (192).

²⁵⁰ www.gencat.net/governacio-ap/administracio/alt-even.htm.

²⁵¹ DOGC núm. 4563, 1 de febrer de 2006.

²⁵² El Decret pretenia evitar casos com el de l'anterior president de l'empresa Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya, Antonio Herce, ja cessat. El govern de CiU li havia fet en 1999 un contracte blindat, amb una clàusula d'indemnització de dues anualitats de salari, equivalent a 360.000 euros. El nou decret establia una indemnització de 7 dies de sou per any de servei, amb un màxim de 6 mensualitats si l'extinció de la relació laboral es produïa per desistiment de l'empresari, o de 20 dies, en cas d'acomiadament improcedent, amb un màxim de 12 mensualitats.

rectors d'entitats o empreses del sector públic, per tal que no superessin el 30% de la retribució ordinària. La mesura es va concretar en la Llei de mesures fiscals i financeres de 2004, i prohibia que els consellers poguessin percebre altra cosa que les dietes i la indemnització «en la quantitat prevista en el règim general de la Generalitat» sobre aquesta qüestió. També impedia que una mateixa persona estigués vinculada a més de dos consells d'administració i, com a excepció, que els afectats fossin consellers en virtut del seu càrrec o per designació directa del Govern o de la corporació local de la qual formessin part. La llei també preveia que els funcionaris de la Generalitat poguessin formar part de consells d'administració per la seva condició de membres de corporacions locals (alcaldes, regidors, consellers comarcals o diputats provincials). Amb aquesta decisió, el Govern volia frenar l'acumulació de retribucions per part de càrrecs públics, ja que es donava la circumstància que els ingressos d'alguns per pertànyer a aquells òrgans eren, moltes vegades, superiors als percebuts per la seva activitat ordinària.²⁵³

²⁵³ L'article 7.2 de la Llei d'incompatibilitats (1987) establia que un càrrec públic «no pot pertànyer a més de dos consells d'administració o a òrgans rectors d'empreses o entitats públiques o privades en representació del sector públic», però no pas un límit sobre els ingressos que pogués percebre.

Taula 51. Evolució del nombre d'efectius (2003-2005)

Org. Sup. i alts càrrecs	18-12-2003 ²⁵⁴	15-12-2004 ²⁵⁵	octubre 2005
President	1	1	1
Conselleries	13	16	16
Secretaria General	12	17	16
Secretaria Sectorial	18	25	22
Dir. Gral. o assimilats	105	102	92
Total	149	161	147
Personal eventual (retribució ≥ dir general)	20	8	8
Eventual	207	181	184
Total	227	189	192
Total general	376	350 ²⁵⁶	339

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament de Governació (www.gencat.net/governació-ap/administració/alt-even.htm)

²⁵⁴ La llista fa referència a les persones que, segons el Registre Informàtic de Personal ocupaven el 18 de desembre del 2003 un òrgan superior, un lloc d'alt càrrec o un lloc de personal eventual (en departaments del Govern o organismes autònoms i d'altres de caràcter comercial, industrial o financer). No hi figura el personal no inclòs en el Registre, en particular el del sector públic empresarial.

²⁵⁵ Aquesta data és la que es pot considerar com a més realista en termes comparatius. L'organigrama fet públic en primera instància (febrer del 2004) era provisional i es va anar actualitzant al cap d'uns quants mesos, tenint en compte que encara quedaven alguns nomenaments per fer i que unes 40 persones contractades pel govern anterior estaven completant programes o projectes i, per tant, no havien cessat. Aquest cessament havia de produir-se, com a màxim, el 30 de juny.

²⁵⁶ L'1 de setembre era de 345, i la reducció de cost un 5,54%. L'augment del nombre d'efectius, fins a arribar a 350, es devia a l'arribada de cinc responsables més de primer nivell, la qual cosa comportà un increment de la partida de retribucions d'uns 23 milions d'euros, contra els 21,9 pressupostats per a l'any 2004.

Taula 52. Reducció del cost (alts càrrecs i personal eventual)

Secció	Alts càrrecs		
	2003	2004	2005
1	5.749.476,00	6.937.787,50	7.167.525,98
2	609.064,66	634.826,96	652.075,12
3	798.783,44	887.022,92	980.835,94
4	80.345,30	83.417,60	86.082,52
5	1.097.533,17	1.104.708,72	1.194.018,98
6	258.339,47	269.709,36	275.100,48
7		88.244,16	90.538,50
PRES	2.047.622,53	2.393.973,16	2.549.826,56
DREP*		510.542,72	681.100,34
PTOP	807.124,47	757.367,60	781.688,97
JUST	1.119.101,77	589.201,64	616.186,33
INT		590.331,74	611.467,63
EiF	1.282.294,24	1.024.721,88	1.046.157,57
GOV*	1.100.498,51	675.759,32	693.329,07
ED	509.308,39	757.223,04	853.894,96
CULT	647.688,16	424.597,14	517.450,86
SAL	517.385,53	586.402,28	601.982,48
DARP	565.034,42	503.209,94	520.344,49
TREB i IND*	1.036.371,71	594.502,60	609.959,68
CCT*		426.567,00	437.083,19
BiF	580.510,26	665.828,60	604.510,40
MAH	636.300,57	668.899,02	687.511,92
DURSI	579.741,10	679.186,22	697.423,80
Total	20.022.523,70	21.854.031,12	22.956.095,77

(*) A partir del 2003, van anar junts CCT i TREB i IND, i DREP i GOV.

Secció	Personal eventual		
	2003	2004	2005
1	1.191.523,00	1.292.013,80	2.288.474,61
2		0	0
3	56.161,50	138.845,00	172.094,16
4			0
5	162.900,87	143.263,69	194.436,74
6		0	0
7		0	0
PRES	2.220.647,45	2.827.310,64	3.086.636,14
DREP*		482.838,20	537.104,30
PTOP	520.986,60	471.333,68	494.014,95
JUST	1.111.862,89	388.263,80	415.422,04
INT		433.903,86	448.543,53
EiF	918.348,26	417.662,56	426.206,32
GOV*	593.157,93	414.431,64	423.687,82
ED	622.525,41	424.597,14	379.942,60
CULT	1.163.327,76	1.050.099,12	1.031.239,85
SAL	678.718,14	392.857,20	403.174,10
DARP	545.966,84	425.146,36	432.543,94
TREB i IND*	751.778,60	432.997,50	444.255,45
CCT*		416.744,46	426.974,49
BiF	715.319,05	410.496,10	414.351,37
MAH	382.242,78	396.129,66	405.425,18
DURSI	476.214,87	433.637,00	406.270,71
Total	12.111.681,95	11.392.571,41	12.830.798,30

(*) A partir del 2003, van junts CCCT, TREB i IND; DREP i GOV, i JUST i INT.

Secció	Personal eventual				
	2003	2004		2005	
			% 04/03		% 05/04
1 Parlament	1.191.523,00	1.292.013,80	7,43	2.288.474,61	76,12
2 C. Consultiu		0		0	
3 Sind. Comptes	56.161,50	138.845,00	146,22	172.094,16	22,95
4 C. Jurídica Assessora				0	
5 C. Audiovisual	162.900,87	143.263,69	-13,05	194.436,74	34,72
6 C. Treball Ec. i Social		0		0	
7 Agència Cat. Protecció Dades		0		0	
PRES	2.220.647,45	2.827.310,64	26,32	3.086.636,14	8,17
DREP*		482.838,20		537.104,30	10,24
PTOP	520.986,60	471.333,68	-10,53	494.014,95	3,81
JUST*	1.111.862,89	388.263,80	-27,05	415.422,04	5,99
INT		433.903,86		448.543,53	2,37
EiF	918.348,26	417.662,56	-55,52	426.206,32	1,05
GOV*	593.157,93	414.431,64	-31,13	423.687,82	1,23
ED	622.525,41	424.597,14	-32,79	379.942,60	-11,52
CULT	1.163.327,76	1.050.099,12	-10,73	1.031.239,85	-2,80
SAL	678.718,14	392.857,20	-43,12	403.174,10	1,63
DARP	545.966,84	425.146,36	-23,13	432.543,94	0,74
TREB i IND*	751.778,60	432.997,50	12,03	444.255,45	1,60
CCT*		416.744,46		426.974,49	1,45
BiF	715.319,05	410.496,10	-43,61	414.351,37	-0,06
MAH	382.242,78	396.129,66	2,63	405.425,18	1,35
DURSI	476.214,87	433.637,00	-9,94	406.270,71	-7,31
Total	12.111.681,95	11.392.571,41	-6,94	12.830.798,30	11,62

(*) A partir del 2003, van anar junts CCT, TREB i IND; DREP i GOV, i JUST i INT.

Font: elaboració pròpia, a partir de les dades de l'Agència Catalana de Protecció de dades.

4.2.3. Distribució del pressupost

Un indicador de la distribució del poder molt més clàssic però del qual cal matisar la importància és la distribució del pressupost entre els membres d'una coalició. En el cas de CiU, el desequilibri entre partits era evident. UDC no arribà mai a gestionar un percentatge homologable a la quota assignada del 25%, oscil·lant entre un 3 i un 5% (malgrat que en algun període van controlar departaments com els d'Ensenyament i Cultura). Això es va utilitzar com a pretext per part d'UDC per a fer evident un tracte discriminatori. Al seu torn, ERC també gestionà al capdavant d'Indústria (1984-1986) un percentatge de menys d'1%, molt inferior al 6,5% d'escons de que disposava al Parlament (Matas, 2000).

En el cas del Govern tripartit, durant el període 2004-2006, el PSC-CpC va gestionar entre un 60-61% del pressupost (6 punts per sobre del 55% que representaven els seus escons per a la majoria), ERC, entorn d'un 37%, sis punts per sobre del 31% dels seus escons, i ICV-EUiA, entre un 1,6-1,8%, se situà molt lluny del 12% que li reportaven els seus 9 escons. D'aquestes dades es desprèn una notable sobrerrepresentació del PSC-CpC i d'ERC, tots dos 6 punts per sobre del seu pes real. El gran damnificat fou ICV-EUiA, encara que el Departament de Relacions Institucionals i Participació (0,1% del pressupost) va ser configurat com un departament més aviat polític que no pas de gestió. A més, es tractava d'un departament de nova creació, amb funcions assimilades, en part, a una direcció general, la de Relacions amb el Parlament, que havia pertangut al Departament de Governació i Relacions Institucionals²⁵⁷ de l'època del darrer govern de CiU. El Departament de Medi Ambient i Habitatge (en termes relatius entre un 1,5% i un 1,7%),²⁵⁸ això sí, tenia noves funcions, si es té en compte que li van ser agregats tots els instruments de polítiques d'habitatge ubicats tradicionalment en altres departaments, com el de Política Territorial i Obres Públiques (Direcció General d'Arquitectura i Habitatge i ADIGSA), de manera que va passar a administrar quasi un 1% del total del pressupost.

²⁵⁷ A partir del 2000, el Departament de Governació es va segregar del d'Interior. Aquell any el pressupost de la Direcció General de Relacions amb el Parlament era de 39.065,79 milions d'euros, lluny del 0,1% que representava en el període 2003-2006. Això es devia al fet que l'estructura del departament comptava amb una secretaria general, dues direccions generals (la de Relacions Institucionals i la de Participació Ciutadana) i que en depenia l'Institut d'Estudis Autònoms (IEA).

²⁵⁸ Amb aquests recursos, el departament s'encarregava, per exemple, dels treballs previs per a aplicar a Catalunya el Programa AGUA, que va substituir l'antic PHN, i en l'apartat d'habitatge dirigia un pla per a la construcció de 42.000 habitatges socials i la rehabilitació de 40.000 més, amb una inversió prevista de 100 milions d'euros fins al 2007.

Taula 53. Pressupost dels departaments assignats a cada formació del Govern catalanista i d'esquerres (exercicis de 2004, 2005 i 2006)

PSC-CpC

	Pressu- post 2006	Pressu- post 2005 (revisat)	Pressu- post 2004	Variació 06/05		Variació 04/03		Pes		
				Import	%	Import	%	2006 (%)	2005 (%)	2004 (%)
PTOP	1.100,0	1.020,8	857,9	79,2	7,8	162,9	19,0	5,7	5,9	5,6
JUST	676,3	600,0	530,8	76,3	12,7	69,2	13,0	3,5	3,5	3,4
INT	835,2	727,9	629,0	107,3	14,7	98,9	15,7	4,3	4,2	4,1
EiF	95,2	91,2	66,2	4,0	4,4	25,0	37,8	0,5	0,5	0,4
CULT	264,1	229,0	194,9	35,1	15,3	34,1	17,5	1,4	1,3	1,3
SAL	7.778,7	7.084,0	6.502,5	694,7	9,8	581,5	8,9	40,4	41,1	42,1
DARP	300,0	258,9	231,5	41,1	15,9	27,4	11,8	1,6	1,5	1,5
TREB i IND	560,5	503,5	402,4	57,0	11,3	101,1	25,1	2,9	2,9	2,6
Total PSC- CpC	11.610,0	10.515,3	9.415,2	1.094,7	10,4	1.100,1	11,7	60,3	60,9	61,0
Total dep.	19.259,1	17.255,7	15.439,5	2.003,4	11,6	1.816,2	11,8	100	100	100

ERC

	Pressu- post 2006	Pressu- post 2005 (revisat)	Pressu- post 2004	Variació 06/05		Variació 05/04		Pes		
				Import	%	Import	%	2006 (%)	2005 (%)	2004 (%)
PRES	352,6	297,0	347,2	55,6	18,7	-50,2	14,5	1,8	1,7	2,2
GOV	361,6	306,6	223,4	55,0	17,9	83,2	37,2	1,9	1,8	1,4
ED	4.176,8	3.759,1	3.376,0	417,7	11,1	383,1	11,3	21,7	21,8	21,9
CCT	139,7	125,7	116,6	14,0	11,1	9,1	7,8	0,7	0,7	0,8
BiF	1.284,9	1.082,4	956,1	202,5	18,7	126,3	13,2	6,7	6,3	6,2
DURSI	959,0	859,7	757,7	99,3	11,6	102,0	13,5	5,0	5,0	4,9
Total ERC	7.274,6	6.430,5	5.777,0	844,1	13,1	653,5	11,3	37,8	37,3	37,4
Total dep.	19.259,1	17.255,7	15.439,5	2.003,4	11,6	1.816,2	11,8	100	100	100

ICV-EUiA

	Pressu- post 2006	Pressu- post 2005 (revisat)	Pressu- post 2004	Variació 06/05		Variació 04/03		Pes		
				Import	%	Import	%	2006 (%)	2005 (%)	2004 (%)
DREP	24,3	18,4	13,0	5,9	32,1	5,4	41,5	0,1	0,1	0,1
MAH	350,1	291,4	234,3	58,7	20,1	57,1	24,4	1,8	1,7	1,5
Total ICV- EUiA.	374,4	309,8	247,3	64,6	20,9	62,5	25,3	1,9	1,8	1,6
Total dep.	19.259,1	17.255,7	15.439,5	2.003,4	11,6	1.816,2	11,8	100	100	100

	Pressu- post 2006	Pressu- post 2005 (revisat)	Pressu- post 2004	Variació 06/05		Variació 05/04		Pes		
				Import	%	Import	%	2006 (%)	2005 (%)	2004 (%)
PSC-CpC	11.610,0	10.515,3	9.415,2	1.094,7	10,4	1.100	11,7	60,3	60,9	61,0
ERC	7.274,6	6.430,5	5.777,0	844,1	13,1	653	11,3	37,8	37,3	37,4
ICV-EUiA	374,4	309,8	247,3	64,6	20,9	62	25,3	1,9	1,8	1,6
Total dep.	19.259,0	17.255,6	15.439,5	2.003,4	11,6	1.816	11,8	100	100	100

Pes				
	2006	2005	2004	2003
PSC-CpC	60,3%	61,0%	61,0%	61,5%
ERC	37,8%	37,2%	37,4%	37,0%
ICV-EUiA	1,9%	1,8%	1,6%	1,4%

Les dades corresponents als anys 2005 i 2006 corresponen al Projecte de llei dels pressupostos per al 2006.

Font: elaboració pròpia.

Taula 54. Evolució del pressupost de l'àmbit de Relacions Institucionals (1999-2003)

	2000	1	2	2003	2004	% 04/03	2005	% 05/04
Alts Càrrecs					510.542,72		681.100,34	33,4
Personal					482.838,20		537.104,30	11,2
Eventual								
Funcionaris					2.319.843,38		3.479.745,66	50,0
Personal					139.394,20		250.126,80	79,4
Laboral								
Incentius					24.684,11		81.973,84	232,1
Prestacions socials					346.000,00		964.902,63	178,9
Total cap. I personal					3.823.302,61		5.994.953,57	56,8
Lloguers					880.000,00		1.620.000,00	84,1
Conserv. i reparació					100.000,00		126.400,00	26,4
Subminis- traments					4.191.000,00		6.824.600,00	62,8
Indemnitza- cions					150.000,00		445.000,00	196,7
Total Cap. II Compres	39.065,79				5.321.000,00		9.016.000,00	69,4
A empreses públiques					6.810.121,00		100.000,00	-98,5
A corpora- cions locals							1.000.000,00	
A empreses privades							10.000,00	
A famílies i institucions					222.000,00		610.000,00	174,8
Total Cap IV Transferències de capital					7.032.121,00		1.720.000,00	-75,5
Total Cap VI Inversions					2.810.000,00		1.700.000,00	-39,5
Dep. Rel. Parlamentàries	39.065,79		7.956.000	18.996.423,61	137,77		18.440.953,57	-2,9

Font: elaboració pròpia.

Taula 55. Evolució del pressupost en matèria de Medi Ambient i Habitatge (2003-2005)

MAH	2003		2004			2005		
	Pressupost	aj. %	Pressupost	% 04/03	%	Pressupost	% 05/04	%
	194.353.000,00	1,10	234.291.000,00	20,55	1,30	303.900.000,00	29,71	1,40
Habitatge								
Subv. i ajuts a la promoció, adquisició, lloguer i rehabilitació d'habitatges	22.508.000,00		32.500.000,00	44,39		36.800.000,00	13,23	
Inversions reals	21.466.926,00		33.814.869,31	57,52		35.677.087,49	5,51	
ADIGSA								
Total	43.974.926,00		66.314.869,31	50,80		72.477.087,49	9,29	
Pressupost				10,40			14,50	
	194.353.000,00							
	22.508.000,00							
Medi Ambient més Habitatge per al 2003	215.819.926,00		234.291.000,00	8,56		303.900.000,00	29,71	

Font: elaboració pròpia.

5. ESTRUCTURA INTERNA I FUNCIONAMENT DE LA COALICIÓ

5.1. Estructura interna i funcionament de la coalició

5.1.1. Els òrgans de coordinació: la Comissió de seguiment del pacte i les relacions bilaterals

Les relacions jurídiques entre aliats o coalitzats són menys interessants que les relacions de força (Duverger, 1996: 368). Moltes vegades es limiten a algunes institucions comunes en el pla electoral, des d'on dirigeixen la propaganda i vigilen l'aplicació dels acords; o en el pla parlamentari, on s'esforcen per mantenir una comunitat d'actitud i una disciplina dels vots dels grups adherents. Des d'aquest punt de vista, es poden distingir els programes de govern, establerts pels partits en el moment de la formació d'un govern d'unitat, que són els més fràgils de tots, i els programes electorals, que poden ser-ho un xic menys si tenen ressonància en l'opinió pública i desperten en aquesta un cert entusiasme.

En el cas de la coalició electoral CiU, al marge del programa electoral comú, els mecanismes interns de relació es concentraven en un òrgan com el Comitè d'Enllaç, que funcionà com a òrgan paritari de connexió entre CDC i UDC, amb periodicitat mensual i era format per un nombre reduït i igual de membres (8 de cada partit); hi participaven els principals líders dels partits i s'hi discutia essencialment l'estratègia política de la coalició i el funcionament intern; molt poques vegades s'hi van discutir els aspectes de l'acció de govern. El mecanisme seguit per a la presa de decisions era l'assentiment i rarament es produïen votacions. Quant a la influència i la transcendència dels acords del Comitè d'Enllaç, cal destacar que, mentre que UDC reivindicava més fluïdesa i eficàcia dels canals de comunicació entre tots dos partits i, per tant, més protagonisme del Comitè d'Enllaç mateix, CDC veia amb satisfacció el seu caràcter formal i tendia a fer que allò realment decisiu per al futur de la coalició es discutís en petit comitè, i, més concretament, entre els dos màxims líders: Jordi Pujol i Josep Antoni Duran Lleida (Matas i Reniu, 2003: 97). Després del procés de federació entre ambdós partits, el Comitè d'Enllaç transferí les seves funcions a la Comissió Executiva Nacional (CEN), composta per un nombre màxim de 20 persones, de les quals cada partit federat designava la meitat. Entre les funcions del CEN hi havia l'execució de les línies polítiques aprovades pel Consell Nacional, l'aprovació, abans d'eleva-les al Consell Nacional, les llistes de candidats a les diferents eleccions, com també el programa electoral i els acords de col·laboració amb altres forces polítiques (article 20 dels Estatuts). El CEN també elegia entre els seus membres el president i el secretari general

de la Federació. Els acords s'adoptaven per majoria simple; en cas d'empat, el president tenia vot de qualitat. Les deliberacions de la CEN eren considerades matèria reservada.

a) La coordinació entre els partits

La complexitat del Govern catalanista i d'esquerres obligà els partits involucrats a estudiar altres fórmules. Així que va prendre possessió del càrrec, Pasqual Maragall expressà la seva preocupació perquè l'Executiu funcionés de manera unida, evitant al màxim la competència entre partits, i al mateix temps es respectés el seu paper com a màxim mandatari. La primera mesura acordada en aquesta direcció, durant un dinar entre Maragall, Carod-Rovira i Saura el 19 de desembre de 2003, fou la creació d'una comissió de seguiment del pacte. Aquesta comissió s'inspirava en la Comissió de Seguiment i Coordinació de caràcter tècnic adoptada al País Basc amb motiu del III Govern Ardanza (febrer-setembre de 1991).²⁵⁹ Aquell acord de govern insistia en la «unitat programàtica i en l'homogeneïtat governamental», a més de crear una comissió de seguiment i coordinació del pacte. La comissió seria formada per 3 membres de cada formació: un pertanyent al Govern, un altre al Parlament i un tercer a la formació política.²⁶⁰ A més, no tindria data fixa de convocatòria, sinó que es convocaria periòdicament i de manera alternativa a les seus de cada un dels tres socis. L'acord preveia tàcitament que cap dels tres màxims líders del Govern no assistirien a aquest tipus de trobades per preservar al màxim la seva funció institucional.

L'absència d'un calendari prefixat de les trobades comportà que la Comissió de Seguiment del pacte es reunís molt esporàdicament i en supòsits puntuals de crisi. La primera de les reunions, el 20 de gener del 2004, va servir per a solucionar les

²⁵⁹ Després de les eleccions d'octubre de 1990, com afirma LLERA (2000: 217), el que tothom donava per fet, que era la reedició de la coalició PNB-PSE, la qual disposava de majoria absoluta, no fou possible, perquè el PSE aspirava a mantenir quotes de poder similars a les de la coalició anterior (del març de 1987 al desembre de 1990); per contra, el PNB va fer valer la seva recuperació electoral, reforçant el paper del *lehendakari* i el control polític del nou govern. Per aquest motiu s'arribà a una aliança bàsica amb Euskadiko Ezquerria (EE), al qual van atorgar dues carteres, per a cercar després un nou soci, que acabaria essent Eusko Alkartasuna (EA). Aquest fou el primer govern basc format per tres partits (PNB-EE-EA); tanmateix, faltava un escó per a aconseguir la majoria absoluta, tot i que, en la pràctica, l'absentisme institucional d'Herri Batasuna (HB) facilitava una còmoda majoria per a governar.

²⁶⁰ Per part del PSC-CpC, van participar com a membres d'aquest òrgan el primer secretari, José Montilla; el portaveu al Parlament, Miquel Iceta, i el secretari del Govern, Ernest Maragall. Per la banda republicana, Joan Puigcercós, secretari general de la formació i Carles Bonet en nom del partit; Josep Huguet i Joan Ridao, com a portaveus al Parlament, i Josep Bargalló, Josep Huguet i Joan Carretero com a consellers, segons els casos, i, en d'altres, Ramon Canal, secretari general del Departament de Governació i Administracions Públiques, i Manel Balcells, director general i vicesecretari d'ERC. Per part dels ecosocialistes, els representants van ser Jordi Guillot, negociador del Pacte del Tinell i senador; Joan Boada, portaveu parlamentari; Francesc Baltasar per la part governamental, com a secretari general de Relacions Institucionals i Participació, i Jordi Miralles, diputat i coordinador general d'EUiA.

diferències sorgides arran del nomenament de Joan Majó com a director general de la CCRTV, qualificat per ERC com «el primer incompliment» del pacte. Tot i que, durant un dinar, Maragall, Carod-Rovira i Saura ja havien resolt les seves diferències, algunes delegacions del PSC-CpC, ERC i ICV-EUiA van acordar que, a partir d'aleshores, aquest tipus de nomenaments s'ajustarien a l'annex de l'Acord de Govern (*vid. ap. 5.2.3*). El 29 de maig del 2004 es va reunir de nou per crear un òrgan estable de coordinació dels partits a les Corts Generals. El 21 de gener del 2005 es tornaren a trobar per intercanviar informació sobre l'elaboració del nou Estatut i discutir aspectes de funcionament intern de la coalició que els partits jutjaven negativament: aspectes pendents de compliment de l'Acord del Tinell (Llei de caixes, Oficina Antifrau) i conflictes entre departaments (centrats en els departaments de Benestar i Família i Cultura). També es van tractar les disfuncions sorgides durant la negociació dels pressupostos. Aquesta discussió donà lloc a la proposta de redacció d'un protocol escrit de funcionament de la coalició, sense descartar una resposta en el vessant normatiu, amb la recuperació de la figura legal de les comissions delegades del Govern. El conseller en cap, Josep Bargalló, fou l'encarregat d'enllestir el document. El 8 d'abril del mateix any, al marge d'examinar els treballs per a l'elaboració del nou Estatut, es van debatre les diferències sorgides durant la negociació de la proposta de finançament del Govern d'incloure en el Projecte d'Estatut que debatia el Parlament, i les discrepàncies interdepartamentals en temes com el Pla energètic (*vid. ap. 5.2.13*) o la política territorial, a més dels dubtes expressats per ERC en la continuïtat de la legislatura en funció de l'assoliment dels principals objectius d'aquesta, després que Maragall hagués desvinculat públicament la continuïtat del seu mandat de l'èxit o el fracàs de l'Estatut. També es va tractar l'impuls de les mesures de transparència democràtica compreses en l'Acord de Govern, especialment en àmbits com la Sanitat Pública. Finalment s'analitzà l'estat de compliment de l'Annex del Pacte del Tinell quant al nomenament dels membres dels òrgans rectors dels ens instrumentals de l'Administració, moltes vegades pendent de compliment (*vid. ap. 4.2.2.4*). La Comissió de Seguiment no s'arribà a reunir, el juliol del 2005, a la seu del PSC, com era previst. Les diferències sorgides en la recta final de la negociació del Projecte d'Estatut es van traslladar a la ponència parlamentària. El 24 d'octubre es va reunir de nou la Comissió de tots tres partits a l'Hotel Hesperia de Sant Just Desvern, amb José Montilla, Miquel Iceta, Josep-Lluís Carod-Rovira, Joan Puigcercós, Joan Ridao, Joan Saura, Joan Boada, Jordi Guillot i Jordi Miralles). La presència dels principals dirigents dels partits es devia

a l'exceptual situació generada a partir d'un intent fallit de remodelació del Govern proposada per Maragall. La reunió era precedida de l'anunci fet per Maragall, durant el debat d'orientació política general, de materialitzar els canvis en l'Executiu al cap d'uns quants «dies o setmanes», al marge del criteri dels partits.

A part de la Comissió de Seguiment, els contactes més freqüents foren els de caràcter bilateral, en especial entre PSC i ERC, per motius diversos, com la negociació dels pressupostos, la Llei electoral o les lleis territorials. La primera d'aquestes reunions va ser la mantinguda el primer d'abril del 2004. Aquell dia representants de tots dos partits es van trobar per posar en comú propostes de cara a preparar els pressupostos de la Generalitat de l'any 2004. La reunió es va produir en plenes negociacions per la constitució de les Corts Generals i la investidura de José Luis Rodríguez Zapatero com a president del Govern espanyol. Socialistes i republicans mantenien un front obert en l'assignació de la vicepresidència primera del Senat, que corresponia a l'Entesa Catalana de Progrés, un acord a què van arribar tots dos partits aquella mateixa tarda. El 17 de desembre, ambdós partits es van reunir per analitzar les diferències sorgides, entre altres qüestions, arran de la polèmica llei electoral. També en un dinar privat, el 16 de gener del 2005, José Montilla i Josep-Lluís Carod-Rovira van analitzar les conseqüències a Catalunya de la presentació del Pla Ibarretxe i la creació d'una eventual comissió PSOE-PP per a analitzar les reformes del model d'Estat.

b) La coordinació interna del Govern

En el cas de CiU, a l'interior del Govern la coordinació fou exercida tradicionalment amb autoritat pel president de la Generalitat, Jordi Pujol, que a partir de l'any 2002 va ser substituït en algunes funcions pel conseller en cap, Artur Mas. Segons Matas (2003),²⁶¹ «la funció més important dels consellers era relacionar-se amb el president». Tots els consellers de CiU admetien el pes del màxim mandatari a l'hora d'establir les polítiques, nomenar els càrrecs i fixar els pressupostos. Tanmateix, les crisis que afectaven periòdicament el tripartit d'esquerres van posar de relleu les mancances organitzatives d'una organització en ella mateixa complexa. Aquesta constatació, reflectida en alguns estudis d'opinió, portà Maragall a proposar alternatives per a impedir una davallada d'imatge de l'Executiu, com ara el desplegament d'una eficaç acció de govern. Per aquest motiu el president proposà de coordinar l'Executiu amb múltiples trobades a tres bandes. Aquest era un mètode diferent del de la

²⁶¹ A partir de les respostes de 48 dirigents que van ocupar els càrrecs de consellers entre els anys 1980 i 2000.

verticalitat practicada per altres governs, com l'espanyol i el basc.²⁶² Les diverses crisis havien demostrat, segons opinaven alguns responsables governamentals, que el Govern no disposava d'un veritable equip de direcció que definís l'estratègia executiva i política. Certament, des de l'inici del mandat, cada dilluns Pasqual Maragall convocava un dinar a la seva residència de la Casa dels Canonges amb el conseller primer, el conseller de Relacions Institucionals i Participació, el conseller portaveu i el secretari del Govern. A la llarga es va considerar que aquestes trobades no eren suficients per a escurçar les diferències entre les formacions i agilitar la maquinària administrativa, tot i que qualsevol resposta podia col·lidir amb les atribucions del conseller primer. Tanmateix, a primers d'abril del 2005 va sorgir la possibilitat de crear un «nucli dur» dins l'Executiu que, setmanalment, planifiqués el calendari polític, determinés les estratègies i fixés les prioritats governamentals. En aquestes trobades només hi participarien Maragall, Bargalló i Saura, i ocasionalment, en funció dels assumptes a tractar, podria incorporar-s'hi algun altre conseller, però sempre amb caràcter extraordinari.²⁶³ El conseller primer, a més d'intensificar l'agenda comuna amb el president en actes públics i reunions amb entitats i particulars, passaria a compartir amb Maragall el despatx cada dilluns amb els diferents consellers. Aquest mecanisme informal era justificat per la voluntat de no complicar l'organigrama. De fet, es pretenia

²⁶² En el cas del Govern de l'Estat (Zapatero I), amb un president del Govern abocat a l'activitat de representació, el paper de la vicepresidenta primera, Teresa Fernández de la Vega, era clau en l'organització interna de l'Executiu. El president del Govern limitava la seva presència al Consell de Ministres el divendres i a una reunió de coordinació el dilluns, que aplegava el president, la vicepresidenta, el cap de Gabinet del President, el portaveu del grup parlamentari del PSOE al Congrés, el secretari d'organització del PSOE i el secretari d'Estat de Comunicació. Aquesta reunió de coordinació anà cedint protagonisme a les reunions bilaterals entre Zapatero i els diferents alts càrrecs, particularment en benefici de la Comissió de Secretaris i Subsecretaris d'Estat, dirigida per la vicepresidenta primera. També tenia una importància organitzativa la Comissió Delegada d'Afers Econòmics, que es reunia cada dijous sota la tutela del vicepresident segon del Govern, Pedro Solbes. Sigui com sigui, la preparació del Consell de Ministres es feia en la Comissió de Secretaris i Subsecretaris, en la qual la vicepresidenta primera, a més de coordinar, es convertia en el motor del dia a dia del Govern. Al País Basc l'única trobada que manté tradicionalment el *lehendakari* amb els seus col·laboradors és el Consell de Govern, que se celebra cada dimarts. Després de la reunió institucional, una altra trobada, aquesta de caràcter informal, reuneix tot l'Executiu al voltant d'un dinar a la *Lehendakaritza*. Allà es resolen les tensions, es debaten les iniciatives i es preparen els projectes. Les escasses crisis internes es traslladen a la Comissió de Seguiment del pacte tripartit.

²⁶³ A més de Pasqual Maragall, a aquest comitè de direcció –Bargalló en va negar l'existència formal– s'hi havia previst la incorporació segura de Josep Bargalló, Joan Saura, Joaquim Nadal i, com a probable, la presència d'Antoni Castells, impulsada per Saura i alguns sectors socialistes, i en darrer lloc la de Montserrat Tura, que finalment fou descartada per a donar entrada a un conseller republicà –previsiblement Josep Huguet– després que ERC demanés més representació. Aquest comitè directiu s'havia de reunir cada dilluns, abans dels habituals dinars, en els quals, per cert, ja no participaria Joaquim Nadal, un dels habituals. La reunió seria precedida per una reunió bilateral entre Maragall i Bargalló, seguida d'una altra, a primera hora de la tarda, a la qual assistirien Maragall, Bargalló, Saura i els dos màxims responsables de Comunicació del Govern: el secretari de Comunicació, Enric Marín, i el director de Comunicació de la Presidència, Jordi Mercader.

afinar més en la pràctica diària –eclipsada fins aleshores pels grans temes de país, com l'Estatut i el finançament– i donar-hi més volada. Al marge d'això, des del juliol del 2005, els consellers Bargalló, Saura, Nadal i Castells van passar a reunir-se el dilluns al matí per preparar la setmana política, en absència del president i del seu entorn immediat.

El 3 de juny del 2005, Maragall, Carod i Saura, amb el primer secretari del PSC, José Montilla, van sopar a la Casa dels Canonges amb l'objectiu confessat de parlar del nou Estatut i, sobretot, de cercar fórmules per a millorar la coordinació del Govern. Tots tres interlocutors plantejaren la conveniència de constituir ells mateixos un «sanedri» que es reunís amb periodicitat trimestral, per tal de coordinar l'acció política dels aliats amb més eficàcia. La reunió tingué lloc després d'una concatenació d'episodis de crisi provocades per l'esvoranc del Carmel, la línia elèctrica de Bescanó (*vid. ap.* 5.2.12 i 5.2.13) o la utilització d'un helicòpter de la Generalitat per part del conseller de Medi Ambient, acompanyat de la seva família. Aquest nou format pretenia afrontar la complexitat de les relacions entre totes tres formacions, sense que cap protagonista en restés fora, en al·lusió a Carod i Montilla, que no formaven part del Govern. El tripartit havia assajat diverses fórmules de coordinació, tant en el si del Govern com en el seguiment del pacte per part dels partits, i es creia que no havien estat eficaços. Finalment, després de l'intent de remodelació impulsat per Maragall l'octubre del 2005, el Govern va crear el 15 de novembre quatre comissions delegades (Política Institucional, Economia, Política Social i Política Territorial), presidides pel conseller primer. El nucli de direcció es concentrà en una comissió de presidència, sense potestats executives, amb la missió exclusiva d'assessorar el president de la Generalitat, encara que podia crear òrgans de suport. Presidida per Pasqual Maragall, la comissió podia delegar en el conseller primer, Josep Bargalló, i tenia prevista un règim de reunions mensuals (*vid. ap.* 4.2.2.1).

Pel que fa al sistema d'adopció d'acords dins l'Executiu (previst a l'article 73 de la LPPCE), com a norma general els governs miren de prendre les decisions de manera consensuada, amb l'acord tàcit entre tots els ministres. Hi ha un sentiment força generalitzat que els executius dividits i incapaços d'arribar a acords en matèries importants són políticament febles. Però no sempre és possible arribar a un acord de consens; és normal que algunes qüestions rellevants i de més impacte polític (grans orientacions polítiques, propostes de llei, campanyes de govern, etc.) generin divisió dins el Govern, especialment si és de coalició, en què els partits posen de manifest les

seves divergències d'acord amb els diferents interessos en joc. Quan no hi ha consens, la pràctica política mostra altres vies: la primera és sotmetre la decisió a votació entre els ministres. Aquest mecanisme és comú en diversos països europeus i es practica molt sovint a Finlàndia, Irlanda o els Països Baixos, entre d'altres. Són escassos els governs que no han recorregut mai a la votació dins el gabinet. Per exemple, a la Gran Bretanya, el gabinet es dedica a acordar decisions polítiques genèriques, a posar en marxa el *policy making*. En cas de no haver-hi consens, el primer ministre és el qui té la darrera paraula. A França tampoc no es vota internament; el seu règim presidencialista dóna una preeminència al president de la República, que l'exerceix en cas de discrepàncies. La majoria de països voten fins i tot en cas de coalicions fortes que redueixen el marge de maniobra del cap de govern, com ha passat a Àustria, Bèlgica o Itàlia. El recurs de la votació és més habitual precisament en els governs de coalició, perquè salvaguarda la funció del primer ministre per damunt de la dels partits. Una altra opció, en alguns països, és traspasar la decisió a una altra instància més reduïda. Una qüestió a part és la viabilitat política de sotmetre a votació determinades iniciatives, com les lleis, l'aprovació de les quals depèn finalment del joc de les majories parlamentàries (Rodríguez, 2006: 13). El 4 d'abril del 2006, Pasqual Maragall anuncià als mitjans de comunicació la seva intenció que el Govern votés les seves decisions. Segons fonts pròximes al president citades pels mitjans de comunicació, no es tractava tant d'aplicar d'immediat la seva advertència com de fer que, davant la mínima discrepància o «amença de bloqueig», decidís la majoria. Aquesta situació tenia precedents en el moment de l'aprovació del projecte de túnel de Bracons (*vid. ap.* 5.2.5). El president volia evitar així que el rebuig d'Esquerra envers l'Estatut impedis d'exhaurir la legislatura, quedant captiu de les regles tàcites del consens i la col·legialitat pròpies dels executius. La resposta d'ERC fou advertir que «tot govern necessita una majoria àmplia al Parlament per a aprovar les lleis», com va dir Puigcercós, al·ludint al fet que la majoria del PSC-ICV al Govern (8 membres) no assegurava les majories necessàries per a aprovar les lleis. Al Parlament, Maragall justificà la seva decisió emparant-se en les previsions legals i es va desempallegar de les crítiques de CiU acusant-los d'ignorar la normativa.²⁶⁴

c) La coordinació a les Corts Generals

Durant l'etapa de CiU, el grup parlamentari al Congrés dels Diputats i al Senat

²⁶⁴ L'article 73 LPPCE establia que «[...] els acords del Consell Executiu s'adopten per majoria; en cas d'empat el vot del president és diriment».

sempre va ser liderat per un dirigent de CDC (Miquel Roca, Joaquim Molins, Xavier Trias), assistit per un portaveu adjunt d'UDC. A partir del 2004, el lideratge fou assumit per Josep Antoni Duran Lleida, d'UDC. Aquest fet va provocar diferències periòdiques amb el líder de CDC i de CiU, Artur Mas, derivades particularment de la interlocució amb el Govern del PSOE. En el cas del tripartit d'esquerres, el 2 de novembre del 2004 la Comissió de Seguiment del pacte decidí de crear un òrgan per a coordinar les seves actuacions al Congrés dels Diputats i al Senat. L'objectiu era coordinar la presentació d'iniciatives plasmades en l'Acord de Govern i evitar tensions com les que havien sorgit, unes setmanes abans, arran de la presentació per part d'ERC i ICV-EUiA, i al marge del PSC-CpC, de respectives iniciatives sobre el retorn dels denominats «arxius de Salamanca». Aquesta iniciativa es concretà en la creació d'un intergrup format per un senador i dos diputats, encarregat d'establir el calendari per a periodificar i consensuar el desplegament de l'acord tripartit. Aquesta decisió anà acompanyada de contactes previs entre republicans i ecosocialistes per a fer un front comú a l'hora de negociar amb el PSOE. Després d'una primera trobada a primers d'abril del 2005, els representants dels socis minoritaris del tripartit català van acordar que, després de les eleccions basques, previstes el 17 d'abril, farien una cimera per a estudiar fórmules de col·laboració estables i duradores.

5.1.2. La dinàmica parlamentària i la relació amb els grups parlamentaris

a) La relació entre els parlamentaris i els partits

La relació entre els parlamentaris i els partits, en la teoria general, ha estat formulada per Duverger en el seu estudi clàssic sobre els partits polítics, a partir de la dicotomia entre partits de quadres i partits de masses (1970: 136; 1996: 211). Per a l'autor francès, hi ha un domini dels parlamentaris en els partits burgesos, conservadors o moderats. En aquest cas el Parlament és la seva raó de ser. Són de la mateixa opinió Solé Tura i Aparicio (1984: 149). En canvi, en la majoria de partits de masses i centralitzats regeix el principi que el grup parlamentari és sotmès a l'autoritat dels dirigents interiors. S'arriba a una concepció totalment comunitària de la representació: els electors del partit no donen un mandat als elegits sinó al partit mateix (Duverger, 1970: 140-141). Amb tot, també hi ha la preeminència dels dirigents en partits descentralitzats, com els nord-americans, en què l'establiment de les eleccions primàries

no ha servit per a esmenar aquesta autoritat dels comitès.²⁶⁵ En ambdós casos, com observen Solé Tura i Aparicio, els grups parlamentaris basculen en les seves funcions com a òrgan de connexió entre realitats diferents, serveixen per a connectar l'activitat interna del parlament amb l'activitat política extraparlamentària.

A l'efecte del nostre estudi, la tipologia que més s'adequa a la dels partits que formen el Govern tripartit és la dels partits socialistes. En aquests casos no es pot parlar ni de domini del partit sobre els parlamentaris, ni de domini dels parlamentaris sobre el partit; de fet, es tracta d'una separació de poders entre la direcció interior i la direcció parlamentària, i hi ha una rivalitat permanent entre l'una i l'altra (Duverger, 1996: 218-219). Per a Duverger (1996: 224), en aquests supòsits es produeix un fenomen «d'absorció i doble participació», és a dir, una interpenetració de totes dues estructures, amb un equilibri entre l'una i l'altra, i una acumulació dels càrrecs en les mateixes persones que faciliten la unitat de la direcció política (*vid. ap. 2.3.1*).

En el cas de CiU, el grup parlamentari al Parlament de Catalunya era dirigit per un portaveu-president –perquè el líder de la majoria, Jordi Pujol, era alhora president de la Generalitat– que sempre pertanyia a CDC, organització que ostentava l'hegemonia dins del grup (Antoni Subirà, Macià Alavedra, Raimon Escudé, Ramon Camp); el portaveu adjunt pertanyia a UDC. La relació del grup amb el Govern era de subordinació, idènticament proporcional a la submissió dels partits a les directrius de l'Executiu i al lideratge indiscutible de Jordi Pujol.

b) El cas del tripartit d'esquerres. La relació del grup parlamentari socialista amb el PSC i amb CpC

El PSC manté diferents graus de relació amb els grups parlamentaris socialistes. Al Parlament de Catalunya, després d'un període (1980-1982) en què les relacions entre partit i grup parlamentari es van emmarcar en la rivalitat i l'equilibri entre els dirigents del partit i els parlamentaris, a partir de 1982 se n'obrí un de nou, caracteritzat pel fort procés de concentració de poder en un nucli dirigent, a causa, d'una banda, de la interpenetració de tots dos càrrecs i, de l'altra, de la simbiosi dels dos nivells de direcció representats en la Comissió Executiva i en la Direcció Permanent del grup parlamentari,

²⁶⁵ Per una altra banda, quan l'organització central s'enforteix, els parlamentaris, generalment, perden posicions i s'arriba a un cert equilibri, com ha passat en els partits socialistes, malgrat que aquest equilibri es converteix en tensió i rivalitat. Els parlamentaris tenen a favor el prestigi de la seva funció; els dirigents, l'aparell del partit, l'equip d'estudis i l'estructura sindical. El domini dels dirigents augmenta en partits com ara els comunistes, basats en el centralisme democràtic.

que es tendeix a unificar (Colomé, 1989: 56ss.).²⁶⁶ Així, de les dades objectives de la VII legislatura al Parlament, es podia desprendre l'existència d'un nucli dirigent comú en tots dos nivells de direcció: del partit i parlamentari. Aquest nucli dirigent es corresponia amb el nucli estable i reduït de direcció del partit i s'encaminava a una forta concentració de poder. La presidenta del grup, Manuela de Madre, era alhora la vicepresidenta del PSC; Miquel Iceta, portaveu del grup, era vice primer secretari del partit i portaveu orgànic; el portaveu adjunt, Joan Ferran, era el primer secretari de la poderosa federació barcelonina del partit.

Formalment la relació entre el grup parlamentari dels Socialistes - Ciutadans pel Canvi i el PSC és regulada pels Estatuts del partit i el Reglament Intern del grup. Aquest darrer instrument, com observa Pitarch (1995: 39), és una norma potestativa des del punt de vista parlamentari i de contingut discrecional, que té com a virtualitat principal definir els sistemes de disciplina interna i l'articulació de la seva relació amb el partit. L'article 18 dels Estatuts del PSC, aprovats en el X Congrés de juliol del 2004, preveia els mecanismes de designació dels membres del partit candidats a càrrecs de representació pública. La relació dels electes i dels càrrecs públics amb el partit es regulava per mitjà d'un reglament aprovat pel Consell Nacional. Segons l'article 19 dels Estatuts, tots els càrrecs de representació pública, entre ells els diputats al Parlament, podien assistir a les reunions dels òrgans de direcció de l'àmbit corresponent i hi tenien veu. Els afiliats i els independents que ocupessin càrrecs públics, tant si eren electes o de lliure designació, estaven obligats a lliurar una aportació econòmica mensual. Els Estatuts també preveien que la gestió i el pla de treball dels grups parlamentaris havien de ser debatuts anualment en els òrgans de direcció corresponents i que era obligació de tots els càrrecs complir els compromisos programàtics. Els grups parlamentaris havien d'adscriure els seus membres en un àmbit territorial i/o sectorial, i informar de la seva tasca almenys dues vegades l'any.

Per la seva banda, el Reglament del grup parlamentari al Parlament de Catalunya (RIGPSoc), aprovat el 22 de gener de 2004, establia que formaven part del grup parlamentari «tots els diputats i diputades elegits a les candidatures presentades pel PSC-CpC» i que era objectiu principal del grup «el suport al Govern presidit per Pasqual Maragall» i exercir les funcions d'impuls polític i de control de l'Executiu

²⁶⁶ Al Congrés dels Diputats s'adscriuen al grup parlamentari socialista del PSOE, ja que no disposen de grup parlamentari propi per l'aplicació de l'article 23.2 del Reglament del Congrés dels Diputats (RCD); al Senat s'adscriuen al grup de l'Entesa Catalana de Progrés des de 1999, juntament amb els senadors d'ERC i ICV-EUiA (*vid. ap.* 2.5.3).

necessàries per a fer «realitat la voluntat de canvi, renovació i progrés expressada en les eleccions celebrades el 16 de novembre de 2003». Segons l'article 2, «el Grup gaudeix d'autonomia organitzativa i política en la seva activitat, que es desenvoluparà d'acord amb les propostes del Programa del Canvi i de l'Acord per a un Govern Catalanista i d'Esquerres a la Generalitat de Catalunya». Formaven la direcció del grup el president, el portaveu i els seus adjunts, a més dels secretaris i els membres de la Mesa. També en formava part el diputat responsable del seguiment i la dedicació del grup. Segons l'article 6 RIGPSoc, els diputats del Grup «estan obligats a complir puntualment els deures derivats de la seva condició, i en particular [...] promoure iniciatives i actuacions parlamentàries [...] en compliment del Programa del Canvi i en resposta a les necessitats dels sectors socials i dels territoris que representen [...] observar discreció respecte als assumptes interns del grup i mantenir la coherència en les seves actuacions públiques amb el contingut del Programa del Canvi i de l'Acord per a un Govern catalanista i d'esquerres a la Generalitat de Catalunya [...] intervenir en totes les accions de preparació i suport de la tasca parlamentària i en les d'explicació interna o pública que el Grup parlamentari programi».

c) La relació del grup parlamentari d'ERC amb el partit

Els Estatuts del partit aprovats en el 24è Congrés no regulaven la tasca dels diferents grups parlamentaris i càrrecs electes, ni la relació amb els òrgans del partit. S'establia, això sí, el dret de la militància a rebre informació (directa) d'aquests (art. 5 d) i l'enllaç amb els òrgans territorials a través de les secretaries de política parlamentària que formaven part, preceptivament, de les Permanents comarcals (art. 18) i regionals (art. 24). També disposaven que els diputats al Parlament formessin part del Consell Nacional (art. 37) i que el Portaveu del grup s'integrés en l'Executiva Nacional (art. 45 i). Era potestatiu, a més, que els diputats formessin part de comissions sectorials, a les quals corresponia «establir les bases teòriques i tècniques del discurs polític d'ERC en el seu [respectiu] àmbit d'actuació i assessorar la representació d'ERC a les diferents institucions». Els membres del Grup Parlamentari havien de ser coherents amb els compromisos electorals i coresponsables del conjunt de l'activitat política d'ERC, l'acceptació i defensa del programa i el seguiment de les línies fixades pel grup. A partir d'aquestes dades es podia afirmar una clara interdependència entre els dos nivells de direcció, que es tendia a unificar en un nucli dirigent però que no entrava en contradicció. Aquest nucli dirigent es corresponia amb el nucli estable i reduït de

direcció del partit i s'encaminava a una forta concentració de poder. El president del grup, Josep-Lluís Carod-Rovira, a més de secretari general (després president del partit) era el president del Grup Parlamentari; els portaveus durant la VII legislatura, Josep Huguet i Joan Ridaó, pertanyien a la direcció del partit i formaven part de la generació de dirigents que van conduir la transició del partit cap a posicions més realistes i pròpies d'un partit de govern en tots els congressos d'ERC des de 1996.²⁶⁷ La majoria de diputats eren membres de l'Executiva Nacional.

El Reglament intern del Grup Parlamentari al Parlament de Catalunya (RIGPERC) aprovat el febrer de 2005, preveia una àmplia autonomia en la gestió interna del Grup Parlamentari. La Comissió Permanent del grup, a més del president, la formaven el portaveu, els portaveus adjunts, un membre de la Mesa del Parlament i un membre per cada circumscripció electoral. El president detenia un càrrec assimilat al del màxim líder de la formació, amb les funcions més representatives i de més alta coordinació amb els òrgans del partit (art.1). Al portaveu li corresponia la direcció política del grup, d'acord amb les directrius dels òrgans de direcció del partit, sempre que no es reunís el Ple. El Ple era format per tots els membres del Grup Parlamentari.

d) La relació del grup parlamentari d'ICV-EA amb els partits integrants de la coalició

El grup parlamentari, només amb 9 diputats, no disposava d'un reglament que disciplinés les relacions amb els partits de la coalició electoral. Segons l'acord electoral subscrit entre ICV i EUiA, corresponia a ICV disposar del portaveu del Grup Parlamentari (Joan Boada), i a EUiA, del portaveu adjunt (Jordi Miralles, coordinador general de la formació a Catalunya). El president del grup era Joan Saura, tot i formar part del Govern. Saura exercia aquesta funció ben poques vegades, com en el cas d'algun gran debat o amb motiu de la convocatòria a consultes dels principals líders polítics per part del president de la Generalitat o del Parlament. Igual que en el cas del PSC i ERC, es podia afirmar la clara interdependència entre el nivells de direcció orgànic i parlamentari d'ambdues formacions, més acusat per part d'ICV, en tenir un paper clarament dominant dins el grup. En aquest cas hi havia coincidència entre el nucli dirigent dels dos nivells de direcció, que es corresponia amb el nucli estable i reduït del partit i s'encaminava igualment a una forta concentració de poder. A més del president i el portaveu, eren membres del grup un dels vicepresidents de la formació,

²⁶⁷ Vid, Argelaguet, J., 2005, p. 113.

e) Les relacions entre els tres grups parlamentaris

Segons el Protocol de relacions entre els grups parlamentaris de Socialistes - Ciutadans pel Canvi, ERC i ICV-EA, les normes de coordinació de l'acció política institucional, tant en el Govern com en el Parlament, havien de tenir en compte alguns principis assumits per tots. En primer lloc, les pautes d'acció institucional i les iniciatives conjuntes s'havien de definir mitjançant el «debat intern i s'executen -deia- de manera unitària i coordinada a fi de donar suport a l'acord de Govern». A tal efecte els grups havien de «mantenir una comunicació constant i organitzar-se i coordinar-se permanentment per a garantir la seva presència i el seu suport efectiu». Les diferències de criteri s'havien de resoldre, doncs, acostant posicions per mitjà del diàleg i l'acord. L'acció dels grups havia de ser duta a terme amb estricte «respecte al pluralisme polític representat en el Parlament». Les normes d'acció política institucional s'havien d'interpretar i aplicar amb la «flexibilitat que requereix el cas, d'acord amb els principis esmentats i amb criteris de reciprocitat i lleialtat, de manera que s'evitin tant actituds obstruccionistes com imposicions de criteris, procurant en tot moment realitzar els esforços de negociació, diàleg i transacció necessaris». L'aplicació d'aquestes normes, establia el protocol, s'havia de fer sense pèrdua de llibertat de cap dels grups parlamentaris per a exposar i impulsar les actuacions que propugnés, d'acord amb les posicions ideològiques i programàtiques dels seus partits, sempre que no afectés el programa comú pactat.

Entre els procediments regulars de coordinació s'establia que, un cop per setmana, com així va ser, es reunissin els portaveus del tres grups parlamentaris (troica) per preparar les reunions de la Junta de Portaveus i els plens del Parlament. També preveia que una vegada al mes es reunissin aquests portaveus amb un representant del Departament de Relacions Institucionals i Participació per coordinar l'agenda legislativa. Aquesta possibilitat fou substituïda algunes vegades per contactes regulars amb el president de la Generalitat, el conseller primer o el conseller de Relacions Institucionals i Participació, amb motiu de la preparació de diferents sessions del Parlament o per abordar la situació política general. També es preveien contactes dels portaveus en cada comissió o ponència, abans de cada reunió, per tal de preparar-la. De la mateixa manera els grups havien de concertar amb el Govern la seva posició, els calendaris de sessions, l'establiment de l'ordre del dia de les sessions plenàries,

l'ordenació dels debats o qualsevol altre assumpte que fos objecte de tractament per la Junta de Portaveus. En la pràctica, aquesta coordinació es concretava mitjançant informes sobre les diferents iniciatives a debat, elaborats pels diferents departaments i tramesos als grups per part del Departament de Relacions Institucionals i Participació.

El Govern també posava en coneixement de tots tres grups els avantprojectes de llei que integraven el seu calendari legislatiu, almenys 15 dies abans de presentar-los a l'Executiu i els tenia informats dels plans i programes objecte de comunicació al Parlament. Durant aquest període, els grups podien fer arribar al Govern suggeriments o esmenes. Algunes vegades, però, per desavinences, els grups van presentar esmenes separatament: ERC al Projecte de llei de modificació de la Llei de Seguretat Pública de Catalunya, per permetre l'accés d'efectius dels cossos i forces de seguretat de l'Estat al cos de Mossos d'Esquadra; el grup dels Socialistes-Ciutadans pel Canvi al projecte de llei de creació de l'Oficina Antifrau, i el grup d'ICV-EA al Projecte de llei de col·legis professionals. Durant el tràmit de ponència i comissió, els tres ponents i/o portaveus sectorials de la majoria acordaven l'acceptació i la transacció, si esqueia, de les esmenes de l'oposició.

Segons el Protocol, les proposicions de llei que promovien el grups parlamentaris que donaven suport al Govern no podien tenir el mateix objecte que els avantprojectes que integraven el calendari legislatiu d'aquest. Per a contrastar aquest punt i acordar l'oportunitat de la seva substanciació, havien de facilitar el text al Govern i als grups amb prou tems perquè l'estudiessin. Una proposició de llei només podia ser presentada pels tres grups de la majoria de manera conjunta i d'acord amb el Govern; únicament es podien presentar proposicions de llei quan, a proposta d'un dels grups de la majoria, de tots tres grups o del Govern, interessés impulsar una determinada acció legislativa des del poder legislatiu i no des de l'executiu, o fins i tot en companyia d'algun grup de l'oposició (en cas d'una proposició de llei de modificació de la llei estatal del Registre Civil per preveure la possibilitat de fer els assentaments també en català). Aquesta possibilitat s'havia utilitzat poquíssimes vegades, com ara per a regular per llei l'avaluació de la idoneïtat dels alts càrrecs o per modificar la Llei general de Seguretat Social per a preveure l'atur dels càrrecs electes locals. Quant a les proposicions no de llei, les propostes de cada grup referents a les competències exercides pel Govern i definides per l'Acord de Govern havien de ser consultades als altres dos grups perquè les signessin conjuntament. En aquest cas el protagonisme mediàtic i del debat corresponia al grup impulsor. Si la proposició no de llei feia

referència a temes que no afectaven l'Acord de Govern, cada grup tenia llibertat, però informant prèviament la resta de grups per si volien subscriure-la. Aquesta possibilitat es va exercir diverses vegades, com ara ERC i ICV-EA contra l'execució del Quart Cinturó. Els tres grups també podien elaborar proposicions no de llei i presentar-les conjuntament.

Cada grup podia fer les seves preguntes orals prèvia consulta al departament afectat. Aquesta possibilitat provocà algunes diferències en relació, sobretot, a les preguntes al president de la Generalitat. La formulació genèrica de les preguntes va permetre una certa competència entre els grups de la majoria, els quals, a diferència dels de l'oposició, revelaven prèviament el contingut de la interrogació al president. Pel que fa a les preguntes escrites, es preveia protocol·làriament –tot i que no es féu ús d'aquesta possibilitat– que en primera instància s'adrecessin directament als departaments, sense passar pel tràmit parlamentari. En cas de ser ateses al cap de 15 dies, el grup demandant tenia dret a registrar-les. Cada grup podia fer també les seves interpellacions pactant-ne abans la substanciació amb la conselleria corresponent i el contingut de la moció subsegüent amb la resta de grups. El tractament de les mocions derivades d'interpellacions presentades per l'oposició seguia un procediment segons el qual el departament de referència emetia un posicionament, favorable o no, i proposava, si esqueia, la presentació d'esmenes. Quant a les sol·licituds de compareixença suggerides per cadascun dels grups, aquestes havien de ser consultades als altres dos perquè es poguessin formular conjuntament. Pel que fa a les mocions, les esmenes i les propostes transaccionals a textos presentats per l'oposició, calia acordar un text comú, que havia de ser signat conjuntament. En tot cas les intervencions respecte a aquestes i les votacions a què donessin lloc havien de seguir les directrius fixades a l'efecte pels portaveus de tots tres grups.

En relació a les iniciatives dels grups de l'oposició, el Protocol preveia que tots tres grups, mitjançant la troica i d'acord amb el departament afectat, havien de decidir l'admissió a tràmit d'una proposició de llei. En cas afirmatiu el departament afectat trametia una proposta d'esmenes acordades amb els tres portaveus sectorials. El tractament de les proposicions no de llei feia que el departament de referència hagués d'emetre un informe recomanant un posicionament favorable o no, proposant, si esqueia, la presentació d'esmenes. El tractament de les mocions subsegüents es feia mitjançant el posicionament del departament en qüestió, en què es proposava la presentació d'esmenes. Aquest informe havia de ser tramès a tots tres grups alhora pel

responsable de Relacions Institucionals entre 24 i 48 hores després de conèixer la moció. Paral·lelament el grup afí políticament al departament afectat havia de contactar amb el departament i amb els portaveus sectorials dels altres dos grups i coordinar el posicionament.

f) Les relacions entre els tres grups i el Govern

Segons el Protocol de relació entre el Govern i els grups parlamentaris que li donaven suport, de febrer de 2005, redactat a instàncies de la Comissió de Seguiment del pacte, el Govern i els grups s'obligaven a coordinar-se «permanentment per tal de desenvolupar les polítiques acordades en el Pacte del Tinell, respectant les posicions de cada grup i l'acció diària dels departaments». El Govern, per mitjà dels responsables de les relacions institucionals de cada departament, havia de donar a conèixer el seu posicionament en relació a totes les iniciatives parlamentàries que condicionessin l'acció del Govern: proposicions de llei, proposicions no de llei, interpel·lacions, mocions, preguntes orals i sol·licituds de compareixença. Al mateix temps el Govern havia de lliurar als grups tota la informació perquè exercissin la seva actuació. Per la seva banda, els grups parlamentaris havien de comunicar prèviament als departaments les iniciatives que tenien previst de formular, amb la voluntat de no entrar en contradicció amb les polítiques dissenyades pels departaments o amb les previsions pressupostàries.

Per tal de coordinar l'acció legislativa, els departaments es comprometien a trametre els avantprojectes de llei als portaveus de tots tres grups i al conseller primer, com a mínim un mes abans de la celebració del Consell Tècnic, previ a l'aprovació per part del Consell Executiu. En aquest cas els grups podien fer arribar al departament promotor i al conseller primer el seu posicionament sobre l'avantprojecte de llei, dins els deu dies següents a la data en què els hagués estat tramès l'avantprojecte. Un cop aprovats pel Govern, els projectes de llei havien de ser impulsats i tramitats pel conseller de Relacions Institucionals i Participació. En relació a la preparació dels debats de política general, el Departament de la Presidència, mitjançant la Secretaria de Coordinació Interdepartamental, havia de recollir la informació de cadascun dels departaments, que podien proposar un màxim de dues propostes de resolució i havien de ser examinades pels secretaris del Govern, del conseller primer i del conseller de Relacions Institucionals i Participació. El Departament de Relacions Institucionals i Participació, segons el protocol, estava obligat a fer un informe periòdic sobre l'estat

dels compromisos parlamentaris. L'Oficina de la Presidència i el Gabinet del Conseller Primer havien de treballar coordinadament en la preparació de les intervencions del president de la Generalitat.

5.2. Partits i acció de govern

Durant el període de governs de coalició de CiU, i de CiU amb ERC, es van produir periòdicament alguns conflictes a l'interior d'aquestes formacions, que afectaren el manteniment de les coalicions. D'una banda, els conflictes que es van generar dins ERC a mitjans dels anys vuitanta van ocasionar finalment la sortida del Govern d'aquest partit el febrer de 1987. De l'altra, tant dins UDC com sobretot dins CDC, hi va haver sectors partidaris de trencar el pacte entre CDC i UDC, que interpretava la coalició més aviat com una càrrega que no pas com un benefici. En el cas de CDC, aquest sector es mostrava més bel·ligerant en les eleccions municipals, en què els conflictes entre partits afloraven més, ja que s'estenien a més zones del territori i s'aproximaven més a la militància. En el cas d'UDC, aquests sectors reivindicaven un major protagonisme del partit democristià dins la coalició i consideraven que el partit havia de mantenir-se més ferm en la negociació de la distribució de parcel·les de poder o iniciar el seu camí en solitari. Tanmateix, com constata Matas (2001: 96), les tesis que sempre van acabar triomfant eren les de les direccions dels partits, dissenyades directament pels líders d'ambdues formacions. Amb tot, això demostrava, segons Matas, la manca d'unitat d'acció i que les decisions finals que s'adoptaven eren les que elaboraven i impulsaven les principals elits de CDC i UDC (*vid. ap. 5.1.1*).²⁶⁸ En el cas del Govern tripartit d'esquerres, els incidents van sovintejar des del moment de la seva gènesi. Malgrat l'existència d'un acord comú de govern, les diferents tradicions i cultures polítiques, a més de l'heterogeneïtat d'interessos i opcions estratègiques, acabaren provocant diferents episodis crítics que van posar de relleu les difícils relacions entre els partits i la necessitat d'aquests de mantenir un perfil propi en relació al Govern.

²⁶⁸ Les bones relacions de Jordi Pujol amb alguns dels principals líders del partit socialcristià de finals dels anys setanta van ajudar a consolidar, sens dubte, la coalició CiU. L'evolució de la coalició també es pot interpretar en clau personal, ja que les males relacions entre alguns líders d'UDC i altres de CDC van anar forjant una complexa relació entre ambdues formacions. No obstant això, en moments en què les acusacions mútues entre líders d'un i altre partit podien desembocar en una crisi de coalició, sempre s'acabava imposant amb rotunditat el criteri de Pujol, president de la Generalitat, de CDC i també de la coalició (MATAS, 2001: 96).

5.2.1. El nomenament dels consellers

Sens dubte, el primer episodi de confrontació fou la filtració, a través dels mitjans de comunicació, de la identitat dels futurs consellers d'ERC i ICV-EA. Tot i que la negociació dels noms continuava oberta perquè ICV-EA reclamava una tercera conselleria, ERC va filtrar els noms dels designats en cas de mantenir-se l'organigrama pactat amb el PSC. Aquest fet provocà malestar en les files socialistes, perquè ERC havia obrat unilateralment i sense consultar el futur president. Fonts republicanes, citades per diferents mitjans, es mostraven convençudes, però, que els socialistes donarien suport als noms proposats des d'Esquerra «de la mateixa forma que ERC no qüestionaria el nom dels consellers del PSC». Aquest fet va arribar a orelles de Pasqual Maragall, que el mateix dia de les filtracions, en una conversa informal al Parlament amb un grup de periodistes, preguntà pels noms dels consellers d'ERC i va voler deixar clar que «no pensava cedir la decisió de designar consellers», recordant que els nomenaments els havia de signar ell personalment. Carod-Rovira va respondre positivament a la requisitòria de Maragall: «El conseller en cap estarà en tot moment a les ordres i sota l'autoritat del president». Restant crèdit a les filtracions, Carod assegurà que encara no havia comunicat als seus socis de govern els noms («en aquests moments no donaria res per tancat i definitiu»), tot i admetre que la llista divulgada era «la més probable». Per la seva banda, Joan Saura, volgué fugir de tota polèmica davant la filtració dels consellers d'ICV-EUiA. Es limità a assenyalar que el tripartit havia fet un repartiment de conselleries i que els negociadors ecosocialistes havien proposat a la direcció d'ICV i EUiA dos noms per ser aprovats (Joan Saura mateix i Salvador Milà).

De fet, quan faltaven pocs dies per a tancar l'organigrama de l'Executiu, tret del nucli format per Montilla i Maragall, a les files socialistes ningú no sabia del cert qui ocuparia les conselleries socialistes, a banda d'especulacions sobre alguns candidats, com Joaquim Nadal, Antoni Castells, Antoni Siurana i Montserrat Tura. Així, Maragall volgué deixar clar el divendres 18 de desembre que la composició del nou govern tripartit no es tancaria fins després d'una reunió prevista l'endemà amb Carod-Rovira i Joan Saura, i que no es faria pública fins que ell no hi donés vist-i-plau, previsiblement diumenge o dilluns. Aquesta declaració tenia per objecte corregir públicament ERC i ICV-EA i ajornar la decisió final per al transcurs d'un dinar, el 19 de desembre, a casa de l'editor i membre de CpC, Xavier Folch. Malgrat tot, la relació de noms proposada pels dos socis de govern de Maragall es mantingué inalterada. Quant als vuit consellers restants de PSC-CpC, Maragall va voler desmentir les diferents especulacions

periodístiques. «Tots els noms estan per decidir, i alguns dels que han sortit podrien caure de la llista. Malgrat que es lògic que la gent especuli i investigui, el Govern s'ha de fer amb discreció i els consellers del PSC, no se sap per què, som més discrets i tenim més experiència», va explicar. Encara que fonts socialistes van negar que amb aquestes paraules Maragall es referís també als consellers designats per ERC i ICV-EUiA, partits des dels quals s'assegurava no haver rebut cap queixa formal, la realitat és que Maragall i el PSC van voler mostrar el seu descontentament envers les iniciatives d'aquests. Tanmateix, les filtracions no van ser el resultat de cap indiscreció, com suggeria Maragall; responien a la intenció per part de les cúpules d'ERC i ICV-EUiA de blindar els noms i evitar qualsevol possible interferència entre socis o, fins i tot, la possibilitat de vetos.

5.2.2. La pugna pels alts càrrecs

Els tres partits van evidenciar també serioses dificultats a l'hora de resoldre el trencaclosques dels càrrecs de lliure designació, tenint en compte el compromís programàtic del PSC-CpC de reduir el nombre d'alts càrrecs un 25% (*vid.* ap. 4.2.2.5). La necessitat també d'incloure una quota femenina en el segon escalafó del Govern, després d'haver fracassat en l'objectiu de la paritat en el moment de formar l'Executiu, encara complicà més l'elecció dels alts càrrecs. La tasca es presentava més complexa, perquè els nous responsables acabaven d'entrar a l'Administració i havien de conèixer a fons la manera en què estava organitzada abans de projectar com simplificar-la, especialment si es té en compte la duplicitat de serveis heretats, inherents a la divisió existent entre l'àrea del president de la Generalitat, Jordi Pujol, i la del conseller en cap, Artur Mas.

L'estira i arronsa entre PSC-CpC i ERC va fer, per exemple, que dos dels alts càrrecs més rellevants que havien de ser nomenats en el Consell Executiu del 29 de desembre (Miquel Sellarès com a secretari general de Comunicació i Jordi Mercader com a director general de Difusió) s'haguessin d'ajornar. El primer havia de dependre de la conselleria en cap, i el segon, del president mateix. En el departament de Comerç, Turisme i Consum, dirigit per Pere Esteve, els socialistes van voler que es limités el nombre de direccions generals a les de Comerç i Consum, i Turisme. Els republicans insistiren, en canvi, a dir que creien necessària una direcció general per a cadascuna de les àrees. Finalment es van crear dues direccions, Comerç i Turisme, i l'Institut Català de Consum es transformaria en l'Agència Catalana de Consum. De la mateixa manera,

des d'ERC s'argumentava que en el Departament de Política Territorial i Obres Públiques es projectava de nomenar fins a 6 secretaris generals i 6 directors generals, xifra que es considerava excessivament elevada. Precisament, en aquest departament només havien estat nomenats, d'entrada, 2 dels alts càrrecs previstos: Manel Nadal (PSC), germà del conseller, com a secretari de Mobilitat, i Oriol Nel·lo (CpC), secretari de Planificació Territorial. Finalment Nadal decidí que prescindiria de 3 dels alts càrrecs previstos, davant la pressió d'Esquerra, i passà dels 4 secretaris tècnics existents a 3, a més de la secretaria general del departament; així mateix es va passar de 6 direccions generals a 4. Va sorgir una nova polèmica entre PSC-CpC i ERC amb el rebuig, per part del Consell Executiu, del candidat proposat pel conseller del DURSI per a ocupar la Secretaria de la Societat de la Informació, Oriol Ferran, exdirector de Ràdio Arenys. Per als socialistes, el perfil professional del candidat era insuficient i, a més, pretenien que l'àrea depengués de la Presidència, departament que es relacionava amb el consorci Localret, dedicat a la promoció de les telecomunicacions i integrat per tots els municipis catalans; en canvi, ERC sostenia que aquesta formació havia de controlar totes les àrees integrades al DURSI, tant la Secretaria per a la Societat de la Informació com el Centre de Telecomunicacions de la Generalitat. Estratègicament el càrrec en disputa era clau, perquè des d'aquesta responsabilitat es planificava tota la política de telecomunicacions de la Generalitat, la representació de l'Administració catalana en empreses com Tradia i Al-Pi i la interlocució amb grans empreses del sector, com Telefónica, a més de correspondre-hi l'impuls de la nova empresa pública de fibra òptica Cat Telecom.

Un altre aspecte polèmic en relació al nomenament dels alts càrrecs fou la designació de germans; en concret, d'Ernest Maragall com a secretari del Govern, Manel Nadal com a secretari de Mobilitat, i Apel·les Carod-Rovira com a director general (després secretari) d'Afers Interdepartamentals. El primer, conegut com a estret col·laborador del seu germà Pasqual a l'alcaldia de Barcelona, havia estat tinent d'alcalde i portaveu del grup municipal del PSC a l'Ajuntament de Barcelona amb l'alcalde Joan Clos, fins a ser elegit com a diputat en les eleccions del 16 de novembre; una vegada nomenat secretari del Govern, renuncià al seu escó. Ernest Maragall va ser un dels principals negociadors socialistes pel Pacte de Govern. El 15 d'octubre del 2005 fou proposat, sense èxit, com a titular del DURSI. La seva llarga trajectòria política i el fet de reeditar el tàndem que Pasqual Maragall havia format a l'Ajuntament de Barcelona, va minimitzar les crítiques al seu nomenament. Manel Nadal, tenia també una llarga trajectòria com a primer secretari del PSC a les comarques gironines i com a

diputat al Parlament, on havia estat responsable d'Infraestructures i Mobilitat. Finalment Apel·les Carod-Rovira, advocat, tot i no tenir cap responsabilitat institucional prèvia, era president de la sectorial de Justícia d'ERC i membre de l'Observatori de Dret Privat de Catalunya. Aquesta cadena de nomenaments provocà la reacció de CiU a l'oposició, que va presentar diferents preguntes al Parlament, reclamant explicacions sobre els criteris seguits en l'elecció d'aquests càrrecs i les raons per les quals s'havia elevat el rang d'Afers Interdepartamentals. CiU acusà els tres partits d'esquerres de nepotisme i els va recordar les seves crítiques constants a Jordi Pujol pel fet de donar «refugi» a fills i altres parents en l'Administració, i en especial del seu fill Oriol Pujol i Ferrusola, antic director general d'Afers Interdepartamentals (1996-1999) i posteriorment secretari general del Departament d'Indústria, Comerç i Turisme. D'altra banda, l'ex-rector de la Universitat de Girona, Josep Maria Nadal, també germà del conseller de Política Territorial i Obres Públiques, després de ser sondejat per a ocupar algun càrrec al DURSI, declinà l'oferiment per evitar les crítiques.

5.2.3. Els nomenaments de la cúpula de la CCRTV

Amb el canvi de govern s'acostaven també canvis en la televisió i la ràdio pública catalanes. A més de les intencions de l'Executiu de reformar la Llei de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió (CCRTV) amb l'objectiu, es va dir, de blindar-ne la independència i professionalitat respecte del Govern, calia cobrir els llocs clau en aquest organisme i al capdavant de Televisió de Catalunya (TVC) i Catalunya Ràdio. En el mateix dinar en què els tres líders del tripartit van acordar la composició definitiva del Govern, ja es van posar sobre la taula noms com els dels periodistes Josep Cuní i Joaquim Maria Puyal, i el del gestor Josep Miquel Abad, col·laborador de Maragall com a director del Comitè Organitzador dels Jocs Olímpics de Barcelona (COOB'92). Un altre candidat era l'exministre d'Indústria en el primer gabinet González (1982) i exalcalde de Mataró, Joan Majó, precedit de fama de bon gestor i de coneixedor del sector com a conseller de telecomunicacions i informàtica de la UE. També es va parlar de Jaume Ferrús, que havia participat en el disseny de TVC i que a partir de 1989 havia passat a dirigir Canal Satélite Digital, vinculat al grup PRISA.

Per una banda, Ernest Maragall i Jordi Mercader endegaven, d'acord amb Pasqual Maragall, diversos contactes. En aquest context Maragall s'inclinà per la candidatura de Jaume Ferrús. Aquesta opció va provocar algunes friccions amb el PSC, que apostava per Joan Majó. Per part d'ERC, titular de la Secretaria de Comunicació, es

va proposar, després de ser sondejat i de conèixer la seva disponibilitat, Joaquim Maria Puyal. El conseller en cap mateix, Josep-Lluís Carod-Rovira va conduir les converses, juntament amb el més tard secretari de Comunicació, Enric Marin. Maragall, a instàncies de Carod-Rovira, es va reunir amb Puyal el dimarts 13 de gener. En aquesta reunió es plantejà la possibilitat que el periodista assumís la direcció de TVC i no de la CCRTV. Puyal, irritat pel fet que li haguessin atribuït a través dels mitjans unes determinades afinitats polítiques, acabà desistint d'aquest propòsit, i això va fer que ERC enfortís les seves exigències a l'hora de donar suport a qualsevol eventual relleu a la cúpula de la televisió i la ràdio pública catalanes. La idea que prevalia entre les parts negociadores era de no provocar canvis excessivament rupturistes. En aquesta línia s'emmarcaven les propostes per a dirigir la televisió Ramon Colom, exdirector de TVE, i Francesc Escribano, cap de nous formats de TVC, a proposta de PSC-CpC i ERC, respectivament. Per part d'ERC, s'apuntava així mateix el nom de la periodista Mònica Terribas, que també era proposada per a ocupar la prefectura d'informatius, lloc per al qual el PSC-CpC preferia un altre professional del mitjà, com Carles Francino. Per a la direcció de Catalunya Ràdio, el PSC-CpC va proposar els periodistes Josep Cuní (Ona Catalana) i Josep Maria Martí (SER), mentre que ERC proposà Vicent Partal, director del portal d'internet Vilaweb i Albert Sáez, subdirector del diari *Avui*.

A partir d'aquí el procés es va seguir de manera desordenada: si la seqüència més raonable hauria estat que el partits haguessin pactat la renovació dels membres del Consell d'Administració de la CCRTV i que, després, el Govern hagués decidit el nom del nou director, buscant l'aval del consell mateix, el procés es va fer a l'inrevés. El tripartit no es va posar d'acord amb CiU per a determinar el sistema de nomenament dels membres del Consell i s'enfrontà obertament pel candidat a director general. Quan el president de la Generalitat va constatar que l'acord no era fàcil s'adreçà al Consell d'Administració, encara no renovat, i va proposar directament els noms de Joan Majó i Jaume Ferrús perquè en triés un, tot i que Ferrús havia estat rebutjat per ERC i ICV-EUiA. El Consell es va reunir el 14 de gener i decidí de proposar Joan Majó com a nou director general, amb els vots dels 6 consellers del PSC-CpC i PPC. El representant d'ERC es va abstenir i els de CiU es negaren a participar en la votació. ERC i CiU van fer públics els respectius comunicats denunciant la manca de consens i subratllant les «irregularitats» en el procediment, i ICV-EUiA lamentà «els errors del Govern», mentre que el Consell, per la seva banda, es va mostrar a favor d'examinar noves candidatures. Tanmateix, a última hora del dia, el president Maragall anuncià que havia parlat amb

Carod-Rovira i Saura, i que finalment el Govern aprovaria el nomenament de Majó. Però ERC i ICV-EUiA es van oposar frontalment a aquest nomenament, per la condició de militant del PSC de Majó. Tanmateix, el Consell Executiu del 16 de gener va nomenar-lo. Carod-Rovira admeté públicament l'existència de «discrepàncies», sense que es pogués parlar de crisi, i el primer secretari del PSC, José Montilla, no va dissimular la seva irritació («hi ha massa gent que parla perquè manca cultura de coalició»). El malestar va créixer quan Maragall, dirigint-se al Consell Nacional del PSC, afirmà que al PSC, per la seva condició de «partit més gran» i amb «més experiència», li corresponien dues coses: «La primera, governar, i l'altra, donar classes als seus aliats.»

El desgast que va patir durant setmanes el nou govern fou notable. Els tres partits que l'integraven es van trobar atrapats en una agra discussió interna per una qüestió de noms i de control de parcel·les de poder en un lloc estratègic, sense que en cap moment apareguessin en el debat públic aspectes de model o la gestió del deute. Per primera vegada Maragall va voler fer una demostració de força i el gran perdedor en aquest pols va ser ERC, que posteriorment, ja sota l'impacte del «cas Carod» (*vid. ap. 5.2.4*) no pogué intervenir decisivament en el nomenament dels comandaments intermedis de la CCRTV.

5.2.4. La reunió de Carod-Rovira amb ETA. El «cas Carod»

El 26 de gener del 2004, el diari *ABC* publicava una informació titulada «Carod-Rovira ultima un pacte amb ETA perquè la banda terrorista no atempti a Catalunya». A canvi, segons el diari, «ERC faria una declaració independentista i oferiria cobertura a l'esquerra radical basca». Segons aquesta mateixa informació, el conseller en cap s'havia reunit al sud de França amb la direcció política de l'organització armada, encapçalada per Mikel Albizu (Mikel Antza), que passava per ser-ne el cervell estratègic i que havia intercanviat documents per mitjà d'un parlamentari de la il·legalitzada Batasuna. Aquesta reunió hauria arribat després que el dirigent republicà hagués mantingut una altra conversa, el 28 de gener del 2001, a Éibar, amb exmilitants d'ETA, amb l'objectiu de sondejar la possibilitat d'una reunió amb la cúpula de l'organització, i encara una altra, a Amorebieta (Biscaia), el 21 de juliol del 2001, amb Arnaldo Otegi i altres dirigents de Batasuna, contacte que tindria continuïtat al llarg del primer trimestre del 2002. Aquestes trobades ja havien estat desvelades pel mateix rotatiu el 9 de setembre del 2002, i ocasionaren un intens debat polític i mediàtic en

vigílies de la Diada d'aquell any.

Carod-Rovira, fent ús d'un mandat de la Comissió Política Permanent d'ERC, havia exposat a Arnaldo Otegi i Joseba Permach, i després a Joseba Álvarez Forcada («Txelis»), la preocupació del seu partit pels efectes dels atemptats d'ETA a Catalunya al llarg del 2000, especialment de l'atemptat que havia costat la vida a l'exministre Ernest Lluch. Per a aquests contactes, Carod es va servir del parlamentari de Batasuna, Antton Morcillo, i dels oficis de Gorka Knörr, vicepresident del Parlament basc i ex-secretari General d'Eusko Alkartasuna (EA). La direcció d'ERC estimava que la reiteració d'atemptats contra persones i interessos turístics podia perjudicar les expectatives de la seva formació, embarcada des de finals de 1996, amb l'abandonament de Colom i Rahola, en una recerca de major acceptació social i suport electoral, fins a catapultar-la al Govern de la Generalitat. Segons la informació, filtrada com totes les anteriors pels Serveis d'Intel·ligència de l'Estat mitjançant la presidència del Govern, en la reunió amb ETA Carod-Rovira hauria proposat una mena de «declaració independentista que reclamaria el dret a l'autodeterminació per a tots els pobles de l'Estat», sense esmentar ETA. Sempre, segons *ABC*, la direcció d'ETA hauria accedit a no atemptar al Principat, encara que Carod-Rovira hauria demanat que aquesta declaració de treva es fes extensiva al País Valencià i a les Illes Balears. Posteriorment Carod-Rovira i membres d'ETA haurien intercanviat textos en els quals ETA plantejava que «l'exempció dels seus atemptats a Catalunya no es faria extensiva als objectius ja marcats», per evitar que Catalunya esdevingués un «santuari per a les seves possibles víctimes».

La reunió de Carod amb ETA va obrir una crisi dins el Govern i també entre el PSOE i el PSC, malgrat les explicacions donades per Carod-Rovira en el sentit que el seu objectiu «era impedir més pèrdues de vides humanes». El president català es va mostrar comprensiu i el ratificà en el càrrec, tot i admetre que li havia d'haver comunicat l'entrevista, encara més perquè s'havia produït en absència de Maragall mateix, que era de viatge a Turquia i, consegüentment, en el moment que Carod-Rovira detenia la presidència de la Generalitat en funcions. José María Aznar, president del Govern espanyol, instà Zapatero a trencar qualsevol pacte amb ERC. La tarda del dia 26 de gener del 2004, Rodríguez Zapatero va decidir d'actuar amb fermesa mitjançant un comunicat en què convenia la «necessitat política» que Carod-Rovira renunciés al seu càrrec. Zapatero, mostrant una adhesió sense fissures al Pacte Antiterrorista signat amb el PP, va corregir així el contingut d'una compareixença feta al migdia, després de la

reunió de l'Executiva del seu partit, en què volgué deixar clara la seva intenció de no ingerir en una qüestió aliena. Tanmateix, els seus contactes al llarg del dia amb diferents barons del PSOE i les reaccions negatives que anava suscitant la notícia, van portar-lo a demanar a Maragall que aplicés mesures al seu soci de govern. Aleshores Carod-Rovira va posar formalment el seu càrrec a la disposició de Maragall «en vista de la instrumentalització política» que es podia fer de la trobada en contra del Govern català, encara que tots els observadors coincidien a destacar que el primer destinatari de l'acció d'Aznar eren els interessos electorals del PSOE, que en sortirien perjudicats. Aquest oferiment era, en realitat, un gest testimonial, fet amb la seguretat que no li seria acceptada la dimissió.

Carod i Maragall, van dinar el migdia del dia 26 al Palau de la Generalitat, i malgrat els retrets envers el conseller en cap reprovant-li que no havia estat informat dels contactes, Maragall va assegurar que «en cas d'haver-ne estat informat, hauria autoritzat la trobada». Tanmateix, el president va comunicar-li la retirada de les competències atorgades en el Consell Executiu del 20 de gener de 2004 en matèria de Relacions Exteriors, però a les 9 de la nit la pressió de Zapatero i del PSOE van fer que Maragall desautoritzés el seu número dos. Els socialistes espanyols optaven clarament per la crisi i per tibar les relacions amb el PSC abans que assumir les possibles conseqüències electorals d'aquest fet. Maragall es veié obligat a fer públic un comunicat en què afirmava «no compartir la iniciativa, ni el plantejament polític [...] [i que] l'actuació de Carod no responia al mandat del Govern ni amb la política del Consell Executiu». Després d'això, Maragall va convocar Carod-Rovira el dia 27 al matí i exigí que dimitís. Carod s'hi va negar i el president li anticipà la intenció de fer públic el seu cessament en un contacte previst amb els mitjans de comunicació al migdia. Així les coses, Carod-Rovira es va reunir amb caràcter d'urgència amb la cúpula del seu partit al Palau de la Generalitat mateix. La solució plantejada pels republicans era que Carod abandonés el càrrec amb el compromís de retornar-hi a la fi del cicle electoral, després de les eleccions europees previstes el juny del 2004 i no pas després de les eleccions legislatives del març, com es va especular. Carod mateix va admetre la seva intenció de tornar al cap d'uns mesos, sense precisar la data, tot i que aquest extrem no es faria públic. Ja fora del Govern, Carod encapçalaria la candidatura d'ERC per Barcelona a les eleccions legislatives, a manera de plebiscit que revalidés l'èxit de la formació republicana en les eleccions autonòmiques i legitimés el seu gest, amb el suport d'una part important de la ciutadania. Mentrestant, el càrrec de conseller en cap restaria

vacant. Maragall anunciaria que acceptava la dimissió de Carod i que el mantindria com a conseller sense cartera, de manera que les seves funcions serien distribuïdes entre altres membres del Govern. En la compareixença davant la Diputació Permanent de la Cambra catalana, Maragall va afirmar que preferia «la ingenuïtat de Carod a la passivitat del PP davant d'ETA», anunciant que el seu ja exconseller en cap tindria «la porta oberta» per a retornar al Govern sempre que ho fes bé.²⁶⁹ Tot i això, va insistir a exigir a Carod que informés el Govern de l'Estat de la seva trobada, i malgrat que el PSOE va reclamar, com ERC, explicacions al PP per les filtracions dels serveis d'informació de l'Estat al diari *ABC*, la pressió sobre Zapatero continuà, amb insistent declaracions de dirigents del PP acusant el candidat socialista d'haver convertit en central un «personatge marginal» com Carod-Rovira. Des de Catalunya, la decisió de cessar Carod fou vista per alguns partits, com ara CiU, com un acte de «supeditació» del Govern al PSOE.

El 18 de febrer ETA feia públic un comunicat en el qual admetia oficialment la trobada amb Carod i declarava la treva a Catalunya. Aquest fet va desfermar novament la polèmica, i els dirigents del PP van veure-hi la confirmació que el pacte exclouia dels atemptats només el territori del Principat, extrem negat per Carod. Les conseqüències d'aquest nou terratrèmol polític van ser la renúncia definitiva de Carod a tornar al Govern. Posteriorment, en *Zutabe* número 103 (butlletí intern d'ETA), l'organització va informar de l'entrevista i afirmà que el seu propòsit era intercanviar opinions per aconseguir la pau». La detenció el 28 de febrer de presumptes activistes d'ETA que preparaven un atemptat a Cuenca va reobrir la polèmica. Dirigents del PP arribaren a afirmar que els republicans «s'alegraven» de l'intent d'atac i van demanar a tots els partits que s'afegissin al Pacte Antiterrorista. La declaració per part d'ETA d'un «alto el foc permanent» el 22 de març del 2006 va portar Carod a declarar que això havia estat el resultat «de molts esforços polítics i de sacrificis personals», referint-se clarament a la seva sortida del Govern.

5.2.5. Les discrepàncies sobre el túnel de Bracons

A l'inici del mandat, socialistes, republicans i ecosocialistes, amb diferent sensibilitat ecologista i concepció de l'organització territorial, havien d'arribar a un acord sobre el polèmic túnel de Bracons, ja en execució a la comarca de la Garrotxa. La paralització o continuació d'aquest eix viari de Vic a Olot era un element per a calibrar

²⁶⁹ DSPC, Diputació Permanent, VII legislatura, núm. 1, de 30 de gener de 2004.

la capacitat del tripartit d'arribar a pactes partint de postures molt diferents. La solució prevista en el Pacte de Govern era que es fes un estudi per a determinar «les conseqüències ambientals, jurídiques i econòmiques de la paralització de les obres del túnel» abans de triar cap opció. El projecte, doncs, no havia de ser avaluat de nou, com demanaven les entitats ecologistes i les institucions que havien subscrit el «Manifest de Bracons», signat per 3 alcaldes i 18 regidors de la comarca de la Garrotxa però no pel PSC ni per ERC, que governaven. Per la seva banda, el PSC-CpC donava suport a la nova carretera de Torelló a la Vall d'En Bas per Bracons només per al trànsit comarcal; no per a grans recorreguts ni per al trànsit pesant. Proposaven d'introduir un pla especial de protecció urbanística amb l'objectiu d'evitar l'especulació del sòl i les implantacions industrials en aquest eix. En cas de no executar-se l'obra, adduïen, la Generalitat havia d'afrontar el pagament de 9 milions d'euros, llevat que l'empresa adjudicatària renunciés a la compensació. A més, asseguraven, una boca de túnel i una carretera a mig fer tenia un gran impacte visual, paisatgístic i mediambiental. ERC i ICV-EUiA, en canvi, s'oposaven a aquesta carretera, per jutjar que danyaria de manera irreparable dues valls de gran valor natural i que significaria obrir la porta a una entrada massiva de trànsit des de la frontera i des d'Olot fins a l'Eix Transversal. ERC proposava, com a alternativa, desdoblar l'Eix Transversal fins a Girona per recollir el trànsit de mercaderies procedent de França.

Finalment el Consell Executiu, reunit a Tarragona, va prendre el 16 de març del 2004 la decisió de prosseguir immediatament les obres i dictaminà algunes mesures per a reduir-ne l'impacte ambiental. Es comprometia a evitar danys en zones de conreu i aqüífers de la Vall d'En Bas i aprofitar algunes variants ja construïdes a la comarca de la Garrotxa per a preservar la zona volcànica. Per primera vegada el Govern va haver de fer una votació, malgrat que aquest extrem fos desmentit per l'Oficina de Comunicació del Govern (*vid. ap.* 5.1.1). El Consell Executiu va votar primer la decisió de reprendre les obres. Els 8 consellers d'ERC i ICV-EUiA van votar-hi en contra, mentre que el PSC-CpC imposà el seu vot afirmatiu gràcies al fet que sumava 9 membres (vuit, més el president de la Generalitat). ERC i ICV-EUiA van explicar que havien forçat la votació sobre el projecte perquè constés en acta la postura de cada partit. La segona votació comportà l'abstenció d'ERC i ICV-EUiA, perquè les modificacions incorporades al projecte inicial no els van satisfer. La resolució del Govern anà seguida d'irades reaccions per part de diferents portaveus d'ERC i ICV-EUiA, que van acusar el Govern d'haver fet únicament alguns «retocs cosmètics» en el projecte. El conseller de Medi

Ambient, Salvador Milà, expressà les seves discrepàncies «programàtiques i conceptuals» sobre aquesta via. ERC i ICV-EUiA van advertir al PSC-CpC que no tornés a imposar noves decisions per «corró» i arribaren a admetre que els consellers d'ERC i ICV-EUiA estaven «decebut i indignats».

5.2.6. El nomenament del cap de l'oposició

El president de la Generalitat i el líder de CiU, Artur Mas, van mantenir el 14 de gener del 2004 la primera reunió oficial després de les eleccions. Tal com havia anunciat en el seu discurs d'investidura, Maragall va oferir a Mas l'estatus de cap de l'oposició. Aquest estatus es traduiria en uns determinats drets econòmics, protocol·laris i representatius concrets, a més de garantir-li un tracte preferent en la interlocució amb el Govern en temes bàsics, com la projecció exterior i l'autogovern, i permetre així l'accés a informació reservada. Maragall, a més, es comprometia a participar en un debat televisiu anual amb el cap de l'oposició. D'aquesta manera, segons Maragall, es pretenia establir les bases d'un nou estil polític en què govern i oposició poguessin mantenir un diàleg fluid i periòdic en qüestions d'interès general.²⁷⁰ Aquest càrrec, llargament reivindicat pel mateix Maragall quan era a l'oposició, tractava de reproduir a la Generalitat el model de relacions que havia instituït ell mateix quan era alcalde de Barcelona i que Ramon Trias Fargas primer (1983-1987) i Miquel Roca després (1995-1999) van detenir. En sortir de la reunió, Mas no volgué pronunciar-se sobre el tema perquè era «una iniciativa del Govern i és aquest –deia– qui ha de fixar les condicions», i va deixar clar que CiU «no havia demanat res», tot i que poc abans s'havia mostrat partidari del reconeixement del càrrec. El Govern va donar llum verd a la creació d'aquesta figura el 13 de març mitjançant un decret.²⁷¹ Tanmateix, CiU es mostrà

²⁷⁰ La institucionalització del càrrec de cap de l'oposició –una figura molt habitual en el món anglosaxó i en sistemes bipartidistes, com el sistema Westminster britànic, i rarament en els pluralistes– era una fixació personal de Maragall. L'havia reivindicada sense èxit quan era a l'oposició, i la va posar sobre la taula després de formar-se el tripartit. A ningú més que al seu cercle més íntim no li entusiasma la idea, i en el PSC mateix no era vista amb bons ulls. Esquerra, a més, la veia amb especial recel. El sistema Westminster o *shadow cabinet* (govern en l'ombra) ja havia estat posat en pràctica per Maragall quan era a l'oposició, en nomenar diferents diputats del seu grup com a membres d'un executiu alternatiu encarregat de fiscalitzar el Govern de CiU. En el sistema britànic, per exemple, els representants del partit de l'oposició, agrupats sota el *leader of her Majesty's loyal opposition* (cap de l'oposició) formen un govern alternatiu. Tot i que el sistema britànic s'ha enriquit amb el partit liberal i els nacionalistes, el pes de la tradició considera necessari el Govern en l'ombra perquè, quan hi hagi alternança entre conservadors i laboristes, el funcionament de l'Administració no se'n ressenti. Canadà, Austràlia, Nova Zelanda, Singapur, Jamaica, l'Índia i Malàisia són alguns altres països regits pel sistema Westminster (DUVERGER, 1970).

²⁷¹ Decret 256/2004, de 13 d'abril, de regulació de l'estatut del cap de l'oposició (DOGC núm. 4116, de 21 d'abril).

sorpresa per l'aprovació del decret, el contingut concret del qual desconeixia. L'Executiu va justificar la discreció pel fet que es tractava d'un decret «que regulava la figura del cap de l'oposició i no era una norma feta a mida de Mas». CiU el qualificà com un signe de «baixa qualitat democràtica» i el va atribuir a «un tarannà presidencialista propi d'un govern carregat d'exalcaldes». Enmig de l'enfrontament que aquesta qüestió va provocar entre el PSC-CpC i ERC, Mas va anunciar que acceptaria la distinció, renunciant, però, a la retribució.

ERC va protagonitzar un agre enfrontament amb Pasqual Maragall durant la Sessió de Control del 14 d'abril al Parlament.²⁷² Huguet, que havia estat l'encarregat d'explicitar el malestar d'ERC per la mesura, no dubtà a qualificar-la d'«alcaldada», i va advertir que actuacions com aquestes l'únic que podien fer era «desestabilitzar» el Govern.²⁷³ El portaveu republicà volgué deixar constància del rebuig del seu partit, en entendre que es desvirtuava artificialment el pluralisme del sistema de partits a Catalunya, de manera que s'afavoria la bipolarització política «en pretendre indicar des del Govern quin partit té la titularitat de l'alternança». Maragall va reprendre el portaveu d'ERC per considerar que, amb la seva crítica, oblidava que el seu partit formava part del Govern, i el convidà a actuar com a tal i no com a oposició: «Espero que no tinguin enveja de l'oposició, perquè no és res d'envejable estar a l'oposició», li va etzibar. El president, que en qualsevol cas va reivindicar el seu dret de «canviar el to de la relació» entre el Govern i l'oposició, defensà el seu marge d'actuació més enllà de l'acord tripartit, recordant que era president «gràcies als vots dels ciutadans», tot i admetre que «sense el pacte no s'hauria arribat a la investidura». De fet, ERC, abans de la reunió del Govern en què es s'havia aprovat el decret, ja l'havia rebutjat en tres ocasions més. El distanciament d'ERC tampoc no va agradar a ICV-EUiA, que per mitjà de Joan Boada acusà Huguet, als passadissos del Parlament, de fer «declaracions estrambòtiques». La frase fou ràpidament replicada per Huguet, que va convidar els ecosocialistes a explicar els seus electors «per què es feia l'*harakiri*» defensant el bipartidisme. «Només s'entén per la manca d'ambició per ser alternativa», va afegir.

²⁷² DSPC núm. 10, VI legislatura, 14 d'abril de 2004.

²⁷³ La primera vegada, en una de les reunions inicials del nou Govern, amb Carod-Rovira encara com a número dos i amb una clara oposició d'alguns consellers, com ara Joan Carretero. Posteriorment, davant la insistència de Pasqual Maragall per tirar endavant el decret i posar-lo sobre la taula dues vegades més, ERC optà per intentar buidar-lo al màxim de contingut, mantenint el seu rebuig com a qüestió de principi, que és el que es va acabar produint en la reunió ordinària del Govern i del qual va deixar constància el conseller el cap, Josep Bargalló. Aquest va optar per qualificar públicament l'acord de «tema menor» i reivindicà «l'autonomia» d'ERC, que, segons ell, «no obeeix les ordres de cap president de la Generalitat».

5.2.7. L'informe sobre els mitjans de comunicació. El «cas Sellarès»

Coincidint amb una sessió del Ple del Parlament, CiU va divulgar el 5 de maig del 2004 un informe sobre els mitjans de comunicació que atribuïa al Govern. El contingut d'aquest document, segons els seus denunciants, vulnerava els compromisos de respecte a la llibertat d'informació que proclamava el Govern mateix, al qual acusaven de «partidista, sectari i intervencionista». El portaveu de CiU al Parlament, Felip Puig, va desvelar que l'havien obtingut de fonts del Govern «escandalitzades» pel seu contingut, i assegurà que havia estat utilitzat pels qui tenien responsabilitats en la política de comunicació de l'Executiu, a més de reclamar la compareixença urgent al Parlament del president de la Generalitat i del conseller en cap. L'informe, tal com havia estat divulgat, no tenia segell, sumava un total de 29 pàgines i un annex, i feia un repàs crític de la línia editorial dels principals mitjans de comunicació catalans i unes valoracions sobre el perfil i l'orientació política d'alguns professionals, a part de descriure'ls segons el presumpte grau d'afinitat al partits governamentals. L'informe contenia, a més, algunes directrius per a efectuar canvis en la direcció de mitjans de comunicació privats i substituir alguns tertulians de TVC i de Catalunya Ràdio.²⁷⁴ El document partia de la base que l'entesa entre PP i CiU havia provocat una escena de mitjans de comunicació anormal, i assenyalava que «els resultats de les eleccions autonòmiques i generals a Catalunya havien de tenir una traducció mediàtica», precisant que calia actuar sobretot en els mitjans de comunicació privats «ajudant, des de fora, al retorn del pluralisme», que identificava amb l'estratègia comunicativa del tripartit.

En un primer moment el conseller en cap i el portaveu del Govern es van esforçar per deixar clar, segons ells, que l'estil del document era diametralment oposat a la filosofia del gabinet Maragall, «que apostava clarament per la pluralitat i la independència» dels mitjans, i precisaren que alguns aspectes del text desprenien un «tuf d'altres èpoques», anunciant l'obertura d'una investigació interna. Tanmateix, a darrera hora d'aquell dia es van reunir el president, el conseller en cap i el portaveu del Govern. Durant la reunió, van ser consultats diferents alts càrrecs, entre ells Miquel Sellarès. Bargalló i Nadal van rebre l'encàrrec de determinar les mesures a adoptar per a

²⁷⁴ En aquest sentit, el polèmic document proposava d'elaborar un llibre blanc amb mesures de revisió dels criteris informatius de la xarxa pública de Ràdio i Televisió, com també «refer el mapa d'opïnadors», els quals, al seu entendre mantenien d'una manera molt important «els missatges de CiU». En el mateix apartat es feia una referència directa als diaris *La Vanguardia* i *Avui*, apuntant per al primer la necessitat d'una «transició democràtica en les estructures directives de la redacció» i per al segon una «transició econòmica a la normalització».

tancar l'incident, cosa que podia costar el càrrec a Sellarès. Maragall assegurà que Sellarès havia reconegut que el document «era informació que podia haver sortit d'aquí –referint-se a la Secretaria de Comunicació– i que per això havia assumit la seva responsabilitat», sense deixar l'assumpte en l'oblit: «Això se sabrà!», va exclamar. El conseller portaveu, Joaquim Nadal, contraatacà afirmant que el Govern es proposava de canviar el sistema d'adjudicació d'ajuts a la premsa. El conseller en cap i ERC van insistir, però, a desvincular el Govern de l'afer, i van concloure que la difusió d'aquest no era aliena a la decisió de cancel·lar una part de les subscripcions de la Generalitat a alguns mitjans privats (sense citar-lo, *La Vanguardia*, del Grup Godó, a qui s'atribuïen unes relacions privilegiades amb el Govern de CiU a través d'ajuts a la premsa i la concessió de televisions i emissores de Ràdio). Els republicans van apostar per mantenir Sellarès en el càrrec. Això no obstant, mentre que ERC donava per bones les explicacions de Bargalló i negava qualsevol relació amb l'informe, la pàgina web de *Tribuna Catalana*, diari digital vinculat a Sellarès, atribuïa a Esquerra l'autoria de l'informe, tot i no descartar, contradictòriament, que els autors fossin «estudiants», «grupets», «seus de partits» o alguns «entorns del món independentista» sense concretar. Posteriorment *La Vanguardia* i *El Periódico de Catalunya* van desvelar que Sellarès havia exposat la mateixa filosofia de l'informe el 14 d'abril del 2004, en una trobada amb 8 periodistes a Madrid, durant la qual havia centrat les seves crítiques en el Grup Godó i el Grup Prisa. Així les coses, una discreta renúncia a mig termini (abans d'un mes)– semblava l'opció més probable per a sortir de la crisi. Sellarès, a més, ja havia anunciat la intenció d'abandonar la seva responsabilitat per diferències amb Bargalló i per bolcar-se a col·laborar amb Carod-Rovira després de la seva sortida del Govern.

L'episodi engrandí les ferides a l'interior del tripartit: els socialistes van atribuir a ERC una nova crisi en el si del Govern, i els republicans es van mostrar convençuts que darrere la filtració hi havia la mà dels mateixos socis socialistes en l'afany d'arrabassar a ERC la Secretaria de Comunicació. A aquesta circumstància s'hi afegien les males relacions personals entre Sellarès, d'una banda, i Mercader i Ernest Maragall, de l'altra. En aquest context, CiU va reclamar al PSC-CpC que no busqués un «cap de turc» i que sortís en defensa de Sellarès; en canvi, ICV-EUiA es va afegir a la petició de CiU i del PPC perquè s'assumissin responsabilitats polítiques des del Govern. La crisi acabaria resolent-se al cap de poques setmanes amb l'anunciada dimissió de Sellarès i el nomenament del periodista Enric Marín (ERC) com a nou secretari de Comunicació.

5.2.8. Les diferències sobre la llei electoral i el sistema de finançament

Una notícia apareguda en el diari *Avui*, segons la qual PSC-CpC i ERC negociaven a primers de desembre del 2004 la nova llei electoral, va fer que, des del Govern, ICV-EUiA fes públic, per mitjà del diari *El País*, que hi havia una proposta de normativa electoral, que atribuïa al conjunt del Govern, la qual incorporava un sistema de representació proporcional pura. Aquesta polèmica amagava no solament les diferències entre els partits sobre el model de llei electoral, sinó també la pugna entre els consellers Joan Carretero (ERC) i Joan Saura (ICV-EUiA) per a esdevenir responsables de l'elaboració de la llei. El primer, responsable dels treballs preparatoris de les noves lleis territorials i de l'administració electoral catalana, topava amb el segon, responsable, segons la normativa d'estructuració del Govern, de traslladar aquesta iniciativa al Parlament.²⁷⁵

La necessitat d'una llei electoral, compromís contingut en el Pacte del Tinell per a suplir la mancança des de 1979, era considerada una qüestió estratègica pel PSC-CpC i per Maragall mateix, que en les eleccions de 1999 i 2003 va guanyar en vots però va perdre en escons davant CiU. Per a ERC, la qüestió era relativament intrascendent, atès que el seu mapa electoral li garantia indemnitat total davant la majoria de les propostes de nova llei electoral. En tot cas, ERC admetia que hi havia marge per a corregir la desproporcionalitat del sistema electoral –previst transitòriament en l'Estatut–, però deia que el seu interès per la qüestió provenia del fet que el PSC-CpC condicionava l'aprovació de la reforma de les lleis territorials, dirigides des de Governació, al fet que es materialitzés la nova legislació electoral. A pesar d'això, ERC postulava que fos consensuada amb CiU i que s'abordés simultàniament la reforma de la Llei electoral espanyola, per contenir elements de desproporcionalitat molt més severos que no pas els la normativa catalana.

Després d'una tensa reunió del Govern, en què Saura va exposar la seva proposta i ERC les seves objeccions, Maragall proposà la creació d'una comissió integrada pels consellers Saura, Carretero i Vallès per a estudiar una solució conjunta, i

²⁷⁵ En realitat, unes setmanes abans, el mateix conseller Saura havia iniciat una negociació amb Miquel Iceta (PSC-CpC), Joan Ridao (ERC) i Jaume Bosch (ICV-EUiA) sobre la qüestió, sense que es produïssin avenços substancials ni cap acord. A pesar d'això, la informació apareguda a *El País* assegurava que «cap partit no havia posat cap objecció a la redacció i que tothom havia donat el seu vist-i-plau» a la proposta de llei electoral de circumscripció única, propugnada per ICV-EUiA. Mentre es produïen aquests contactes, bilateralment, Carretero i Ridao per ERC, i Iceta i el diputat David Pérez pel PSC-CpC, van mantenir diferents contactes, i el conseller mateix sondejava també representants de CiU i PP, com Felip Puig, Lluís Corominas i Francesc Vendrell, sobre la mateixa qüestió.

determinà que Saura dirigís la preparació d'un document sobre la qüestió. En la compareixença ordinària de l'Executiu davant els mitjans de comunicació, el conseller en cap, Josep Bargalló, va garantir que la proposta «no aniria contra ningú», en al·lusió a la necessitat de pactar-la també amb CiU. Tanmateix, de la reunió entre Saura, Carretero i Vallès, mantinguda el 22 de desembre del 2004, no es va desprendre cap acord més enllà de confrontar propostes i del compromís d'intercanviar informació. Per això Montilla, Puigcercós i Saura es van veure abans d'acabar l'any, el 30 de desembre, sense cap acord però amb la voluntat de continuar parlant del tema. Posteriorment les diferències es van traslladar a la discussió sobre el text de nou Estatut. La possibilitat que amb l'entrada en vigor de la nova llei fonamental catalana quedés derogada la disposició transitòria reguladora del sistema electoral va fer que els partits a proposessin, per mitjà d'esmenes, una nova transitòria, tot esperant de disposar de la nova llei. Les propostes de PSC-CpC, ERC i ICV-EUiA diferien completament. Això no obstant, les dues últimes formacions van avenir-se a retirar les seves propostes per tal d'afavorir un nou redactat que mantingués el text de la transitòria de 1979, en vista que el desacord s'estenia també a CiU. Aquesta possibilitat fou rebutjada pel PSC-CpC, que només va retirar la seva proposta coincidint amb l'aprovació del text del nou Estatut a finals de setembre del 2005.

A finals del 2004, el titular d'Economia i Finances, Antoni Castells, va reprendre públicament el conseller de Comerç, Turisme i Consum, Josep Huguet, que havia manifestat en públic que la solidaritat de Catalunya amb la resta de l'Estat no havia d'ultrapassar l'1% del PIB. Aquestes paraules van ser considerades per Castells com una ingerència. Carod-Rovira justificà la intervenció del conseller republicà perquè en el Pacte del Tinell, «tot allò relatiu a economia ho van consensuar Castells i Huguet i, qui millor que ells, per a continuar-ne parlant». Davant els consellers nacionals del seu partit, Carod reclamà el dret dels seus consellers a dissentir-hi i va protestar pel fet que hi hagués «consellers i conselleres que poguessin parlar de tot, i que, casualment, eren d'un mateix partit», en referència a les opinions de la consellera d'Interior, la socialista Montserrat Tura, que havia provocat una gran polèmica l'estiu del 2004 en criticar el turisme «de borratxera», un àmbit sota la responsabilitat directa d'ERC. Carod va advertir: «[Que] ningú es pensi que hi haurà consellers que tindran butlla per a parlar de tot i d'altres no.» L'endemà d'aquestes declaracions de Carod, Maragall vaticinà «llarga vida» al tripartit i va proclamar la lleialtat total d'ERC i ICV-EUiA. Sense entrar en les discrepàncies sorgides, elogià «la lleialtat, el respecte, la coordinació i l'eficàcia»

d'ERC i ICV-EUiA com a socis de govern. Tanmateix, els principals dirigents dels tres partits van convocar abans d'acabar l'any o a primers de gener la Comissió de Seguiment del pacte per fer disminuir la tensió. Per la seva part, delegacions de PSC i ERC van mantenir una reunió discreta per analitzar la situació creada.

Al cap d'uns quants mesos, a primers d'abril del 2005, la polèmica es reobrí, quan els conseller Castells i Saura van anunciar que havien arribat a un acord de principis generals sobre el finançament per a incloure en el projecte de nou Estatut. Aquest acord va ser durament criticat des d'ERC, que havia mantingut diferents contactes i havia intercanviat propostes amb Castells des de feia mesos, negant que hi hagués hagut cap acord i afirmant que ni tan sols havien tingut accés a la proposta que Castells i Saura volien fer arribar a la ponència parlamentària mitjançant l'Institut d'Estudis Autònoms (IEA). La urgència de Castells i Saura va ser motivada per les crítiques de CiU pel retard del Govern a concretar una proposta conjunta i per constatar la dificultat d'arribar a un acord sobre el model amb ERC. El 5 d'abril del 2005 va tenir lloc la primera reunió formal de tots tres partits, amb els consellers Castells, Huguet i Saura com a protagonistes, després d'una reunió bilateral entre les corresponents delegacions de PSC-CpC i ERC, que fou precedida per la voluntat de Saura de ser present en la reunió. Aquest fet va provocar un encreuament de declaracions entre ERC i ICV-EUiA, que se sentia desplaçada pels seus dos socis.

5.2.9. Les seleccions esportives nacionals i el «boicot» al cava català

El 26 de març de 2004, la Federació Internacional de Patinatge (FIRS), reunida a Miami (EUA), va donar el primer pas per al reconeixement de les seleccions catalanes d'aquest esport, atorgant a la Federació Catalana oficialitat provisional. Mentrestant, la selecció catalana guanyava el Mundial B d'aquesta disciplina esportiva, organitzat a Macau, amb la presència de destacades autoritats i de dirigents polítics catalans que s'hi havia desplaçat, com Maragall, Mas o Carod-Rovira. Amb tot, les pressions del Govern espanyol davant altres estats i la negativa de la Federació Espanyola a aquest reconeixement presidí el clima previ a la cita a Fresno (EUA), a finals de novembre del 2004, on havia de tenir lloc l'Assemblea de la FIRS, que havia de decidir sobre l'oficialitat de ple dret. Aquest pas era previ a la possibilitat d'acabar sotmetent a la votació del ple de l'Assemblea la ratificació de l'admissió de la Federació Catalana. Finalment el Comitè Central es va fer enrere en l'admissió de la Federació Catalana de Patinatge per 6 vots a 3. Aquesta decisió provocà un notable enrenou polític a

Catalunya, encara més si es té en compte que presidents de federacions com les de Colòmbia, Xile o Itàlia van admetre haver rebut pressions de part del Govern espanyol.

Des de primera hora del 26 de novembre, es van anar desbocant les reaccions. En aquest context, Carod-Rovira va provocar una crisi amb la candidatura olímpica de Madrid 2012. L'exconseller en cap desautoritzà els responsables esportius espanyols per a organitzar aquells jocs, atesa la seva incapacitat, segons ell, de «gestionar la complexitat de l'esport estatal». Aquesta apreciació fou interpretada com una crida velada al boicot contra la candidatura madrilenya. Immediatament la vicepresidenta del Govern central, Maria Teresa Fernández de la Vega, va respondre a Carod-Rovira, i tots els partits estatals, des del PP fins a IU, van donar suport a les aspiracions olímpiques de la capital espanyola. A Catalunya el PSC es va mantenir en un silenci prudent, obligat per les circumstàncies i per no desencadenar una nova crisi en el tripartit. Això va fer que tots els seus dirigents esperessin que Maragall es pronunciés des de Mèxic, on era de viatge amb motiu de la Fira del Llibre de Guadalajara. Aquest ho va fer alineant-se amb la candidatura de Madrid, en un intent de desactivar la polèmica, mentre recomanava serenitat per a negociar una reconducció de la derrota de Fresno en el futur. A partir d'aquí els socialistes catalans criticaren obertament la gestió del secretari general de l'Esport, el republicà Rafel Niubó, demanant-li que fes autocrítica –el conseller portaveu, Joaquim Nadal va lamentar el resultat de la votació i manifestà que «s'hi hauria pogut arribar amb un acord més madur–, i Joan Puigcercós va respondre atribuint la derrota a la debilitat del PSC a l'hora d'influir en el si del PSOE.

Tanmateix, la protesta de la societat civil catalana per l'actitud del Govern espanyol es va estendre. Una manifestació improvisada davant la Delegació del Govern espanyol a Catalunya va concentrar més d'un miler de persones, preludi d'una concentració el 12 de desembre del 2004 a Barcelona, que, convocada per la Unió de Federacions Esportives Catalanes (UFEC), va aplegar aproximadament 20.000 persones. Paral·lelament, des de diferents sectors madrilenys, es llançava un boicot contra el cava català, aprofitant la immediatesa de les festes nadalenques i l'important consum d'aquest producte vinícola català, a través d'alguns mitjans de comunicació i de missatges a telèfons mòbils. La inquietud mostrada pels productors i distribuïdors catalans d'aquest producte desfermà un autèntic debat polític i mediàtic, amb Carod-Rovira i ERC com a focus. Carod-Rovira, uns dies més tard, forçat per les circumstàncies, va admetre en una entrevista radiofònica que s'havia «equivocat». El boicot al cava català va reapareixer a finals del 2005, com a reacció contrària a

5.2.10. La Llei del conseller primer

Un altre dels compromisos de Pasqual Maragall com a cap de l'oposició era la regulació per llei de la figura del conseller primer. CiU havia recuperat en el 2001, per primera vegada des de l'Estatut Interior de 1933, la figura del conseller delegat, denominat conseller en cap i vinculat al Departament de la Presidència. Aquest fet va ser criticat pels partits de l'oposició i, en particular, per Pasqual Maragall, que no solament va qüestionar la legitimitat de la decisió i la instrumentalització electoralista del càrrec sinó que arribà a posar en dubte la legalitat del procediment. Ja amb el nou govern, va reaparèixer la figura del conseller en cap en la persona de Josep-Lluís Carod-Rovira, en aquest cas vinculada a un departament de nova creació, amb el mateix nom i amb funcions pròpies, a part de les expressament delegades pel president. Va aparèixer, doncs, un autèntic òrgan de govern (*vid. ap. 4.2.2.1*) La dimissió de Carod-Rovira i la dispersió d'algunes de les seves funcions en altres departaments, com també la posterior desaparició del Departament del Conseller en Cap, va portar el seu substitut, Josep Bargalló, a ocupar-lo en uns termes similars als d'Artur Mas. La insistència de Maragall féu que el Govern aprovés un projecte de llei sense esperar l'aprovació del nou Estatut, en què es podia preveure la nova arquitectura institucional. A petició de CiU, el Consell Consultiu va examinar el contingut del projecte i, en el seu dictamen, estimà que diversos articles «no s'ajustaven a les previsions de l'Estatut» i «buidaven pràcticament el contingut principal de la funció de dirigir i coordinar l'acció del Govern», que el text estatutari atribuïa en exclusiva al president de la Generalitat. Segons el mateix dictamen, sense aquestes atribucions la figura del president «perdria la seva identitat i no es podria reconèixer». Amb tot, l'òrgan consultiu considerava ajustat a l'Estatut que el conseller en cap pogués substituir el president de la Generalitat a l'hora de respondre preguntes orals en la Sessió de Control del Parlament; per contra, afirmava que entre les funcions del conseller en cap no hi havia la «potestat d'impulsar i coordinar l'activitat de les conselleries». Després que es conegués el dictamen, el Govern va decidir que el conseller en cap, Josep Bargalló, mantingués les funcions de desplegament de les directrius del president i de coordinació de l'acció del Govern per delegació del president, per adequar la llei al dictamen. Bargalló assegurà que el Govern compliria amb el dictamen, encara que mantindria les funcions previstes en la llei per delegació i no pas com a pròpies.

L'endemà de fer-se públic el dictamen, el 12 de gener del 2005, el diari *La Vanguardia* publicava una informació per la qual diversos consellers socialistes es mostraven satisfets per la decisió del Consell Consultiu i per l'autonomia de gestió que, suposadament, els garantiria el nou estatus del conseller en cap. Des de l'entorn de Bargalló i d'ERC, s'atribuí aquesta filtració a Ernest Maragall i el seu equip, en un nou episodi de confrontació a l'interior del Departament de la Presidència entre socialistes i republicans. Diferents reunions per aquest motiu van donar lloc a una situació de tensió que provocà, finalment, que el portaveu dels socialistes al Parlament, Miquel Iceta, comunicés al seu homòleg republicà, Joan Rida, la determinació de no atendre totalment el dictamen del Consell Consultiu, que no era vinculant, i de mantenir la previsió del projecte en el sentit que el conseller primer conservés com a funció pròpia la direcció i coordinació ordinària del Govern. En aquest context, amb motiu de la reunió de la Comissió de Seguiment del pacte tripartit del 21 de gener, la proposta d'ERC d'elaborar un protocol de funcionament intern del Govern, acceptada per tots tres partits i encarregada a Bargalló mateix, fou interpretada pels mitjans i en cercles polítics com un signe de reforçament de l'autoritat i del paper del conseller en cap. El Ple del Parlament del 17 de març aprovava finalment per unanimitat la Llei del conseller primer, el qual, tret de la capacitat de convocar els debats generals, mantenia les mateixes atribucions que proposava de conferir-li inicialment el Projecte de Llei.

5.2.11. El referèndum sobre el Tractat de la Constitució Europea

Per unanimitat, els delegats en el X Congrés del PSC, el 24 de juliol de 2004 van aprovar una resolució que donava suport al projecte de constitució europea, tot i no ser una qüestió prevista en l'agenda del conclave. Malgrat admetre que el text de Brussel·les no satisfia «al cent per cent» les aspiracions del PSC, la resolució sostenia que la Carta s'havia d'interpretar «com un punt de partida». El fet que aquesta qüestió hagués esclatat uns dies abans, durant el congrés de CDC –la direcció de la qual es veié forçada a convocar un congrés extraordinari després del rebuig mostrat per una bona part dels delegats–, la direcció socialista va haver d'explicitar el seu suport sense fissures, en un intent d'ocupar d'una manera hegemònica la centralitat política. El primer secretari del PSC, José Montilla, va afirmar que votar «no» o abstenir-se era una frivoltat. En contra de la posició anunciada pels seus socis d'ERC i ICV-EUiA, que rebutjaven el projecte, Maragall, encara que amb matisos, també el va defensar: «És evident que estem davant d'una Constitució feta per Estats i, quan ens intenten controlar

des de lluny el que és nostre, és normal que tinguem alguns dubtes.» No obstant això, el també dirigent socialista destacà el fet que la Constitució fos traduïda al català i va jutjar prioritari revisar com encaixar-hi les «nacionalitats històriques» a l'Estat espanyol.

Durant la campanya, els dos aspectes de l'argumentari del PSC més confrontats als seus dos socis de govern van ser les referències al suport dels principals sindicats al Tractat i el fet que, segons els socialistes, el referèndum fes «estranyos companys de viatge»: mentre que els socialistes mantindrien la mateixa postura davant el Tractat que dirigents de la dreta moderada europea com Chirac, Berlusconi o Durao Barroso, els partidaris del no –entre ells ERC, ICV i EUiA– serien a la mateixa banda que euroescèptics d'extrema dreta com Jean Marie Le Pen, Alessandra Mussolini o Jörg Haider. En la mateixa línia va criticar els qui hi trobaven a faltar sensibilitat ecològica per «ignorar el posicionament favorable dels Verds Europeus».

Ja en el Consell Nacional d'ERC del 18 de febrer del 2004, un any abans de la cita electoral, encara per definir, Carod-Rovira havia posat en dubte el tarannà democràtic dels socialistes respecte a la seva definició davant el projecte de Constitució: «A Esquerra hi ha hagut un debat viu sobre el Tractat. No sé si al PSC hi ha hagut aquesta discussió.» El màxim mandatari d'ERC va reafirmar que la seva formació faria campanya contra el text perquè «no reconeixia la singularitat de Catalunya». Tot i això, Carod no va tancar completament les portes a un canvi de posició i condicionà el suport al no a l'actuació del Govern espanyol, al qual va voler responsabilitzar de la decisió d'ERC sobre el text comunitari: «Si el PSOE fa els gestos democràtics imprescindibles per a modificar el marc institucional vigent, nosaltres també modificarem la nostra postura.» Durant la campanya pel no, ERC va utilitzar la imatge dels seus membres del Govern juntament amb la de Carod-Rovira i recriminà els partits que abonaven el «sí» d'haver basat la campanya en la «por». En contra dels arguments socialistes, per a Carod, una de les característiques del referèndum era que no s'havia dividit únicament l'esquerra, sinó que la dreta també estava dividida, i com a exemple explicà que «dins de la ultradreta hi havia posicions diverses» i que a l'esquerra la divisió arribava també als sindicats, al·ludint a la posició de la CGT francesa, el primer sindicat del país, partidari del no. Per a ell, un resultat diferent a Catalunya, com s'havia esdevingut en 1986 amb el referèndum sobre la permanència a l'OTAN –a Catalunya, a diferència de l'Estat va guanyar el no– seria l'expressió que els catalans són «un poble diferenciats».

Pel que fa a ICV, davant l'absència d'un posicionament inicial sobre la qüestió durant la seva assemblea, celebrada també el juliol del 2004, Joan Saura anuncià que la

seva formació sotmetria la qüestió a un referèndum intern a partir del 4 d'octubre, el resultat del qual seria «totalment vinculant». Tanmateix, Saura va avançar que, si Catalunya votava no a la Constitució, aquesta postura no tindria una lectura antieuropeista, perquè «Catalunya no és euroescèptica». Va advertir, això no obstant, que si ICV es decantava pel vot negatiu, no ho faria únicament en base a arguments de caràcter «nacional», sinó també «social, fiscal o relatius a la seguretat i defensa». Per a ell, el fet que la Constitució no esmentés el català no era motiu suficient per a votar-hi en contra. Amb tot, la Secretaria Política d'ICV va fer pública la seva postura contrària a la Constitució. I el Consell Nacional, celebrat a Vilafranca del Penedès el 2 d'octubre, convení de demanar el no, d'acord amb la posició oficial obtinguda d'un 66% dels vots, davant un 23% a favor del sí. Aquesta darrera postura, defensada pel conseller de Medi Ambient i Habitatge, Salvador Milà, i l'ex-secretari general del PSUC i exeurodiputat d'ICV, Antoni Gutiérrez Díaz, que representaven sectors encara molt lligats al PSUC. Tots van argumentar que només l'aprovació permetria de superar el Tractat de Niça, en què s'atorgava més poder als governs. Per la seva banda, EUiA anuncià el no al referèndum i va emprendre una campanya («Europa sí però no així») contra l'aprovació del Tractat, per considerar que el text s'havia fet «d'esquena a la societat» i «podia afectar a les polítiques socials».

El resultat del referèndum a Catalunya, amb una participació del 40,96%, va ser que el sí obtingué un 64,64% i el no un 28,07%, duplicant el percentatge aconseguit pel no en el conjunt de l'Estat (13,56%). Per a ERC i ICV-EUiA, el suport obtingut pel no fou una manifestació més del creixement de l'espai social, polític i ideològic de l'esquerra nacional, a partir del fet que aquesta opció havia obtingut 200.000 vots més que la suma dels vots republicans i ecosocialistes en les eleccions europees. Totes tres formacions van jutjar positivament el resultat absolut, per ser també, segons ells, l'expressió de la seva força política i organitzativa, tot i jutjar tendenciosa la campanya de la majoria de mitjans públics i institucionals. Després de les diferències mantingudes amb el PSC, les dues forces eren conscients que els defensors del sí s'havien arribat a plantejar la campanya com un autèntic «assalt» contra la influència social dels partidaris del no. Un resultat baix del no, com havien predit algunes enquestes, hauria pogut servir a PSC-CpC i CiU per a afirmar que la força acumulada per ERC i ICV-EUiA en l'anterior cicle electoral s'havia esvaït i que les seves posicions s'havien radicalitzat davant les posicions centrades dels partits més tradicionals.

5.2.12. La catàstrofe del Carmel i la crisi del «tres per cent»

El 26 de gener del 2005 s'iniciava una de les pitjors crisis per les quals va haver de travessar el Govern. L'episodi començà amb l'enfonsament parcial d'un túnel de maniobres que s'estava construint amb motiu de les obres d'ampliació de la línia 5 del metro de Barcelona en passar pel barri del Carmel. El que no hauria estat sinó un accident, probable en aquests tipus d'obres, al cap de no gaire es convertiria en un autèntic desastre, en descobrir un enorme esvoranc que va motivar el desallotjament d'un miler de persones. Fins aquí el Departament de PTOp va poder superar aquesta fase d'incertesa, assegurant als afectats que podien tornar a casa sense perill. Tanmateix, aquest clima es va estroncar quan l'esvoranc acabà essent més gran que no es preveia i s'hagué de desallotjar tot el perímetre i enderrocar tres edificis més. Aquests fets van motivar la compareixença al Parlament del conseller Nadal i la celebració d'un debat monogràfic.²⁷⁶ La majoria de forces polítiques, incloent-hi les del Govern, van admetre que l'incident posava en qüestió tot el sistema de realització d'obra pública i la fiabilitat de les institucions, especialment després d'alguns errors en la gestió de la crisi, com ara el fet d'autoritzar alguns veïns a retornar a casa per a tornar a ser desallotjats l'endemà.

A partir d'aquí, l'episodi del Carmel es va començar a escriure d'una altra manera, tot i els esforços esmerçats per part del Govern i de l'Ajuntament de Barcelona, amb un operatiu al barri de prop d'un miler de treballadors públics i una llarga llista d'actuacions: la declaració d'Àrea de Rehabilitació Integral, el pagament de bestretes a compte de futures indemnitzacions, el reallojament en habitatges pont, etc. Aquesta actuació conjunta no va impedir que els partits de l'oposició i algunes veus dins el PSC-CpC acusessin alguns consellers d'ERC i ICV-EUiA d'inhibició. Des del principi de la crisi, a més, els partits de l'oposició van exigir la creació d'una comissió d'investigació, petició que fou secundada inicialment pels grups d'ERC i ICV-EA. Posteriorment, la determinació de Nadal de tornar a informar el Parlament i assenyalar les eventuais responsabilitats derivades dels fets van motivar que ERC i ICV-EA no donessin suport, d'entrada, a la creació de la comissió. Malgrat tot, la pressió de republicans i ecosocialistes, afegida a les incògnites generades pel debat parlamentari, en què Nadal no precisà els motius de la causació del dany ni l'autoria de les responsabilitats, van provocar que aquestes formacions fessin pública la necessitat de crear la Comissió d'Investigació. Davant aquest fet, el PSC-CpC acabà sumant-se a la proposta durant el

²⁷⁶ DSPC núm. 36, VII legislatura, de 24 de febrer de 2005.

debat. Unes velades acusacions de Maragall als anteriors rectors de l'obra pública de CiU, atribuint el cobrament de comissions irregulars («vostès tenen un problema i es diu tres per cent») va precipitar creació de la comissió,²⁷⁷ amb l'objecte d'analitzar les causes del sinistre i revisar els processos de contractació d'obra pública.²⁷⁸

Tanmateix, de resultes del debat monogràfic, el PSC-CpC va acabar acceptant davant els seus socis de depurar responsabilitats polítiques de nivell intermedi i precipitar la creació de l'Oficina Antifrau prevista en el Pacte del Tinell, dependent del conseller primer. També a partir d'aquell moment, Bargalló passaria a compartir les rodes de premsa de govern amb el conseller portaveu Joaquim Nadal. Aquesta possibilitat sorgí després que des d'ERC es fessin múltiples pressions perquè Nadal renunciés al seu càrrec de portaveu, encara que aquest extrem fos desmentit per mitjà d'un comunicat del Govern. Els republicans no havien oblidat que la polèmica desencadenada per l'entrevista de Carod-Rovira amb ETA havia costat el càrrec de conseller en cap al seu líder, i demanaven una resposta equivalent per als socialistes. El desenvolupament del debat parlamentari va afavorir la demanda d'ERC. Des de les files republicanes es valorava aquella eventualitat com un èxit, sense descartar que el relleu es pogués formalitzar després de superar la crisi, un extrem sobre el qual recelaven els socialistes, en veure amenaçat el seu protagonisme mediàtic al Govern. Per la seva banda, ICV-EUiA va afirmar que era lògic que el president Maragall comparegués davant la Comissió Parlamentària. Els ecosocialistes, amb el desgrat del seus socis socialistes, van anunciar que tindrien una actitud bel·ligerant en aquest sentit: «Ens va costar molt que el PSC acceptés la comissió, i en cap cas no admetriem un pacte per a tapar res», va advertir Jaume Bosch, vicepresident ecosocialista. El dirigent d'ICV, igual que els dirigents d'ERC, va retreure a Maragall que acusés CiU de corrupció sense

²⁷⁷ Resolució núm. 195/VII del Parlament de Catalunya, de 25 de febrer de 2005, sobre l'acció política i de govern en relació a l'evolució dels fets del barri del Carmel, de Barcelona, i amb les conclusions de l'expedient informatiu obert arran d'aquests fets (DSPC, núm. 37, de 25 de febrer).

²⁷⁸ El potencial explosiu de l'escàndol desfermat per Maragall, acusant CiU de rebre comissions irregulars (i també per part de Nadal, que va parlar d'un «clamor latent» per justificar les mateixes sospites), posà en perill els treballs de la reforma de l'Estatut, després que Artur Mas reclamés a Maragall que es retractés de la seva acusació si no volia fer perillar el clima necessari per a avançar plegats en temes transcendents per a la política catalana, cosa a la qual va accedir Maragall, però només, advertir, per evitar de frustrar els grans objectius, com l'Estatut i el finançament. En defensa de l'honorabilitat de CiU, segons Mas, aquesta formació va presentar davant el TSJC una querella criminal contra el president de la Generalitat, el conseller Nadal i el diputat d'ERC Xavier Vendrell, que havia insinuat la seva estranyesa pel fet que CiU fos la força política que rebia més donatius anònims, segons dades del Tribunal de Comptes. El debat de la moció de censura presentada per Josep Piqué, el 10 de març del 2005 (*vid. ap. 2.1.2.*), va prendre un gir inesperat quan Maragall, d'acord amb els seus socis, demanà disculpes per les seves polèmiques paraules, fet que va portar a Mas a anunciar la retirada de les querelles interposades.

disposar de proves. La Comissió d'Investigació sobre el cas del Carmel i sobre «els procediments d'adjudicació, finançament i gestió d'obra pública» va concloure, després de 28 sessions, amb un dictamen de 30 de maig de 2005,²⁷⁹ que fou debatut al Ple del Parlament el 2 de juny,²⁸⁰ que conclouia que cap de les possibles circumstàncies causants de l'accident no havia estat, per ella mateixa, una causa suficient per a explicar l'enfonsament del túnel, i feia un seguit de recomanacions de cara a un compliment més rigorós i transparent dels processos de contractació d'obra pública.

5.2.13. El Pla energètic i la línia de Bescanó

La divisió entre les forces del Govern sobre la nova línia d'alta tensió de 400.000 volts que havia de rebre electricitat des de França va bloquejar, des del mes d'abril del 2005, la construcció de qualsevol infraestructura d'aquesta naturalesa. El president Maragall es veié obligat a reconèixer a París, davant les autoritats del país gal, que el problema pels possibles retards es devia a les «posicions matisadament diferents» que hi havia en el seu executiu. Per una part, el conseller de Treball, Indústria i Energia, Josep Maria Rañé (PSC-CpC), defensava la interconnexió elèctrica a través de la línia Bescanó-Figueres-Baixàs, impulsada des del Ministeri d'Indústria, comandat per José Montilla i per Red Eléctrica Espanyola, sobre la base del que preveia l'esborrany del Pla de l'energia de Catalunya, elaborat pel seu departament i aprovat pel Govern els dies 12 i 19 d'abril. Per a Rañé, la futura línia havia de ser de 400 kV, perquè calia «un subministrament elèctric de quantitat i qualitat per a resistir les oscil·lacions d'energia de l'AVE i de les futures centrals eòliques a Girona, sense perjudicar la resta d'usuaris». El conseller de Medi Ambient, Salvador Milà (ICV-EUiA), en canvi, intentava frenar l'esmentada línia d'alta tensió per estar en desacord amb l'impacte ecològic que podia provocar, i ERC s'alineava amb aquesta postura. Els republicans, tot i admetre, com els ecosocialistes, que hi havia consens per a donar resposta a les necessitats energètiques del TGV i de les comarques gironines, van negar que existís cap acord de govern que donés per bona una línia de 400 kV més enllà de Girona. A aquesta posició adversa s'hi afegien els alcaldes de la zona afectada, de tots els partits –incloent-hi CiU, que paradoxalment va criticar la manca de cohesió del tripartit i l'amenaça pel progrés econòmic de Catalunya– i la Diputació de Girona, a més dels ecologistes de Salvem

²⁷⁹ BOPC núm. 193, de 30 de maig de 2005 i Resolució 257/VII (BOPC núm. 198, de 13 de juny de 2005, p. 18).

²⁸⁰ DSPC núm. 49, de 2 de juny de 2005, p. 20.

l'Empordà i No a la MAT.

Davant aquests fets, els socialistes van contraatacar, assegurant que el conseller Milà s'havia mostrat favorable a una part del traçat de la línia de Bescanó per a alimentar l'AVE, d'acord amb el que preveia el Pacte del Tinell. Joaquim Nadal donà per fet que l'acord en el si del Govern era total, excepte en els detalls tècnics. Milà es va desmarcar de la polèmica i explicà que el tram de Bescanó a Figueres era condicionat als requeriments dels estudis d'impacte ambiental. El conseller primer, Josep Bargalló atribuï les discrepàncies a una «interpretació diferent» del que havia passat realment en la reunió del Govern i va reclamar de deixar pendants tots els tràmits fins a conèixer el Pla de l'energia definitiu, l'aprovació del qual era prevista abans de l'estiu. Els empresaris, el sector turístic i les companyies elèctriques, per la seva banda, van donar suport a Rañé i acusaren ERC i ICV-EUiA d'obstruccionisme. Montilla, al cap d'uns dies, va criticar ERC i ICV-EUiA, acusant-les tàcitament d'obstaculitzar el projecte. Els recordà que «no es podia jugar» amb les necessitats energètiques del país i va advertir a Milà que no es dediqués «als temes de l'energia», perquè a ell «no li demanarien responsabilitats en cas d'una apagada». Milà va replicar-li afirmant que suposava que «com que ja feia temps que era a Madrid, no recordava que ni l'acord de govern, que ell va negociar, ni sobretot, que estem parlant –va dir– d'un govern solidari». La tensió entre el ministre i ICV-EUiA va augmentar arran de diverses iniciatives de control dels ecosocialistes al Congrés dels Diputats i d'una carta enviada per Milà a la ministra de Medi Ambient, Cristina Narbona, en la qual li demanava que deixés sens efecte la consulta pública per a tramitar la línia. Els socialistes van contraatacar filtrant l'existència d'informes favorables del Departament de Milà que indicaven la conveniència de la línia de 400 kV.

Finalment, durant la reunió del 24 de maig del 2005, el Govern va debatre l'esborrany del Pla de l'energia 2006-2015.²⁸¹ Després de dur-lo al Parlament i discutir-lo en ple o en comissió, el Govern va preveure d'obrir un període d'exposició al públic de tres mesos, que havia de servir per a tenir el consens necessari dins el Govern i amb els ajuntaments afectats. L'Executiu acordà de sotmetre a exposició pública un esborrany que duia la firma de Milà, sense descartar la contrasignatura parlamentària

²⁸¹ El Departament de Treball i Indústria va elaborar dues versions (amb petites modificacions tècniques) del document titulat Pla de l'energia de Catalunya 2006-2015. Aquell document seguia una metodologia molt similar a la del govern anterior de CiU (Pla de l'energia de Catalunya en l'horitzó 2010). Respecte a la línia de molt alta tensió Bescanó-Baixàs, indicava que la interconnexió era urgent, a causa de la criticitat de la situació de l'alimentació a les comarques gironines, el TGV i el reforçament de la seguretat dels sistemes elèctrics català i peninsular.

com a fórmula per a evitar l'erosió governamental. La previsió era en aquell moment que el pla fos debatut fins al 31 de juliol i portat a aprovació pel setembre. Segons Bargalló, el Govern es reservava l'opinió «fins a escoltar la gent». Tanmateix, en unes declaracions posteriors insinuà que el Govern espanyol tenia interessos en la línia, reflectint una de les crítiques d'ERC i ICV-EUiA al projecte: l'acord entre els governs espanyol i francès per a atendre els interessos econòmics de les companyies elèctriques.

A primers de juny, ERC va fer pública una alternativa al traçat de Bescanó, a partir de l'eix Vic-Baixàs i del soterrament dels trams més conflictius. ICV-EUiA donà suport a aquesta opció i va assegurar que ja hi havia un acord sobre la qüestió. Tanmateix, l'alternativa proposada provocà la reacció contrària dels municipis del Ripollès i Osona, que veien en aquesta decisió una concessió als municipis de l'Alt Empordà. Els representants polítics es van afanyar a assegurar que no es tractava en cap cas d'una línia de 400 kV i que es reaprofitarien les línies existents; però les direccions territorials de PSC, ERC i ICV van rebutjar la proposta. A partir d'aquí el Govern va admetre de fer un estudi d'impacte del traçat Vic-Baixàs. Montilla assegurà que estudiaria «molt detingudament» la proposta del tripartit, advertint que les competències sobre la xarxa elèctrica eren del seu ministeri i que els qui acabarien decidint serien els governs espanyol i francès. El conseller Milà li va replicar novament, dubtant de la necessitat de la connexió i apuntant directament als interessos del «gran mercat europeu de l'electricitat». El Consell de Ministres aprovà el 26 d'agost el Pla d'energies renovables (PER) 2005-2010, i el dia 30 Milà va criticar la falta d'un veritable procés de participació ciutadana, insistint en el fet que aquesta nova infraestructura no podia ser «una imposició dels Estats» i descartant el desdoblament pel Ripollès, perquè això suposaria «doblar l'impacte», de manera que la millor opció era l'alternativa de la Jonquera, tot i que al cap d'uns dies, en una visita al Parc Natural del Cap de Creus, va rectificar. Malgrat tot, des ICV-EUiA i davant les crítiques de les entitats ecologistes, reiterà el no a la connexió i es va advertir que l'aval de Milà era tècnic. El Consell Tècnic del Govern de la Generalitat donà llum verd, el 5 d'octubre, al projecte de pla energètic, deixant en suspens la interconnexió amb França. Les negociacions entre els departaments de Treball i Indústria i Medi Ambient, i els grups parlamentaris que donaven suport al govern van desembocar en un text bastant diferent de l'inicial. El text no es definia respecte a la línia i evitava mencionar les necessitats energètiques de les comarques gironines i el TGV, i no es pronunciava sobre possibles traçats, deixant la qüestió, en la pràctica, a les mans dels governs espanyol i francès.

5.2.14. Les diferències sobre l'Estatut i l'expulsió d'ERC del Govern

D'acord amb el Pacte del Tinell, el Govern va impulsar la creació d'una ponència conjunta al Parlament per a elaborar el text del nou Estatut. En la primera fase de discussió en ponència, el consens presidí els acords, tot i que els partits s'afanyaven a exterioritzar al màxim les seves diferències i marcar un perfil propi. L'actitud del PSC-CpC, depenia en bona part del posicionament del PSOE en molts aspectes. Aquests dos partits van mantenir un mecanisme estable de relació i consulta. La investidura, el març del 2004, de Rodríguez Zapatero generà una expectativa favorable, després que aquest renovés el seu compromís electoral de donar suport a l'Estatut que aprovés el Parlament. Les primeres veus contràries de dirigents del PSOE al Projecte de nou Estatut van coincidir amb l'aprovació al País Basc del denominat Pla Ibarretxe. PSC-CpC i ICV-EUiA es van posicionar contraris al contingut del Pla, i CiU i ERC van reclamar respecte per aquest. A Catalunya es va viure un autèntic clima de basquització política. L'anunci d'un eventual pacte sobre el model d'Estat entre PSOE i PP, que servís per a fer el seguiment de les reformes estatutàries, fou molt criticat per ERC i ICV-EUiA.

L'objectiu era que a finals d'abril del 2005, la primera lectura del text, amb proposta de finançament o sense, estigués enllestida. Els partits van acordar que el finançament fos pactat al marge de la ponència, i l'Executiu, davant la negativa de CiU a proposar el seu model, va fer pública la seva proposta. La reacció dels partits estatals fou negativa. Zapatero va proposar de debatre la qüestió en el marc d'una Conferència de presidents autonòmics i el PSOE demanà de deixar fora de l'Estatut el finançament, per no perjudicar els seus interessos electorals a Galícia i evitar de rearmar el PP a les portes de l'imminent debat de política general del juliol al Congrés. Durant el debat, Zapatero va fer un discurs per guanyar temps, tot esperant que arribessin a Madrid les propostes de nous estatuts: del català, però també del valencià, el balear, l'andalús o el canari. En aquest context, una reunió entre Maragall i Mas, després de l'incident parlamentari del «tres per cent», contribuï a millorar el clima de la política catalana (*vid. ap. 5.2.12*). Aquest desglaç va permetre la convocatòria d'una cimera de líders polítics al Parlament, que serví per a desbloquejar alguns aspectes ja debatuts per la ponència parlamentària; en canvi, no va servir per a arribar cap acord en relació al finançament. Aquella mateixa setmana, a més, van sorgir les principals diferències entre PSC-CpC, ERC i ICV-EUiA. Els ponents del PSC-CpC van lliurar als seus homòlegs d'ERC i ICV-EUiA una proposta alternativa de definició de la tipologia de les competències a

incloure en el projecte, que fou retirada abans de la cimera dels líders catalans. Tanmateix, el PSC-CpC lliurà al cap de pocs dies una proposta de 30 nous articles de competències, fet que va ser vist pels seus socis com un intent d'amputació. Malgrat tot, la ponència, després de la discussió feta per un grup de treball, va aprovar a primers de juliol un primer text, que encara havia de ser negociat per a ser aprovat en comissió.

Precisament en aquest tram final de la negociació, la polèmica va estar centrada en les competències. CiU i ERC invocaren els Drets Històrics emparats per la disposició addicional primera CE, inspirant-se en el cas basc i navarrès, esperonats per la incorporació d'aquesta apel·lació en el Projecte d'Estatut valencià com a fórmula per a modular les bases estatals en matèries amb competència exclusiva. Aquesta opció molestà el PSC-CpC. Aquest, i en menys mesura els ecosocialistes, que van considerar desproporcionada l'actitud del PSC-CpC, van acusar ERC de «deslleials» i d'actuar «acomplexats» davant CiU. El 29 de juliol, la Comissió va aprovar el dictamen corresponent amb l'oposició del PSC-CpC als Drets Històrics i a 38 articles del títol de competències.²⁸² CiU abonà la major part del text, però va mantenir la seva proposta de finançament. ERC, conscient que la pilota era a la teulada de PSC-CpC i CiU, va donar suport pràcticament a la totalitat dels articles i, juntament amb ICV-EUiA, van ser els únics a afirmar que suportarien el text del dictamen si aquest esdevenia definitiu.

Durant el mes d'agost, tot esperant la negociació que s'havia d'obrir amb el dictamen del Consell Consultiu demanat per tots els grups, previst el 5 de setembre,²⁸³ Pasqual Maragall va emplaçar els líders polítics a tractar la qüestió i féu públic un decàleg que obria la porta a admetre l'apel·lació als Drets històrics, fet que va ser valorat pels seus socis d'ERC com un gest. A partir d'aquí Carod-Rovira va reiterar que ERC estava disposada a renunciar a la parcel·la de protagonisme que li pertocava, a canvi que Maragall i Mas es posessin d'acord. Però van sorgir entre noves diferències els socis de govern quan ERC emplaçà CiU, PSC-CpC i ICV-EUiA a negociar conjuntament una sortida per al finançament, tot i la insistència de socialistes i ecosocialistes perquè la proposta de finançament del tripartit no es modifiqués i a afirmar que l'únic interlocutor era el Govern. Per als republicans, per contra, l'escenari havia canviat, i el Parlament i els partits eren els agents fonamentals en la recta final de la negociació. Per a ERC, les estratègies de PSC-CpC i CiU eren similars: aparentar de

²⁸² BOPC núm. 213, d'1 d'agost de 2005.

²⁸³ BOPC núm. 217, de 6 de setembre de 2005.

negociar i esperar fins al final per a acabar doblegant l'adversari. Per això els republicans van proposar, després de conèixer el dictamen del Consell Consultiu, de presentar esmenes conjuntes amb tots els grups, reservant-se la possibilitat de presentar-ne també de pròpies, amb l'afany de propiciar transaccions. Aquesta decisió no agradà a PSC-CpC i ICV-EUiA, que van arribar a plantar una reunió amb CiU quan nacionalistes i republicans, després d'arribar a acords sobre pràcticament la totalitat d'articles declarats inconstitucionals pel Consell Consultiu, anunciaren la seva intenció de parlar sobre finançament. Finalment el Ple del Parlament, convocat els dies 28, 29 i 30 de setembre,²⁸⁴ va acabar aprovant amb el vot de tots els grups parlamentaris, excepte el PPC, la proposta de reforma. Abans tots els grups que donaven suport al govern havien mantingut una postura homogènia, especialment en el model de finançament, després que els negociadors del PSC-CpC acabessin acceptant les esmenes transaccionals plantejades sobre aquesta qüestió per ERC i ICV-EA.

Després de la presa en consideració del Projecte d'Estatut al Congrés dels Diputats, el 2 de novembre, els grups de CiU i ERC acordaren de presentar una esmena conjunta a la proposta de nou reglament del Parlament de Catalunya per a preveure, com feia el Projecte d'Estatut, la retirada del text a les Corts Generals per majoria absoluta i no pas per majoria de dos terços, segons figurava inicialment en el Projecte de reglament acordat per la ponència. El PSC-CpC va criticar la decisió d'ERC i acusà els republicans d'incomplir un acord dels màxims líders polítics, impulsat pel president de la Generalitat el mateix dia en què s'iniciava el debat al Parlament, per tal que la retirada del text fos acordada per tots els partits, a canvi que el president no fes ús de la seva potestat de dissoldre el Parlament i convocar eleccions, com demanava CiU.

Tanmateix, la crisi més important es va esdevenir a partir del 21 de gener del 2006, després d'un acord entre Rodríguez Zapatero i Artur Mas, pel qual CiU assegurava el seu suport a l'Estatut a canvi d'alguns aspectes relatius al finançament i a la inclusió del terme «nació» en el preàmbul del text. ERC, a diferència dels seus socis, rebutjà l'acord i, tot i assegurar la continuïtat del Govern, va anticipar que continuaria negociant per millorar el text de l'Estatut, sense descartar el vot negatiu o l'abstenció en el referèndum. L'aprovació del text pel Congrés dels Diputats, sense que s'acceptessin les propostes essencials d'ERC, aguditzà la crisi. Les pressions del Govern central i dels socis catalans d'ERC no van cessar, especialment perquè el PSOE i els seus aliats no

²⁸⁴ BOPC núm. 224, de 3 d'octubre de 2005.

tenien prou majoria al Senat, i l'acceptació de qualsevol de les esmenes d'ERC a la Cambra Alta podia dilatar el calendari de la convocatòria del referèndum previst el 18 de juny. Precisament tenint en compte les diferències entre els socis de govern sobre el caràcter i contingut de les campanyes institucionals relacionades amb la proposta de reforma de l'Estatut i amb el referèndum que havia de convocar-se, el president de la Generalitat assumí per decret la competència en matèria de contractació de totes les campanyes.²⁸⁵ Al cap de poc temps la remodelació de l'Executiu efectuada per Maragall el 20 d'abril, abans de la convocatòria del referèndum de ratificació de l'Estatut, serviria per a garantir la continuïtat del Govern fins al final de legislatura i assegurar la permanència d'ERC en el mateix, malgrat anunciar la seva posició de rebuig al text en la consulta.

La remodelació del Consell Executiu semblava «blindar» Esquerra, l'Executiva de la qual va optar, no gaire després i amb caràcter preferent, per al «vot nul polític». Això no obstant, les assemblees informatives territorials, convocades per la cúpula del partit, van desautoritzar aquesta opció i, malgrat tenir un caràcter no vinculant, van fer que es reconsiderés la consigna de vot inicial i a propugnar el no. Aquesta opció va ser sancionada definitivament pel Consell Nacional de la formació el 6 de maig. En vista de la decisió d'ERC, l'Executiva del PSC va posar sobre la taula la continuïtat d'aquesta en el Govern. La majoria de membres de la direcció socialista es van pronunciar favorablement a l'expulsió dels conseller republicans de l'Executiu. Només la votació final de la proposta de reforma de l'Estatut al Senat, prevista el 10 de maig, frenà la presa de decisions al respecte, tenint en compte que l'ajustada aritmètica de la Cambra Alta feia necessària l'abstenció, almenys, dels quatre senadors d'ERC. En aquest context, ERC oferí la possibilitat d'avançar les eleccions, a canvi de mantenir-se en el Govern i de la inhibició dels seus consellers durant la campanya del referèndum. L'endemà Pasqual Maragall va comunicar a Joan Saura, primer, i a Josep-Lluís Carod-Rovira, després, la seva decisió de cessar els sis consellers republicans i continuar governant exclusivament amb ICV-EUiA, formació que, tot i criticar l'actitud d'Esquerra en relació al referèndum, es mostrà disconforme amb la determinació de

²⁸⁵ El Decret 64/2006, de 4 d'abril (DOGC núm. 4609, de 4 d'abril) va suposar en pocs dies una alteració del que preveia el Decret 45/2006, de 21 de març (DOGC núm. 4598, de 22 de març), pel qual s'havia creat una comissió política de direcció del procés de convocatòria, comunicació i celebració del referèndum per a aprovar la reforma de l'Estatut, que assignava les funcions als departaments de Governació i Administracions Públiques, i Relacions Institucionals i Participació. Maragall va justificar el canvi per estalviar problemes de consciència a algun dels partits, fent al·lusió a ERC (DSPC núm. 73, VII legislatura, 6 d'abril de 2006).

Maragall i no va voler assumir més carteres. La decisió del president, a més, anà acompanyada de l'anunci de la convocatòria del referèndum el 18 de juny i de la intenció de convocar eleccions anticipades abans d'acabar l'any. Aquest nou escenari precipità el debat sobre les possibilitats de reeditar el Govern catalanista i d'esquerres i les opcions d'una aliança entre CiU i PSC més endavant, i especialment sobre la possibilitat que Maragall optés novament a la presidència com a candidat del PSC, tenint en compte que tant ERC com ICV-EUiA havien anunciat que no li donarien suport en el futur, i que alguns sectors del seu propi partit i del PSOE li havien suggerit de retirar-se i de ser rellevat per José Montilla.

5.2.15. Els intents de remodelació del Govern

El 14 d'octubre del 2005 Pasqual Maragall havia decidit d'iniciar pel seu compte una àmplia reorganització de l'Executiu per «donar un impuls a l'acció de govern». Aquesta consistia a reduir de 6 a 3 les carteres dels republicans, a canvi de reforçar les competències del conseller primer, que sumaria l'àrea de Governació i les de Josep Huguet, afegint noves atribucions al Departament de Comerç, Turisme i Consum. Els canvis podien suposar el cessament dels titulars del DURSI (Carles Solà), a favor del germà del president i secretari del Govern, Ernest Maragall; Governació (Joan Carretero), que es fusionaria amb el Departament de la Presidència, sota el comandament del conseller primer, i Benestar i Família (Anna Simó), que ho faria amb Treball, departament que, per a encapçalar, Maragall, pensava en la directora de l'Institut Català de la Dona (ICD), Marta Selva, independent propera a ERC. La proposta de Maragall també afectava un seguit d'àrees sensibles del Govern, que deixarien d'estar a les mans d'ERC, com les telecomunicacions. El PSC-CpC, que mantenia el nucli dur dels seus departaments, perdia, però, una de les seves 7 carteres, la de Justícia, a les mans de Josep Maria Vallès (CpC), que passaria a les de la titular d'Interior, Montserrat Tura. La proposta preveia el cessament d'un dels dos consellers d'ICV-EUiA, Salvador Milà, titular de Medi Ambient.

El president d'ERC, Josep-Lluís Carod-Rovira, amb qui Maragall no comptava per al seu nou govern, tot i haver-se especulat que hi retornaria, va ser, juntament amb el conseller primer, Josep Bargalló, el primer de conèixer les intencions del president. La proposta, que també fou rebutjada pel PSC, ICV i EUiA, va generar la mateixa nit del divendres 15 d'octubre una crisi entre el president i el primer secretari del PSC, José Montilla, que havia tingut notícia de la iniciativa presidencial per mitjà del secretari

general d'ERC, Joan Puigcercós. Montilla i la direcció dels socialistes catalans qualificaren «d'inoportuna» la proposta i van blasmar les formes amb què s'havia comportat Maragall. Aquest episodi acabaria transcendint després que fos filtrat a *El Periódico de Catalunya*, que en la segona edició del 15 d'octubre va informar d'aquest episodi. Fonts de la Presidència van atribuir aquesta filtració a l'entorn del secretari general d'ERC, Joan Puigcercós, davant la possibilitat que abandonessin el Govern dos consellers de la seva confiança: Joan Carretero i Anna Simó. A partir d'aquí la crisi interna del tripartit es va debatre a porta tancada, però tant el PSC-CpC com els seus socis no s'abstingueren d'expressar públicament la seva opinió. El PSC, mitjançant una resolució de la seva executiva, va qualificar «d'innecessari» i «inoportú» el canvi, i negà que això impliqués una desautorització de Maragall. L'Executiva d'ERC titllà també «d'inoportuna» i «políticament contraproductiu» la remodelació, tot i admetre la possibilitat de valorar més endavant possibles canvis. El president d'ICV, Joan Saura, va acusar Maragall de «deslleial», per adoptar la iniciativa sense el concurs dels partits.

Malgrat que el malestar en els tres partits del Govern era més que evident, aquests van arribar a la conclusió de que, si Maragall s'entestava a tirar endavant la remodelació, només hi havia dues possibilitats: una d'improbable, retirar-li la confiança, i una altra de preferible, pactar una remodelació més limitada. Tot i la insistència dels partits a negar aquest extrem públicament, la remodelació podia afectar les carteres d'Agricultura, Ramaderia i Pesca; Cultura, Treball i Indústria, DURSI i Medi Ambient.

Aquesta possibilitat va prendre forma quan, tot i les reaccions dels partits, el president de la Generalitat insistí en un comunicat («[...] ha arribat el moment de donar un nou impuls a l'acció de govern, convençut que així dona resposta a l'expectativa dels ciutadans»), anunciant un «procés de consultes amb els diferents partits» del Govern, prèvia a «formular [...] la reorganització del Govern resultant abans de la seva formalització i firma». Posteriorment, en una trobada informal amb els consellers del seu partit, Maragall ho va aprofitar per a comunicar als titulars dels departaments d'Agricultura, Ramaderia i Pesca (Antoni Siurana), Cultura (Caterina Mieras) i Treball i Indústria (Josep Maria Rafé) que no comptava amb ells per diferents motius. En aquest context el president es va veure abocat a afrontar el debat de política general amb la crisi sense resoldre i amb els partits del Govern en contra. Durant el debat, tot insistint que els canvis eren potestat seva, accedí a madurar la seva idea i assegurà que ajornaria la crisi, encara que era «una falta greu no canviar el Govern». D'aquesta manera «mantindria els contactes necessaris amb els dirigents dels partits [...] per a avaluar les

condicions en les quals s'han de produir els canvis». Una crítica al·lusió de Maragall al fet que la reacció contrària dels seus socis s'explicava per la «patrimonialització excessiva de l'èxit de l'Estatut» per part d'alguns partits (fent al·lusió a CiU i PSC-CpC) va molestar ERC, que no aplaudí la seva intervenció. El cap de l'oposició, Artur Mas, finalment va reclamar eleccions anticipades, i Piqué, en nom del PPC, protagonitzà una picabaralla amb Maragall, a qui va demanar la dimissió. Els representants dels tres partits del Govern, tanmateix, van fer pinya per defensar la gestió de tots els consellers del l'Executiu, tot i advertir del risc de remodelar-lo sense el concurs dels partits. Finalment, el 20 d'abril del 2006, Maragall anunciava una àmplia remodelació, que afectaria fins a sis departaments del Govern (*vid. ap. 4.1.7*).

Coincidint amb el final del debat, i a la vista dels insistents rumors que apuntaven que el PSC preparava el relleu de Maragall, aquest va afirmar en una entrevista radiofònica que li «sobraven ganes» de tornar a optar per la presidència de la Generalitat. A més, la seva insistència en la remodelació agreujà la crisi. Alguns consellers apuntats en les previsions de relleu es van exclamar públicament que la provisionalitat dificultés la tasca dels seus departaments i l'elaboració del pressupost del 2006. Per això, en una reunió de la Comissió de Seguiment del Pacte, mantinguda a l'Hotel Hesperia de Sant Just Desvern el 25 d'octubre, els màxims responsables de les formacions acordaren de traslladar aquell mateix dia al president la negativa total als canvis i la necessitat de mantenir tots els consellers. Maragall, reticent a les demandes dels partits, acabà cedint a la pressió i, per sorpresa, l'endemà mateix va comunicar, durant la reunió ordinària del Govern, la seva intenció de mantenir els consellers en el càrrec de «forma indefinida», proposant de dividir el gabinet en quatre comissions per «concentrar l'acció del Govern» i dotar-lo de «major coresponsabilitat». Posteriorment, el 20 d'abril del 2006, tot i les desavinences amb ERC i ICV-EUiA, Maragall va consumir una àmplia remodelació del Govern que afectà un total de sis carteres (*vid. ap. 4.1.7*). Les crítiques de l'oposició es van centrar en el nomenament de Xavier Vendrell (ERC) com a conseller de Governació i Administracions Públiques. Vendrell, secretari d'organització i finances d'ERC i fins aleshores secretari general del conseller primer, era investigat per la Fiscalia del TSJC per la tramesa de cartes a càrrecs de confiança d'ERC a l'Administració de la Generalitat (i també a alguns funcionaris i interins per error), reclamant-los que aportessin una part de la seva retribució al partit en compliment d'una carta financera interna.

L'afer de les cartes de Vendrell va motivar que CiU i PPC demanessin la seva

compareixença al Parlament. Vendrell, tanmateix, s'afanyà a demanar de comparèixer voluntàriament en el moment en què es conegués el contingut d'un informe encarregat a la Inspecció General de la Funció Pública i d'un altre, incoat d'ofici per l'Agència Catalana de Protecció de Dades, sobre el procediment utilitzat per a obtenir les dades personals dels empleats públics en qüestió. Aquesta possibilitat no s'arribà a donar, atès que Vendrell va ser cessat com a conseller arran de l'expulsió d'ERC del Govern l'11 de maig. Un altre dels aspectes que va complicar la sortida de la crisi fou la decisió de Pasqual Maragall de substituir el conseller Joan Carretero (ERC). Carretero, que havia mantingut diferències públiques amb els seus socis de PSC-CpC i ICV-EUiA amb motiu de la llei electoral o el model d'organització territorial, a banda d'enfrontar-se amb el poderós aparell municipal socialista, havia arribat a retreure, unes setmanes abans, a Rodríguez Zapatero «l'immens desastre de l'Estatut» en una entrevista en *La Vanguardia*. Maragall, que aleshores havia pensat de cessar-lo, rectificà, perquè aquesta possibilitat va ser rebutjada per la direcció d'ERC. Finalment, amb algunes reticències, el seu relleu fou acceptat per la direcció d'ERC, juntament amb el de Carles Solà, per evitar de desautoritzar novament el president, a canvi de proposar Xavier Vendrell, amb un marcat perfil dur i d'home de partit, com a substitut.

5.2.16. L'Oficina Antifrau

Després d'uns quants mesos de debats en el si del Govern, el 6 de setembre de 2005 es va aprovar el Projecte de llei de creació de l'Oficina Antifrau (OAF)²⁸⁶. La creació d'aquest organisme, adreçat a preservar la transparència i la integritat de les administracions i del personal del sector públic de Catalunya havia nascut arran de la previsió del Pacte del Tinell de crear en el si de la Sindicatura de Comptes una oficina encarregada de «preservar la transparència i el funcionament ètic del sistema públic, especialitzada a evitar les pràctiques irregulars en les concessions i contractacions de béns i serveis del sector públic». Aquest objectiu programàtic havia rebut un nou impuls arran del debat monogràfic sobre l'accident del Carmel. Diferents acords entre PSC-CpC i ERC van fer que s'acordés de donar un mandat al Govern per enllestir, abans del 30 de juny del 2005, la creació per llei d'aquest organisme, que, tot i la seva independència, passaria a tenir dependència funcional del conseller primer. Una posterior discussió político-tècnica féu que ERC acceptés, tanmateix, que l'OAF fos adscrita al Parlament de Catalunya, a la manera d'un comissionat parlamentari. Aquest

²⁸⁶ BOPC núm. 219, de 19 de setembre de 2005.

plantejament, però, fou rebutjat pel secretari del Govern, Ernest Maragall, que va insistir a afirmar que la dependència funcional d'aquest organisme havia de ser de l'Executiu. Això va permetre d'acabar segellant un acord amb el secretari general del conseller primer, i secretari d'organització d'ERC, Xavier Vendrell. El Govern aprovà finalment el projecte, després de diferents acords que implicaven el conseller primer, Josep Bargalló; el conseller de Relacions Institucionals i Participació, Joan Saura; el conseller d'Economia i Finances, Antoni Castells, i la consellera d'Interior, Montserrat Tura.

Paradoxalment el grup parlamentari del PSC-CpC, contra la decisió adoptada pel Govern, va presentar 17 esmenes al projecte, sense comunicació prèvia als grups d'ERC i ICV-EA, amb els quals proposava que, a canvi d'acceptar que aquest organisme fiscalitzés els ajuntaments i les diputacions, passés a ser adscrit a la Sindicatura de Comptes, recuperant així la formulació prevista en el Pacte del Tinell. D'aquesta manera totes les atribucions del conseller primer (la proposta de director o el cessament d'aquest en cas de negligència) passarien a les mans del Síndic Major, Joan Colom (PSC), possibilitat que aquest va rebutjar, adduint que la Sindicatura es limitava a fer un control comptable. ERC va comminar el PSC-CpC a retirar les esmenes. A més, com a primera mesura, decidí de frenar l'aprovació dels decrets de la reorganització del Govern plantejada pel president després de l'intent de remodelació fallida. Segons va dir Xavier Vendrell, els republicans havien arribat a amenaçar de trencar el pacte de govern i havien reclamat la convocatòria de la Comissió de Seguiment del pacte en cas de persistir el desacord. Finalment, una reunió entre els portaveus del PSC-CpC, Miquel Iceta, i d'ERC, Joan Ridaó, va propiciar un acord salomònic: l'OAF dependria del Parlament, com havia proposat ERC en el moment oportú, al mateix temps que quedava facultada per a investigar l'Administració de la Generalitat i els governs locals. El 8 de maig la ponència parlamentària va enllestir el text de l'informe, que restà pendent de ser dictaminat en comissió. Tanmateix, l'anunci de tots els grups parlamentaris, excepte ERC, de traslladar prèviament el text al Consell Consultiu feia gairebé inviable que fos aprovat abans d'acabar la legislatura, tenint en compte la dissolució del Parlament i la convocatòria electoral anticipada a la tardor.

6. CONCLUSIONS

1. A Catalunya, el **marc jurídic i institucional** és el propi d'un règim polític parlamentari que descansa sobre una relació de confiança Govern-Parlament. D'aquesta manera: a) La majoria parlamentària exigida per a impulsar còmodament l'acció de govern és la majoria absoluta (68 diputats). L'obtenció i el manteniment d'aquesta majoria esdevé l'estratègia que condueix a la configuració de governs. El breu termini (10 dies) per proposar un candidat per ser investit, a comptar des de la constitució del Parlament i la possibilitat que els partits siguin sancionats amb una nova cita electoral per ser incapaços de formar les majories mínimes que assegurin la governabilitat és un estimul per a la formació de governs de coalició. Així, no és estrany que la formació de govern a Catalunya s'hagi caracteritzat per ser un procés breu, en què només ha calgut una mitjana de 45,2 dies. b) Quan cap partit no obté una majoria d'escons, la moció de censura indueix els partits a tractar de formar una coalició majoritària en primera votació, fins i tot sense disposar del candidat més votat. Només si el partit amb més nombre d'escons ocupa una posició de tipus centrista i la resta de partits no poden formar una coalició majoritària sense trencar la continuïtat ideològica entre ells, aquell pot tenir incentius per a esperar l'elecció del seu candidat per majoria simple en segona o successives votacions.

2. Les hipotètiques distorsions del **sistema electoral català** deriven de la suma de diversos factors, que en cap cas no posen en qüestió la seva proporcionalitat global: la sobrerrepresentació de les circumscripcions menys poblades, la desigualtat de la magnitud dels districtes, la fórmula electoral i la barrera legal. Malgrat tot, aquestes disfuncions podrien passar inadvertides si no es tingués en compte un altre factor addicional, com el fet que l'arrelament territorial dels partits no sigui homogeni a les quatre circumscripcions electorals, cosa que influeix en la distribució territorial de les preferències electorals. Es pot concloure que el sistema no solament assegura una certa justícia distributiva i respon a criteris d'equitat i pluralisme, sinó que permet de reflectir la complexitat d'una societat heterogènia com la catalana i ofereix un important grau de competitivitat política i de concurrència electoral (ha proporcionat parlaments amb presència de 5 o 6 grups polítics). Això facilita, més que no pas dificulta, la formació de governs de coalició, perquè premia els drets polítics de les minories i les situacions de poder compartit; obre la porta, doncs, a la negociació entre partits per a formar govern i permet d'atribuir un poder de major influència a un partit amb un pes electoral menor, contràriament al que opinen els detractors del sistema proporcional, els quals critiquen

l'excessiu fraccionament del sistema de partits, que invoca governs inestables i efímers.

3. Pel que fa a la influència del **sistema de partits català** en la formació de coalicions, el pluralisme moderat i la presència de PANE s'ha traduït no tan sols en un comportament electoral dual, sinó també en l'existència d'un mapa polític prou atomitzat que, com es començà a veure amb el resultat de les eleccions al Parlament de 1995, i més explícitament en les dels anys 1999 i 2003, facilita la creació de governs de coalició diversos, ja que cap dels partits no pot assolir fàcilment la majoria absoluta, a diferència del període 1984-1995.

4. A Catalunya, la **ubicació dels partits** en els eixos esquerra-dreta i d'identificació nacional genera un seguit de relacions de competència electoral que són els que faciliten o dificulten en gran mesura la proximitat entre ells, de manera que hi ha partits més ben situats que d'altres a l'hora de formar coalicions. Amb tot, la innata propensió al consens i la transversalitat entre els partits ha demostrat que no hi ha una gran confrontació en la dimensió catalanisme-espanyolisme. Les diferències més marcades s'han situat en la dimensió esquerra-dreta. En aquest eix, gràcies a que hi ha un alt grau de multipartidisme, s'ha donat, tanmateix, una baixa polarització malgrat el predomini de CiU i PSC. Els estudis sobre competència política demostren que la major part dels votants són atrets envers unes posicions moderades de centre, de manera que es produeix un predomini de la competència electoral centripeta entre els partits, que exclou els extremismes. Per això, en termes de possibles aliances i si prenem com a referència els partits més centrats del sistema, tenim que CiU i PSC són les forces polítiques que presenten menys incompatibilitats a l'hora dels pactes.

5. Pel que fa al **rol dels partits polítics** com actors en els processos coalicionals, cal assenyalar que les estructures organitzatives formals han tingut un pes més que relatiu en la presa de decisions intrapartidistes. Contràriament a les assumpcions que serveixen de fonament a les teories formals, les quals consideren que els participants en el procés coalicional són partits entesos com a actors unitaris que han de ser tractats com a entitats negociadores simples a l'hora de delimitar el centre de poder que pren les decisions estratègiques, és virtualment impossible eludir un cert grau de fraccionalisme, encara que sigui informal, dins els partits catalans. Aquest factor és el que ha tingut més influència en els processos de decisió intrapartidistes. En aquest sentit els líders partidistes catalans han demostrat una gran motivació –tot i no ser la més important– per mantenir la cohesió interna i minimitzar així els costos electorals derivats dels diferents acords en termes de recompenses polítiques als activistes dels partits.

6. En el sistema polític català s'ha configurat un axioma que fa que **els líders i les elits polítiques** esdevinguin un dels factors rellevants a l'hora d'explicar no solament la sort dels respectius partits en la competició electoral, sinó també les relacions interpartidistes. En aquest sentit es pot constatar que tradicionalment no hi ha hagut grans dificultats per a arribar a acords multipartidistes en les diverses arenes polítiques. Això és d'aquesta manera, en part, perquè durant alguns anys, molts dels principals dirigents polítics han mantingut complicitats generacionals, acadèmiques o familiars, fins i tot més enllà d'ideologies i sigles. Ara bé, aquesta complicitat s'ha donat preferentment en el camp de l'esquerra tradicional (PSC i PSUC/ICV) i fins i tot amb CiU. En l'àmbit de l'esquerra, ERC destaca tanmateix per l'heterodòxia, derivada de la seva tradició política, de les diferències generacionals amb els dirigents dels partits d'esquerra i també del pacte subscrit amb CiU l'any 1980. A partir dels anys noranta, els dirigents d'aquesta formació procedien de l'esquerra independentista extraparlamentària, i la seva estratègia fins a les eleccions del 2003 consistí a reforçar el perfil propi del partit i mostrar-se disposats a pactar amb tots els partits de tradició democràtica i catalanista.

7. La **història política** de Catalunya ha influït decisivament en la configuració del sistema de partits, en les relacions i la familiaritat entre formacions polítiques i, en definitiva, en la creació d'una notable cultura de coalició. En introduir la variable temps passat, ens adonem que a Catalunya hi ha hagut experiències de coalicions polítiques que remunten als diferents governs de coalició de la Generalitat republicana (1931-1939); en el període immediatament anterior a la recuperació de la democràcia, en què es va produir un procés d'unificació del socialisme català, a partir de diferents partits i col·lectius d'esquerres; en l'Assemblea de Catalunya (1971), que actuà com a instància unitària en què participaven partits d'esquerres i nacionalistes i que va reprendre el fil de l'experiència republicana; i en els primers comicis democràtics (1977 i 1979), que van propiciar la col·laboració entre partits i la creació de diverses plataformes electorals. A partir de 1987, culminà un llarg procés de confluència dels partits de l'esquerra nacional en ERC i, després de les eleccions legislatives de 1996, es va obrir una nova perspectiva estratègica amb la confluència de sectors d'esquerra i centre-esquerra de cara a futures col·laboracions al Parlament i en molts ajuntaments, inspirat en l'*Ulivo* italià, que fructificà en les eleccions al Parlament de 1999 (PSC-CpC-ICV) i en les candidatures dels anys 2000 i 2004 de l'Entesa al Senat (PSC-ERC-ICV).

8. El context polític en què es va produir aquesta aproximació gradual entre

els partits de l'esquerra catalana coincidí amb l'etapa en què CiU mantenia amb el PPC acords parlamentaris estables al Parlament i a les Corts Generals (1996-2003). CiU, a més, va rebutjar totes les propostes de col·laboració llançades per PSC-CpC i ERC. Aquesta última arribà a proposar l'any 2000 un pacte de govern explícit que hauria disposat de la majoria absoluta necessària. Aquest fet pesà en l'ànim dels dirigents d'ERC durant la resta de legislatura (1999-2003) i en el procés negociador per a formar el nou govern en el 2003. El fet que el suport del PPC a CiU es bescanviés per la no reforma de l'Estatut i del sistema de finançament portà els tres partits d'esquerres a signar un document conjunt sobre autogovern el desembre del 2001, preludi d'una intensa col·laboració parlamentària, inèdita fins aleshores, que es va anar evidenciant en l'activitat legislativa i la tasca d'impuls i control a l'Executiu de CiU.

9. Al marge del Govern de la Generalitat, el complex **sistema local de Catalunya**, amb un atapeït entramat de gairebé un miler d'institucions públiques, ha contribuït tradicionalment a formar diferents pactes i acords de coalició, com els que es van anar succeint a l'**Ajuntament de Barcelona** des de 1979, en els quals sovint es denotava la influència de l'arena estatal i autonòmica, particularment en els primers governs de coalició, i en què la vocació del Govern local de la capital va ser esdevenir el contrapunt del govern de CiU a la Generalitat. El període 1995-2003 va suposar la consolidació i ampliació dels governs de coalició a Barcelona, amb la reincorporació d'ERC i una major fluctuació en la correlació de forces entre els socis de govern. A la **resta de municipis**, el pacte municipal amb més presència en 1999 va ser el format per CiU i ERC, tenint en compte la implantació i el suport electoral a CiU en comarques amb municipis petits, on ERC també està fortament implantada. A partir del 2003, tanmateix, el mapa de pactes municipals evidencià que els governs entre PSC, ERC i ICV arribaven ja a un 42% de la població censada (per un 31% de 4 anys abans), a causa que el tripartit d'esquerres es donava sobretot en municipis de més de 10.000 habitants i en zones urbanes amb un perfil-tipus de votant d'esquerres amb una dinàmica política homologable a la d'àmbit nacional, en què els pactes responien també a la voluntat d'entesa global entre els partits.

10. Sobre la incidència que tenen altres actors, com els **sindicats i les patronals** en la dinàmica coalicional catalana, cal tenir en compte que el fet que els sindicats hagin exhibit en els darrers anys una autonomia sindical inèdita i hagin presentat una creixent atomització de simpaties polítiques en el seu interior no ha impedit que hagin adoptat posicions polítiques i que hagin donat suport implícit a la confluència dels partits

d'esquerra. Al seu torn, la influència de les organitzacions empresarials en el sistema polític català també ha estat notabilíssima. Els seus posicionaments públics, particularment durant els processos electorals, ha estat una constant des de 1980. Tanmateix, les apel·lacions de la cúpula de la patronal catalana en contra de la presència al Govern de partits com ERC o ICV amb motiu de les eleccions al Parlament de 2003 van ser un senyal inequívoc del suport de la patronal catalana a CiU i, en tot cas, de la seva preferència per una aliança CiU-PSC-CpC en cas que CiU no disposés de prou majoria per a governar. Alguns empresaris, amb el suport del PP, arribaren a alertar de possibles riscos institucionals i de crisi econòmica en cas de guanyar l'esquerra, com van fer l'any 1980.

11. Si analitzem els editorials dels principals **mitjans de comunicació escrits** d'àmbit català durant el context preelectoral i electoral de les eleccions de 2003, podem constatar que els principals mitjans escrits van fer seva una opció política determinada, fins al punt que alguns, per primera vegada en democràcia i a la manera de la premsa anglosaxona, es pronunciaren obertament per alguna de les possibles coalicions de govern. *La Vanguardia* es va mostrar a favor d'un pacte CiU-PSC-CpC o d'un govern de concentració CiU-PSC-CpC i ERC, i l'*Avui* pressionà ERC durant tot el procés de negociació perquè es decantés a favor d'una aliança amb CiU. La premsa progressista propera a les tesis de PSC i ICV (*El País* i *El Periódico*) va restar transcendència a la derrota electoral dels socialistes i la va atribuir al sistema electoral. Aquests darrers mitjans, igual que *El Punt*, van preconitzar obertament un pacte de les tres formacions de l'esquerra. En clau estatal, la premsa conservadora favorable a les tesis del PP (*ABC* i *El Mundo*) va intentar de deslegitimar el pacte d'esquerres i creà un clima d'inquietud entorn de la presència d'ERC en el Govern, amb l'objectiu d'incomodar el PSOE.

12. La vocació de la política catalana per a intervenir en l'**arena política espanyola** ha estat una constant des del segle XIX i ha tingut continuïtat en el període democràtic per mitjà dels governs de CiU (1980-2003), i també del les tres forces d'esquerres integrants del tripartit (2003). Aquest fet va marcar l'estratègia de tots els partits amb motiu de les eleccions legislatives del 2004. Precisament aquests comicis van ser importants: d'una banda, de cara a la formació d'una eventual alternança política a l'Estat (a més d'esdevenir un veritable test per a posar fi a l'hostilitat política del PP contra el tripartit); d'una altra, tenint en compte que l'annex del Pacte del Tinell preveia el suport dels partits a l'alternança política a Espanya, encarnada pel PSOE, i el compromís d'impedir la presència del PP al Govern de la Generalitat i de l'Estat.

Després de la victòria electoral del partit de Rodríguez Zapatero, ERC i ICV-EUiA esdevingueren els seus aliats preferents durant la primera meitat de legislatura. Aquests comicis van ser particularment decisius per a ERC: en primer lloc, perquè els republicans els van plantejar com un plebiscit sobre el seu líder, Carod-Rovira, després de la seva sortida del Govern arran de la reunió amb ETA; i en segon lloc, perquè serviren per a consultar el seu electorat més nacionalista sobre la bondat del pacte d'esquerres i la nova fase de col·laboració amb l'esquerra espanyola.

13. Els processos de presa de decisions partidàries depenen en gran mesura de variables com **el grau de descentralització territorial dels processos interns dels partits**. En aquest sentit les relacions del PSC amb el PSOE han estat emmarcades sota el signe de l'ambigüitat, tot i que jurídicament el PSC és un partit independent i una part de la seva direcció manté l'aspiració de disposar de grup parlamentari propi al Congrés dels Diputats, en part per forçar així una col·laboració més estreta amb ERC i ICV, com en el cas de l'Entesa al Senat. La major o menor capacitat d'influència dels socialistes catalans sobre el PSOE ha depès en cada moment de la correlació de forces. El grau d'autonomia orgànica del PSC respecte del PSOE es va posar de relleu en la voluntat de pactar amb ERC i ICV-EUiA. Malgrat tot, la fortalesa electoral del PSC i la seva contribució a fer que el PSOE retornés al poder a Espanya (2004) no evità que les relacions entre ambdós fossin marcades per constants desavinences i per les ingerències dels socialistes espanyols en la política catalana, a pesar de la disciplina demostrada pels seus representants al Congrés, que no sempre van mantenir la coherència en tots els àmbits de representació que exigia el pacte de govern. En l'esfera governamental, els governs de CDC i UDC, i de CiU i ERC van ser formats per PANE, i això comportà l'absència de pressions per part de nivells organitzatius superiors, a diferència del Govern tripartit d'esquerres.

14. Les eleccions al Parlament de 1999 es van celebrar després que les eleccions municipals haguessin indicat un retrocés de CiU en idèntica proporció al de les eleccions legislatives de 1996. Això va propiciar unes eleccions molt disputades. Això no obstant, CiU va guanyar-les en escons, i la coalició socialista PSC-CpC, en vots. **Les eleccions del 2003** van provocar la definitiva atomització del mapa polític català i el trencament de la inèrcia bipartidista, hegemònica durant gairebé un quart de segle. El retrocés de les dues principals forces, CiU i PSC-CpC, s'accentuà pel creixement experimentat pels partits menors, especialment ERC, que va esdevenir decisiva per a conformar qualsevol majoria de govern. En les enquestes, l'opció d'una gran coalició

entre nacionalistes i socialistes comptava amb un suport molt superior a qualsevol altra fórmula de govern (gairebé una tercera part), mentre que les opcions PSC-CpC-ERC o CiU-ERC no arribaven a tenir un 20% del suport.

15. En aquest context es van produir **les negociacions per a la formació del nou govern a partir del desembre del 2003**. Com en la praxi dels països europeus, en aquestes converses hi van participar els partits més significatius, en funció de la representació parlamentària (PSC-CpC, CiU i ERC); en el desenllaç, tanmateix, hi va influir considerablement la posició estratègica de cada grup en el conjunt de l'espectre polític, és a dir, el potencial de negociació-«xantatge» dels partits, i en particular d'ERC, amb 23 escons i amb la clau de la majoria. Paradoxalment el partit triomfador (CiU) no va liderar, com apunta la teoria, les rondes de diàleg, que es van establir d'un manera coordinada i consecutiva, al marge que s'exploressin altres vies bilaterals. Les converses van tenir lloc entre líders inter i intrapartidistes, i la dificultat d'arribar a l'acord final no fou tant el resultat de les diferències programàtiques –la negociació va demostrar la gran capacitat d'adaptació dels partits en aquest terreny–, com el d'assegurar per part d'ERC (en posició de pivot de la negociació) un objectiu instrumental, com el rendiment electoral. Aquest objectiu s'imposà a d'altres, com ara l'obtenció de càrrecs o la persecució de polítiques, que van esdevenir secundaris.

16. Si es tracta de **validar les prediccions de les teories formals**, es pot afirmar que la formació del Govern tripartit d'esquerres va ser un dels casos descrits per aquestes: es tractava d'una CVM que no incorporava la força política amb més escons (CiU) i en què la força que havia obtingut més vots (PSC-CpC) es trobava en la distància mínima entre totes les coalicions guanyadores. Per a ERC, com a jugador central, la capacitat d'obtenir conselleries era superior de la mà de CiU, i la capacitat d'acostar el disseny de polítiques era semblant en tots els casos. En aquest sentit la decisió d'ERC es va basar, en primer lloc, en el fet que l'anterior majoria CiU-PPC havia estat penalitzada a les urnes (passà de 68 escons a 61) i que les esquerres haurien passat a ser majoria (de 67 escons a 74); i, en segon lloc, en el fet que s'estimés la necessitat d'encarar el futur model polític català a ampliar la base del catalanisme, a fer-lo més transversal, en sintonia amb la vocació històrica del partit de «catalanitzar l'esquerra». Aquest objectiu es van imposar a d'altres, com l'obtenció de càrrecs o la persecució de polítiques, que esdevingueren secundaris, tot i que, en termes de competència electoral, ERC competia més amb CiU que no pas amb el PSC (en una proporció 2:1, aproximadament) Així, doncs, un acord amb CiU, segons els republicans,

hauria reclòs el nacionalisme català, renunciant a desenvolupar-lo a l'esquerra i empetitint-lo, a la llarga, pel fet d'aparcar la identificació de noves generacions de catalans amb el catalanisme. Això, segons es creia, podia posar en perill també la unitat civil, perquè el PSC podia caure en el lerrouxisme amb l'ajut del PPC, introduint a Catalunya la dialèctica nacionalista - no nacionalista, pròpia del País Basc. A part d'aquests motius, ERC va esgrimir altres raons, que obeïen a un càlcul estratègic partidista, com ara el fet que si ERC s'associava amb CiU podia tenir més poder aparent que no pas real, davant la inèrcia de 23 anys dels nacionalistes en el poder, i arriscar-se, primerament, a no implantar un programa amb segell propi i, segonament, a diluir-se enmig de la decadència del postpujolisme; en canvi, l'opció per un acord d'esquerres podia permetre a ERC de disposar de més poder real i més opcions per a consolidar-se, per la major debilitat amb què el PSC-CpC arribava al poder, necessitat dels vots d'ERC. Això possibilitava que els republicans poguessin liderar l'alternança, amb una CiU molt afeblida i fora del Govern, presentant-se com l'alternativa d'esquerres a l'hegemonia catalanista de CiU. Així ERC podria suplantat a llarg termini l'espai del PSC en amplis sectors, especialment en les classes populars i la vella immigració, i el líder d'ERC, Carod-Rovira, podria erigir-se més fàcilment com a relleu d'un president com Pasqual Maragall més que no pas com Artur Mas, aquest últim més jove i amb més projecció de futur.

17. A l'hora de **caracteritzar els diferents governs de coalició** que hi ha hagut a Catalunya, cal tenir en compte en primer lloc el **nombre dels seus integrants**. Així, si es prenen com a referència els 91 governs de 31 països europeus entre 1990 i 1995, es pot dir que la mitjana europea se situà en 2,4 partits. En el cas català, dels 7 primers governs de coalició entre 1980 i 2003, 6 van ser bipartits (formats per CDC i UDC) i 1, tripartit (CDC, UDC i ERC). Quant al nombre de partits, en els governs bipartits i en el tripartit de 1984 no hi hagué grans dificultats en l'elaboració del programa de govern ni en la distribució de parcel·les de poder. El nombre de forces integrants del Govern tripartit del 2003 no va ser obstacle, tampoc, per a adoptar un programa de govern exhaustiu i de difícil execució a curt termini. Tanmateix, la gestió quotidiana de l'acció de govern no va ser exempta de dificultats des del seu inici, explicables en part per la pluralitat interna i la manca d'homogeneïtat entre els partits.

18. Pel que fa a l'**equilibri intern de les coalicions**, tots els governs de coalició entre els anys 1980 i 2003 a Catalunya van presentar un clar desfasament en el nombre de diputats de cadascun dels partits (CDC, UDC i ERC). En tots, CDC sempre els va

liderar, i les diferències foren de més d'un 50% del total de parlamentaris governamentals; UDC no va arribar a disposar ni d'un 25%. Amb el tripartit d'esquerres (2003) es podia parlar d'un govern relativament desequilibrat. El grup socialista detenia un 56'7% de la representació de la majoria, ERC un 31% i ICV-EUiA un 12,1%. Tanmateix, el pes decisiu dels seus socis, particularment els republicans, comportà una infrarepresentació del PSC en benefici dels seus dos aliats menors, per exemple en la composició del Govern, encara que, en cas de desacords, com va demostrar la praxi del gabinet, la majoria de consellers socialistes més el president de la Generalitat va servir per a decantar les posicions en el seu interior.

19. Des del punt de vista del **moment coalicional**, cal constatar que les coalicions preelectorals de CDC i UDC van plantejar relativament pocs problemes, tenint en compte que totes dues formacions havien adoptat un programa conjunt previ i que, en l'elaboració de les llistes electorals, es va establir un repartiment dels llocs de cada partit que delimitava també els criteris de repartiment de beneficis de tot tipus. Amb tot, dins UDC, com sobretot dins CDC, hi va haver periòdicament alguns sectors partidaris de trencar un pacte que interpretaven més aviat com una càrrega que no pas com un benefici, i els socialcristians no desistiren de reclamar més protagonisme dins la coalició. Això va evidenciar problemes de manca de cohesió i el fet que les decisions finals fossin preses per les principals elits de CDC i UDC. En el cas d'una coalició postelectoral, com la del tripartit d'esquerres (o la de CiU i ERC), l'absència de solidaritat electoral prèvia (i futura) no va comportar grans dificultats a l'hora d'adoptar un programa de govern conjunt. En el cas del pacte CiU-ERC (1984-1987), els conflictes que es van generar dins d'ERC a mitjans dels anys 1980 van ser els que ocasionaren la sortida d'aquest partit del Govern el febrer de 1987. En el cas del tripartit d'esquerres, els incidents van sovintejar des del moment de la seva gènesi. Tot i l'existència d'un acord comú de govern, les diferents tradicions i cultures polítiques, com també l'heterogeneïtat d'interessos i opcions estratègiques, acabaren provocant diferents episodis crítics que van posar de relleu les difícils relacions entre els partits. A més, les crítiques sorgides des dels partits mateixos o des de l'oposició a l'acció de govern, a causa del mal funcionament dels instruments de coordinació, va crear una multiplicitat de veus dissonants que intentaven explicar l'acció de govern, però sense pautes de comunicació externa comunes.

20. En **termes ideològics**, la mixtura dominant en els governs de coalició a Catalunya ha estat en un 90% dels casos la del centre-dreta nacionalista, prou

homogènia (1980, 1984, 1988, 1988,1992, 1995 i 1999). Una sola vegada s'ha donat un govern d'esquerres, i mixt (no nacionalista i nacionalista) (2003). Tanmateix, el grau d'homogeneïtat ideològica d'aquest darrer va ser força alt en l'eix esquerra-dreta, però també en l'identitari, factor afavorit per debats com el de la millora de l'autogovern, que va hegemonitzar l'agenda política durant una part important del seu mandat. La presència en el Govern d'un sol partit situat en el principal eix ideològic (PSC) va comportar que sovint hagués d'esmoreir les diferències ideològiques dels que eren situats a ambdós costats de l'eix (ERC i ICV-EUiA), la qual cosa li atorgà un extraordinari protagonisme en el funcionament de la coalició. Aquesta assumpció general –salvant les distàncies, perquè es tractava d'un govern molt més desequilibrat– ja havia estat verificada en el Govern de coalició de 1984 (CDC-UDC-ERC). En aquest, CDC va disposar d'un extraordinari protagonisme en l'acció de govern i, sobretot, en la distribució de recompenses.

21. Entre els criteris utilitzats per a qualificar l'estabilitat dels executius, hi trobem la convocatòria anticipada d'eleccions o els canvis de forces polítiques durant la legislatura. A Catalunya tots els governs de coalició, excepte el segon, poden considerar-se estables. Si observem les taxes de supervivència, Catalunya, en el període 1980-2003 (amb un 92,7%), se situa molt per sobre de la mitjana europea (51%) de la primera meitat de la dècada de 1990, i supera també la mitjana dels països de la UE. En els casos en què el cessament es produï abans d'acabar la legislatura, el motiu del cessament no devia a cap crisi governamental. Pel que fa a la durada i mobilitat dels consellers, aquests van ocupar els seus càrrecs durant una mitjana de quasi 5 anys, la qual cosa indica una estabilitat notable. El Govern tripartit va tenir entre el desembre del 2003 i el juny del 2006, tres remodelacions, que implicaren el canvi de titular d'algunes carteres. La primera va ser provocada per una forta crisi política (cas Carod); la segona, per raó de la malaltia d'un conseller (Pere Esteve), i la tercera fou una àmplia remodelació, que va afectar fins a sis departaments.

22. El criteri objectiu que durant molts anys van adoptar CDC i UDC per al **repartiment intern de beneficis** fou el resultat d'aplicar una quota que atorgava un 75% del poder polític al primer partit i el 25% restant al segon, en virtut d'un document fundacional de 1978, basat en els resultats de les eleccions legislatives de 1977. En realitat, UDC va quedar durant uns quants anys marginada en el repartiment de conselleries i d'altres beneficis, com ara el pressupost. Durant la II legislatura, ERC va estar clarament sobredimensionada, tenint en compte que es tractava d'un partit

contingent per a garantir la majoria absoluta. En el cas del tripartit d'esquerres, no es pot considerar que el criteri d'equivalència nominal en el nombre d'escons hagués estat un dels objectius dels partits durant la negociació. Precisament amb el mateix nombre de conselleries s'hauria pogut ajustar més la correspondència entre el percentatge d'escons aportat per cada força política i el percentatge de conselleries que dirigia. Per aquest motiu en resultà una evident sobreproporció de càrrecs per a PSC-CpC i ERC, com a pivots de la coalició, ja que tots dos tenien altres opcions, cadascun amb CiU per separat, mentre que ICV-EUiA no tenia cap més opció ni disposava de prou capacitat de «xantatge». A més, el president de la Generalitat va correspondre al PSC-CpC com a força preponderant de la coalició, i ERC es va reservar el càrrec de conseller en cap (o primer). PSC-CpC i ERC van detenir així les principals figures considerades com a òrgans de govern específics, a diferència d'ICV-EUiA. Amb tot, només el PSC-CpC va disposar de responsabilitats en les quatre grans comissions en què es va dividir l'Executiu. Ara bé, si ens atenem a un criteri aritmètic formal, el PSC-CpC hauria hagut de dirigir una conselleria més, en detriment d'ERC.

23. Pel que fa al **grau de politització material** del Govern, durant el període 1980-2003 el criteri regular era que els partits més petits, UDC i ERC, ocupessin les conselleries amb militants, mentre que CDC, a vegades, va cobrir aquests càrrecs amb independents. Dels 58 consellers del període, un 59% militava a CDC, un 27% a UDC, un 2% a ERC i el 12% restant no militaven. En el cas del tripartit d'esquerres, la presència d'independents en els òrgans superiors anava exclusivament de la mà d'ERC (inicialment amb 2 consellers de 6). Pel que fa a l'alta administració, durant l'etapa de CiU, el principal lloc de reclutament dels directius van ser CDC i UDC. Dos terços dels alts càrrecs eren afiliats a CDC o a UDC en el moment de ser nomenats. En el Govern catalanista i d'esquerres, de manera anàloga a la dels consellers, la proporció més gran d'alts càrrecs militava en algun dels partits governamentals, i la major proporció d'independents es donava en els departaments dirigits per ERC.

24. Pel que fa al **nivell de politització formal** dels governs de coalició catalans, durant la darrera etapa de govern de CiU (2003) hi hagué fins a 157 alts càrrecs (223 si s'hi afegeixen els màxims responsables d'instituts i altres organismes autònoms). L'increment més espectacular d'alts càrrecs (excepte l'increment més moderat de 1993 i 1994) va coincidir paradoxalment amb el període sense majoria absoluta. Això s'explica per la desconfiança en la composició del Parlament i la voluntat que l'Executiu esdevingués l'eix principal sobre el qual girés el sistema polític. Els llocs eventuals

esdevingueren una peça més de la politització de l'Administració. Els governs de CiU no es van ajustar a la normativa i, en els darrers anys, el nombre de càrrecs de confiança política es va incrementar, fins a arribar a 227 l'any 2003. En el cas del tripartit d'esquerres, es va produir un descens del nombre de direccions generals (inicialment un 14%, tot i que al llarg del 2004 se'n van crear 7 de noves, fins a arribar a 181 alts càrrecs el 2004 i a 184 el 2005). Això no obstant, aquest descens restava lluny de complir amb el compromís electoral per part del PSC-CpC de reduir un 20% el nombre d'alts càrrecs. Aquesta circumstància es veié compensada en part per l'adopció de mesures que garantien la publicitat de la relació de llocs de treball i la retribució dels alts càrrecs, a diferència dels governs de CiU.

25. Un indicador de la distribució del poder molt més clàssic, però la importància del qual cal matisar, és la **distribució del pressupost** entre els membres d'una coalició. En el cas de CiU, el desequilibri entre partits era evident. UDC no arribà mai a gestionar un percentatge homologable a la quota assignada del 25%, oscil·lant entre el 3 i el 5% (tot i que en algun període va controlar departaments importants, com Ensenyament i Cultura). ERC també va gestionar, al capdavant d'Indústria (1984-1986), un percentatge inferior a l'1% (molt més petit del 6,5% d'escons de que disposava). En el cas del Govern tripartit, durant el període 2004-2006, el PSC-CpC gestionà entre el 60 i el 61% del pressupost (6 punts per sobre del 55% que representaven els seus escons per a la majoria), i ERC, entorn d'un 37%, també 6 punts per sobre del 31% dels seus escons; ICV-EUiA, entre un 1,6% i un 1,8%, es va situar molt lluny del 12% que li reportaven els seus 9 escons. D'aquestes dades es desprèn una notable sobrerrepresentació del PSC-CpC i d'ERC, d'acord amb el criteri de representativitat. El gran damnificat va ser ICV-EUiA, tot i que el Departament de Relacions Institucionals i Participació (0,1% del pressupost) es va configurar com un departament més aviat polític que no pas de gestió i que el Departament de Medi Ambient i Habitatge (en termes relatius entre un 1,5% i un 1,7% del pressupost) va assumir tots els instruments de polítiques d'habitatge ubicats tradicionalment en altres departaments.

26. La distribució intracoalicional de les parcel·les de poder, en el cas de CiU, responia a un model prou vertical, assignant la gestió íntegra d'un departament a cadascun dels partits coalitzat, encara que això no impliqués que tots els alts càrrecs d'aquell departament pertanyessin al mateix partit, seguint la tradició dels països europeus amb governs de coalició. Això va permetre una acció departamental fluida i estable, exempta de control interpartidista. El tripartit d'esquerres adoptà també un

model vertical i va descartar altres fórmules horitzontals per evitar la inflació de càrrecs que això hauria comportat. Aquest criteri general va admetre únicament dues excepcions notables: les dels departaments de Salut i Educació, en atenció a la seva importància i volum pressupostari.

27. Els **instruments de coordinació** entre coalitzats són imprescindibles i acostumen a ser els programes de govern i/o electorals, i els òrgans de relació en l'àmbit del Govern i del Parlament. En el cas de CiU, al marge del programa electoral comú, els mecanismes de relació es concentraven en un òrgan com el Comitè d'Enllaç (i en el Comitè Executiu Nacional després de federar-se), que actuà com un òrgan reduït, paritari de la connexió entre CDC i UDC, en el qual es discutia essencialment l'estratègia política, el funcionament de la coalició i, ocasionalment, l'acció de govern. Es tractava d'un òrgan formal, i tendia a fer que allò realment decisiu es discutís entre els líders principals. La complexitat del Govern catalanista i d'esquerres obligà els partits involucrats a estudiar altres fórmules. La primera mesura acordada fou la creació d'una comissió de seguiment del pacte, formada per tres membres de cada formació. L'absència d'un calendari prefixat va fer que es reunís molt esporàdicament i en supòsits puntuals de crisi. En l'àmbit governamental, al marge de mecanismes més o menys informals (l'existència d'un reduït «nucli dur» que durant un quant temps va planificar el calendari i va establir les estratègies i prioritats), es recuperà normativament la figura de les comissions delegades, presidides pel conseller primer. El nucli de direcció es va concentrar en la Comissió de Presidència, sense potestats executives però amb la missió d'assessorar el president i coordinar els líders governamentals.

El tripartit d'esquerres adoptà també un òrgan (intergrup) per a coordinar les actuacions dels partits al Congrés dels Diputats i al Senat. Al Parlament, els tres grups parlamentaris de la majoria van adoptar un Protocol que contenia les pautes d'acció institucional conjunta. També s'adoptà un Protocol de relació entre el Govern i els grups parlamentaris, pel qual el Govern i els grups s'obligaven a coordinar-se, respectant les posicions de cada grup i l'acció diària dels departaments. El Govern es comprometia a lliurar als grups tota la informació per a exercir la seva activitat, al mateix temps que aquests havien de comunicar prèviament als departaments les iniciatives que tenien previstes de formular, amb la voluntat de no entrar en contradicció amb les polítiques dissenyades pels departaments o amb les previsions pressupostàries.

BIBLIOGRAFIA

BIBLIOGRAFIA GENERAL

AADD: «L'Esquerra nacionalista avui», en *Quaderns d'Alliberament*, núm. 7, La Magrana, 1982.

-Informe Pi i Sunyer sobre l'Administració de la Generalitat de Catalunya, 2003.

ABREU, V.: «Sistemas de partidos y sistemas electorales», en AA.DD., *Curso de Partidos Políticos*, Akal, 2003.

AGUILERA, G.: *Carod-Rovira. Saltar la paret*, Llibres de l'Índex, 2003.

AJA, E.: «El Parlament de Catalunya», en *Manual de Dret Públic de Catalunya*, Generalitat de Catalunya - IEA, Marcial Pons, 2002.

ALBERTÍ, E.: «Posició institucional del Consell Executiu o Govern», en *Comentaris sobre l'Estatut d'Autonomia de Catalunya*, vol. 3., IEA, Barcelona 1988.

- «El President i el Govern de la Generalitat», en Albertí, Enoch (et al.), *Manual de Dret Públic de Catalunya*, IEA, 2000.

- *Manual de Dret Públic de Catalunya* (Coord.), Generalitat de Catalunya - IEA, Marcial Pons, 2002.

ALFONSO BOZZO, A.: «Los “altos cargos” de la Generalitat: ¿administradores o políticos? (Una primera aproximación al personal del gobierno de Catalunya)», a *Revista de Estudios Políticos*, Nueva época, núm. 25 (gener-febrer 1982).

ÁLVAREZ CONDE, E.: «Las Cortes Generales», en *El régimen político español*, Tecnos, 1985.

ARGELAGUET, J.; MAESTRO, J.: XXI Congrés d'Esquerra Republicana de Catalunya, ICPS, 1999.

ARGELAGUET, J.: «Els Congressos Nacionals d'Esquerra Republicana de Catalunya (Girona 1998 i Tarragona 2001)», en M. Baras (Ed.), *Els militants dels partits polítics a Catalunya. Perfils socials i percepcions polítiques*, ICPS, 2005.

AUSTEN-SMITH, D.; BANKS, J.: «Elections, coalitions, and legislative outcomes», *American Political Science Review*, 1988.

AXELROD, R.: *Conflict of interest*, Chicago, Markham, 1970.

-*The evolution of cooperation*, Basic books, 1984.

BÄCK, H.: *Explaining coalitions*, PhD Dissertation, University of Uppsala, 2003.

BALCELLS, A.: Història del nacionalisme català. *Dels orígens al nostre temps*. EADOPC - Generalitat de Catalunya, 1992.

BALLART, X.; RAMIÓ, C.: *Ciencia de la Administración*, Tirant lo Blanc, 2000.

- BAONZA GARCÍA, J.: «La formación del gobierno español después de las elecciones generales del 6 de julio de 1993», *Documento de Trabajo 9.403 de la Facultat de Ciències Econòmiques y Empresariales de la Universitat Complutense de Madrid*, 1994.
- BARAS, M. (Ed.): *Els militants dels partits polítics a Catalunya. Perfils socials i percepcions polítiques*, ICPS, 2005.
- BARAS, M.; MATAS, J.: «Els partits polítics i el sistema de partits», en M. Caminal i J. Matas (ed.), *El sistema polític de Catalunya*, Tecnos, 1998.
- BARCELÓ, M.; VINTRÓ, J. (coord.): *Dret Públic de Catalunya*, CEDECS, 2003.
- BARON, D.P.: «A Spatial Bargaining Theory of Government Formation in a Parliamentary System», *American Political Science Review*, 83, 1991.
- BARON, D. P.; FEREJOHN, J.A.: «Bargaining in legislatures», *American Political Science Review*, 1989.
- BARREIRO, B.; SÁNCHEZ-CUENCA, I.: «Análisis del cambio de voto hacia el PSOE en las elecciones de 1993», *Revista Española de Investigaciones Sociológicas* núm. 82, 1998.
- BATALLE, V.: *La saga dels Maragall*, L'Esfera dels llibres, 2005.
- BATES, R. H.: *Analytic Narratives*, Princeton, NJ, Princeton University Press, 1998.
- BATISTA, A. i PLAYÀ, J.: *La gran conspiració. Crònica de l'Assemblea de Catalunya*, Empúries, 1991.
- BATLLE, A.: *Partits polítics i poder regional*, Tesi Doctoral, Universitat Autònoma de, 1995.
- BERGMAN, T.: «Formation rules and minority governments», *European Journal of Political Research*, 1993.
- *Constitutional Rules and Party Goals in Coalition Formation*, Umea University, 1995.
- BEYME, K.VON: *Los partidos políticos en las democracias occidentales*, Madrid, Centro de Investigaciones Sociológicas, (CIS) 1986.
- BLONDEL, J.: «Party Systems and Patterns of Government in Western Democracies», en *Canadian Journal of Political Science*, vol. 1, núm. 2, 1968.
- «Cabinet structures and decision-making processes in Western Europe», *European Journal of Political Research*, 1988.
- *A model for the Analysis of Government-Party Relationships*, European University Institute, 1991.
- BOGDANOR, V. (ed.): *Coalition government in Western Europe*, Heinemann, 1983.

BONET, Ll. M.: *Els partits polítics de Catalunya*, La Gaia Ciència, 1977.

BOTELLA, J.: «Elementos del sistema de partidos de la Cataluña actual», *Papers* núm. 21, 1984.

- *IV Assemblea d'Iniciativa per Catalunya*, ICPS, 1999.

- *The crisis of Communism amb Party Change*, ICPS, 2003.

- «Del PSUC a Iniciativa», *Debat Nacionalista*, hivern 2005.

BRAMS S.; GARRIGA PICÓ, J.E.: «Bandwagons in coalitions formation: The 2/3's rule», *American Behavioral Scientist*, 1975.

BROUGHTON, D.; KIRCHNER, E.: «The FDP and coalitional behaviour in the Federal Republic of Germany: multi-dimensional perspectives on the role of a pivotal party», en Pridham Ed.), *Coalitional behaviour in theory and practice*, Cambridge, Cambridge University Press, 1986.

BROWNE E.: «Testing theories of coalition formation in the European context», *Comparative Political Studies*, 1971.

- «Coalition theories: A logical and empirical critique», *Professional Papers in Comparative Politics*, 1973.

- «Considerations of the Construction of a Theory of Cabinet Coalition Behavior», en Browne i Dreijmanis (eds.), *Government coalitions in Western democracies*, 1982.

BROWNE E.; DREIJMANIS, J.: (ed.), *Government coalitions in Western democracies*, 1982.

BROWNE, E.; FRANKLIN, M.: «Aspects of coalitions payoffs in european parliamentary democracies», *American Political Science Review*, núm. 67, 1973.

BROWNE, E.; FRENDREIS, J.: *Allocating coalition payoffs by conventional norm: An assessment of the evidence for cabinet coalition situations*, *American Political Science Review*, 24, 1980.

BROWNE, E.; GLEIBER, D.W.: «An events conceptualisation of cabinet stability: a research programme», en Pridham (ed.), *Coalitional behavior in theory and practice: an inductive model for Western Europe*, Cambridge, Cambridge University Press, 1986.

BUCH, R.: *El Partit Socialista d'Alliberament Nacional PSAN (1974-1980)*, ICPS, 1995.

BUDGE, I.: «Coalition Theory, government policy and party policy», en Laver i Budge (eds.), *Party policy and government coalitions*, *The MacMillan Press*, Londres 1992.

BUDGE, I.; KEMAN, H.: *Parties and democracy: Coalition formation and government functioning in twenty states*, Oxford University, 1990.

BUDGE, I.; LAVER, M.: «Office seeking and policy pursuit in coalition theory», *Legislative Studies Quarterly*, 11:4, 1985.

BUENO DE MESQUITA, B.: «Coalition payoffs and electoral performance in European democracies», *Comparative Political Studies*, 1979.

- BUTLLETÍ OFICIAL DEL PARLAMENT DE CATALUNYA (BOPC): Número 2, 18 de desembre de 2003, VII legislatura.
- Número 130, 27 de desembre de 2004, VII legislatura.
 - Número 224, 3 d'octubre de 2005, VII legislatura.
 - Número 193, de 30 de maig de 2005, VII legislatura.
 - Número 198, de 13 de juny de 2005, VII legislatura.
 - Número 213, d'1 d'agost de 2005, VII legislatura.
 - Número 219, de 19 de setembre de 2005, VII legislatura.
 - Número 217, de 6 de setembre de 2005, VII legislatura.
 - Número 224, de 3 d'octubre de 2005, VII legislatura.
- CAMINAL, M.: *Manual de Ciència Política*, Tecnos, 1996.
- *Nacionalisme i partits nacionals a Catalunya*, Barcelona, Empúries, 1998.
- CAMINAL, M.; MATAS, J. (eds.): «Els partits polítics i el sistema de partits», en *El sistema polític de Catalunya*, Tecnos, 1998.
- *El sistema polític de Catalunya*, Tecnos, Madrid 1998.
- CAPO, J.: *La institucionalització de la Cortes Generales*, Edicions Universitat de Barcelona, 1983.
- «Party coalitions in the first democratic period in Spain, 1977-1982», en Pridham (ed.), *Coalitional behaviour in theory and practice: an inductive model for Western Europe*, Cambridge University Press, Cambridge 1986.
 - «Sistema electoral y gobernabilidad española», *Revista Española de Ciencia Política*, 1:1, 1999.
- CARRERAS, F. DE: «Un error jurídico», *La Vanguardia*, 20-10-2005.
- CARRERAS F.; GARCIA JURADO I.; PACIOS, M.A.: «Estudio coalicional de los parlamentos autonómicos españoles de régimen común», en *Revista de Estudios Políticos*, 1993.
- CARRERAS, F.; OWEN, G.: «Valor coalicional y estrategias parlamentarias», *Revista Española de Investigación Social (REIS)*, núm. 71-72, 1995.
- CASADEMUNT, A.: «Les organitzacions empresarials», en Caminal M., Matas J., *El sistema polític a Catalunya*, Tecnos, 1998, pp. 103-121.
- CASTILLO, P. DEL (ed.): *Comportamiento político y electoral*, CIS, 1994.
- CHAPPELL, H.; KEECH, W.: «Political motivation and party differences in a dynamical spatial model of party competition», *American Political Science Review*, 80, 1986.
- CHERTKOFF, J. M.: «Sociopsychological views on sequential effects in coalition formation», *American Behavioral Scientist*, 18:4, 1975.
- CIUTADANS PEL CANVI: *Estatuts de l'Associació de Ciutadans pel Canvi*, aprovats per la Conferència General en sessió de 26 de febrer de 2000.

COLLIARD, J.C.: *Les régimes parlementaires contemporains*, Presses de la Fon Sciences politiques, 1978 (1981).

COLOMÉ, G.: *El Partit dels Socialistes de Catalunya, Estructura, funcionament i electorat (1978-1984)*, Edicions 62, 1989.

- *VIII Congrés del Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE, ICPS, 1999.*

- «Las elecciones europeas de 13 de junio de 2004», *Revista de Debat Polític*, Fundació Rafael Campalans, 2005.

COLOMER, J.M.: «L'Assemblea de Catalunya», *L'Avenç*, 1976.

- *El utilitarismo. Una teoría de la elección racional*, Montesinos, 1987.

- *El arte de la manipulación política. Votaciones y teoría de juegos en la política española*, Anagrama, 1990.

- «El enfoque de la elección racional en política», en AA.DD: *Lecturas de teoría política positiva*, 1991.

- «Modelo espacial y temas de campaña. Las elecciones autonómicas de Cataluña 1992» (amb A. PADRÓ-SOLANET), *Revista de Estudios Políticos*, 47, 1992.

- «La elección de los presidentes autonómicos», *Informe Pi Sunyer sobre las Comunidades Autónomas 1994*, Barcelona, Fundació Pi Sunyer, vol .2, 1995.

- «La teoría "económica" de la política», en Fernando Villalpín (ed.), *Historia de la teoría política 6. La reestructuración contemporánea del pensamiento político*, Alianza Editorial, Madrid 1995.

- «Measuring parliamentary deviation», *European Journal of Political Research*, 30, 1996.

- «Son los partidos los que eligen los sistemas electorales (o las leyes de Duverger cabeza abajo)», *Revista Española de Ciencia Política*, núm. 9, 2003.

- *Grans Imperis, petites nacions*, Proa, 2006.

COLOMER, J.M.; MARTÍNEZ, F.: «The paradox of coalition trading», *Working Papers - Documents de Treball*, 93-02 del CSIC-IESA, 1993.

COMISSIONS OBRERES DE CATALUNYA: *CCOO davant les eleccions al Parlament 2003*, Resolució de setembre de 2003.

CONVERGÈNCIA I UNIÓ: *Estatuts de la Federació*, Barcelona, desembre de 2001.

COTARELO, R.: *Los partidos políticos*, Sistema, Madrid 1985.

- «La Ciencia Política en España», en Cotarelo (dir.), *Las Ciencias Sociales en España*, vol. 3, *Ciencia Política y de la Administración*, Editorial Complutense, 1994.

COX, G. W.: *Making Votes Count. Strategic Coordination in the World's Electoral Systems*, Cambridge University Press, 1997.

CULLA, J.B.; DE RIQUER, B.: *El Franquisme i la transició democràtica (1939-1988)*, Edicions 62, 1989.

CULLELL, P.: *Ja som aquí. Històries del tripartit*, Edicions 62, 2005.

DAHL, R.: *La democracia una guía para ciudadanos*, Taurus, 1999.

- DELGADO FERNÁNDEZ, S.: «Coaliciones de gobierno y gobernabilidad local. Proceso de formación de coaliciones de gobierno municipales (El caso del Ayuntamiento de Granada)», *IV Congrès d'AECPA*, 1999.
- DELLUNDE, P.: «Anàlisi de la Formació de Govern a Catalunya (1980-2003): Nous enfocaments des de les Teories Formals Coalicionals» (*Preprint*), 2006.
- DENTERS, B.: «Towards a conditional model of coalition behaviour», en *European Journal of Political Research*, 1985.
- DESCHOUWER, K.: «The termination of coalition in Belgium», *Res Publica*, 36:1, 1994.
- Diari de Sessions del Parlament de Catalunya (DSPC)*, núm. 111, I legislatura, sèrie P, 29-9-1982.
- Núm. 112, I legislatura, 30-9-1982.
 - Núm. 2, V legislatura, primer període, 13-12-1995.
 - Núm. 3, V legislatura, primer període, 14-12-1995.
 - Núm. 4, V legislatura, primer període, 16-12-1995.
 - Núm. 2, VI legislatura, sèrie P, primer període, 15-11-1999.
 - Núm. 3, VI legislatura, sèrie P, primer període, 16-11-1999.
 - Núm. 11, VI legislatura, sèrie P, segon període, 29-3-2000.
 - Núm. 12, VI legislatura, sèrie P, segon període, 12-4-2000.
 - Núm. 15, VI legislatura, sèrie P, segon període, 26-4-2000.
 - Núm. 54, VI legislatura, sèrie P, quart període, 30-5-2000.
 - Núm. 22, VI legislatura, sèrie P, segon període, 8-6-2000.
 - Núm. 27, VI legislatura, sèrie P, tercer període, 3-10-2000.
 - Núm. 28, VI legislatura, sèrie P, tercer període, 4-10-2000.
 - Núm. 32, VI legislatura, sèrie P, tercer període, 14-11-2000.
 - Núm. 35, VI legislatura, sèrie P, tercer període, 17-11-2000.
 - Núm. 36, VI legislatura, sèrie P, tercer període, 29-11-2000.
 - Núm. 62, VI legislatura, sèrie P, cinquè període, 2-10-2001.
 - Núm. 63, VI legislatura, sèrie P, cinquè període, 3-10-2001.
 - Núm. 64, VI legislatura, sèrie P, cinquè període, 4-10-2001.
 - Núm. 65, VI legislatura, sèrie P, cinquè període, 17-10-2001.
 - Núm. 70, VI legislatura, sèrie P, cinquè període, 28-11-2001.
 - Núm. 77, VI legislatura, sèrie P, cinquè període, 13-2-2002.
 - Núm. 78, VI legislatura, sèrie P, cinquè període, 14-2-2002.
 - Núm. 81, VI legislatura, sèrie P, cinquè període, 13-3-2002.
 - Núm. 85, VI legislatura, sèrie P, cinquè període, 18-4-2002.
 - Núm. 96, VI legislatura, sèrie P, setè període, 1-10-2002.
 - Núm. 97, VI legislatura, sèrie P, setè període, 2-10-2002.
 - Núm. 98, VI legislatura, sèrie P, setè període, 3-10-2002.
 - Núm. 104, VI legislatura, sèrie P, setè període, 14-11-2002.
 - Núm. 105, VI legislatura, sèrie P, setè període, 26-11-2002.
 - Núm. 118, VI legislatura, sèrie P, vuitè període, 13-3-2003.
 - Núm. 119, VI legislatura, sèrie P, vuitè període, 26-3-2003.
 - Núm. 123, VI legislatura, sèrie P, vuitè període, 29-4-2003.
 - Núm. 2, VII legislatura, sèrie P, primer període, 15-12-2003.
 - Núm. 2, VII legislatura, Sèrie P, primer Període, 16-12-2003.
 - Núm. 1, VII legislatura, sèrie D, període intermedi, 30-01-2004.

- Núm. 15, VII legislatura, sèrie C, segon període, 12-02-2004.
- Núm. 9, VII legislatura, sèrie P, segon període 31-03-2004.
- Núm. 36, VII legislatura, sèrie P, segon període 24-02-2004.
- Núm. 49, VII legislatura, sèrie P, quart període 2-06-2005.
- Núm. 52, VII legislatura, sèrie P, cinquè període 28-12-2005.
- Núm. 53, VII legislatura, sèrie P, cinquè període 29-09-2005.
- Núm. 54, VII legislatura, sèrie P, cinquè període 30-09-2005.

Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya (DOGC), núm. 4076, 23 de febrer.

- Núm. 4.240, 16-10-2004.
- Núm. 4.618, 21-4-2004.
- Núm. 4.563, 1-2-2006.
- Núm. 4.618, 21-4-2006.

DIERMEIER, D.; MERLO: «An Empirical Investigation of Coalitional Bargaining Procedures», *UPenn Working Paper*, 2001.

DITTRICH, K.: «Testing the catch-all thesis: some difficulties and possibilities», en Daalder, H. i Mair, P., *Western european and party systems*, Londres, Sage Publications, 1983.

DODD, L.C.: «Coalitions in parliamentary government», *Princeton University Press*, Princeton 1976.

DOWNS, W.M.: *Coalition government, subnational style. Multiparty politics in Europe's parliaments*, Ohio State University, Colúmbia 1998.

DRUCKMAN, J.N.; WARWICK, P.V.: «The missing piece: measuring Portfolio Saliency in Western European Parliamentary Democracies», *European Journal of politic Research*, 2005.

DUVERGER, Maurice: *Instituciones políticas y Derecho Constitucional*, Ariel, Barcelona 1951 (1970).

- *Los partidos políticos*, Mèxic (FCE) 1981 (1996).

ENTESA CATALANA DE PROGRÉS: *Coalició electoral al Senat*, 2000.

- *Coalició electoral al Senat*, gener 2004.

EQUIPO DE SOCIOLOGÍA ELECTORAL: «Las elecciones parlamentarias catalanas del 20 de marzo de 1980», *Revista de Estudios Políticos* núm. 14, 1980.

EQUIPO DE SOCIOLOGÍA ELECTORAL: «Las elecciones del Parlamento de Catalunya de 29 de abril de 1984», en *Revista de Estudios Políticos* núm. 14, 1984.

EQUIP DE SOCIOLOGIA ELECTORAL: *Atlas electoral de Catalunya 1976-1980*, Fundació Jaume Bofill (*Estudis Electorals* núm. 3), 1981.

ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA: *Declaració Ideològica*, aprovada pel XIX Congrés Nacional el 19 de desembre de 1993.

- *El pacte PSC-ERC-ICV: les raons d'una decisió*, Resolució del Consell Nacional, de 17 de gener de 2004.

- *Compromisos básicos per a la governabilitat de Catalunya*, novembre 2003.
- *Al Senat, més forts que mai. Les nostres raons*, febrer 2004.
- *Estatuts*, aprovats en el XXIV Congrés Nacional, 3 i 4 de juliol 2004.

ESQUERRA UNIDA I ALTERNATIVA: *Estatuts*, aprovats en la III Assemblea Nacional, 21, 22 i 23 de març 2003.

FEIJOO, M.J.: «El personal al servei de la Generalitat de Catalunya», *Autonomies* núm. 18, 1994.

FOLCHI, I.: «El President de la Generalitat i el Consell Executiu o Govern», en *Dret Públic de Catalunya*, M. Barceló i J. Vintró (Coord.), CEDECS, 2001.

FOMENT DEL TREBALL NACIONAL: *Memòria 2004*, 2005.

FONT, J.: «El pez grande se come al chico: las consecuencias electorales de gobernar las CCAA y municipios españoles», en *Revista Española de Investigaciones Sociológicas* (REIS), 87, 1999.

- «Memòria de la llarga gestació del PSC», en *Debat Nacionalista*, hivern 2003.

FONT, J.: Entrevista en *Debat Nacionalista*, 2003.

FOSSAS, E.; COLOMÉ, G.: *Political Parties and Institutions in Catalonia*, ICPS, 1993.

FRANKLIN, M.; MACKIE, T.: «Familiarity and Inertia in the Formation of Governing Coalitions in Parliamentary Democracies», *British Journal of Political Science* núm. 28, 1983.

- «Resseasing the importance of size and ideology for the formation of governing coalitions in parliamentary democracies», *American Political Science Review*, 28:4, 1984.

GALLAGHER, M.: «Proportionality, disproportionality and electoral systems», *Electoral Studies*, octubre 1991.

GALLAGHER, M.; LAVER, M.; MAIR, P.: *Representative Government in Modern Europe*, 1995.

GAMSON, W.: «A theory of coalition formation», *American Sociological Review*, 1961.

GENERALITAT DE CATALUNYA: *Pla de l'Energia de Catalunya 2006-2015. Pla Estratègic. Línies mestres del Pla de l'Energia*. Esborrany, 2005.

GERPE, M.: «Parlament, President i Consell Executiu de la Generalitat: nota sobre la forma de govern a Catalunya», *Autonomies. Revista Catalana de Dret Públic* núm. 12. Barcelona, EAPC, IEA, 1990.

GERPE, M.; VINTRÓ, J.: «La delegación de funciones del presidente de la Generalidad de Cataluña», *Parlamento y Constitución* núm. 6, 2002.

GIFREU, J.; PALLARÈS, F.: *Comunicació política i comportament electoral a les*

- eleccions autonòmiques de 1995 a Catalunya*, Editorial Mediterrània, 1998.
- *La Campanya més disputada. Mitjans, partits i ciutadans a les eleccions catalanes de 1999*, Pòrtic, 2001.
- GINER, S.; FLAQUER, Ll.; BUSQUETS, J.; BULTÀ, N.: *La cultura catalana: el sagrat i el profà*, Edicions 62, 1996.
- GIRAL, E.: *Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE). Cronologia (1978-1999)*, ICPS, 2002.
- GOICOETXEA M.; MADINABEITIA, G.M.: «Gobierno vasco: imagen de lo público desde una legislatura de coalición», III Congreso de la AECPA, 1997.
- GONZÁLEZ M.: «El sistema de partidos catalanes (1977-1996)», III Congreso de la AECPA, 1977.
- GROFMAN, B.; LUPHART, A. (comp.): *The evolution of electoral and Party Systems in the Nordic Countries*, 2002.
- GRUMM, John G.: «Theories of Electoral Systems», *Midwest Journal of Political Science*, 2, 4, 1958.
- HARMEL, R.; JANDA, K.: «An integrated theory of party goals and party change», *Journal of Theoretical Politics*, 1994.
- HERMAN, V. i POPE, J.: «Minority governments in western democracies», en *British Journal of Political Science*, 1973.
- HILL, P.T.: *A theory of political coalitions in simple and policy making situations*, Sage Publications, 1973.
- HINCKLEY, B. (ed.): *Coalitions and time. Cross-disciplinary studies*. Sage Publications, Beverly Hills, 1976.
- HUBER, J.D.: *Rationalizing parliament: legislative institutions and party politics in France*, Cambridge University Press, 1996.
- HUBER, J.D.; INGLEHART, R.: «Expert interpretations of Party Space and Party Placement in 42 Societies», *Party Politics* núm. 1:1, 1995.
- INICIATIVA PER CATALUNYA-VERDS: *Normes de funcionament*, aprovades per l'Assemblea Nacional, juliol 2004.
- INSTITUT DE CIÈNCIES POLÍTQUES I SOCIALS (ICPS): *Estatuts dels Partits Polítics Catalans*, Barcelona 1977.
- *Estatuts dels Partits Polítics Catalans*, 1992.
- *Sondeig d'opinió. Catalunya. Sondeig de 1989 a 1996*.
- *El control político de la Administración*, Barcelona 2001.
- *Sondeig d'opinió de Catalunya*, Barcelona 2003.
- *Sondeig d'opinió de Catalunya*, Barcelona 2004.

JIMÉNEZ ASENSIO R.; SÁIZ ARNÁIZ A.: «Sistema de partidos y gobierno de coalición en el País Vasco», en *Debate Abierto* núm. 6, 1991.

JORDANA, J.: «Sindicalisme i política», en Caminal M., Matas J., *El sistema polític a Catalunya*, Tecnos, 1998.

KATZ, R.; MAIR, P. (eds.): *Party organizations. A data hand-book*, Sage Publications, 1992.

KIRCHHEIMER, O.: «The transformation of the Western European party systems», en Lapalombara J., Weiner M., *Political parties and political development*, Princeton University, 1966.

LAGO, I.: «Cleavages y umbrales: las consecuencias políticas de los sistemas electorales autonómicos, 1980-2000», *Revista Española de Ciencia Política* núm. 7, 2002.

LANE, J.E.; ERSSON, S.: «Política europea: una introducción», *Istmo*, 1998.

LAVER, M.: «Dynamic factors in government coalition formation», *European Journal of Political Research* núm. 2, 1974.

- «Party competition and party system change; the interaction of electoral bargaining and party competition», *Journal of Theoretical Politics*, 1, 1989.

- «Government formations and public policy», *Political Science and Politics*, vol. 33, núm. 1, 2000.

LAVER, M.; BUDGE, I.: *Party policy and governments coalitions*, MacMillan, 1992.

LAVER, M.; HUNT, W.B.: *Policy and party competition*, 1992.

LAVER, M.; RALLINGS, C.; THRASHER, M.: «Coalition theory and local government: Coalition payoffs in Britain», *British Journal of Political Science*, 1987.

LAVER, M.; SCHEPSLE, K.: «Coalitions and cabinet government», *American Political Science Review* núm. 84, 1990.

- «Making and breaking governments: cabinets and legislatures in parliamentary democracies», *Cambridge University Press*, 1995.

LAVER, M.; SCHOFIELD, N.: «Bargaining theory and portfolio payoffs in european coalition governments 1945-1983», *British Journal of Political Science*, 15, 1985.

- «Multiparty government. The politics of coalition in Europe», *Oxford University Press*, 1990.

LEISERSON M.: *Coalition in politics: A theoretical and empirical study*. New Haven, Yale University, 1966.

- «Factions and coalitions in one-party Japan: an interpretation based on the theory of games», *American Political Science Review*, 62:3, 1968.

- «Game theory and the study of coalition behavior», en Groenings, Kelley i Leiserson (eds.): *The study of coalition behavior: Theoretical perspectives and cases from four continents*, 1970.

- LIEBERMAN, B.: «Coalitions and conflict resolution», *American Behavioral Scientist*, 18:4, 1975.
- LIJPHART, A.: «Typologies of Democratic Systems», *Comparative Political Studies*, vol. 1, núm. 1, 1968.
- *Las democracias contemporáneas*, Ariel, Barcelona 1987.
 - «The political consequences of electoral laws, 1945-1985», *American Political Science Review*, vol. 84, núm. 2, 1990.
 - *Electoral Systems and Party Systems. A study of Twenty-Seven Democracies, 1945-1990*, Oxford University Press, 1994.
- LINZ, J.J.; MONTERO, J.R.: «The party systems of Spain: Old cleavages and news challenges», Madrid, Centro de Estudios Avanzados en Ciencias Sociales (Instituto Juan March de Estudios e Investigaciones), *Working Paper*, 138, 1999.
- LIPSET, S.M.; ROKKAN, S.: «Cleavages, structures, party systems and voter alignments: an introduction», en *Party systems and voter alignments*, Free Press, 1967.
- LIPSON, L.: «The democratic Civilization», Oxford University Press, 1964.
- LÓPEZ GUERRA L.: «Coaliciones parlamentarias, coaliciones electorales, coaliciones intrapartidistas», en *Temas para el debate*, 1996.
- LUCAS, M.: *ERC, la llarga marxa: 1997-2004. De la il·legalitat al govern*, Columna, 2004.
- LUDEVID, M.; SERLAVOS, R.: «El Fomento del Trabajo Nacional», *Papeles de Economía Española* núm. 22, 1985.
- LUEBBERT, G.M.: «Coalition theory and government formation in multiparty democracies», *Comparative Politics*, 1983.
- «A theory of government formation», *Comparative political studies*, vol. 17, núm. 2, 1984.
 - «Comparative democracy: policy making and governing coalitions in Europe and Israel», Columbia University Press, 1986.
- LUPIA, A.; STROM, K.: «Coalition termination and the strategic timing of parliamentary elections», *American Political Science Review*, 89:3, 1995.
- LLERA, F.J.: «Los gobiernos de coalición en el País Vasco», en J. Matas (ed.), *Coaliciones políticas y gobernabilidad*, ICPS, 2000.
- LÓPEZ GUERRA, L.; VARELA, S.: «Las coaliciones de gobierno en la II República española: una interpretación ecléctica», en Manuel Ramírez (ed.), *El control parlamentario del gobierno en las democracias pluralistas (el proceso constitucional español)*, Labor, 1978.
- MAESTRO, J.: «La cultura política dels catalans», en M. Caminal, J. Matas (ed.), *El sistema polític de Catalunya*, Tecnos, 1998.

- MAGRE, J.: «Reflexions entorn del sistema electoral del Parlament de Catalunya: efectes, propostes i límits», en *Revista d'Estudis Autonòmics i Federals* núm. 1, 2005.
- MALLÓ, O.: *Madrid Confidential. Les aventures del diputat K.*, La Campana, 2004.
- MAOR, M.: «The dynamics of minority rule: A bargaining-based theoretical framework», ECRP Joint Sessions, Bochum 1990.
- «Intra-party determinants of coalition bargaining», *Journal of Theoretical Politics* núm. 7, 1995.
- MARAGALL, P.: «Un intent de reconstrucció de la història del FOC», *Debat* núm. 4, juliol 1978.
- MAR CET, J.; JOVER, P.: «Teoría y realidad en las relaciones del Gobierno con el grupo Parlamentario y el Partido Mayoritario», Ponència presentada en les Jornades sobre el Gobierno, Diputació de Barcelona, 1985.
- MAR CET, J.: *Convergència Democràtica de Catalunya. El partit i el moviment*, Edicions 62, 1984.
- «La posición de la mayoría en las relaciones entre las Cortes Generales y el Gobierno», *Revista de las Cortes Generales* núm. 22, 1991.
- MARCH, J.; OLSEN, J.: *Rediscovering Institutions: the organizational basis of politics*, Free Press, 1989.
- MÁRQUEZ, G.: «Los gobiernos de coalición en Galicia», *Coaliciones políticas y Gobernabilidad*, ICPS, J. Matas (ed.), 2000.
- MARTÍ GÓMEZ, J.: *Joan Reventós*, Planeta, 1980.
- MARTÍN RAMOS: «La trayectoria del MSC», *Debat* núm. 5, juliol 1978.
- MACDONALD, T. J.: «The Historic Turn in the Human Sciences, Ann Arbor», *University of Michigan Press*, 1996.
- MATAS, J.: «Los efectos del gobierno de coalición en la administración de Catalunya», *Inguruak* núm. 13, 1995.
- «Majorities, oposició i coalicions», ICPS, *Paper* núm. 166, 1996.
- «Las élites políticas de la Administración. Los altos cargos de la Generalitat de Cataluña», Centro de Estudios de Derecho, Economía y Ciencias Sociales (CEDECS), Escola d'Administració Pública de Catalunya, Barcelona 1996.
- «Los gobiernos de coalición en las Comunidades Autónomas», III Congreso de la AECPA, Salamanca, 1997.
- «Política i Administració a la Generalitat de Catalunya», en M. Caminal i J. Matas (ed.), *El sistema polític de Catalunya*, Barcelona, Tecnos, 1998.
- «Els partits polítics», en *El procés polític en les democràcies*, en M. Caminal i J. Matas (ed.), *El sistema polític de Catalunya*, Tecnos, Madrid 1998.
- *Coaliciones políticas y Gobernabilidad*, ICPS, Barcelona 2000.
- *Los gobiernos de coalición en Cataluña*, ICPS, J. Matas (ed.), 2000.
- *El control político de la Administración* (ed.), ICPS, 2001.

- «Consellers, alts càrrecs i assessors de l'Administració de la Generalitat de Catalunya», en *Informe Pi i Sunyer sobre l'Administració de la Generalitat de Catalunya*, 2003.

MATAS, J.; RENTU, J.M.: «La política de las coaliciones en Cataluña», *Revista Española de Ciencia Política* núm. 9, octubre 2003.

MATEOS, O.: «Los comicios catalanes de 1999, un caso curioso», en *Revista de Derecho Político* núm. 47, 2000.

MAYER, L.C.: «Party Systems and Cabinet Stability», en Merkl, P.H., «Western European Party Systems: Trends and Prospects», *Free Press*, 1980.

MCRROBERTS, K.: *Catalunya: Una nació sense Estat*, Proa, 2002.

MELLORS, C.: «Sub-national government: A new arena for the study of coalitions», en Mellors i Pijnemburg (eds.), *Political parties and coalitions in European local government*, Routledge, 1989.

MELLORS, C.; BREARY, P.: «Multi-dimensional approaches to the study of local coalitions. Some cross-national comparisons», en Pridham (ed.), *Coalitional behaviour in theory and practice: an inductive model for Western Europe*, Cambridge University Press, 1986.

MELLORS, C.; PIJNEBURG, B., (eds.): *Political parties and coalitions in European local government*, 1989.

MERSHON, C.: «Contending models of portfolio allocation and office payoffs to party factions: Italy, 1963-1979», *American Journal of Political Science*, 1985.

- «Expectations and formal rules in coalition formation», *Comparative Political Studies*, 1994.

MERSHON C.; HAMANN K.: «Regional coalition government in Spain: The impact of institutions and regionalist conflicts», *Annual meeting of the American Political Science Association*, 1999.

MESA DEL OLMO, A.: «Datos de estructura y movilidad de los cargos de designación política en la Administración Autónoma Vasca (1980-1989)», en AA.DD, *Estudios sobre el Estatuto de Autonomía del País Vasco*, Oñati 1991.

MICHELS, R.: «*Les partis politiques*», Flammarion, (1911) 1971.

MOLAS, I. (ed.): «*Diccionari dels partits polítics de Catalunya. Segle XX*», Edicions 62, 2000.

MOLAS I.; BARTOMEUS O.: «Los partidos de ámbito no estatal y los sistemas de partidos», en De Vega (ed.): *Teoría y práctica de los partidos políticos*, 1977.

- «Estructura de la competencia política a Catalunya». ICPS, *Working Papers* núm. 138, 1998.

- «Els espais de frontera entre els electorats. Estructura de la competència política a

Catalunya (II)», ICPS, 1999.

- «Estructura de la competencia política en España: 1986-2000», ICPS, 2001.

MONTABES, J.: «El sistema electoral a debate. Veinte años de rendimientos del sistema electoral español (1977-1997)», Parlamento de Andalucía i CIS, Madrid 1998.

- «La coalición de gobierno en Andalucía: Elementos institucionales y práctica política», *Coaliciones políticas y Gobernabilidad*, ICPS, J. Matas (ed.), 2000.

MONTERO, J.M.; FONT, J.: «El vot dual: Lleialtat i transferència de vots a les eleccions autonòmiques», Equip de Sociologia Electoral, *L'electorat català a les eleccions autonòmiques de 1988: opinions, actituds i comportaments*, Barcelona, Fundació Jaume Bofill, Estudis electorals núm. 10, 1991.

MONTERO, J.M.; LAGO, I., «Más votos y menos escaños: el impacto del sistema electoral en las elecciones autonómicas catalanas de 2003», *Revista Española de Investigaciones Sociológicas* núm. 105, 2004.

MONTERO, J.M.; LLERA, F.; TORCAL, M.: «Sistemas electorales en España: una recapitulación», *Revista Española de Investigaciones Sociológicas* núm. 58, 1992.

MORELLI, M.: «Demand competition and policy compromise in legislative bargaining», *American Political Science Review*, 1999.

MÜLLER, W.; STROM, K.: «Coalition governments in western Europe», *Oxford University Press*, 2000.

MUÑOZ, X.: *L'economia com a experiència diària a Catalunya*, Edicions 62, 1984.

NARUD, H.M.: «Electoral competition and coalition bargaining in multiparty systems», *Journal of theoretical Politics*, 1996.

NEUMANN, S.V.: «Toward a comparative study of political parties, en *Modern political parties. Approaches to comparative politics*», University of Chicago, 1956.

NICOLAS MUÑOZ, J.: «Programa político y legislativo del Gobierno. Pactos de coalición y contrato de legislatura», *Documentación Administrativa* núm. 188, 1980.

NOHLEN, D.: «Sistemas electorales del mundo», Centro de Estudios Constitucionales, 1981.

NORTH, D.C.: *Institutions, institutional change and economic performance*, Cambridge University Press, 1990.

OBIOLS, R.: *Nou segle, nou cicle. Un nou projecte per a la Catalunya del segle XXI*, Empúries, 1997.

OWEN, G.: «Valor coalicional y estrategias parlamentarias», en *Revista Española de Investigaciones Políticas y Sociales*, 1995.

PADRÓS, X.: «Introducció Històrica a l'Autonomia de Catalunya», *Manual de Dre*

Públic de Catalunya, Generalitat de Catalunya - IEA, Marcial Pons, 2002.

PALLARÉS, F.: «Las elecciones autonómicas del 19 de octubre de 1999 en Catalunya», *Informe de las Comunidades Autónomas (1999)*, Instituto de Derecho Público, 2000.
- «Las elecciones autonómicas del 16 de noviembre de 2003 en Catalunya», *Informe de las Comunidades Autónomas 2003*, Instituto de Derecho Público, 2004.

PALLARÉS, F.; FONT, J.: *The autonomous elections in Catalonia (1980-1992)*, Institut de Ciències Sociològiques, 1995.

PALLARÉS, F.; FONT, J. SOLER, J.: «Las elecciones autonómicas en Cataluña», en Aja, E. (dir.), *Informe Comunidades Autónomas (1995)*, Instituto de Derecho Público, 1996.

PANEBIANCO, A.: *Modelos de partido*, Alianza Editorial, 1990.

PARTIT DELS SOCIALISTES DE CATALUNYA (PSC-PSOE): *Per Catalunya*, 1998.
- *Estatuts*, aprovats pel X Congrés Nacional, juliol 2004.

PARTIT DELS SOCIALISTES DE CATALUNYA - CIUTADANS PEL CANVI, ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA, INICIATIVA PER CATALUNYA - ESQUERRA UNIDA I ALTERNATIVA: *Acord per a un Govern catalanista i d'esquerres a la Generalitat de Catalunya*, 14-12-2003.

PASQUINO, G.; BARTOLINI, S.; COTTA, M.; MORLINO, L.; PANEBIANCO, A.: *Manual de Ciencia Política*, Alianza Universidad Tecnos, 1991.

PASQUINO, G.: *La oposición*, Alianza Editorial, 1998.
- *Sistemas políticos comparados*, Prometeo libros, 2004.

PÉREZ YRUELA, M.: *Corporatismo en España*, Ariel, 1988.

PETERSON, R. L.; DE RIDDER, M.: «Government formation as a policy-making arena», *Legislative Studies Quarterly*, 1986.

PITARCH, I. E.: *Sociologia dels partits de la Generalitat (1931-1939)*, Barcelona 1977.
- «El Grupo mixto y sus alternativas: Corts». *Anuario de Derecho Parlamentario* núm. 1, 1995.

PRIDHAM, G.: «Parties and coalitional Behaviour in Italian Local Politics: Conflicts or Convergence?», *European Journal of Political Research* núm. 12, 1984.
- «Coalitional behaviour in theory and practice: An inductive model for Western Europe», Cambridge University Press, 1986.

Projecte de Protocol de Relació entre els Grups Parlamentaris PSC-CpC, ERC i ICV-EUiA

RAE, D.: *The political consequences of electoral laws*, Yale University, New Haven 1971.

RAE, D.W.; RAMÍREZ, V.: *El sistema electoral español. Quince años de experiencia*,

MacGraw-Hill, 1993.

RAMIÓ, C.: «L'Administració de la Generalitat de Catalunya des d'una perspectiva institucional: model d'organització, gestió de personal i innovació administrativa», en *Informe Pi i Sunyer sobre l'Administració de la Generalitat de Catalunya*, 2003.

Reglament Intern del Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana (VI legislatura), novembre 2004.

Reglament Intern del Grup Parlamentari Socialista - Ciutadans pel Canvi (VI legislatura), desembre 2003.

RENIU, J.M.: «Las teorías de las coaliciones políticas y los gobiernos de coalición en España. Aproximación al modelo español de coaliciones políticas», III Congreso de la AECPA, 1997.

- «¿Merece la pena coaligarse? La formación de gobiernos minoritarios en España, 1977-1996», en *Revista Española de Ciencia Política*, 2001.

- «Los elementos para el estudio de las coaliciones políticas en España», en *La formación de gobiernos minoritarios en España*, CIS, 2002.

REVENGA SÁNCHEZ, M.: «Eleccions i governs autonòmics: Dades sobre resultats electorals, investidures presidencials i consells de govern de les Comunitats Autònomes», *Autonomies. Revista Catalana de Dret Públic*, 1987.

- «Nueve años de gobiernos autonómicos: un balance», *Revista de Estudios Políticos* núm. 64, 1989.

- «Investidures presidencials i formació de governs després de les eleccions autonòmiques de 1991», *Autonomies. Revista Catalana de Dret Públic* núm. 15, 1992.

RIBÓ, R.: *Els futurs possibles de l'esquerra a Catalunya* (conferència), 15 de maig de 1996.

- «El President i el Consell Executiu», en Caminal, M., Matas, J. (ed.), *El sistema polític de Catalunya*, Tecnos, 1998.

- *Una altra Catalunya, una altra esquerra*, Pòrtic, 1999.

RIKER, W.H.: *The theory of political coalitions*, New Haven, Yale, University Press, 1962.

- «Implications from the disequilibrium of majority rule for the study of institutions», *American Political Science Review* núm. 74, 1980.

- «Two-party system and Duverger's Law: an essay on the History of Political Science», en *American Political Science Review*, vol. núm. 76, 1982.

- «Teoría de juegos y de las coaliciones políticas», en AA.DD, *Diez textos básicos de Ciencia Política*, Ariel, 1992.

RIUS, M.: *Les coalicions polítiques en l'àmbit local: el cas de l'Ajuntament de Barcelona*, ICPS, 2005.

ROBINSON, R.: «Coalitions and political parties in sub-national government: the case of Spain», en *Political parties and coalitions in European local government*, 1989.

ROBLES EGEA, A.: «Reflexiones sobre las coaliciones políticas», en *Revista de Estudios*

Políticos núm. 77, 1992.

- «Coaliciones políticas y sistema democrático», III Congreso de la AECPA, 1997.
- «El estudio de las coaliciones políticas», en *Coaliciones Políticas y Gobernabilidad*, ICPS, J. Matas (ed.), 2000.
- «Negociaciones, payoffs y estabilidad de los gobiernos de coalición», *Revista de Estudios Políticos* núm. 126, octubre-diciembre 2004.

RODRÍGUEZ, J.: «Una altra cultura de govern», *El Periódico de Catalunya*, 8-4-2006.

ROMÁN, P.: «Los partidos políticos y las ideologías», en AA.DD., *Curso de Partidos Políticos*, Akal, 2003.

ROKKAN, S.: *Cittadini, elezioni, partiti*, Il Mulino, 1982.

ROOZENDAL, P. VAN: «The durability of coalition governments in parliamentary democracies», en *Comparative Political Studies* vol. núm.2, 1979.

SAAFELD, T.: *Coalition durability in post-war western Europe (1945-1996), Estructural Attributes, Unanticipated Events and anticipated gains*, 1998.

SÁEZ LOZANO, J.L.: «Las coaliciones de gobierno: ¿Preferencias ideológicas o estrategia partidista? (El caso de las elecciones andaluzas del 12-J)», *Revista de Estudios Políticos*, 1995.

SÁNCHEZ, J. (Coord.): *Estudis de les elits dels partits polítics de Catalunya*, ICPS, 1999.

SÁNCHEZ DE DIOS, M.: *La moción de censura*, Servicio de Publicaciones del Congreso de los Diputados, 1992.

SANDERS, D.; HERMAN, V.M.: «The Stability and Survival of Governments in Western Democracies», *Acta Politica* vol. 12, núm. 3, 1977.

SANI, G.; SARTORI, G.: «Polarización, fragmentación y competición en las democracias occidentales», *Revista del Departamento de Derecho Político* núm. 7, 1980.

SARTORI, G.: *La política. Lógica y método en las Ciencias Sociales*, Fondo de Cultura Económica, México 1984 (1976).

- *Partidos y sistemas de partidos*, Alianza, 1987 (2002).

SCHOFIELD, N.: «Stability of coalition governments in western Europe», *European Journal of Political Economy*, 3, 1987.

- «Political competition and multiparty coalition governments», *European Journal of Political Research*, 23, 1993.

SELLE, P.; SVASAND: «Membership in party organization and the problem of decline of parties», en *Comparative Political Studies*, 1991.

SERRA, M.: «La competencia política en la España de las Autonomías», ICPS, 2003.

SOBREQUÉS, J.: *Història Contemporània de Catalunya II*, Columna «Assaig», 1998.

SOBREQUÈS, J.; RIERA, S.: «La Generalitat de Catalunya fins a l'aprovació de la Constitució», en *Història Contemporània de Catalunya*, J. Sobrequès (ed.), Columna, 1997.

SOLÉ TURA, J.: *Catalanisme i revolució burgesa*, Edicions 62, 1967.

- «Les Comunitats Autònomes com a sistemes presidencials», *El Govern a la Constitució i als Estatuts d'Autonomia*, Diputació de Barcelona, 1985.

SOLÉ TURA, J.; APARICIO, M.A.: *Las Cortes Generales en el sistema constitucional*, Tecnos, 1984.

STEVENSON, R.T.; MARTIN, L.: «Cabinet Formation in Parliamentary Democracies», *American Journal of Political Science* núm. 45, 2001.

STROM, K.: «Minority governments in parliamentary democracies: the rationality of non-winning cabinet solutions», en *Comparative Political Studies* núm. 17, 1984.

- «Party Goals and Government Performance in Parliamentary Democracies», en *American Political Science Review* vol. 79 núm. 3, 1985.

- «Minority government and majority rule», Cambridge, University Press, 1990.

- «Coalición/Gobierno de Coalición», en Bogdanor (ed.), *Enciclopedia de las instituciones políticas*, Alianza, 1991.

STROM, K.; BUDGE, I.; LAVER, M.: «Constraints on cabinet Formation in parliamentary democracies», *American Journal of Political Science*, 1994.

STROM, K.; MÜLLER, W.: «Coalition governance in parliamentary democracies», *Political Coalitions Research Group*, 1998.

STROM, K.; MÜLLER, W.; BERGMAN, T.: *Coalition governance in western Europe*, Oxford University Press, 2002.

SWAAN A. DE: «An empirical model of coalition formation as an n-person game of policy distance minimization», en Groenings, Kelley i Leiserson (eds.): *The Study of coalition behavior. Theoretical perspectives and cases from four continents*, 1970.

- *Coalition theories and cabinet formations. A study of formal theories of coalition formation applied to nine European parliaments after 1918*, Elsevier Scientific Publishing Company, 1973.

SWAAN, A. DE; MOKKEN, R.J.: «Testing coalition theories: The combined evidence», en Lewin i Veedung (eds.), *Politics as Rational Action Essays in Public Choice and Policy Analysis*, D. Reidel Publishing Co., 1980.

TAAGEPERA, R.; SHUGART, M.S.: «Seats and votes», Yale University Press, 1989.

TAYLOR, M.: «On the theory of government coalition formation», *British Political Science Review*, núm. 2, 1972.

TAYLOR, M.; HERMAN, V.M.: «Party Systems and Government Stability», *American Political Science Review*, vol. 65, núm. 1, 1971.

TAYLOR, M.; LAVER, M.: «Government coalitions in Western Europe», *European Journal of Political Research*, vol. I, 1973.

TIMMERMANS, A.: «Standing apart and sitting together: Enforcing coalition agreements in multiparty systems», *European Journal of Political Research* 45: 263-283, 2006.

TORRES DEL MORAL: «Los grupos parlamentarios», *Revista de Derecho Político*, núm. 9, 1981.

UNIÓ GENERAL DE TREBALLADORS DE CATALUNYA: *La UGT de Catalunya davant les properes eleccions al Parlament 2003. Compromís amb el progrés*, octubre 2003.

VALLÈS, J.M.: *Reforma electoral i coordenades polítiques. Els condicionants de la normativa electoral a Espanya i a Catalunya*, Fundació Jaume Bofill, Barcelona 1982.
- «Sistema electoral y democracia representativa: nota sobre la Ley Orgánica del Régimen Electoral General de 1985 y su función política», en *Revista de Estudios Políticos*, núm. 53, 1991.

VERNET, J.: *El sistema federal Austriaco*, Marcial Pons, 1997.

VIDAL-FERNÁNDEZ, M.: «The electoral “Jump” of ERC in 2003: An Econometric Approach», *Term Paper*, Political Institutions Course, UPF, 2005.

VIDAL FOLCH, X.: «La patronal de la Transició democràtica», *L'Avenç* núm. 138, juny 1990.

VILADOT, A.: *L'esquerra Nacionalista. Diàlegs amb Heribert Barrera*, Xarxa Cultural, 1988.

VILAR, P.: *Catalunya dins l'Espanya moderna*, Edicions 62, 1980.

VILAS NOGUEIRA, J.: «La organización de los partidos políticos», en AA.VV., *Curso de Partidos Políticos*, Akal, 2003.

VINTRÓ, J.: «Institucions de control: Parlament, Sindicatura de Comptes, Síndic de Greuges, Consell Consultiu», en *Informe Pi i Sunyer sobre l'Administració de la Generalitat de Catalunya*, 2003.

-«El ‘conseller en cap’ es un primer ministro? », *El País*, 24-12-2003.

VIVER PI-SUNYER, C.: «El president de la Generalitat», en *Comentaris sobre l'Estatut d'Autonomia de Catalunya*, vol. III, IEA, 1988.

WARE, A.: *Partidos políticos y sistemas de partidos*, Istmo, 2004.

WARWICK, P.V.: «The durability of coalition governments in parliamentary democracies», *Comparative Political Studies* núm. 11, 1979.

WARWICK, P.V.; DRUCKMAN, J.N.: «Portfolio salience and the proportionality of payoffs in coalitional governments», *British Journal of Political Science*, 2001.

WILLIAMSON, O.E.: *The economic institutions of capitalism*, Cambridge University Press, 1985.

WINTER, L. DE: *The role of Parliament in Government Formation and Resignation*, Université Catholique de Louvain, 1996.

WINTER, L. DE; PORTA, D. DELLA.: «Partitocracies between crises and reform: The cases of Italy and Belgium», Deschouwer, K. (ed.), *Special issue of Res Publica* núm. 2, 1996.

WINTER, L. DE; ANDEWEG, R.; DUMONT, J.P.: «The State of the Art in Coalition Research: Critical Appraisals and Alternative Avenues, Position paper for the workshop», *Government Formation: a theoretically informed inductive approach*, Joint Sessions of the European Consortium for Political Research, Torí, 22-28 de març 2002.

WOLDENDORP, J.; KEMAN, H.; BUDGE, I.: «Party Government in 48 Democracies. Composition-Duration-Personnel», Dordrech, Kluwer, 2001.

PREMSA CITADA

Articles (per ordre d'autors)

ABARCA, P.: «Saura: No hi ha un clam per a la reforma de l'Estatut; cal mobilitzar la societat», *El Punt*, 26-9-2003.

ABC: «ERC acusa a Duran de buscar un tercer pacte con el PP», 12-1-2004.

- «Arenas califica las ofertas electorales del PSOE de ser un «todo a diecisiete», 12-1-2004.

- «Milà critica la falta de un proceso de participación ciudadana en la interconexión eléctrica con Francia», 30-8-2005.

ABIÁN, A.: «El referente ético de la izquierda», *La Vanguardia*, 21-8-1998.

AIZPEOLEA, L.R.: Aznar «Necesitamos una mayoría solida porque quieren liquidar Espanya», *El Pais*, 2-3-2004.

ALÓS, E.; OLIVERAS, E.: «Pere Esteve dóna per descomptat que el PP votará Pujol, encara que no es negocii», *El Periódico de Catalunya*, 10-11-1999.

ANGUERA, I.: «El PPC se queda solo contra la comisión de reforma del Estatut», *ABC*, 15-11-2000.

- «El PSC se compromete a impulsar una reforma del Estatut», *ABC*, 12-7-2001.

- «Los objetivos de la reforma estatutaria», *ABC*, 22-7-2001.

- «La izquierda pacta reformar la Carta Magna dentro de los límites del PSOE», *ABC*, 27-11-2001.

- «Maragall afirma que la izquierda catalana «marca la agenda política espanyola»,

ABC, 14-12-2001.

- «Maragall acusa a PP y CiU de usar doctrina de la extrema derecha en inmigración», ABC, 22-09-2003.

- «Piqué ofrece a los empresarios seguridad frente a la demagogia de CiU i PSC», ABC, 21-10-2003.

- «El PSC se agarra a la “victoria de la izquierda”», ABC, 17-11-2003.

- «Maragall descarta permitir un gobierno en minoría al frente de la Generalitat», ABC, 20-11-2003.

- «Los socialistas prometen a Esquerra “manos limpias” y “lealtad” a Cataluña», ABC, 27-11-2003.

- «Montilla se perfila como candidato a las generales para gestionar el pacto en Madrid», ABC, 24-12-2003.

- «El PSC impone a Majó como director general de los medios de la Generalitat», ABC, 15-1-2004.

- «Zapatero exige a Maragall que acepte la dimisión de Carod por su reunión con ETA», ABC, 27-01-2004.

- «Queremos un Estado para Catalunya y tenemos en contra al Estado español», ABC, 5-2-2004.

ANGUERA, I.; CLOTET, J.: «ERC espera una oferta de Pujol para decidir si entra en un Govern de coalición», ABC, 3-11-1999.

- «La falta de acuerdos institucionales resucita el fantasma del “cuatro contra uno”», ABC, 4-11-1999.

- «Pujol acusa al Gobierno de interpretar a la baja o saltarse la Constitución y el Estatuto», ABC, 4-10-2000.

ARCO, S. DEL: «Los empresarios arremeten contra la clase política catalana», *El País*, 12-5-2006.

ARCO, S. DEL: «La mejora de la financiación sólo ha logrado el 16% de los 1.616 millones anunciados por CiU», *El País*, 16-6-2004.

ARKOTXA, X.: «La izquierda quiere acorralar a CiU con propuestas catalanistas», *El Periódico de Catalunya*, 14-12-2001.

AROCA, J.V.: «Maragall dice en Madrid que Catalunya no quiere irse de Espanya, quiere mandar», *La Vanguardia*, 5-11-2003.

- «Maragall alerta contra el exceso de confianza y recuerda la derrota» de 1980, *La Vanguardia*, 10-11-2003.

- «Maragall lo fia todo al pacto de izquierdas», *La Vanguardia*, 17-11-2003.

- «ERC ofrece al PSC un pacto con CiU. El PSC promete a ERC que el PSOE asumirá las decisiones que adopten en el Parlament», *La Vanguardia*, 25-11-2003.

- «El tripartito reivindica el espíritu unitario de la Asamblea de Catalunya», *La Vanguardia*, 15-12-2003.

- «Catalunya es la comunidad con menos funcionarios autonómicos por habitante», *La Vanguardia*, 19-11-2004.

- «Maragall concederá el estatuto de jefe de la oposición a Mas, aunque él no lo pide», *La Vanguardia*, 15-1-2004.

- «El Govern instituye la figura del jefe de la oposición con rango protocolario y sueldo», *La Vanguardia*, 14-4-2004.

- «El PSC juega la carta de Zapatero en su campaña y vincula su éxito al del Govern», *La Vanguardia*, 18-2-2004.
- «El PSC descalifica la utilidad del voto a CiU dado su “errático” discurso sobre sus alianzas», *La Vanguardia*, 28-2-2004.
- «Nosotros hemos defendido y defenderemos siempre el estatus singular del PSC», Entrevista a José Montilla, *La Vanguardia*, 5-7-2004.
- «La conllevancia socialista», *La Vanguardia*, 16-10-2005.

ARROYO, F.: «El Gobierno aprueba el túnel de Bracons con los votos en contra de Esquerra i Iniciativa», *El País*, 17-3-2004.

- «El plan de la energía evita definirse sobre la interconexión eléctrica con Francia», *El País*, 6-10-2005.

Avui: «Pimec-Sefes assegura que no té cap por que ERC entri al govern», 18-10-2003.

- «Duran reclama un debat a tres bandes amb Rajoy i Zapatero per a les generals», 28-12-2003.
- «Carod atribueix a Duran un intent de reeditar l'operació reformista», 13-1-2004.
- «ICV estudia la possibilitat de tornar a fer grup amb IU», 8-2-2004.
- «El PP demana moderació a CiU si vol col·laborar amb un govern de Rajoy», 3-1-2004.
- «Llamazares accepta que Herrera sigui el portaveu del grup al Congrés», 22-3-2004.
- «Carod acusa el PSC de ressuscitar els líders que van enganyar el país», 6-2-2005.
- «Carod acusa els partit del sí de recórrer a la por i a la manipulació», 7-2-2005.
- «Bargalló nega que el TGV i Girona necessitin la línia Bescanó-Baixàs», 24-5-2005.

AÜCO, G.: «Carod: Los consellers de ERC no están a las ordenes del PSC», *El Mundo*, 19-12-2004.

- «ERC i ICV neguen l'existència d'un acord definitiu sobre la xarxa d'alta tensió», *Avui*, 21-4-2005.
- «Maragall demanarà al PSOE que el PSC tingui grup propi al Congrés aquesta legislatura», 4-4-2004.

BALANZÀ, A.: «Zapatero es compromet a augmentar la inversió a Catalunya si venç el 14-M», *Avui*, 21-1-2004.

- «Duran avisa els electors nacionalistes que ERC mai no podrà substituir CiU», *Avui*, 25-1-2004.
- «Una comissió amb Saura, Carretero i Vallès proposarà la llei electoral», *Avui*, 15-12-2004.
- «Carod defensa el dret dels consellers d'ERC a mantenir la identitat del partit», *Avui*, 19-12-2004.
- «Desembarcament del PSC en un govern que evita la clau successòria», *Avui*, 14-05-2006.

BALANZÀ, A.; LASALAS, M.: «ERC constata la inviabilitat d'un govern de concentració nacional», *Avui*, 28-11-2003.

BALDOMÀ, M.: «Mas comina a Carod-Rovira a revelar ja a qui donarà suport», *El Periódico de Catalunya*, 3-11-2003.

- «ERC tanca la fase negociadora deixant obertes totes les portes», *El Periódico de Catalunya*, 5-12-2003.

- «Mas repta Maragall a provar que encara té el suport del tripartit», *El Periódico de Catalunya*, 17-10-2005.
- «L'Oficina Antifrau obre un altre conflicte entre el PSC i Esquerra», *El Periódico de Catalunya*, 8-11-2005.

BALDOMÀ, M.; COLS, C.: «CiU dona per trencat "l'esperit d'unitat sobre l'Estatut"», *El Periódico de Catalunya*, 21-10-2005.

BALDOMÀ, M.; TORDERA, J.: «Mas invoca el llegat de Pujol i Maragall alerta del sobiranisme», *El Periódico de Catalunya*, 9-09-2003.

- «Pujol crida a les urnes el 16-N per allunyar-se dels comicis de Madrid», *El Periódico de Catalunya*, 11-09-2003.

BALDOMÀ, M.; ALÓS, E.: «Esquerra arrossega CiU al seu terreny», *El Periódico de Catalunya*, 4-11-1999.

- «Pujol assumeix que ho té difícil amb ERC», *El Periódico de Catalunya*, 8-11-1999.
- «El PP exigeix a Pujol suport al bilingüisme», *El Periódico de Catalunya*, 15-11-1999.
- «Pujol modula les exigències per guanyar-se el vot del PP», *El Periódico de Catalunya*, 16-11-1999.
- «El vot del PP i l'abstenció d'Esquerra investeixen Pujol», *El Periódico de Catalunya*, 17-11-1999.
- «Pujol ataca el PP sense trencar el joc», *El Periódico de Catalunya*, 4-10-2000.
- «Pujol menysprea l'oferta d'Esquerra», *El Periódico de Catalunya*, 5-10-2000.
- «Pujol augura un enfrontament amb l'executiu si lamina l'autonomia», *El Periódico de Catalunya*, 3-10-2001.
- «CiU i el PP, al límit de la ruptura després de l'oferta d'acord d'ERC», *El Periódico de Catalunya*, 4-10-2001.
- «CiU renega de la seva política de pactes a Madrid pel cost electoral», *El Periódico de Catalunya*, 19-1-2004.
- «Zapatero recolza un finançament pel bé d'Espanya», *El Periódico de Catalunya*, 21-1-2004.
- «Duran promet estabilitat encara que no hi hagi pacte de legislatura», *El Periódico de Catalunya*, 9-3-2004.
- «Castells xifra el finançament que va obtenir CiU en sols 265 milions d'euros», *El Periódico de Catalunya*, 16-6-2004.
- «Mas afirma ara que ell hauria aplicat un codi ètic», *El Periódico de Catalunya*, 2-4-2004.
- «El Consultiu qüestiona que el conseller en cap dirigeixi la Generalitat», *El Periódico*, 12-1-2005.

BARBETA, J.: «Elecciones catalanas el 16 de noviembre», *La Vanguardia*, 10-09-2003.

- «Maragall evita el cuerpo a cuerpo con Mas», *La Vanguardia*, 8-11-2003.
- «Triunfo histórico de Artur Mas», *La Vanguardia*, 17-11-2003.
- «Maragall aplaza la crisis pero afirma que sería una falta grave no cambiar el Govern», *La Vanguardia*, 19-10-2005.
- «Mas exige elecciones para superar la crisis y restituir el prestigio institucional», *La Vanguardia*, 20-10-2005.
- «Maragall cede y no cambia el Govern», *La Vanguardia*, 26-10-2005.
- «Maragall decide un cambio profundo del Govern para intentar agotar la legislatura», *La Vanguardia*, 20-4-2006.

- «Maragall rompe con ERC y anuncia elecciones para antes de fin de año», *La Vanguardia*, 12-05-2006.
- «Estoy convencido de que el tripartito tendrá una segunda oportunidad», *La Vanguardia*, 14-05-2006.

BARBETA, J.; QUADRADO, S.: «Pujol advierte que tampoco en el Parlament piensa mover ficha», *La Vanguardia*, 3-10-2000.

- «Pujol sólo reivindica la Constitución», *La Vanguardia*, 4-10-2000.
- «CiU habla con ERC sin romper con el PP», *La Vanguardia*, 5-10-2001.
- «Maragall anuncia el nombramiento de Majó para zanjar la crisis de la CCRTV», *La Vanguardia*, 15-1-2004.
- «Batalla por la ley electoral en el Govern», *La Vanguardia*, 12-12-2004.
- «El Govern nombra a Majó y cierra filas para evitar la imagen de división», *La Vanguardia*, 17-1-2004.
- «La reunión de Carod con ETA abre crisis en el Govern y entre el PSOE y el PSC», *La Vanguardia*, 27-01-2004.
- «Las Cortes aprueban por primera vez que Catalunya se defina como nación», *La Vanguardia*, 22-3-2006

BARRENA, X.: «El consell nacional d'ICV demana el "no" a la Constitució europea», *El Periódico de Catalunya*, 3-10-2004.

- «Saura acusa el president d'haver actuat de manera deslleial», *El Periódico de Catalunya*, 16-10-2005.
- «El president redueix el Govern i dona més àrees a Castells i Nadal», *El Periódico de Catalunya*, 14-05-2006.
- «Les nous del tripartit», *El Periódico La Vanguardia*, 14-05-2006.

BATET, I.: «Carod recuerda a Maragall que nadie podrá gobernar Catalunya en solitario», *La Vanguardia*, 29-09-2003.

BELLÈS, D.: «Rodríguez Ibarra no entén com és que un "ximple" obté una treva i Acebes no n'és capaç», *El Punt*, 3-3-2004.

BOIZA, F.: «Carod renueva la oferta de un "gobierno de unidad nacional"», *El Mundo*, 17-11-2003.

- «Carod sostiene que la familia de Pujol ha actuado estos 23 años como la Cosa Nostra», *El Mundo*, 3-11-2003.
- «Carod pone sus condiciones para pactar», *El Mundo*, 18-11-2003.
- «ERC y PSC coinciden en el programa pero no en las alianzas para formar gobierno», *El Mundo*, 28-11-2003.
- «CiU presentará una enmienda a la totalidad de los Presupuestos de 2004», *El Mundo*, 2-6-2004.
- «Esquerra i ICV obren una crisi a la Generalitat a l'oposar-se al PSC per l'obra (Bracons) », *El Mundo*, 17-3-2004.
- «ERC respaldo la línea de Bescanó en las reuniones del Govern del 12 y 19 de abril», *El Mundo*, 23-4-2005.

BOU, LL., «Rigol presideix el Parlament per un vot i ERC recolza els socialistes», *Avui*, 6-11-1999.

- «CiU i el PP suspenen les seves converses», *El Periódico de Catalunya*, 9-11-1999.

- «Pujol encarrila la investidura amb Carod», *El Periódico de Catalunya*, 11-11-1999.
- «CiU es veurà amb el PP per calmar-lo», *El Periódico de Catalunya*, 12-11-1999.
- «Pujol ofereix consens per dotar Catalunya de més poder polític», *Avui*, 16-11-1999.
- «Pujol obté la reelecció amb el vot del PP i l'abstenció d'ERC», *Avui*, 17-11-1999.
- «ERC no descarta trencar el pacte al Senat si no li agrada la llista final», *Avui*, 16-1-2000.
- «Pujol afronta a la defensiva el seu debat parlamentari més difícil», *Avui*, 3-10-2000.
- «Pujol ofereix canviar la proposta de finançament en nom del consens», *Avui*, 4-10-2000.
- «Pujol eludeix les ofertes d'ERC i PP per arribar a un pacte estable», *Avui*, 5-10-2000.
- «El PSC llança una proposta per reformar Constitució i Estatut», *Avui*, 18-9-2001.
- «Vallès dóna garanties a ERC que el PSC no es desdii de la proposta de reformar l'Estatut», *Avui*, 20-9-2001.
- «Socialistes, ERC i IC consensuen canviar la Constitució i l'Estatut», *Avui*, 30-9-2001.
- «Pujol adverteix el PP de l'error històric d'abusar de Catalunya», *Avui*, 3-10-2001.
- «Pujol s'allunya del PP i no tanca la porta a un pacte amb Carod», *Avui*, 4-10-2001.
- «ERC negociarà amb el PSC sobre l'autogovern tot i les retallades», *Avui*, 21-11-2001.
- «ERC i Iniciativa forcen el PSC-CpC a elevar el document de l'autogovern», *Avui*, 23-11-2001.
- «Carod ajorna la presentació del text de l'autogovern amb PSC i IC», *Avui*, 6-12-2001.
- «L'esquerra firma el document de l'autogovern com un pas històric», *Avui*, 14-12-2001.
- «El PSC preveu reduir a la meitat la presència de CpC a les llistes», *Avui*, 6-09-2003.
- «Carod engaga la campanya d'ERC fent una cimera de candidats», *Avui*, 3-09-2003.
- «Mas demana el poder per a una nova generació "sense complexos"», *Avui*, 9-09-2003.
- «ERC i ICV s'indignen amb el projecte però descarten trencar el tripartit», *Avui*, 17-3-2004.
- «Maragall i ERC s'esbatussen per la figura de cap de l'oposició», *Avui*, 15-4-2004.
- «PSC i ICV planten ERC i CiU en una reunió per al finançament», *Avui*, 16-9-2005.
- «Maragall es nega a convocar eleccions però no resol la crisi», *Avui*, 20-10-2005.
- «Maragall insisteix a aprimar el govern i irrita el tripartit», *Avui*, 22-10-2005.

BRACERO, F.: «ERC se coloca en el centro de cualquier pacto», *La Vanguardia*, 17-11-2003.

- «ERC decide empezar a negociar con CiU y Carod evita el contacto con Saura», *La Vanguardia*, 20-11-2003.
- «Pujol y Carod constatan en una reunión que el pacto puede tardar», *La Vanguardia*, 2-12-2003.
- «Esquerra pone freno y recapitula», *La Vanguardia*, 4-12-2003.
- «ERC espera que CiU y PSC precisen hoy las propuestas a sus exigencias para pactar», *La Vanguardia*, 4-12-2003.
- «ICV se suma al Govern de izquierdas», *La Vanguardia*, 12-12-2003.
- «Carod pide que solo se juzgue la apuesta de ERC a partir de la acción del futuro Govern», *La Vanguardia*, 17-12-2003.
- «Pugna por los altos cargos en el Govern», *La Vanguardia*, 3-1-2004.
- «La negociación por la televisión pública», *La Vanguardia*, 4-1-2004.
- «Carod no admite lecciones de Maragall y le recuerda que es presidente gracias a ERC», *La Vanguardia*, 18-1-2004.

- «El tripartito aplicará a rajatabla el pacto sobre nombramientos para evitar nuevos conflictos», *La Vanguardia*, 22-1-2004.
- «Carod acentúa su independentismo y exige al PSOE más valentía frente al PP», *La Vanguardia*, 5-2-2004.
- «Puigcercós compara el “integrismo” ideológico del PP con las fatuas islámicas», *La Vanguardia*, 10-2-2004.
- «El PSC liga el sí a la Constitución europea con el catalanismo político», *La Vanguardia*, 28-1-2005.
- «Un conflicto entre PSC y ERC bloquea los cambios en el Govern», *La Vanguardia*, 8-11-2005.
- «PSC y ERC ceden para alcanzar un acuerdo salomónico con la Oficina Antifraude», *La Vanguardia*, 26-11-2005.
- «Maragall no nombra conseller primer e integra tres consellers del aparato del PSC», *La Vanguardia*, 14-05-2006.

BRUNET, J. M.: «Zapatero ordena a los barones que se olviden de Carod y ataquen al PP», 4-2-2004.

- «Rajoy cree que ERC se nutre de la debilidad del PSOE y Duran aconseja un cambio de socios», *La Vanguardia*, 29-12-2004.
- «Los partidos que forman el Govern crean un órgano para coordinarse en las Cortes», *La Vanguardia*, 3-11-2005.

BUESA, C.: «La Generalitat farà un estudi d'impacte de la línia Vic-Baixàs», *El Periódico de Catalunya*, 4-6-2005.

- «La Generalitat decidirá al setembre la connexió elèctrica amb França», *El Periódico de Catalunya*, 26-8-2005.

BUXADERAS, S.: «Carod veu irresponsable fugir d'un govern d'unitat si hi ha involució», *Avui*, 17-09-2003.

CAÑIZARES, M.J.: «Pujol hace un guiño al PP y reconoce los frutos del pacto durante esta legislatura», *ABC*, 26-09-2003.

- «Nueva crisis en el Govern tras aprobar el túnel de Bracons con la oposición de ERC i ICV», *ABC*, 17-3-2004.
- «El referèndum de la Constitución europea divide al tripartito catalán», *ABC*, 9-8-2004.

CARBÓ, I.: «ERC proposa un pacte polític i civil per millorar el finançament català», *Avui*, 30-09-2003.

- «Carod-Rovira dona per finalitzada la “travessia del desert”» d'ERC, *Avui*, 31-10-2003.
- «Carod promet un referèndum amb competències de la Generalitat o sense», *Avui*, 7-11-2003.
- «Carod-Rovira titlla Duran de “cavall de Troia del PP” a CiU», *Avui*, 12-11-2003.
- «Carod reivindica ERC com l'única opció sense dependències de Madrid», *Avui*, 14-11-2003.
- «Carod reclama un pacte nacional per l'Estatut i un nou finançament», *Avui*, 17-11-2003.
- «ERC aposta per un acord amb CiU i PSC perquè ICV “s'autoexclou”», *Avui*, 19-11-2003.

- «ERC obrirà dilluns amb CiU la ronda de converses per pactar el govern», *Avui*, 20-11-2003.

CARBÓ, I.; BOU, L.I.: «Esquerra i Iniciativa insten al PSC-CpC a recuperar el document de l'autogovern», *Avui*, 22-11-2001.

CARBÓ, I.; MARTÍ, P.: «Carod admet discutir la coalició si rep una proposta formal de Pujol», *Avui*, 3-11-1999.

- «ERC estudia com no tancar la porta a la investidura de Pujol», *Avui*, 8-11-1999.

- «Esquerra demana gestos a Pujol per reconsiderar el seu "d'entrada, no"», *Avui*, 9-11-1999.

- «Carod lamenta "l'escassa ambició" de l'últim discurs d'investidura de Pujol», *Avui*, 16-11-1999.

- «ERC s'absté per "patriòtisme" i per no deixar l'elecció de Pujol al PP», *Avui*, 17-11-1999.

- «Carod conclou que Pujol no canvia perquè se sent bé al costat del PP», *Avui*, 5-10-2000.

- «Carod ofereix un pacte patriòtic a Pujol i desaprova la censura del PSC», *Avui*, 4-10-2001.

- «Colom renunciaria a les sigles per la refundació de l'esquerra», *Avui*, 23-5-1996.

- «Carod adverteix que dimarts s'acaba el termini per pactar amb ERC la llista per al Senat», *Avui*, 10-1-2000.

- «PSC i ERC tanquen la base de l'acord per al Senat amb ICV», *Avui*, 12-1-2000.

- «Almunia beneeix la coalició al Senat com un impuls a l'Estat federal», *Avui*, 15-1-2000.

- «ERC exigeix al PSC candidats que els independentistes puguin "assumir"», *Avui*, 19-1-2000.

- «Esquerra deixa la coalició amb el PSC al Senat al punt de la ruptura», *Avui*, 30-1-2000.

- «El protocol de la coalició de l'Entesa al Senat inclou una clàusula de rescissió», *Avui*, 29-1-2000.

- «PSC-CpC, ERC i ICV s'emplacen a fer un document conjunt per millorar l'autogovern», *Avui*, 27-6-2001.

- «PSC-CpC, ERC i ICV tanquen un acord «total» sobre l'autogovern», *Avui*, 27-11-2001.

- «La direcció d'ERC ratifica el pacte amb el PSC-CpC i ICV per aprofundir l'autogovern», *Avui*, 11-12-2001.

- «ERC vincula l'estabilitat del tripartit al seu resultat a les eleccions generals», *Avui*, 9-2-2004.

- «Carod defensa el diàleg amb ETA», *Avui*, 24-02-2004.

- «Carod accepta un debat plantejat per Rajoy amb el PSOE, IU i Esquerra», *Avui*, 26-2-2004.

- «Carod-Rovira fa una crida a votar el 14-M en defensa del tripartit», *Avui*, 4-3-2004.

- «ERC demana "gestos" a Zapatero per variar el seu vot contra la Constitució europea», *Avui*, 20-7-2004.

CASAS, F.: «Zapatero insta Maragall a acceptar l'oferta de dimissió de Carod-Rovira», *Avui*, 27-01-2004.

- «Duran acusa Carod de concedir un "xec en blanc"» a Zapatero', *Avui*, 18-2-2004.

- «ICV ofereix a ERC fer front comú al Congrés per negociar amb el PSOE», *Avui*, 8-4-

2005.

CERRILLO, A.: «Las discrepancias sobre el túnel de Bracons ponen a prueba la cohesión del tripartito», *La Vanguardia*, 4-1-2004

- «ICV intensifica su oposición a la línea eléctrica de Bescanó», *La Vanguardia*, 21-4-2005.

- «ERC acusa a Nadal de “engaño” en la polémica sobre Bescanó», *La Vanguardia*, 23-4-2005.

- «La conexión tuvo su pacto», *La Vanguardia*, 27-4-2005.

- «La línea baja de tensión», *La Vanguardia*, 25-5-2005.

CID, M.: «Maragall invita a Ribó y Carod a un acto», *La Vanguardia*, 1-9-1999.

CLOTET, J.: «Nadal avisa a ERC de que sus propuestas són más fáciles de conseguir con el PSC», *ABC*, 10-11-1999.

- «Nadal advierte a Esquerra de la “incapacidad” de CiU para cumplir sus compromisos políticos», *ABC*, 12-11-1999.

- «Carod mantiene su no a Pujol por hacer un discurso para el PP», *La Vanguardia*, 16-11-1999.

COLOMER, R.: «Duran niega un acercamiento entre CiU y PSOE durante la crisis del Govern por el “caso Carod”», *La Razón*, 3-2-2004.

- «Maragall y Bargalló impulsarán la eficacia del Govern con una reunión todos los lunes», *La Razón*, 6-4-2005.

COLOMER, R.; FOGUET, J.: «Maragall designa a sus consejeros como “ministros” y asegura que “no desharemos lo que ya está hecho”», *La Razón*, 23-12-2003.

COLS, C.: «L’Ajuntament de BCN anuncia d’improvis la seva llista de sous», *El Periódico de Catalunya*, 2-4-2004.

- «El PSC i ERC resolen la disputa per la reorganització del Govern», *El Periódico de Catalunya*, 10-11-2005.

- «Maragall preveu saldar amb votacions al Govern les diferències amb ERC», *El Periódico de Catalunya*, 5-04-2006.

«Maragall arrisca el seu futur per obtenir un ‘sí’ rotund a l’Estatut», *El Periódico de Catalunya*, 12-05-2006.

- «Maragall acomiada ERC amb elogis de cara a formar un nou tripartit», *La Vanguardia*, 16-05-2006.

COMPANY, E.: «Colom se declara dispuesto a sacrificar las siglas de ERC para formar una alternativa de izquierda», *El País*, 23-5-1996.

- «Ciudadans pel Canvi apoya la candidatura de izquierdas al Senado», *El País*, 22-12-1999.

- «Saura afirma que si hubiera un buen pacto entre PSOE e IU, debería abarcar a toda la izquierda», *El País*, 26-1-2000.

- «Carod ofrece al PSOE la ayuda de ERC para “un canvi de règim”», *El País*, 29-2-2004.

- «72 intelectuales y artistas dan su apoyo a la Entesa de la izquierda catalana para el Senado», *El País*, 9-3-2000.

- «La Entesa planteará la reforma del Senado, pese a la posición contraria del PP», *El*

País, 4-4-2000.

- «El Parlament se da ocho meses para elaborar una propuesta de mejora del autogobierno», *El País*, 15-11-2000.
- El PSC invita a ERC a mantenerse en la izquierda pese a los guiños de Pujol, *El País*, 6-10-2001.
- La izquierda mantiene sus propuestas de reforma del Estatuto y la Constitución, *El País*, 20-9-2001.
- Maragall presenta la moción de censura, *El País*, 5-10-2001.
- «El PSC retrasa el plan sobre el autogobierno para acordarlo con el PSOE», *El País*, 7-11-2001.
- «Ridao ve recortes en el borrador sobre autogobierno que estudia el PSC», *El País*, 13-11-2001.
- «ERC ratifica el acuerdo con PSC e ICV para la mejora del autogobierno», *El País*, 11-12-2001.
- «Maragall, Carod y Saura firman con solemnidad su pacto del autogobierno», *El País*, 14-12-2001.
- «Maragall dice que tiene a punto la “transición” a un gobierno sin CiU», *El País*, 16-09-2003.
- «Manuela de Madre será la número dos en la lista de Maragall», *El País*, 20-09-2003.
- «Carod se reafirma en la equidistancia tras abogar Rodríguez Ibarra por suspender el Estatuto vasco», *El País*, 14-11-2003.
- «El tripartito convoca la comisión de seguimiento del pacto para rebajar la tensión», *El País*, 18-12-2004.
- «“Maragalladas”», *El País*, 23-10-2005.
- «PSC: un partido bajo fuego cruzado», *El País*, 30-10-2005.

COMPANY, E.; RUSÑOL, P.: «Pujol pone a prueba su mayoría parlamentaria con el PP frente a las ofertas del PSC y ERC», *El País*, 3-10-2000.

- «La izquierda catalana pacta una plataforma alternativa a CiU i el Partido Popular», *El País*, 6-10-2000.
- «La izquierda define la intervención de Pujol como el discurso de un presidente «que se va», *El País*, 3-10-2001.
- «La izquierda sella el pacto de autogobierno», *El País*, 27-11-2001.
- «ERC exige aclarar los casos de presunta corrupción de CiU para formar Gobierno», *El País*, 25-11-2003.

CORBERA, J.: «Pujol ofrece al resto de fuerzas catalanas un pacto en materia de financiación autonómica», *Expansión*, 4-10-2000.

CUÉ, C. E.: «Llamazares: Soy tan español como ustedes, señores del PP», *El País*, 11-3-2004.

Diari de Girona: «Montilla sosté que estudiarà “molt detingudament” la proposta del tripartit», 5-6-2005.

DÍEZ, A.: «Zapatero pide a la sociedad que dé paso a una nueva mayoría capaz de dialogar», *El País*, 8-12-2003.

DÍEZ, A.; VALLS, F.: «Zapatero se enfrenta con Maragall y le exige el cese de Carod por entrevistarse con ETA», *El País*, 27-01-2004.

- DOMINGO, O.: «Carod mantiene su equidistancia hasta el final y justifica su voto por "patriotismo"», *La Vanguardia*, 17-11-1999.
- «La oferta de ERC divide a la izquierda», *La Vanguardia*, 6-10-2001.
 - «Las dudas de ERC amenazan el pacto de la izquierda sobre autogobierno», *La Vanguardia*, 6-12-2001.
 - «CiU minimiza la propuesta de la izquierda sobre autogobierno», *La Vanguardia*, 8-12-2001.
 - «Carod logra que ERC asuma el documento rebajado de la izquierda sobre autogobierno», *La Vanguardia*, 11-12-2001.
 - «PSC, ERC e IC retan a CiU a sumarse a su pacto de autogobierno», *La Vanguardia*, 12-12-2001.
- DOMINGO, O.; SUÑÉ, R.: «Serra y Carod se comprometen a cerrar la coalición al Senado en un plazo de 15 días», *La Vanguardia*, 30-12-1999.
- «ERC aplaza la firma de su coalición con el PSC al rechazar a los candidatos socialistas», *La Vanguardia*, 20-1-2000.
 - «ERC aprueba la candidatura de Molas y el lunes firmará su coalición con PSC e IC», *La Vanguardia*, 22-1-2000.
 - «PSC, ERC e IC se unen para liquidar el "monopolio" catalán de CiU en Madrid», *La Vanguardia*, 22-1-2000.
- ECHAUZ, P.: «Mas asegura que Catalunya conseguirá más autogobierno antes que el País Vasco», *La Vanguardia*, 28-09-2003.
- EFE: «Pujol qualifica de "ridícul" el pacte dels partits d'esquerra sobre l'autogovern», 11-12-2001.
- «Puigcercós acusa Duran i Lleida de fer política seguidista del PP contra Carod», 9-2-2004.
 - «Maragall afirma li "sobren ganes" de tornar a optar per la presidència», 21-10-2005.
- ELCACHO, J.: «El Govern intenta rebaixar la tensió per la xarxa de Bescanó», *Avui*, 27-4-2005.
- «El govern demana l'opinió dels ciutadans sobre el pla de l'energia», *Avui*, 25-5-2005.
 - «Renunciar a la línia de Bescanó obliga a construir dues centrals», 5-6-2005.
- ELLAKURIA, I.: «Maragall pacta con ERC el cambio de Govern para evitar elecciones anticipadas», *La Vanguardia*, 20-4-2006.
- «Maragall dice que comparte proyecto con ERC y augura la reedición del tripartito», *La Vanguardia*, 16-05-2006.
 - «El PSC no debatirá la sucesión de Maragall hasta que pase el 18-J», *La Vanguardia*, 16-05-2006.
- El Mundo*: «ERC propone a CiU un pacto en el Senado», 27-2-2000.
- «El PP mejora el resultado de marzo de 2000», 7-12-2003.
 - «Maragall desvela que es el funcionario que más gana en España», 1-4-2004.
 - «Milà corrige a Boada y niega que haya un acuerdo en el Govern sobre la línia elèctrica», *El Mundo*, 6-6-2005.
- El País*: «El PSOE a tres puntos del PP», 7-12-2003.
- «Montilla pide la dimisión de Zaplana por "mentir" sobre el pacto con ERC», 13-12-

2003.

- «Arenas acusa al PSOE de acudir al 14-M con 20 programas distintos», 12-1-2004.
- «Maragall aduce que las elecciones són importantes para acabar con la “hostilidad del PP”», 16-2-2004.
- «Montilla sospita que CiU votarà la investidura de Rajoy», 24-2-2004.
- «Espectacular subida de ERC, que no tendrá grupo parlamentario», 15-03-2004.
- «Iceta dice que la Generalitat tendrá déficit hasta 2005 por culpa de CiU», 17-5-2004.
- «Carod recrimina a los partidos del “sí” que basen su campaña en el miedo», *El País*, 7-2-2005.
- «Montilla recuerda a ICV que la línea de alta tensión la decidirá el Gobierno central», 5-6-2005.
- «Saura advierte de que no aceptará imposiciones en la línea de alta tensión transfronteriza», 6-6-2005.

El Periódico de Catalunya: «L'esquerra diu que Duran vol pactar amb el PP», 13-1-2004.

- «El Govern de CiU va convertir en assessors exalts càrrecs», 1-4-2004.
- «ERC votarà “no” en el referèndum sobre la Constitució europea», 20-7-2004.
- «Montilla torna a desqualificar els qui demanen el vot negatiu», 5-2-2005.

El Punt: «Les inversions d'uns pressupostos heretats», 29-5-2004.

- «Saura diu que el fet que la Constitució europea no esmenti el català no és motiu suficient per votar-hi en contra», 5-9-2004.

ESCRIVÁ, A.: «Zapatero se compromete a acabar con ETA en una legislatura si gana las elecciones si gana las elecciones el 14-M», *El Mundo*, 16-2-2004.

Expansión: «Austeridad para los cargos públicos», 14-5-2004.

- «La Cámara insiste en la línea eléctrica de Bescanó», 24-5-2005.

FERNÁNDEZ, M.: «Carod-Rovira acosta posicions amb Serra sobre les llistes per al Senat», *Avui*, 30-12-1999.

- «Castells ofereix consens a CiU i PP per negociar un nou finançament», *Avui*, 16-6-2004.
- «Piqué busca impedir que ERC entri en un hipotètic govern de Mas», *Avui*, 6-09-2003.
- «Maragall defensa el seu Estatut com a fre al sobiranisme de «via morta», *Avui*, 9-09-2003.
- «Saura presenta el seu Estatut com el punt de trobada de totes les propostes», *Avui*, 10-09-2003.
- «El PSC insta Mas a plegar un cop convocades les eleccions per al 16-N», *Avui*, 11-09-2003.
- «Piqué alerta que Mas i Maragall busquen la ruptura amb l'Estat», *Avui*, 24-09-2003.
- «El PSC es decanta per Montilla si Maragall renuncia a repetir», *Avui*, 16-05-2006.

FERNÁNDEZ, M.; MARTÍ, P.: «El PP es decanta per l'abstenció a la investidura sense descartar el no», *Avui*, 12-11-1999.

- «Pujol aparca les reunions amb ERC per facilitar un acord amb el PP», *Avui*, 13-11-1999.
- «L'esquerra s'uneix per reclamar la reforma de l'Estatut i la Constitució», *Avui*, 6-10-2000.

FERNÁNDEZ, M.; PALOMAR, C.: «Maragall tanca amb polèmica la remodelació en clau estatutària», *Avui*, 21-04-2006.

GALEOTE, A.: «Gana Mas y fracasa Maragall, pero Esquerra Republicana será el árbitro», *El Mundo*, 17-11-2003.

GARCÍA, M. D.: «La inquietud pel referèndum de l'Estatut envaeix el front del "S"», *El Periódico de Catalunya*, 22-3-2006.

GAREA, F.; PAR.S.: «Piqué admite que Mayor Oreja le ha reventado la campaña electoral», *El Mundo*, 7-11-2003.

GARRIDO, R.: «El PSC insinua que ERC i ICV es mantenen contra la interconnexió per interès electoral», *Diari de Girona*, 31-8-2005.

GARRIGA, J.: «ICV ofrece a EUiA un pacto electoral como paso previo a la reunificación», *El País*, 30-1-2000

- «Ribó apela a la unidad de la izquierda como alternativa a CiU», *El País*, 5-10-2000.

- «Artur Mas afirma que quien no vota a CiU lo hace al PSOE», *El País*, 3-11-2003.

- «Pujol busca acuerdos con Maragall para evitar un frente nacionalista con ERC», *El País*, 20-11-2003.

- «Macias sustituye al "conseller en cap" en la negociación con Esquerra», *El País*, 25-11-2003.

- «CiU acepta negociar un Gobierno tripartito con Esquerra y socialistas», *El País*, 26-11-2003.

- «CiU hace su último intento para evitar que Esquerra se sume a un Gobierno de izquierdas», *El País*, 29-11-2003.

- «La direcció de CiU ordena silenci davant el pacte d'esquerres», *El País*, 9-12-2003.

- «Carod polemiza con CiU sobre la destrucción de documentos por parte del Gobierno saliente», *El País*, 13-12-2003.

- «Duran descarta entrar en un Gobierno de concentración contra el Partido Popular», 25-2-2004.

- «Mas asegura que CiU ahora también publicaría la lista de altos cargos», *El País*, 2-4-2004.

- «Saura presentará el martes al Gobierno la nueva ley electoral pese a la oposición de ERC», *El País*, 11-12-2004.

- «El Consultivo tumba el núcleo de la ley del "conseller en cap"», *El País*, 12-1-2005.

- «Maragall crea un comité de dirección en el Gobierno para potenciar su eficacia», *El País*, 5-4-2005.

- «El Gobierno catalán retrasa hasta el mes de septiembre la aprobación del plan energético», *El País*, 25-5-2005.

- «El Gobierno de Maragall votará sus decisiones para evitar el bloqueo», *El País*, 5-4-2006.

- «Pasqual Maragall remodela el Gobierno catalán y cambia a tres consejeros socialistas», *El País*, 20-4-2006.

GARRIGA, J.; COMPANY, E.: «Pujol corteja a ERC tras el aplazamiento de la firma de la Entesa Catalana de Progrés», *El País*, 20-1-2000.

GARRIGA, J.; CORTÉS, J.M.: «Directivos de empresa increpan a Carod por su reunión con ETA», *El País*, 24-02-2004.

GARRIGA, J.; NOGUER, M.: «Maragall EXPULSA A ERC DEL Gobierno catalán y anuncia elecciones anticipadas para otoño», *El País*, 12-05-2006.

GARRIGA, J.; VALLS, F.: «El pacto con ERC condiciona el futuro Gobierno de Pujol», *El País*, 3-11-1999.

- «CiU pacta la mesa del Parlament con el PP», 5-11-1999.

- «CiU busca la abstención de ERC para investir a Pujol con los votos del PP», *El País*, 9-11-1999.

- «Jordi Pujol logra ser investido por sexta vez gracias a los votos del Partido Popular», *El País*, 17-11-1999.

GISBERT, J.: «El Parlament abre la vía a la reforma del Estatut con l'única oposición del PP», *La Vanguardia*, 15-11-2000.

- «La izquierda pacta «sin reservas» su propuesta sobre el autogobierno», *La Vanguardia*, 27-11-2001.

- «La izquierda se fija un plazo de ocho años para aplicar su propuesta de mejora del autogobierno», *La Vanguardia*, 28-11-2001.

- «El Parlament pide la reforma del Estatut», *La Vanguardia*, 4-10-2002.

- «Piqué dice que votar CiU es un "desperdicio" y presenta al PP como único voto útil real», *La Vanguardia*, 5-11-2003.

- «Duran llama a los votantes desengañados de ERC a devolver la confianza a CiU», 13-1-2004.

- «Duran cree que sería bueno para España que CiU entre en un gobierno del PP o del PSOE», *La Vanguardia*, 18-2-2004.

- «ERC se enfrenta a Maragall por la creación de la figura del jefe de la oposición», *La Vanguardia*, 15-4-2004.

- «ERC irrita a sus socios al escenificar que negocia la financiación con CiU», *La Vanguardia*, 16-9-2005.

- «Una alusión de Maragall molesta a ERC», *La Vanguardia*, 19-10-2005.

- «Piqué protagoniza un agrio debate con Maragall en el que le pide la dimisión», *La Vanguardia*, 20-10-2005.

- «El PSC enmienda la ley de la oficina antifraude para que quede fuera de la órbita de Bargalló», *La Vanguardia*, 8-11-2005.

- «El Govern crea cuatro macroáreas presididas por Bargalló y con capacidad de decisión», *La Vanguardia*, 12-11-2005.

GISBERT, J.; SUÑÉ, R.: «La oposición cree agotado y desconectado de la realidad el discurso político de Pujol», *La Vanguardia*, 4-10-2000.

- «Pujol refuerza su pacto con el PP y además consigue acuerdos con los demás partidos», *La Vanguardia*, 6-10-2000.

- «ERC rechaza suscribir un acuerdo sobre autogobierno que esté supeditado al PSOE», *La Vanguardia*, 21-11-2001.

- «PSC, ERC e IC recomponen su propuesta de mejora del autogobierno y evitan la ruptura», *La Vanguardia*, 23-11-2001.

GONZÁLEZ ABAD, A.: «ETA hace oficial el pacto con Carod, que ABC desvelo, para dejar de matar solo en Catalunya», *ABC*, 19-02-2004.

GONZÁLEZ, A.; ROS, E.: «Maragall nomenarà Majó per dirigir la radiotelevisió catalana», *El Periódico de Catalunya*, 15-1-2004.

- «Carod dice a Maragall que no sólo sus “consellers” deben tener “bula”», *El Periódico de Catalunya*, 19-12-2004.

GONZÁLEZ, A.: «Carod acepta aportar ministros si el PSOE construye una España federal», *El Periódico de Catalunya*, 6-11-2003.

- «Carod proclama que CiU, Pujol i Mas “están en l’etapa final”», *El Periódico de Catalunya*, 10-11-2003.

- «ERC posa en quarentena el sí de Mas al tripartit», *El Periódico de Catalunya*, 27-11-2003.

- «ERC dona per enterrat el Govern d’unitat després d’un altre “no” del PSC», *El Periódico de Catalunya*, 29-11-2003.

- «El líder d’ERC es veu amb Pujol i prepara una cita amb Maragall», *El Periódico de Catalunya*, 2-12-2003.

- «La direcció d’ERC dona un “sí” unànime al Govern d’esquerrers», *El Periódico de Catalunya*, 10-12-2003.

GONZÁLEZ, D.: «CiU insisteix en les 427 propostes del govern per elevar el sostre autonòmic», *Avui*, 8-12-2001.

- «ERC troba “tòpics” i “falsedats” en l’informe de CiU sobre l’autogovern», *Avui*, 10-12-2001.

GONZÁLEZ, D.; FERNÁNDEZ, M.: «Pujol opta a ser investit per sisè cop amb els eixos dels programa de CiU», *Avui*, 15-11-1999.

GRAU, A.: «Aznar acusa ERC de pactar amb ETA que mati on vulgui, menys a Catalunya», *Avui*, 30-01-2004.

- «Duran assegura a Madrid que és Esquerra qui s’ha plegat al PSC», 15-1-2004.

GUATLLÉS, M.E.: «ICV-EUiA i IU pacten un grup parlamentari confederal», *Avui*, 24-3-2004.

GUILL, J.; CAÑIZARES, M. J.: «CiU acepta un tripartito con ERC y PSC, pero no renuncia a negociar con el PP», *ABC*, 26-11-2003.

GUTIÉRREZ, M.: «Iniciativa veu probable una reconciliació amb IU passat el 12 de març», *Avui*, 27-1-2000.

HERNÁNDEZ, E.: «El PSC exigeix a Zapatero que li presti més atenció que a ERC», *El Periódico de Catalunya*, 3-7-2004.

HINOJOSA, S.: «El Govern hace pública la lista y los sueldos de sus altos cargos y asesores», *La Vanguardia*, 1-4-2004.

- «La ejecutiva de ICV aprueba, con un 23% de votos en contra, el no a la Constitución europea», *La Vanguardia*, 3-10-2004.

- «El Govern fija una agenda intensa de reuniones los lunes para mejorar la coordinación», *La Vanguardia*, 6-4-2005.

- «Carod recuerda a Maragall que el Tinell recoge un reparto del poder y defiende a sus consellers», *La Vanguardia*, 20-10-2005.

- «Maragall se ve forzado a convocar un comité de crisis para desbloquear la reforma

del Govern», *La Vanguardia*, 10-11-2005.

HOZ, C. DE LA: «Áznar advierte que “pegar patadas a la mesa común” es cercenar el futuro de los españoles», *ABC*, 18-1-2004.

IBÁÑEZ, M. J.: «Maragall farà campanya pel “sí” a la Constitució de la UE», *El Periódico de Catalunya*, 17-7-2004.

JUAN, J.: «CiU pactarà con el PP después de ensayar el acuerdo con Esquerra», *La Vanguardia*, 4-11-1999.

- «CiU lograrà hoy la presidencia del Parlament al ratificar su acuerdo con el PP», *La Vanguardia*, 5-11-1999.

- «Pujol prevé que ERC rechace pactar y pide a CDC que no se obsesione», *La Vanguardia*, 8-11-1999.

- «Pujol logra que Carod se incline por no votar contra su investidura», *La Vanguardia*, 11-11-1999.

- «Duran dice que Cataluña ha votado cambio y que debe gestionarlo Pujol», *La Vanguardia*, 14-11-1999.

- «Maragall desafía al tripartito e insiste en cambiar el Govern cuanto antes», *La Vanguardia*, 17-10-2005.

- «Maragall impone la mayoría socialista en el Govern a sus socios del tripartito», *La Vanguardia*, 5-4-2006.

LASALAS, M.: «ERC es reunirà dilluns amb el PSC després d’haver-se citat amb CiU», *Avui*, 21-11-2003.

- «Maragall remodela el govern tot i les reticències d’ERC i ICV», *Avui*, 20-4-2003.

- «El govern comença a reduir la seva estructura amb 8 alts càrrecs i 34 eventuais menys», *Avui*, 21-1-2004.

-«Maragall liquida el tripartit i anuncia eleccions aquest any», *Avui*, 12-05-2006.

La Razón: «Trias anuncia un cambio de estrategia de CiU en el Congreso ante las generales», 2-1-2004.

La Vanguardia: «El PSC insiste en lanzar guiños a ERC», 5-9-1999.

- «Montilla pronostica que ERC volverá al grupo mixto del Congreso», 24-2-2004.

- «Saura rechaza que la consulta sobre la Constitución europea pregunte sobre el catalán», 2-8-2004.

- «La dirección de ICB defiende el no al tratado europeo por su déficit social y ecologista», *La Vanguardia*, 7-9-2004.

- «El president de Pimec-Sefes matiza a Carod sus palabras sobre inquietud empresarial», 18-10-2004.

- «Montilla ataca a ICV y ERC por “jugar” con la línea de Bescanó», 26-4-2005.

- «El mes de infarto que pronostico Maragall», *La Vanguardia*, 3-8-2005.

- «Esquerra rechaza frontalmente los cambios y los considera inoportunos y contraproducentes», *La Vanguardia*, 18-10-2005.

MADRIDEJOS, A.: «El tripartit endarrereix el pla de l’energia per buscar el consens», *El Periódico de Catalunya*, 25-5-2005.

MANCHÓN, M.: «Esquerra muestra su predisposición a entrar en un gobierno de Jordi Pujol», *El Mundo*, 3-11-1999.

- «Convergència insta a Pujol a que haga lo posible para lograr un acuerdo con ERC», *El Mundo*, 8-11-1999.
- «CiU quiere un acuerdo con Esquerra que vaya más allá de la investidura de Pujol», *El Mundo*, 12-11-1999.
- «Pujol critica a Aznar por su escasa voluntad de aumentar el autogobierno de Cataluña», *El Mundo*, 4-8-2001.
- «Carod descoloca a Pujol al proponer un pacto para acabar la legislatura», *El Mundo*, 4-10-2001.
- «La izquierda cree que logrará el consenso sobre el autogobierno», *El Mundo*, 25-11-2001.
- «Pujol ve ridícula la propuesta de reforma de la Constitución», *El Mundo*, 11-12-2001.
- «Duran advierte al PP y al PSOE de que CiU puede ser decisiva», *El Mundo*, 16-2-2004.

MARCOS, P.: «Rajoy respalda las críticas de Acebes a Carod tras la operación contra ETA», *El País*, 2-3-2004.

MARGALEF, O.: «L'Entesa catalana al Senat rep un manifest de suport firmat per 80 intel·lectuals», *Avui*, 9-3-2000.

- «Llum verda a l'eix de Bracons», *Avui*, 17-3-2004.

MARGARIT, X.: «Duran afirma que llamará a “la puerta de ERC tantas veces como haga falta”», *El Mundo*, 7-11-1999.

- «El PP decide que CiU pase delante de la Entesa en el Senado», *El Mundo*, 28-4-2000.
- «Maragall apremiará a Pujol para que consiga una mayoría estable», *El Mundo*, 3-10-2000.

MARÍN, A.: «ERC niega problemas internos para sumarse al texto de autogobierno», *ABC*, 10-12-2001.

MARSAL, J.: «Montilla contrapone el modelo federal del PSC al “abismo del enfrentamiento” del PP», *La Vanguardia*, 15-2-2004.

MARTÍ, P.: «Duran critica el tracte secundari que s'ha donat al PP en les negociacions», *Avui*, 14-11-1999.

- «Pujol aprofitarà el seu últim debat per reclamar un nou marc polític», *Avui*, 1-10-2002.
- «La direcció de CiU s'inclina per fer eleccions el 16 de novembre», *Avui*, 2-09-2003.
- «Carod acusa CiU i PSC de fer electoralisme amb “l'estúpid” debat sobre immigració», *Avui*, 5-09-2003.
- «Mas censura Maragall des d'Andalusia perquè intenta “dividir” els catalans», *Avui*, 7-09-2003.
- «Mas retalla les seves funcions de conseller en cap per fer campanya», *Avui*, 12-09-2003.
- «Mas avisa que un govern tripartit PSC-ERC-ICV paraltzaria Catalunya», *Avui*, 23-09-2003.
- «Mas reclama el vot per impedir que el PSC “entregui” Catalunya a Madrid», *Avui*, 31-10-2003.
- «Mas: “Macià, Companys, Tarradellas i Barrera no donarien suport al PSC”», *Avui*, 12-11-2003.

- «CiU oferirà a ERC un pacte global i estable per a tota la legislatura», *Avui*, 25-11-2003.
- «Mas situa CiU com l'únic referent nacionalista amb les "mans lliures"», *Avui*, 11-12-2003.
- «Mas insta Maragall a sotmetre's a una moció de confiança», *Avui*, 17-10-2005.
- «Aquesta legislatura no penso tornar al govern», *Avui*, 16-10-2005.

MARTÍ, P.; BOU, L.: «CiU sondeja ERC per constituir des d'ara un govern de coalició», *Avui*, 2-11-1999.

- «CiU no aconsegueix que ERC recolzi Pujol a canvi d'un pacte global», *Avui*, 4-11-1999.
- «Pujol oferirà a Carod un pacte de «mínims» a canvi de l'abstenció», *Avui*, 10-11-1999.
- «Carod obre la porta a l'abstenció per facilitar la investidura de Pujol», *Avui*, 11-11-1999.
- «Pujol destina cinc consellers a negociar l'acord amb Esquerra», *Avui*, 12-11-1999.

MARTÍNEZ, A.: «ICV desbloquea el acuerdo de la interconexión eléctrica con Francia», *El Mundo*, 4-6-2005.

MARTÍNEZ, D.: «El PP se opone a que una comisión parlamentaria estudie la reforma de la Constitución y del Estatut», *La Razón*, 15-11-2000.

MAURI, L.: «Maragall prodiga els gestos a Carod i Mas intenta evitar fugues a ERC», *El Periódico de Catalunya*, 9-11-2003.

MAYOR, L.: «La izquierda catalana coincide en la necesidad de reformar el Estatut», *El Mundo*, 22-7-2001.

MÉRIDA, J.Ll.: «Les forces del tripartit, les que més militants guanyen el 2004», *Actual*, 3-2-2005.

MOLINA, J. (pseud.): «Carod-Rovira ultima un pacto con ETA para que la banda terrorista no atente en Catalunya», *ABC*, 26-01-2004.

MOLINA, I. G. DE: «Un sector de CiU, dispuesto a apoyar a Zapatero en 2004 a cambio de regresar al Ejecutivo catalán», *La Razón*, 11-12-2003.

MORODO, C.: «El PP aceptará hablar de reformas de estatutos tras marzo, si acatan las reglas», *La Razón*, 16-12-2003.

MUÑOZ, I.: «La Generalitat revela per primera vegada els sous dels alts càrrecs», *El Periódico de Catalunya*, 1-4-2004.

MUÑOZ, E.: «Carod subirá hoy el listón independentista para dar su apoyo al ejecutivo de Pujol», *La Razón*, 10-11-1999.

- «Pujol desoye las exigencias de PP y ERC en su discurso de investidura», *La Razón*, 16-11-1999.

MUÑOZ, I.: «ERC invita CiU a governar amb el PSOE», *El Periódico de Catalunya*, 3-

3-2004.

MURILLO, A.: «Maragall exige a Carod que informe al Estado de su reunión con ETA», *El Mundo*, 2-02-2004.

NOGUER, M.: «El cambio de trazado de la línea transfronteriza de alta tensión solivianta a Osona y el Ripollés», *El País*, 4-6-2005.

- «ERC se enfrenta a sus socios de Gobierno al negociar con CiU el modelo de financiación», *El País*, 16-9-2005.

NOGUER, M., GARRIGA, J., «Piqué preguntará a Maragall sobre las funciones del comité de dirección del Gobierno», *El País*, 6-4-2005.

- «Montilla desautoriza a Milà y le recuerda que la línea de Bescanó no es de «su negociado», *El País*, 26-4-2005.

OLIVA, M.: «Tots els partits menys el PP pacten la composició del Congrés i el Senat», *Avui*, 1-4-2004.

- «ERC no serà a la mesa del Senat però serà la portaveu de l'Entesa», *Avui*, 2-4-2004.

OLIVERAS, J.: «Serra reactiva la aspiración del PSC de contar con grupo propio en el Congreso», *El Mundo*, 5-2-2000.

- «CiU da por liquidada la comisión del autogobierno», *El Mundo*, 9-10-2002.

- «La izquierda reclama la reforma de la Constitución», *El Mundo*, 27-11-2001.

- «La izquierda propone una profunda reforma autonómica y constitucional», *El Mundo*, 28-11-2001.

- «Maragall trata de captar el voto de los indecisos “descontentos” con CiU», *El Mundo*, 12-11-2003.

ORTA, J.M.; SEN, C.: «Maragall vaticina que su alianza con IC es el embrión de un nuevo partido», *La Vanguardia*, 4-9-1999.

PALOMAR, C.: «Maragall ofereix consens a Pujol per ampliar i reformar l'Estatut», *Avui*, 17-11-1999.

- «Pujol constata la negativa d'Aznar a tota petició de més autogovern», *Avui*, 4-8-2001.

- «Maragall presenta la censura contra Pujol per “convèncer” els catalans», *Avui*, 5-10-2001.

- «La proposta d'autogovern del PSC es dilueix perquè l'accepti el PSOE», *Avui*, 20-11-2001.

- «Maragall assegura que la majoria de progrés li permet fer govern», *Avui*, 17-11-2003.

- «El PSC decideix obrir converses de manera immediata amb ERC i ICV», *Avui*, 18-11-2003.

- «El PSC primarà el pacte amb Carod i saura sense tancar la porta a CiU», *Avui*, 19-11-2003.

- «El PSC veu incoherent incloure CiU en un executiu de “mans netes”», *Avui*, 26-11-2003.

- «Maragall crida a la mobilització per evitar que el canvi depengui d'ERC», *Avui*, 31-10-2003.

- «ICV-EA busca ser clau a les generals per frenar una majoria de PP i CiU», *Avui*, 6-1-2004.

- «Montilla centrará la campaña a fer pedagogia sobre l'Espanya plural», *Avui*, 8-1-

2004.

- «ERC es presenta com la força clau per impedir que el PP renovi la majoria absoluta», *Avui*, 10-1-2004.
- «El PSC avala la Constitució europea però aposta per canvis “immediats”», *Avui*, 25-7-2004.
- «ERC ofereix al PSOE un pacte estable d'un any per frenar el PP», *Avui*, 28-12-2004.
- «Montilla insisteix que la majoria dels que defensen el no són antieuropeistes», *Avui*, 5-2-2005.
- «El PSC es fixa com a objectiu garantir la coherència entre tots els seus nivells de govern», *Avui*, 6-4-2004.
- «Maragall reclama grup al Congrés davant el consell nacional del PSC», 21-6-2004.
- «Els socialistes no inclouen el grup propi a la seva ponència», *Avui*, 23-6-2004.
- «El PSC critica que Maragall torni a reclamar el grup propi al Congrés», 28-6-2004.

PALOU, R.: «Artur Mas diu que votar el PSC és firmar “la defunció” de l'autonomia de Catalunya», *La Vanguardia*, 13-11-2003.

PAR, S.: «El Parlament vuelve a abrir la puerta a la reforma del Estatut sin el consenso del PP», *El Mundo*, 15-11-2000.

- «El Parlament se divide en dos bloques», *El Mundo*, 6-11-1999.
- «PSC, ICV y ERC pactarán la reforma del Estatut», *El Mundo*, 27-6-2001.
- «ERC desvincula el pacto de autogobierno de un futuro acuerdo para la Generalitat», 14-12-2001.
- «CiU i PP coinciden con Rosell en que no conviene que Esquerra gobierne», *El Mundo*, 17-10-2003.
- «Piqué se propone superar a CiU», *El Mundo*, 27-2-2004.
- «El PSC alerta del risc que suposa canviar de govern», *Avui*, 20-10-2005.

PAR, S.; MANCHÓN, M.: «Maragall: Prefiero la ingenuidad de Carod a la pasividad del PP ante ETA» *El Mundo*, 31-01-2004.

PASTOR, C.: «Mas guanya en escons però Carod té la clau per fer-lo president», *El Periódico de Catalunya*, 17-11-2003.

- «El PSC posa per escrit el seu alt grau de coincidència amb ERC», *El Periódico de Catalunya*, 27-11-2003.
- «PSC i Esquerra negocien els últims serrells per al pacte», *El Periódico de Catalunya*, 7-12-2003.
- «El pacte d'esquerres, pendent del “sí” de l'executiva d'ERC», *El Periódico de Catalunya*, 8-12-2003.
- «Ciudadans pel Canvi rebutja dissoldre's», *El Periódico*, 3 de juliol del 2005.
- «La unitat del tripartit es trenca en la negociació amb Convergència» *El Periódico de Catalunya*, 16-9-2005.

PAU, S.: «IU i ICV insten Zapatero a acceptar l'aliança d'esquerres a la Moncloa», *Avui*, 28-2-2004.

PERDIGÓ, J.M.: «Carod impedeix que Maragall canviï mig govern d'amagat del PSC», *El Periódico de Catalunya*, 15-10-2005.

- «Maragall obre una crisi amb el PSC al pretendre un canvi de Govern», *El Periódico de Catalunya*, 16-10-2005.
- «Maragall i el tripartit pacten una reorganització limitada del Govern», *El Periódico*

de Catalunya, 17-10-2005.

- «Maragall precipita un canvi al Govern que irrita ERC i Iniciativa», *El Periódico de Catalunya*, 20-4-2006.
- «Maragall tanca l'última crisi amb un Govern a mida de Montilla», *El Periódico de Catalunya*, 14-05-2006.

PÉREZ, C.; NOGUER, M.: «El obstruccionismo de ERC e ICV a la conexión eléctrica con Francia solivianta a los empresarios», *El País*, 23-4-2005.

PLANELLA, V.: «CiU demana temps a ERC i l'aprofita per reclamar el suport del PP a Pujol», *El Punt*, 13-11-1999.

- «La política de blocs substitueix el consens amb l'objectiu de millorar l'autogovern de Catalunya», *El Punt*, 27-6-2001.
- «Maragall manté el preacord amb ERC i ICV per reformar l'Estatut, malgrat els atacs de CiU i del PP», *El Punt*, 20-9-2001.
- «CiU ofereix a ERC un acord sobre l'autogovern sempre que no es toqui l'Estatut ni la Constitució», *El Punt*, 6-11-2001.
- «Les esquerres se senten a negociar», *El Punt/Regió 7*, 27-11-2001.
- «El PSC-CpC, ERC i ICV opten per una millora de l'autogovern català gradual i negociada amb l'Estat», *El Punt*, 28-11-2001.
- «Informe de CiU sobre l'autogovern», *El Punt*, 8-12-2001.
- «El govern de CiU multiplica les propostes dels grups d'esquerres sobre l'autogovern», *El Punt*, 8-12-2001.
- «Maragall fa una crida cívica a una segona "transició" per incrementar l'autogovern», *El Punt*, 14-12-2001.
- «Maragall supera el tràmit de la investidura i promet ser el president "de tothom"», *El Punt*, 17-12-2003.
- «Maragall es compromet a resoldre l'encaix de Catalunya en l'Espanya plural del PSOE», *El Punt*, 3-09-2003.
- «Carod-Rovira proposa un pacte de classe per superar la diferenciació entre catalans», *Avui*, 5-09-2003.
- «La ratificació en referèndum de la Constitució europea divideix els partits catalans», *El Punt*, 20-7-2004.
- «El govern vol incrementar un 5 per cent la partida de retribucions dels alts càrrecs», *El Punt*, 18-11-2004.
- «Maragall reorganitza el nucli del govern per mirar de guanyar "solidesa i eficàcia"», *El Punt*, 6-4-2005.

QUADRADO, S.; SEN, C.: «CiU niega que un pacto con ERC lleva a la "radicalizaciones" de Catalunya», *La Vanguardia*, 19-11-2003.

- «CiU evita pronunciar-se fins que ERC faci oficial la seva decisió», *La Vanguardia*, 9-12-2003.
- «CiU se l'ansa a denunciar la "estafa" de ERC m'entres intenta dar una imagen de cohesión», *La Vanguardia*, 10-12-2003.
- «El Consell Consultiu dictamina que la ley del conseller en cap vulnera el Estatut», *La Vanguardia*, 12-1-2005.
- «CiU considera que la crisis justifica que Maragall se cometa a una moción de confianza o tímida», *La Vanguardia*, 17-10-2005.

RAHOLA, L.: «Ciutadans pel Canvi proposa al PSC un protocol per reforçar la coalició i

prepara el relleu de Vallès», *El Punt*, 6-4-2006.

RAHOLA, P.: «Carta aviar-te a Raimon Obiols y Rafael Ribó», *La Vanguardia*, 22-5-1996.

RIEGO, C. DEL: «Piqué advierte de que un triunfo del PSOE llevaría a España los problemas del tripartito», *La Vanguardia*, 8-2-2004.

- «Rajoy asegura que Zapatero incapacitado para gobernar tras pactar con Carod-Rovira», *La Vanguardia*, 28-2-2004.

ROS, E.: «Malestar a Iniciativa per la negociació amb el PSC i ERC al Senat», *El Periódico de Catalunya*, 17-12-1999.

- «PSC, ERC i ICV acorden anar junts al Senat», *El Periódico de Catalunya*, 12-1-2000.

- «El PSC i ICV pacten amb ERC l'únic acte conjunt de l'Entesa» *El Periódico de Catalunya*, 6-3-2000.

- «Els partits de l'esquerra s'uneixen per impulsar la reforma de l'Estatut», *El Periódico*, 27-6-2001.

- «L'esquerra recupera la unitat sobre l'autogovern», *El Periódico*, 23-11-2001.

- «CiU pugna amb l'esquerra en la defensa de l'autogovern», *El Periódico de Catalunya*, 8-12-2001.

- «Maragall i Ribó li demanen a Pujol que se'n vagi i convoqui eleccions», *El Periódico de Catalunya*, 3-10-2002.

- «Montilla: "Necesitamos un Gobierno amigo en España"», *El País*, 26-2-2004.

- «Piqué pedirá hoy a la dirección del PP que se eviten las elusiones al líder de Esquerra», *El País*, 1-2-2004.

ROS, E.; ARKOTXA, X.: «Pujol oferirà pactes a l'oposició», *El Periódico de Catalunya*, 3-10-2000.

ROS, E.; BALDOMÀ, M.: «El túnel de Bracons ocasiona una nova crisi al Govern català», *El Periódico de Catalunya*, 17-3-2004.

ROS, E.; GARCÍA, M.D.: «Piqué posa CiU i el PSC en el mateix sac del radicalisme», *El Periódico de Catalunya*, 8-09-2003.

- «Mas demana ajuda a CiU per guanyar com Pujol el 1980», *El Periódico de Catalunya*, 11-09-2003.

- «El PPC lamenta que CiU no li agraeixi el seu patriotisme», *El Periódico de Catalunya*, 27-09-2003.

- «Piqué nega que Madrid tingui més inversió que Catalunya», *El Periódico de Catalunya*, 4-11-2003.

ROS, E.; TORDERA, J.: «L'esquerra deixa Pujol lligat al PP», *El Periódico de Catalunya*, 6-10-2000.

RUSIÑOL, P.: «La izquierda catalana se presentará unida al Senado y formará grupo al margen del PSOE», *El País*, 12-1-2000.

- «La izquierda se presentará al Senado bajo denominaciones de Entesa Catalana de Progrés», *El País*, 15-1-2000.

- «Pujol deprecia la oferta d ERC y advierte a Carod que su apoyo no es una prioridad

2001».

- «La izquierda redactará una propuesta conjunta de reforma del Estatut», *El País*, 27-6-2001.

- «La permanente de Iniciativa rechaza el último texto del PSC sobre el autogobierno y exige más ambición», *El País*, 22-11-2001.

- «PSC, ERC e ICV ceden para lograr el acuerdo sobre autogobierno», *El País*, 23-11-2001.

- «Las izquierdas escenifican con el pacto de autogobierno su alternativa a Pujol», *El País*, 28-11-2001.

- «Piqué invita al Gobierno en plena para su puesta de largo como candidato a las autonómicas», *El País*, 5-09-2003.

- «Maragall ofrece “un nuevo catalanismo con acento extremeño, andaluz o asturiano”», *El País*, 6-11-2003.

- «El Gobierno catalán “colgará” en Internet el sueldo de todos los cargos públicos», *El País*, 31-3-2004.

- «La oposición atribuye la escasa producción legislativa del Gobierno catalán a sus “crisis permanentes”», *El País*, 20-4-2004.

RUSIÑOL, P.; GARRIGA, J.: «CiU quiere gobernar con Esquerra en Cataluña y apoyar al PP en Madrid», *El País*, 4-11-1999.

- «La dirección de CDC reclama a Pujol un pacto con ERC para desmarcarse del PP», *El País*, 8-11-1999.

- «El republicano Carod se entrevista hoy con Pujol sin ninguna convicción de lograr un pacto nacionalista», *El País*, 10-11-1999.

- «CiU proclama que no reformará el Estatut, para lograr el apoyo del PP a Pujol», *El País*, 14-11-1999.

SÁEZ, A., Un debat sense cara a cara, *Avui*, 8-11-2003.

SÁNCHEZ, J.: «Males y miedos de la izquierda», *El País*, 11-6-1996,

SÁNCHEZ, M.: «Zapatero da por hecho que Carod hará president a Maragall», *El Mundo*, 8-12-2003.

SANDOVAL, A.F.; HINOJOSA, S.: «Bargalló insinúa que el Gobierno tiene intereses en Bescanó», *La Vanguardia*, 24-5-2005.

SANTAEULÀRIA, Tate: «Maragall, Carod y Saura dan carácter histórico a la firma del acuerdo sobre autogobierno», *La Razón*, 14-12-2001.

- «Duran salta a la arena», *La Razón*, 20-1-2004.

- «Mas promete en su programa electoral una Consejería de Exteriores y más “embajadas”», *La Razón*, 30-09-2003.

- «La Generalitat revela los sueldos de los «hermanísimos», *La Razón*, 1-4-2004.

SEGURA, A.: «Maragall vaticina “llarga vida” al tripartit i proclama la total lleialtat d’ERC i ICV», *El Punt*, 19-12-2004.

SEN, C.: «Maragall advierte que ERC puede apoyar a Pujol y truncar el cambio », *La Vanguardia*, 7-9-1999.

- «Zapatero ve inviable el tripartito sin un sí de ERC», *La Vanguardia*, 22-3-2006.

- «El PP se inclina por abstenerse para someter a Pujol a una segunda votación», *La*

Vanguardia, 12-11-1999.

- «Duran no quiere ministros, sino pactar el Estatut», *La Vanguardia*, 26-2-2004.
- «Duran reclama que Catalunya diga basta al desprecio del PP y el caudillismo de Carod», *La Vanguardia*, 27-2-2004.
- «Duran ve indigno que siga el tripartito y pide a Maragall que rompa con ERC», *La Vanguardia*, 3-3-2004.
- «Mas pide a la inmigración de los 60 que defienda Catalunya ante Madrid», *La Vanguardia*, 4-11-2003.
- «Mas afirma que ERC se entregará al PSOE y pide a los votantes de Carod que reflexionen», *La Vanguardia*, 6-11-2003.
- «Empate entre CiU y PSC, según el CIS», *La Vanguardia*, 8-11-2003.
- «Zapatero señala a Maragall que los presidentes són responsables de la estabilidad parlamentaria», *La Vanguardia*, 18-10-2005.

SERRANO, A.: «Carod diu que si fos ministre de l'Interior parlaria amb ETA per posar fi al terrorisme», *El Punt*, 7-03-2004.

- «ERC es presenta a les generals com el “vot útil” per evitar la majoria absoluta del PP», *El Punt*, 3-1-2004.
- «El govern d'esquerres reconeixerà amb celeritat Artur Mas com a cap de l'oposició», *El Punt*, 15-1-2004.
- «ERC i ICV-EA s'indignen amb el PSC per la “imposició” de l'eix Vic-Olot», *El Punt*, 17-3-2004.
- «La cúpula d'ICV defensarà el vot en contra de la carta magna després de trobar-hi cinc déficits greus», *El Punt*, 7-9-2004.
- «Carod veu avalada la via del diàleg amb ETA que li va costar el càrrec», *El Punt*, 23-3-2006.

SCHWARTZ, M.: «Rajoy usa ETA com a arma contra el PSOE malgrat el pacte antiterrorista», *El Periódico de Catalunya*, 9-2-2004.

SERRAT, J.: «Montilla admet que la crisi de govern no contribueix a la victòria del PSOE» *Avui*, 4-2-2004

SUÑÉ, R.: «Ochenta intelectuales y artistas apoyan la Entesa de la izquierda al Senado» *La Vanguardia*, 9-3-2000.

- «Maragall pide a Pujol que le deje gobernar para no depender del “pacto humillante” con el PP», *La Vanguardia*, 4-10-2001.
- «PSC, ERC e IC se unen para concretar una propuesta de mejora del autogobierno», *La Vanguardia*, 27-6-2001.
- «La izquierda reclama la bandera del autogobierno», *La Vanguardia*, 14-12-2001.

SUÑÉ, R.; SEN, C.: «Maragall dice que el PSC puede satisfacer las exigencias de ERC mejor que CiU», *La Vanguardia*, 10-11-1999.

SUÑÉ, R.; DOMINGO, O.: «Maragall presenta su censura convencido de que CiU no cambiará de aliado», *La Vanguardia*, 5-10-2001.

SUÑÉ, R.: «El PSC se plantea incluir a Solé Tura en la coalición con ERC e IC para el Senado», *La Vanguardia*, 18-1-2000.

- «Serra propondrá a Molas como candidato al Senado para forzar la coalición con

ERC», *La Vanguardia*, 21-1-2000.

SUST, T.: «Carod adverteix a CiU i PSC que no hi ha res decidit », *El Periódico de Catalunya*, 18-11-2003.

- «El PSC aprova per unanimitat recolzar la Constitució europea», *El Periódico de Catalunya*, 25-7-2004.

- «Carod adverteix que ERC ha cobert la quota de sacrifici», *El Periódico de Catalunya*, 20-10-2005.

SUST T.; BALDOMÀ, M.: «ICV evita comprometre's a formar grup amb IU al Congrés», *El Periódico de Catalunya*, 6-1-2004.

- «Carod lloa l'alto el foc i reivindica la seva entrevista amb ETA», *El Periódico de Catalunya*, 23-3-2006.

TOBARRA, S.: «Saura avisa a Maragall que ICV será decisiva para cambiar el Gobierno de CiU», *El País*, 5-11-2003.

- «Fuerte progreso de ICV-EUiA, que pide a ERC un Gobierno de izquierdas», *El País*, 17-11-2003.

TORDERA, J.: «L'Entesa enfronta el PSC i el PSOE», *El Periódico de Catalunya*, 8-4-2000.

- «Acord "total" de l'esquerra catalana sobre l'autogovern», *El Periódico de Catalunya*, 27-11-2001.

- «L'autogovern uneix l'esquerra», *El Periódico*, 2-12-2001.

- «Maragall proposa substituir el pujolisme pel catalanisme», *El Periódico de Catalunya*, 3-09-2003.

- «Maragall reclama a Mas que imiti Rajoy i Piqué, i dimiteixi», *El Periódico de Catalunya*, 11-09-2003.

- «Maragall vol un magribí al Parlament», *El Periódico de Catalunya*, 18-09-2003.

- «Maragall suggereix que CiU no sabrà acceptar una eventual derrota», *El Periódico de Catalunya*, 13-11-2003.

- «Maragall reclama el vot útil per arribar a la «plenitud democràtica», *El Periódico de Catalunya*, 14-11-2003.

- «Maragall, Carod i Saura afirmen que el nou Govern es mantindrà unit», *El Periódico de Catalunya*, 15-12-2003.

- «Carod-Rovira deixarà la Generalitat i serà candidat en les legislatives», *El Periódico de Catalunya*, 28-1-2004.

- «El PSC demana a Zapatero que posi el "segell Maragall" al seu programa», *El Periódico de Catalunya*, 16-1-2004.

- «El Govern limita les retribucions a alts càrrecs en concepte de dietes», *El Periódico de Catalunya*, 14-5-2004.

- «Maragall afirma que el PSC ha de «donar classes» de govern a ERC», *El Periódico de Catalunya*, 17-1-2004.

«El president basa la ruptura en la claredat que mereix el ciutadà», *El Periódico de Catalunya*, 12-05-2006.

TORDERA, J.; ARKOTXA, X.: «L'oposició dona per esgotada l'etapa de Pujol», *El Periódico de Catalunya*, 4-10-2000.

- «Ribó invita el PSC i Esquerra a presentar una opció d'esquerres a Pujol», *El Periódico de Catalunya*, 5-10-2000.

TORDERA, J.; GONZÁLEZ, A.: «PSC i ERC exhibeixen una àmplia sintonia en la seva primera reunió», *El Periódico de Catalunya*, 25-11-2003.

- «ERC exigeix un referèndum sobre l'Estatut i el finançament per pactar», *El Periódico de Catalunya*, 1-12-2003.

- «Carod no exigirà a CiU i el PSC el seu suport al referèndum sobre l'Estatut», *El Periódico de Catalunya*, 2-12-2003.

- «Maragall, Carod i Saura afirmen que el nou Govern es mantindrà unit», *El Periódico de Catalunya*, 15-12-2003.

TORDERA, J.; ROS, E.: «El PSC fa autocrítica pels seus vaivens sobre el model d'Estat», *El País*, 21-11-2001.

- «Maragall afirma que el PSC ha de "donar classes" de govern a ERC», *El Periódico de Catalunya*, 17-1-2004.

TORRENT, Q.: «Carod oposa el caràcter integrador d'ERC al sucursalisme de CiU i PSC», *Avui*, 12-09-2003.

- «Saura proposarà el no malgrat les veus a favor que ICV doni el sí al Tractat de la UE», *Avui*, 23-9-2004.

TORRES, M.: «IC propone que la candidatura conjunta de la izquierda al Senado incluya independientes», *El País*, 20-12-1999.

VALLS, F.: «Pujol acerca sus posiciones a las de Maragall i desdeña el pacto que le ofrece Esquerra», *El País*, 5-10-2000.

- «Carod propone a CiU que deje la trinchera del PP y pase a la de los catalanistas», *El País*, 4-10-2001.

- «Pujol defiende el carácter pacífico y constitucional del nacionalismo catalán», *El País*, 2-10-2002.

- «El ex ministro socialista Joan Majó dirigirá la radiotelevisión catalana», *El País*, 15-1-2004.

- «La designación de Mas como jefe de la oposición enfrenta a Maragall con Esquerra», *El País*, 15-4-2004.

- «Maragall frena la reestructuración del Gobierno que proyectaba en Semana Santa», *El País*, 4-4-2005.

VALLS, F.; GARRIGA, J.: «Pujol pide más dinero y más poder para que le apoye el PP», *Avui*, 16-11-1999.

- «Pujol pide más dinero y más poder en un discurso continuista para que le apoye el PP», *El País*, 16-11-1999.

- «Pujol rectifica y busca el consenso para mejorar la financiación autonómica», *El País*, 4-10-2000.

- «Pujol advierte al PP de que la involución autonómica pone a prueba su lealtad», *El País*, 22-10-2001.

VALLS, F.; RUSIÑOL, P.: «El PSC y Esquerra llogaran un pacto programático para gobernar en Cataluña», *El País*, 8-12-2003.

VERDÚ, H.: «Piqué afirma en un feudo de la izquierda que votar al PSC es dar la llave del poder a ERC», *La Vanguardia*, 21-9-2003.

VILAWEB: «Els sindicats celebren el govern tripartit i li reclamen un “gir radical” en les polítiques socials», 12-12-2003.

ZULOAGA, J.M.: «ETA revela que Carod “nos informo sobre Catalunya”», *La Razón*, 25-2-2004.

Principals titulars de portada

31-10-2003

- «Catalunya afronta una cita electoral històrica», *La Vanguardia*.
- «La campanya més decisiva», *Avui*.
- «Inici de la campanya del relleu o el canvi», *El Periódico de Catalunya*.
- «Catalunya busca hereu», *El Punt*.
- «Arranca la campanya oficial», *El País*.
- «Empieza el pospujolismo», *El Mundo*.
- «Temor a que Esquerra sea el árbitro del futuro gobierno catalán», *La Razón*.

8-11-2003

- «Mas alcanza a Maragall, según la encuesta del CIS», *La Vanguardia*.
- «Frec a frec», *Avui*.
- «Maragall, probable president», *El Periódico de Catalunya*.
- «Mas i Maragall busquen el favor d'ERC en l'únic debat», *El Punt*.

9-11-2003

- «Mas y Maragall llegan igualados a la recta final», *La Vanguardia*.
- «Maragall demana a Esquerra que no frustri el canvi», *El Periódico de Catalunya*.
- «PSC y CiU llegan empatados a la recta final de la campaña», *El País*.
- «Empate técnico», *El Mundo*.

10-11-2003

- «Maragall podrá gobernar en Cataluña, pero con independentistas y comunistas», *La Razón*.

16-11-2003

- «Catalunya se la juega», *La Vanguardia*.
- «Tot final té un principi». 16 N, *Avui*.
- «El dilema. Catalanisme obert, plural i progressista/ L'experiment nacionalista», *El Periódico de Catalunya*.

17-11-2003

- «Mas toma el relevo de Pujol y bate a Maragall», *La Vanguardia*.
- «Mas derrota Maragall», *Avui*.
- «Victòria dels nacionalistes», *El Periódico de Catalunya*.
- «Mas guanya, Carod decideix», *El Punt*.
- «CiU torna a guanyar i pot formar majoria amb ERC», *Diari de Girona*.
- «Mas gana en Cataluña, pero Esquerra tiene la llave del Gobierno», *El País*.
- «Gana Mas y fracasa Maragall, pero Esquerra Republicana será el árbitro», *El Mundo*.
- «Esquerra Republicana decide», *ABC*.

- «ERC, árbitro del gobierno catalán», *La Razón*.

18-11-2003

- «Arranca la negociación para formar Govern», *La Vanguardia*.
- «Ball de pactes», *Avui*.
- «Tot en l'aire», *El Periódico de Catalunya*.
- «Mas y Maragall cortejan a Esquerra Republicana para formar Gobierno», *El País*.
- «El PSOE dispuesto a gobernar con CiU pero Maragall quiere hacerlo con ERC», *El Mundo*.
- «Dirigentes del PSOE sugieren a Maragall que llegue a un pacto con CiU», *ABC*.

13-12-2003

- «El Gobierno descalifica el programa del tripartito», *La Vanguardia*.
- «Zaplana amenaça Maragall abans que prengui possessió», *El Periódico de Catalunya*.
- «El govern central situa fora de la llei l'executiu tripartit català», *Avui*.
- «El pacto PSC-ERC coincide con el plan de Ibarretxe en al menos cuatro puntos», *ABC*.

16-12-2003

- «Maragall propone un nuevo pacto con España», *La Vanguardia*.
- «Maragall vol un nou Estatut per refer el pacte amb els pobles d'Espanya», *Avui*.
- «Maragall vol una altra relació amb Espanya», *El Periódico de Catalunya*.
- «Maragall exige una nueva relación con España o el drama está servido», *El Mundo*.

17-12-2003

- «Maragall, president», *La Vanguardia*.
- «Maragall agafa el relleu», *Avui*.
- «Ara toca», *El Periódico de Catalunya*.
- «Maragall, president: Ara toca superar l'obra de Pujol», *El Punt*.
- «La izquierda lleva a Maragall a la Generalitat», *El Mundo*.
- «Maragall, rehén del independentista Carod, nuevo presidente de Cataluña», *La Razón*.

Principals editorials (per ordre cronològic)

31-10-2003

- «Una campanya i quatre anys al davant», *Avui*.
- «Relleu o canvi», *El Periódico de Catalunya*.
- «Empieza el pospujolismo», *El País*.
- «Escenificació de l'inici de campanya que fa temps que dura», *El Punt*.
- «El Parlament de l'Estatut», *Regió 7*.
- «La successió de Pujol», *Segre*.
- «Inquietante escenario catalán», *La Razón*.

2-11-2003

- «La campanya: CiU i el PSC», *El Periódico de Catalunya*.
- «Una campanya i quatre anys al davant», *Avui*.

8-11-2003

- «Bono i Mayor: l'ajuda externa», *Avui*.
- «De moment, Maragall està més ben situat que Mas», *El Periódico de Catalunya*.
- «Mensajes cruzados en Cataluña», *ABC*.

9-11-2003

- «Momento decisivo», *La Vanguardia*.
- «Las elecciones catalanas, más abiertas que nunca», *El Mundo*.
- «Una coalición para suceder a Pujol», *El País*.
- «Primer i últim debat», *El Periódico de Catalunya*.

13-11-2003

- «El voto útil a Piqué», *La Razón*.
- «Dues postures diferents», *El Periódico de Catalunya*.

15-11-2003

- «El moment de decidir», *El Periódico de Catalunya*.
- «Incierto fin de ciclo en Cataluña», *El Mundo*.

16-11-2003

- «A las urnas», *La Vanguardia*.
- «Catalunya decideix», *Avui*.
- «L'hora d'una Catalunya més integrada i de tothom», *El Periódico de Catalunya*.
- «Asignaturas catalanas», *El País*.
- «Cataluña elige al sucesor de Pujol», *La Razón*.

17-11-2003

- «La victoria de Mas», *La Vanguardia*.
- «Victòria nacional i de progrés», *Avui*.
- «Una inesperada victòria nacionalista», *El Periódico de Catalunya*.
- «Un canvi pot entrar per una altra porta», *El Punt*.
- «El vigor d'ERC no era una flor d'estiu», *El 9 Nou*.
- «ERC arbitrarà el triomf de CiU», *Diari de Girona*.
- «Qué cambió», *El País*.
- «Otro fracaso para el PSOE, otro problema para el PP», *El Mundo*.
- «CiU gana, Maragall fracasa y ERC decide», *ABC*.
- «Cataluña: ERC tiene la llave», *La Razón*.

19-11-2003

- «Un govern estable? », *Avui*.
- «Zapatero i les pressions», *El Periódico de Catalunya*.
- «Majoria per reformar l'Estatut», *Diari de Girona*.
- «La solución menos mala para Cataluña», *El Mundo*.
- «La trampa del pacto», *La Razón*.

22-11-2003

- «Intimidat i desestabilitzat», *Avui*.
- «Ignorància poc respectuosa amb els resultats electorals», *El Punt*.

30-11-2003

- «Incertidumbres postelectorales», *La Vanguardia*.

13-12-2003

- «Formulari contra un finançament més just», *Avui*.
- «Desafío catalán», *El País*.
- «Un disparate inconstitucional e insolidario, letal para el PSOE», *El Mundo*.

15-12-2003

- «Un govern d'esquerres per un país que vol canvis», *El 9 Nou*.
- «Normalitat democràtica», *El Punt*.
- «El triunfo de Carod», *La Razón*.

16-12-2003

- «Un nuevo horizonte», *La Vanguardia*.
- «Una oferta a Espanya», *El Periódico de Catalunya*.
- «Cataluña plural», *El País*.
- «Maragall pide flexibilidad, pero amenaza con un drama», *El Mundo*.
- «Un modelo insolidario», *ABC*.
- «La responsabilidad de Zapatero», *La Razón*.

17-12-2003

- «Maragall, president», *La Vanguardia*.
- «Maragall tanca i obre etapa», *Avui*.
- «Arriba l'hora de Maragall», *El Periódico de Catalunya*.
- «Pasqual Maragall, president de Catalunya», *El Punt*.
- «President Maragall», *El País*.
- «La investidura de Carod-Rovira», *La Razón*.

31-10-2003

- «Empieza el pospujolismo», *El País*.
- «Relevo o cambio», *El Periódico de Catalunya*.
- «Una campanya i quatre anys al davant», *Avui*.
- «Escenificació de l'inici d'una campanya que fa temps que dura», *El Punt*.

2-11-2003

- «El cambio catalán», *ABC*.
- «La campanya: CiU i el PSC», *El Periódico de Catalunya*.

7-11-2003

- «El primer problema per a Rajoy», *El Punt*.

8-11-2003

- «Mensajes cruzados en Cataluña», *ABC*.
- «De moment, Maragall està més ben situat que Mas», *El Periódico de Catalunya*.
- «Bono i Mayor: l'ajuda externa», *Avui*.
- «Meitat de campanya: bipartidisme amb falca», *El Punt*.

9-11-2003

- «Momento decisivo», *La Vanguardia*.
- «Una coalición para suceder a Pujol», *El País*.
- «Primer i últim debat», *El Periódico de Catalunya*.

- «Las elecciones catalanas, más abiertas que nunca», *El Mundo*

10-11-2003

- «Minoritaris, però decisius», *El Periódico de Catalunya*.

12-11-2003

- «¿Qui governarà amb ERC?, *El Periódico de Catalunya*.

12-11-2003

- «Dues postures diferents», *El Periódico de Catalunya*.

15-11-2003

- «El moment de decidir», *El Periódico de Catalunya*.

- «Incierto fin de ciclo en Cataluña», *El Mundo*.

16-11-2003

- «A las urnas», *La Vanguardia*.

- «Asignaturas catalanas», *El País*.

- «L'hora d'una Catalunya més integrada i de tothom», *El Periódico de Catalunya*.

- «Catalunya decideix», *Avui*.

17-11-2003

- «CiU gana, Maragall fracasa y ERC decide», *ABC*.

- «La victoria de Mas», *La Vanguardia*.

- «Qué cambio», *El País*.

- «Una inesperada victoria nacionalista», *El Periódico de Catalunya*.

- «Otro fracaso para el PSOE, otro problema para el PP», *El Mundo*.

- «Victòria nacional i de progrés» *Avui*.

- «El canvi pot entrar per una altra porta», *El Punt*.

18-11-2003

- «A Zapatero se le cae el castillo de naipes», *ABC*.

- «Una lectura española», *La Vanguardia*.

- «Mayoría nacionalista», *El País*.

- «Encara està tot obert», *El Periódico de Catalunya*.

- «Inquietud a Madrid», *El Periódico de Catalunya*.

- «Els primers moviments», *Avui*.

- «Pactes transparents i en clau catalana», *El Punt*.

19-11-2003

- «La solución menos mala para Cataluña», *El Mundo*.

- «Un govern estable? », *Avui*.

20-11-2003

- «Los demonios del PSOE envuelven a Zapatero», *ABC*.

- «Zapatero i les pressions», *El Periódico de Catalunya*.

22-11-2003

- «El PSOE s'obre a Esquerra» *El Periódico de Catalunya*.

- «PSOE: La procesión va por dentro... », *El Mundo*.

- «Intimidar i desestabilitzar», *Avui*.
- «Ignorància poc respectuosa amb els resultats electorals», *El Punt*.

23-11-2003

- «Els vots i els escons», *Avui*.

24-11-2003

- «Ocasión perdida», *ABC*.
- «El PSOE no debe supeditar los principios a la táctica», *El Mundo*.
- «Marxa enrera a la FEMP», *El Periódico de Catalunya*.

26-11-2003

- «La primera ronda d'ERC», *El Periódico de Catalunya*.
- «La debilidad de Mas y Maragall», *El Mundo*.
- «Les febleses estructurals del PSOE», *Avui*.

28-11-2003

- «La presión del PP», *El País*.
- «El factor segona volta», *El Periódico de Catalunya*.

30-11-2003

- «Incertidumbres postelectorales», *La Vanguardia*.
- «La campanya va ser decisiva», *El Periódico de Catalunya*.
- «La política torna al carrer», *El Punt*.

2-12-2003

- «Inédita relación entre nacionalismos», *ABC*.
- «Negociació llarga i difícil», *El Periódico de Catalunya*.
- «Mas se acerca a Ibarretxe buscando la carambola hacia Carod», *El Mundo*.
- «Els patiments d'Esquerra», *Avui*.
- «El doble gest d'Artur Mas», *El Punt*.

5-12-2003

- «L' hora dels líders», *Avui*.

6-12-2003

- «La nueva Mesa», *La Vanguardia*.
- «Exhibición de matices», *El País*.
- «Un Parlament nou per a una nova era política a Catalunya», *El Punt*.

7-12-2003

- «Esquerra se impone», *ABC*.
- «S'aixeca el teló», *El Periódico de Catalunya*.

9-12-2003

- «El arriesgado órdago del socialismo catalán», *ABC*.
- «El precio de Maragall lo pagará Zapatero», *El Mundo*.

10-12-2003

- «Una fórmula inédita», *La Vanguardia*.
- «Relevo democrático», *El País*.
- «Sí a aquest pas endavant», *El Periódico de Catalunya*.
- «Una declaració com a argumentació», *Avui*.

11-12-2003

- «Transparencia», *La Vanguardia*.
- «El programa del canvi», *El Periódico de Catalunya*.
- «¿A dónde va CiU? », *El Mundo*.
- «CiU, a l'oposició», *Avui*.
- «Nou govern i nova oposició», *El Punt*.

12-12-2003

- «El pacte de progrés davant Bracons», *El Punt*.

13-12-2003

- «Programa de ruptura», *ABC*.
- «Desafío catalán», *El País*.
- «El Govern i Barcelona», *El Periódico de Catalunya*.
- «Un disparate inconstitucional e insolidario, letal para el PSOE», *El Mundo*.
- «Formulari contra un finançament més just», *Avui*.
- «El pacte de progrés davant Bracons», *El Punt*.

14-12-2003

- «Respeto político», *La Vanguardia*.
- «El retorn del rancor», *El Periódico de Catalunya*.
- «Tancar l'Idece i obrir la vegueria de l'Ebre», *El Punt*.

15-12-2003

- «Ocasión perdida», *ABC*.
- «Normalitat democràtica», *El Punt*.

16-12-2003

- «Un modelo insolidario», *ABC*.
- «Un nuevo horizonte», *La Vanguardia*.
- «Cataluña plural», *El País*.
- «Una oferta a Espanya», *El Periódico de Catalunya*.
- «Maragall pide flexibilidad, pero amenaza con un drama», *El Mundo*.

17-12-2003

- «El desbarajuste del PSOE, un problema de Estado», *ABC*.
- «Maragall, president», *La Vanguardia*.
- «President Maragall», *El País*.
- «Arriba l'hora de Maragall», *El Periódico de Catalunya*.
- «Maragall tanca i obre etapa», *Avui*.
- «Pasqual Maragall, president de Catalunya», *El Punt*.

18-12-2003

- «Estatut legítim», *El Periódico de Catalunya*.
- «Joc brut», *Avui*.

19-12-2003

- «El rey sin intérpretes», *ABC*.
- «Finançament adequat», *El Periódico de Catalunya*.

20-12-2003

- «President Maragall», *La Vanguardia*.
- «Una Catalunya més justa», *El Periódico de Catalunya*.

21-12-2003

- «Maragall y los equilibrios», *ABC*.
- «Tender puentes», *La Vanguardia*.
- «El Gobierno de Maragall», *El País*.
- «Jordi Pujol», *El Periódico de Catalunya*.
- «Felicitats, president», *Avui*.
- «Maragall ja governa», *El Punt*.

22-12-2003

- «La cohesió del Govern», *El Periódico de Catalunya*.

24-12-2003

- «Maragall tensa la cuerda», *ABC*.
- «El PSOE es mou... lentament», *Avui*.

25-12-2003

- «Les expectatives del municipalisme respecte del nou govern», *El Punt*.

27-12-2003

- «Normalitat institucional», *El Periódico de Catalunya*.

28-12-2003

- «La primera relliscada», *El Periódico de Catalunya*.
- «Mitjans públics no depenents», *Avui*.
- «Les finances i el gir del govern d'esquerres», *El Punt*.

29-12-2003

- «Turbulències amb rerefons nacional», *Avui*.

30-12-2003

- «Govern en marcha», *La Vanguardia*.
- «Un nou èxit... encara curt», *Avui*.
- «El tripartit i l'obstinació hidràulica del PP», *El Punt*.

31-12-2003 – 1-1-2004

- «El missatge del president», *El Periódico de Catalunya*.
- «Cal donar temps al nou govern de Catalunya», *El Punt*.

2-1-2004

- «Un descontrol innecesario», *ABC*.
- «Gest del nou govern per la lluita contra el PHN», *El Punt*.

4-1-2004

- «Cap a on va Espanya? », *Avui*.

5-1-2004

- «Les primeres passes del govern», *Avui*.

6-1-2004

- «Peligrosa propuesta del PSOE», *ABC*.

7-1-2004

- «Aznar i les autonomies», *El Periódico de Catalunya*.

8-1-2004

- «Aznar y Maragall», *La Vanguardia*.

- «Les eleccions generals o quan al PP li dol Espanya», *El Punt*.

9-1-2004

- «Pasqual Maragall y las contradicciones del PSOE», *ABC*.

- «Encuentro positivo», *La Vanguardia*.

- «Gestos catalanes», *El País*.

- «Sense treva a Maragall...», *El Periódico de Catalunya*.

- «Maragall intranquiliza mientras Zapatero intenta dar confianza», *El Mundo*.

- «El pes dels catalans en la política espanyola», *El Punt*.

10-1-2004

- «Cortesía i protocol», *Avui*.

11-1-2004

- «Mestres de xoc», *El Periódico de Catalunya*.

- «Parents, amics i saludats», *Avui*.

- «Maragall i Aznar no passen de la cortesia institucional», *El Punt*.

12-1-2004

- «Duran resucita la Operación Roca», *El Mundo*.

13-1-2004

- «Professionalitat i independència per a la CCRTV», *El Punt*.

- «Nova etapa a Barcelona», *El Punt*.

14-1-2004

- «Primer pulso», *La Vanguardia*.

- «Relleu a la Corpo», *El Periódico de Catalunya*.

15-1-2004

- «Un mal començament», *Avui*.

16-1-2004

- «Un debate necesario», *La Vanguardia*.

17-1-2004

- «Ocasión perdida», *El País*.

- «Una decisió mal mesurada», *El Periódico de Catalunya*.
- «La falta de transparència hipoteca la credibilitat del govern tripartit», *El Punt*.

18-1-2004

- «La renovació dels socialistes», *El Punt*.

19-1-2004

- «El Estado de la alternativa», *ABC*.
- «Pactar con limites», *La Vanguardia*.

20-1-2004

- «La expansión del catalán», *El Mundo*.
- «Una legislatura marcada per l'estil absolutista d'Aznar», *El Punt*.

21-1-2004

- «¿Descubrirá Maragall la parte sumergida de la corrupción de CiU? », *El Mundo*.

24-1-2004

- «L'Ebre, més enllà de la conjuntura política a Catalunya i l'Aragó», *El Punt*.

25-1-2004

- «Trenta dies del govern tripartit», *El Punt*.

26-1-2004

- «Duran hace el ridículo», *El Mundo*.

	ABC	El Periódico de Catalunya	El País	La Vanguardia	El Mundo	Avui	El Punt
31-oct-03	3	2	3	3	2	1	2
1 novembre 2003	3	2	3	3	2	1	2
2 novembre 2003	3	2	3	2	1	1	2
3 novembre 2003	3	2	3	3	2	1	2
4 novembre 2003	3	2	3	3	2	1	2
5 novembre 2003	3	2	3	3	2	1	2
6 novembre 2003	3	2	3	3	2	1	2
7 novembre 2003	2	2	3	3	2	1	2
8 novembre 2003	3	1	3	3	2	1	2
9 novembre 2003	3	2	2	3	2	1	2
10 novembre 2003	3	2	3	3	2	1	2
11 novembre 2003	3	2	3	3	2	1	2
12 novembre 2003	3	2	3	3	2	1	2
13 novembre 2003	3	2	3	3	2	1	2
14 novembre 2003	2	2	3	3	2	1	2
15 novembre 2003	3	2	3	3	2	1	2
16 novembre 2003	3	1	3	3	2	1	2

17 novembre 2003	2	1	2	1	1	1	2
18 novembre 2003	3	2	2	2	2	1	2
19 novembre 2003	2	2	3	3	2	1	2
20 novembre 2003	3	2	3	3	2	1	2
21 novembre 2003	2	1	3	3	2	1	2
22 novembre 2003	3	2	3	3	2	1	2
23 novembre 2003	3	2	2	2	2	1	2
24 novembre 2003	3	2	3	3	2	1	2
25 novembre 2003	2	2	3	3	2	2	2
26 novembre 2003	3	2	3	3	2	1	2
27 novembre 2003	2	1	3	3	2	1	2
28 novembre 2003	3	2	3	3	2	1	2
29 novembre 2003	3	2	3	3	2	1	2
30 novembre 2003	3	2	2	2	2	1	3
1 desembre 2003	3	2	3	2	1	1	3
2 desembre 2003	3	2	2	3	2	1	3
3 desembre 2003	3	2	2	3	2	1	3
4 desembre 2003	3	2	3	3	2	1	2
5 desembre 2003	3	2	3	3	2	1	4
6 desembre 2003	2	1	2	3	1	1	3
7 desembre 2003	3	2	2	3	2	1	3
8 desembre 2003	3	2	3	3	2	1	3
9 desembre 2003	3	2	3	3	2	1	3
10 desembre 2003	3	1	3	3	2	1	3
11 desembre 2003	3	2	3	3	2	1	3
12 desembre 2003	3	2	3	3	2	1	3
13 desembre 2003	2	2	3	3	1	1	3
14 desembre 2003	2	2	2	3	2	1	3
15 desembre 2003	2	2	2	2	1	1	3
16 desembre 2003	3	2	3	3	2	1	4
17 desembre 2003	2	1	2	2	2	1	3
18 desembre 2003	3	2	3	3	2	1	3
19 desembre 2003	3	2	3	3	2	1	3
20 desembre 2003	2	2	3	1	2	1	3
21 desembre 2003	3	2	3	2	2	1	3
22 desembre 2003	3	2	3	3	2	1	3
23 desembre 2003	3	2	3	3	2	1	3
24 desembre 2003	3	2	3	3	2	1	3
25 desembre 2003	2	2 ²	3	3 ²	2 ²	1 ²	2
26 desembre 2003 ¹	0 ¹		0 ¹				0 ¹
27 desembre 2003	3	2	3	1	2	1	3
28 desembre 2003	3	2	2	3	2	1	2
29 desembre 2003	3	2	3	3	2	1	3

30 desembre 2003	3	2	3	3	2	1	3
31 desembre 2003	3	2 ²	3	2	2	1 ²	2
1 gener 2004 ¹	0 ¹		0 ¹	1 ²	0 ¹		0 ¹
2 gener 2004	3	2	3		2	1	3
3 gener 2004	3	2	3	3	2	1	3
4 gener 2004	3	2	3	3	2	1	3
5 gener 2004	3	2	3	3	2	1	0 ¹
6 gener 2004	3	2	3	3	2	1	3
7 gener 2004	3	2	3	3	2	1	3
8 gener 2004	3	2	3	3	2	1	3
9 gener 2004	3	2	3	3	2	1	3
10 gener 2004	3	2	2	3	2	1	3
11 gener 2004	3	2	2	2	2	1	3
12 gener 2004	3	2	3	3	2	1	3
13 gener 2004	3	2	3	3	2	1	3
14 gener 2004	3	2	3	3	2	1	3
15 gener 2004	3	2	3	3	2	1	3
16 gener 2004	3	2	3	3	2	1	3
17 gener 2004	3	2	3	3	2	1	3
18 gener 2004	3	2	3	3	2	1	2
19 gener 2004	3	2	2	3	2	1	2
20 gener 2004	3	2	3	3	2	1	3
21 gener 2004	3	2	2	3	2	1	3
22 gener 2004	3	2	3	3	2	1	3
23 gener 2004	3	2	3	3	2	1	3
24 gener 2004	3	2	3	3	2	1	3
25 gener 2004	3	2	2	3	2	1	3
26 gener 2004	3	2	3	3	2	1	3

TOTAL
Articles
seleccionats

ABC	El Periódico de Catalunya	El País	La Vanguardia	El Mundo	Avui	El Punt
244	164	240	240	166	87	221
20	39	13	19	17	26	30

% 8,20 23,78 5,42 7,92 10,24 29,89 13,57

1. No es van editar.

2. El diari recull la informació de dos dies.

RELACIÓ D'ESTUDIS D'OPINIÓ CITATS

1. Fitxa tècnica

Empresa responsable: Instituto Noxa.

Àmbit geogràfic: Catalunya.

Univers: individus de més de 18 anys.

Nombre d'entrevistes: 1.500.

Sistema de recollida de dades: telefònic.

Treball de camp: entre el 7 i el 11 de gener.

Diaris on es recullen la informació i els titulars

- «Maragall parte con una sólida ventaja sobre Mas», *La Vanguardia* (portada), 19-1-2003.

- «Maragall parte con una sólida ventaja», «Mas recibe buena nota como conseller en cap», «El 63% apoya reformar el Estatut», *La Vanguardia*, 19-1-2003..

- «Una encuesta pronostica a CiU la pèrdua d'un diputat per Girona», *Diari de Girona*, 21-1-2003.

2. Fitxa tècnica

Empresa responsable: Vox Pública.

Àmbit geogràfic: Catalunya.

Univers: individus de més de 18 anys.

Nombre d'entrevistes: 800.

Sistema de recollida de dades: telefònic.

Treball de camp: entre el 13 i el 15 de gener.

Diaris d'on es recullen la informació i els titulars

- «Maragall manté 8 punts sobre Mas» (portada), «El PSC conserva des de l'octubre un avantatge de 8 punts sobre CiU», «Maragall augmenta la distància sobre Mas per ser president», «La majoria confia, però menys, en el Govern de Pujol». *El Periódico de Catalunya*, 22-1-2003.

- «Una encuesta de "El Periódico" da al PSC ocho puntos de ventaja sobre CiU», *El País*, 23-1-2003.

3. Fitxa tècnica

Empresa responsable: DEP Consultora Estratègica.

Àmbit geogràfic: Catalunya.

Univers: empresaris.

Nombre d'entrevistes: 600.

Sistema de recollida de dades: telefònic.

Treball de camp: entre el 13 i 28 de febrer.

Diaris d'on es recullen la informació i els titulars

- «Los empresarios catalanes prefieren a Mas, según un sondeo», *ABC*, 23-III-2003.

- «Los empresarios prefieren a Mas frente a Maragall, según un sondeo», *El Mundo*, 23-3-2003.

4. Fitxa tècnica

Empresa responsable: Instituto Noxa.

Àmbit geogràfic: Catalunya.

Univers: Individus de més de 18 anys.

Nombre d'entrevistes: 812.

Sistema de recollida de dades: telefònica.

Treball de camp: 10 i 11 de setembre.

Diàris d'on es recullen la informació i els titulars

- «Mínima ventaja de Maragall sobre Mas» (portada), «Ligera ventaja de Maragall sobre Mas al iniciarse la carrera electoral catalana», «Crece la aprobación a la gestión de CiU», «Una mayoría cree que ganará Mas aunque prefiera a Maragall», «La economía desata euforia». *La Vanguardia*, 14-9-2003.

5. Fitxa tècnica

Empresa responsable: Vox Pública.

Àmbit geogràfic: Catalunya.

Univers: Individus de més de 18 anys.

Nombre d'entrevistes: 803.

Sistema de recollida de dades: telefònica.

Treball de camp: 29 i 30 de setembre i 1 d'octubre.

Diàris d'on es recullen la informació i els titulars

«Maragall continua al davant de Mas» (portada), «L'avantatge del PSC sobre CiU es retalla de 7 a 4 punts des del juny», «Mas supera Maragall com el candidat més ben valorat», «Els pactes per al Govern divideixen els catalans» *El Periódico de Catalunya*, 5-10-2003.

ÍNDEX DE TAULES I GRÀFICS

Taules

Taula 1. Percentatge de vots i escons obtinguts per les formacions polítiques en les eleccions al Parlament de Catalunya (1980-2003)	28
Taula 2. Votacions d'investidura (1980-2003)	37
Taula 3. Intents fallits i dies utilitzats en la formació del Govern	37
Taula 4. Votacions de les mocions de censura 1982, 2001 i 2005	40
Taula 5. Diferències en la proporcionalitat entre escons i vots en les eleccions al Parlament (índex de desproporcionalitat)	47
Taula 6. Valoració dels líders polítics per part dels simpatitzants dels partits.....	70
Taula 7. Valoració dels líders dels partits polítics en funció de la ideologia.....	71
Taula 8. Nivells de significació per ideologia i líders polítics.....	72
Taula 9. Valoració dels líders polítics en funció del nacionalisme.....	72
Taula 10. Nivells de significació segons el nacionalisme	72
Taula 11. Comparació de les valoracions dels líders polítics del govern tripartit l'any electoral (2003) i l'anterior	73
Taula 12. Governos de la Generalitat republicana (1931-1939)	78

Taula 13. Tipologia de pactes en els ajuntaments catalans (1999)	109
Taula 14. Tipologia de pactes en els ajuntaments catalans (2003)	110
Taula 15. Pactes municipals PSC-ERC-ICV (1999)	110
Taula 16. Pactes municipals PSC-ERC-ICV-EUiA (2003)	110
Taula 17. Repartiment d'alcaldis entre els ajuntaments amb govern tripartit d'esquerres	111
Taula 18. Distribució per població dels municipis amb govern tripartit d'esquerres per a 1999 i 2003	111
Taula 19. Distribució comarcal dels municipis amb govern tripartit d'esquerres i variació entre 1999 i 2003	112
Taula 20. Resultats de les eleccions legislatives (1977-2004)	145
Taula 21. Verificació de les teories formals en els processos de formació de govern (1980-2003)	148
Taula 22. Resum de les enquestes publicades durant el 2003	158
Taula 23. Comparació amb les propostes coincidents incloses en els documents de negociació de CiU, PSC-CpC i ERC	173
Taula 24. Les negociacions i delegacions negociadores per part de PSC-CpC, CiU i ERC	194
Taula 25. Utilitats esperades per PSC-CpC a l'hora de formar govern amb ERC ...	208
Taula 26. Utilitats esperades per ERC a l'hora de formar govern amb el PSC-CpC	208
Taula 27. Distribució de vots entre partits (2003)	209
Taula 28. Origen programàtic de les propostes contingudes en el Pacte del Tinell ..	214
Taula 29. Remodelacions dels governs de CiU (1980-2003)	241
Taula 30. Causes explicatives de la finalització dels governs de la Generalitat (1980-2003). Mitjana de la durada dels governs des de 1980	243
Taula 31. Remodelacions del govern catalanista i d'esquerres (2003-2006)	244
Taula 32. Classificació dels governs de coalició (1980-2003)	245
Taula 33. Assignació de conselleries als partits membres dels governs de coalició a Catalunya (1980-2003)	250
Taula 34. Percentatge d'escons que aportaven els partits a la coalició i percentatge de conselleries que dirigien (1980-2003)	261
Taula 35. Percentatge d'escons que aportaven els partits a la coalició i percentatge de conselleries que dirigien (2003)	262
Taula 36. Càrrecs públics ocupats pels consellers de CiU segons el moment en què el van ocupar	263
Taula 37. Càrrecs públics ocupats pels consellers de PSC-CpC, ERC i ICV-EUiA segons el moment en què el van ocupar	263
Taula 38. Evolució de la fragmentació dels nivells bàsics de departamentalització de l'Administració de la Generalitat de Catalunya (AGC) (2003-2005)	286
Taula 39. Anàlisi quantitativa de la distribució del poder en el moment de la formació del Govern catalanista i d'esquerres (2003), i comparació a finals de 2004 i 2005	288
Taula 40. Ens instrumentals de la Generalitat (desembre de 2003)	291
Taula 41. Nombre de membres dels òrgans rectors (2004-2005)	294
Taula 42. Entitats sobre les quals no consta el nomenament de representants designats pel Govern	294
Taula 43. Relació d'entitats que no respecten el repartiment (2004-2005)	296
Taula 44. Relació d'entitats sobre les quals hi ha dubtes en el compliment dels criteris de repartiment (2004-2005)	298

Taula 45. Relació d'entitats que no respecten el repartiment (2006)	299
Taula 46. Relació d'entitats amb dubtes en el repartiment (abril 2006)	301
Taula 47. Relació d'entitats amb dubtes en el repartiment (abril 2006)	302
Taula 48. Nombre de membres dels òrgans rectors segons departaments	304
Taula 49. Evolució del nombre d'alts càrrecs durant el darrer mandat de CiU (1999-2003)	306
Taula 50. Evolució del nombre del personal eventual (1998-2001), amb expressió de l'excedent sobre el nombre taxat	307
Taula 51. Evolució del nombre del personal eventual (2003-2005), amb expressió de l'excedent sobre el nombre fixat	311
Taula 52. Reducció del cost (alts càrrecs i personal eventual)	312
Taula 53. Pressupost dels departaments assignats a cada formació del Govern catalanista i d'esquerres (exercicis de 2004, 2005 i 2006)	316
Taula 54. Evolució del pressupost de l'àmbit de Relacions Institucionals (1999-2003)	318
Taula 55. Evolució del pressupost en matèria de Medi Ambient i Habitatge (2003-2005)	319

Gràfics

Gràfic 1: Punts d'arrelament dels partits eix espanyolista- catalanista	66
Gràfic 2: Punts d'arrelament dels partits eix esquerra-dreta	66
Gràfic 3. Ubicació per sentiment de pertinença (eixos esquerra-dreta i catalanista-espanyolista)	114

RECULLS ESTADÍSTICS

Anuari estadístic de Catalunya 2001-2003 i 1992-2000. IDESCAT. Generalitat de Catalunya. Publicació en CD-ROM.

Atles electoral de Catalunya 1989-1999. Sèrie: Estudis Electorals. Francesc Pallarès / Fundació Jaume Bofill. Ed. Mediterrània. Edició en CD-ROM.

LLOCS A INTERNET

IDESCAT

<http://www.idescat.net>

Municipis i Comarques de Catalunya

<http://www.municat.net>

ABC. Grupo Vocento

<http://www.abc.es>

Agència EFE, SA

<http://www.efes.es>

Avui. Corporació Catalana de Comunicació, SL

<http://www.avui.com>

Confederació Espanyola d'Organitzacions Empresariales (CEOE)
<http://www.ceoe.es/webceoe/htmls/inició/inició.html>

Confederació Espanyola de Petites i Mitjanes Empreses (CEPYME)
<http://www.cepyme.es>

Congreso de los Diputados
<http://www.congreso.es/frameelecciones.htm>

Diari de Girona. Editorial Prensa Ibérica
<http://www.diaridegirona.es>

Diari de Tarragona. Promotora Mediterránea de Informaciones y Comunicaciones, SA (PROMIC, SA)
<http://www.diaridetarragona.es>

Dossier Econòmic de Catalunya. Grup Dossier
www.dossiereconomic.com

Europa Press
<http://www.europapress.es/europa2003>

Expansión. Recoletos Grupo de Comunicación, SA
<http://www.expansión.es>

El Mundo del Siglo XXI. Unidad Editorial, SA (UNIDESA)
<http://www.elmundo.es>

El País. Grupo Prisa.
<http://www.elpais.es>

El Periódico de Catalunya. Ediciones Primera Plana, SA
<http://www.elperiódico.com>

El Punt Diari. Hermes Comunicacions, SA
<http://www.vilaweb.com/elpunt>

Foment del Treball.
<http://www.foment.com>

Generalitat de Catalunya - Governació
www.gencat.net/governació-ap/administració/alt-even.htm

La Vanguardia. Grup Godó
<http://www.lavanguardia.es>

Oficina de Justificació de la Difusió
<http://www.introl.es/html/home.htm>

Enquesta General de Mitjans
<http://www.aimc.es/aimc.php>

Pimec-Sefes.
<http://www.pimecsefes.com/webpimec/index.html>

Comissions Obreres de Catalunya (CONC)
<http://www.conc.es>

Unió General de Treballadors de Catalunya
<http://www.ugtcatalunya.org>

The European Consortium for Political Research
www.essex.ac.uk/ecpr/standinggroups/pm/index.aspx

Ministerio de Interior
<http://www.elecciones.mir.es>